



ศึกษาการบริหารงานของคณะสงฆ์ลาว เมืองหาดทรายฟอง นครหลวงเวียงจันทน์

พระแก้ววันชัย อามสโร (สุลิว)



วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา

คณะศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

พุทธศักราช 2568

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ศึกษาการบริหารงานของคณะสงฆ์ลาว เมืองหาดทรายฟอง นครหลวงเวียงจันทน์



พระแก้ววันชัย อภิสโร (สุลึง)

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

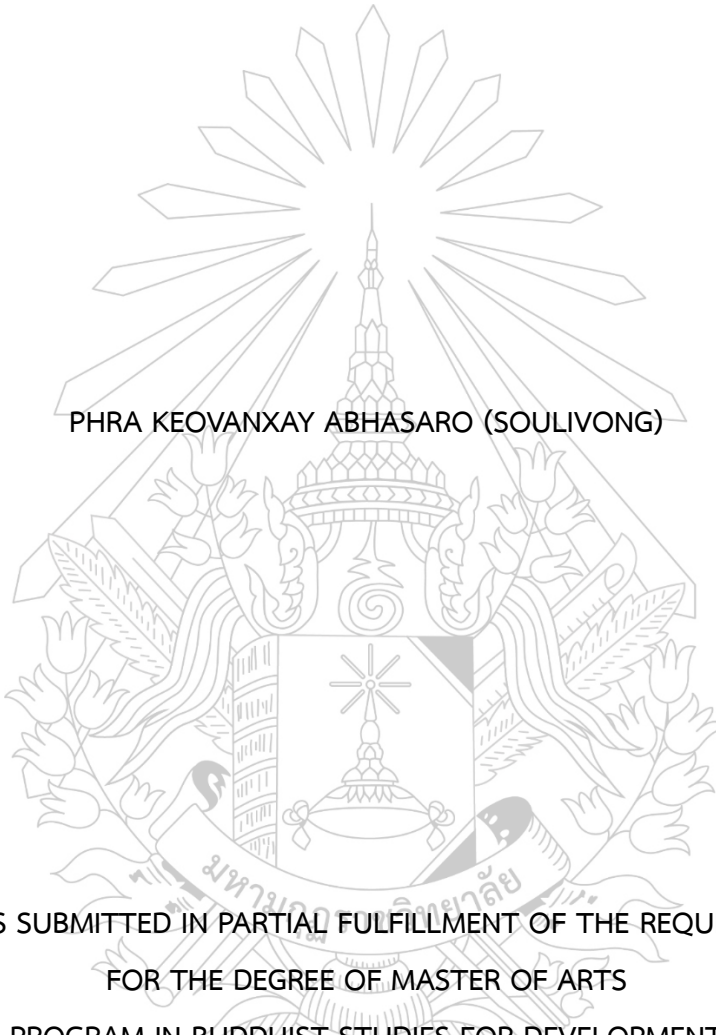
สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา

คณะศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

พุทธศักราช 2568

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

STUDY THE ADMINISTRATION OF LAO SANGHA IN HATXAIFONG
DISTRICT, VIENTIANE CAPITAL



PHRA KEOVANXAY ABHASARO (SOULIVONG)

A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF ARTS
PROGRAM IN BUDDHIST STUDIES FOR DEVELOPMENT
FACULTY OF RELIGION AND PHILOSOPHY
MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY

2025

COPYRIGHT OF MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ศึกษาการบริหารงานของคณะสงฆ์ลาว เมืองหาดทรายฟอง นครหลวงเวียงจันทน์
ชื่อนักศึกษา	พระแก้ววันชัย อากสโร (สุลิวง)
ชื่อปริญญา	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา	พุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา
ปีพุทธศักราช	2568
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	พระครูวุฒิธรรมสาร , ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.

คณะศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

คณบดีคณะศาสนาและปรัชญา

(พระอุดมวิจิตรเมธี, ดร.)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์:

ประธานกรรมการ

(พระราชสุทิวาวิจิตรเมธี, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.)

อาจารย์ที่ปรึกษา

(พระครูวุฒิธรรมสาร , ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.หอมหวล บัวระภา)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธนกร ชูสุขเสริม)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภัทรชัย อุทาพันธ์)

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

บทคัดย่อ

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ศึกษาการบริหารงานของคณะสงฆ์ลาว เมืองหาดทรายฟอง นครหลวงเวียงจันทน์
ชื่อนักศึกษา	พระแก้ววันชัย อากสโร (สุลิวง)
ชื่อปริญญา	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา	พุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา
ปีพุทธศักราช	2568
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	พระครูวุฒิธรรมสาร , ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.

วิทยานิพนธ์นี้ มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาการบริหารงานของคณะสงฆ์ลาว 2) เพื่อศึกษาการบริหารงานของคณะสงฆ์ลาว เมืองหาดทรายฟอง นครหลวงเวียงจันทน์ 3) เพื่อวิเคราะห์การบริหารงานของคณะสงฆ์ลาว เมืองหาดทรายฟอง นครหลวงเวียงจันทน์ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยศึกษาจากเอกสารต่าง ๆ ได้แก่ หนังสือ ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และสรุปผลของการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า :

1) การบริหารงานของคณะสงฆ์ลาวมีโครงสร้างเป็นลำดับขั้น โดยมีองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป. ลาว (อ.พ.ส.) เป็นองค์กรสูงสุด ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐบาลผ่านแนวลาสร้างชาติ มีการแบ่งการบริหารเป็นระดับชาติ (ศูนย์กลาง) ระดับแขวง ระดับเมือง และระดับวัด โดยยึดหลักการสำคัญ 3 ประการ คือ หลักพระธรรมวินัย หลักการบูรณาการกับนโยบายของรัฐ และหลักการมีส่วนร่วมของชุมชน

2) การบริหารงานของคณะสงฆ์ลาว เมืองหาดทรายฟอง มีวัด 91 แห่ง พระภิกษุสามเณรประมาณ 450 รูป มีการบริหารงานใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการปกครองสงฆ์ ด้านการศึกษาสงฆ์ ด้านการเผยแผ่ศีลธรรมและปฏิบัติกรรมฐาน และด้านการสาธารณูปการ

3) ผลการวิเคราะห์การบริหารงานคณะสงฆ์เมืองหาดทรายฟอง แสดงความมุ่งมั่นในการพัฒนาทั้ง 4 ด้าน ประกอบด้วย ดังนี้ 3.1) ด้านการปกครองสงฆ์ มีจุดแข็งที่ผู้นำที่ทรงคุณวุฒิ และได้รับการสนับสนุนจากชุมชนอย่างเข้มแข็ง 3.2) ด้านการศึกษาสงฆ์ มุ่งเน้นพัฒนาพระภิกษุสามเณรให้มีความรู้ทั้งทางธรรมและทางโลกผ่านการวางแผนจัดตั้งโรงเรียนพระปริยัติธรรม จัดการศึกษาสายสามัญ จัดหาทุน ครู และพัฒนาสื่อ รวมถึงอบรมภาษาต่างประเทศ 3.3) ด้านการเผยแผ่ศีลธรรมและปฏิบัติกรรมฐาน ด้วยการเทศนา ปฏิบัติธรรม ใช้สื่อดั้งเดิมและสื่อสังคมออนไลน์ มีศูนย์เผยแผ่วัด ผลิตภัณฑ์ อบรมพระนักเทศน์ และเน้นเข้าถึงเยาวชน และ 3.4) ด้านการ

สาธารณูปการ พัฒนาวัดเป็นศูนย์กลางชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงประโยชน์ใช้สอย ความสวยงาม ควบคู่กับการอนุรักษ์โบราณสถานและศิลปกรรมดั้งเดิม

คำสำคัญ: การบริหารงานคณะสงฆ์ลาว, เมืองหาดทรายฟอง, องค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป. ลาว



ABSTRACT

Thesis Topic	STUDY THE ADMINISTRATION OF LAO SANGHA IN HATXAIFONG DISTRICT, VIENTIANE CAPITAL
Student's Name	Phra Keovanxay Abhasaro (Soulivong)
Degree Sought	Master of Arts
Program	Buddhist Studies for Development
Anno Domini	2025
Advisor	Phrakhruwuddhidhammasara , Assistant Professor Dr.

This research aimed to 1) study the overall administration of the Lao Sangha; 2) investigate the administration of the Lao Sangha in Hadxaifong District, Vientiane Capital; and 3) analyze the administration of the Lao Sangha in Hadxaifong District, Vientiane Capital. This qualitative study utilized documentary research, drawing information from books, textbooks, and relevant research papers, with the collected data being analyzed and summarized to conclude the study.

The research yielded the following findings:

The administration of the Lao Sangha is structured hierarchically, with the Central Buddhist Fellowship Organization of Lao PDR serving as the supreme body under the supervision of the government, channeled through the Lao Front for National Construction. Administration is divided into national (central), provincial, district, and temple levels, adhering to three core principles: the principles of Dhamma-Vinaya, integration with state policies, and community participation. The Lao Sangha's administration in Hadxaifong District encompasses 91 temples and approximately 450 monks and novices. It is organized into four key areas: monastic governance, monastic education, dissemination of ethics and meditation practice, and public Welfare. The analysis of the Hadxaifong District Sangha administration demonstrated a strong commitment to development in all four areas: Monastic Governance. This area is strengthened by highly qualified leaders and robust community support. Monastic Education: This focuses on developing monks and novices with both religious and secular knowledge through the establishment of Pali schools, general education management, provision of funding and teachers, media

development, and foreign language training. Dissemination of Ethics and Meditation Practice: This is achieved through sermons, meditation practices, and traditional and online media. Dissemination centers in temples produce media, train monastic preachers, and emphasize reaching out to youth. Public Welfare involves effectively developing temples as community centers, considering functionality and aesthetic appeal, and conserving historical sites and traditional art.

Keywords: Lao Sangha Administration, Hadxaifong District, The Central Buddhist Fellowship Organization of Lao PDR.



กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยความกรุณาจากบุคคลหลายฝ่ายที่ช่วยเหลือ ผู้วิจัย ขอขอบคุณมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ซึ่งเป็นสถาบันที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ทางพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา ในระดับปริญญาโท

ขอกราบขอบพระคุณท่านอธิการบดี รองอธิการบดี คณบดีคณะศาสนาและปรัชญา และบุคลากรทุกท่านที่อำนวยความสะดวกในการศึกษาตลอดหลักสูตร ขอขอบคุณคณาจารย์ประจำหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาทุกท่าน ที่กรุณาอบรมสั่งสอนให้ความรู้ ตลอดจนให้คำปรึกษา ตรวจสอบแก้ไข และให้คำแนะนำ จนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จ ลุล่วง ขอขอบคุณคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ทุกท่านที่กรุณาให้คำแนะนำเกี่ยวกับความรู้ที่ถูกต้องของเนื้อหาในวิทยานิพนธ์เล่มนี้

ขอขอบพระคุณ พระครูวุฒิชัยธรรมสาร, ผศ.ดร. ที่ให้ความอนุเคราะห์รับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ทั้งกรุณาให้คำปรึกษาแนะนำแนวทาง ตลอดจนปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องด้วยความละเอียดถี่ถ้วนและเอาใจใส่จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสานทุกท่าน ที่ช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับขั้นตอนการศึกษาตลอดหลักสูตรด้วยดีเสมอมา ตลอดจนเพื่อนนักศึกษาระดับปริญญาโท มารดา บิดา และญาติมิตรทุกท่าน ที่คอยเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัย

คุณงามความดีและประโยชน์อันเกิดจากวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ ผู้วิจัยขอใช้เป็นเครื่องสักการบูชาคุณพระรัตนตรัย พระคุณของมารดา บิดา ครูอาจารย์ที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ อันมีคุณค่ายิ่ง และขอแผ่คุณความดีนี้ให้แก่เพื่อนมนุษย์และสรรพสัตว์ทุกหมู่ทุกนาม พร้อมทั้งเจ้ากรรมนายเวรในทุกภพทุกชาติด้วยเทอญ

พระแก้ววันชัย อาภัสสร (สุลึง)

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	จ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ช
กิตติกรรมประกาศ.....	ฅ
สารบัญ.....	ญ
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญภาพ.....	ฐ
สารบัญคำย่อ.....	ท
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 คำถามการวิจัย.....	3
1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
1.4 ขอบเขตการวิจัย.....	3
1.5 วิธีดำเนินการวิจัย.....	4
1.6 ประโยชน์ที่ได้รับ.....	5
1.7 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	5
1.8 คำนิยามศัพท์เฉพาะ.....	11
1.9 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	12
บทที่ 2 การบริหารงานของคณะสงฆ์ลาว.....	13
2.1 แนวคิดและทฤษฎีทางการบริหาร.....	13
2.2 พัฒนาการ การบริหารงานคณะสงฆ์ลาว.....	24
2.3 การบริหารงานคณะสงฆ์ลาวตามธรรมนูญสงฆ์ลาว.....	49
2.4 สรุป.....	83
บทที่ 3 การบริหารงานของคณะสงฆ์ลาว เมืองหาดทรายฟองนครหลวงเวียงจันทน์.....	85
3.1 ประวัติความเป็นมาของการบริหารงานคณะสงฆ์ลาว เมืองหาดทรายฟอง.....	86
3.2 ธรรมนูญการปกครองคณะสงฆ์ เมืองหาดทรายฟอง.....	88
3.3 รูปแบบการบริหารงานคณะสงฆ์ เมืองหาดทรายฟอง.....	100
3.4 สรุป.....	119
บทที่ 4 วิเคราะห์การบริหารงานของคณะสงฆ์ลาว เมืองหาดทรายฟอง นครหลวงเวียงจันทน์....	120
4.1 การบริหารงานของคณะสงฆ์ลาว.....	120
4.2 การบริหารงานของคณะสงฆ์ลาว เมืองหาดทรายฟอง นครหลวงเวียงจันทน์.....	122
4.3 การวิเคราะห์การบริหารงานของคณะสงฆ์ลาว เมืองหาดทรายฟอง นครหลวงเวียงจันทน์.....	125

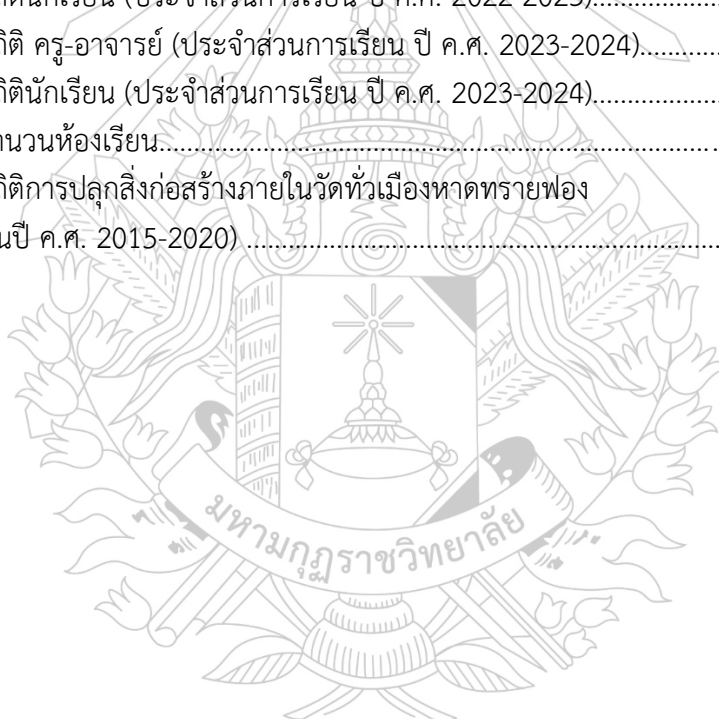
4.4 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	132
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	134
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	134
5.2 อภิปรายผลการวิจัย.....	136
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	139
บรรณานุกรม.....	140
ประวัติผู้วิจัย.....	146



สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 3.1 สถิติ ครู-อาจารย์ (ประจำส่วนการเรียน ปี ค.ศ. 2017-2018).....	108
ตารางที่ 3.2 สถิตินักเรียน (ประจำส่วนการเรียน ปี ค.ศ. 2017-2018).....	109
ตารางที่ 3.3 สถิติ ครู-อาจารย์ (ประจำส่วนการเรียน ปี ค.ศ. 2018-2019).....	109
ตารางที่ 3.4 สถิตินักเรียน (ประจำส่วนการเรียน ปี ค.ศ. 2018-2019).....	109
ตารางที่ 3.5 สถิติ ครู-อาจารย์ (ประจำส่วนการเรียน ปี ค.ศ. 2019-2020).....	109
ตารางที่ 3.6 สถิตินักเรียน (ประจำส่วนการเรียน ปี ค.ศ. 2019-2020).....	110
ตารางที่ 3.7 สถิติ ครู-อาจารย์ (ประจำส่วนการเรียน ปี ค.ศ. 2020-2021).....	110
ตารางที่ 3.8 สถิตินักเรียน (ประจำส่วนการเรียน ปี ค.ศ. 2020-2021).....	110
ตารางที่ 3.9 สถิติ ครู-อาจารย์ (ประจำส่วนการเรียน ปี ค.ศ. 2021-2022).....	110
ตารางที่ 3.10 สถิตินักเรียน (ประจำส่วนการเรียน ปี ค.ศ. 2021-2022).....	111
ตารางที่ 3.11 สถิติ ครู-อาจารย์ (ประจำส่วนการเรียน ปี ค.ศ. 2022-2023).....	111
ตารางที่ 3.12 สถิตินักเรียน (ประจำส่วนการเรียน ปี ค.ศ. 2022-2023).....	111
ตารางที่ 3.13 สถิติ ครู-อาจารย์ (ประจำส่วนการเรียน ปี ค.ศ. 2023-2024).....	111
ตารางที่ 3.14 สถิตินักเรียน (ประจำส่วนการเรียน ปี ค.ศ. 2023-2024).....	112
ตารางที่ 3.15 จำนวนห้องเรียน.....	112
ตารางที่ 3.16 สถิติการปลูกสิ่งก่อสร้างภายในวัดท่าเมืองหาดทรายฟอง (ในปี ค.ศ. 2015-2020)	118



สารบัญรูปภาพ

หน้า

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	12
ภาพที่ 2.1 องค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป. ลาว (อ.พ.ส. ชั้นศูนย์กลาง)	50
ภาพที่ 2.2 โครงสร้างห้องการบริหารงานศูนย์กลาง สมัยที่ 8 (2021-2025).....	58
ภาพที่ 2.3 คณะกรรมการด้านกรรมการปกครองสงฆ์ศูนย์กลาง สมัยที่ 8 (2021-2025).....	63
ภาพที่ 2.4 คณะกรรมการด้านกรรมการศึกษาสงฆ์ศูนย์กลาง สมัยที่ 8 (2021-2025).....	65
ภาพที่ 2.5 โครงสร้างการบริหารงานของกรรมการเผยแผ่ศีลธรรมและปฏิบัติกรรมฐาน ศูนย์กลางองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป. ลาว สมัยที่ 8 (2021-2025).....	71
ภาพที่ 2.6 โครงสร้างการบริหารของกรรมการชั้นศูนย์กลาง สมัยที่ 8 (2021-2025).....	74
ภาพที่ 2.7 โครงสร้างการบริหารของกรรมการการต่างประเทศศูนย์กลาง อ.พ.ส. สมัยที่ 8 (2021-2025).....	81
ภาพที่ 3.1 โครงสร้างการบริหารของกรรมการบริหารงานของคณะสงฆ์ เมืองหาดทรายฟอง).....	87

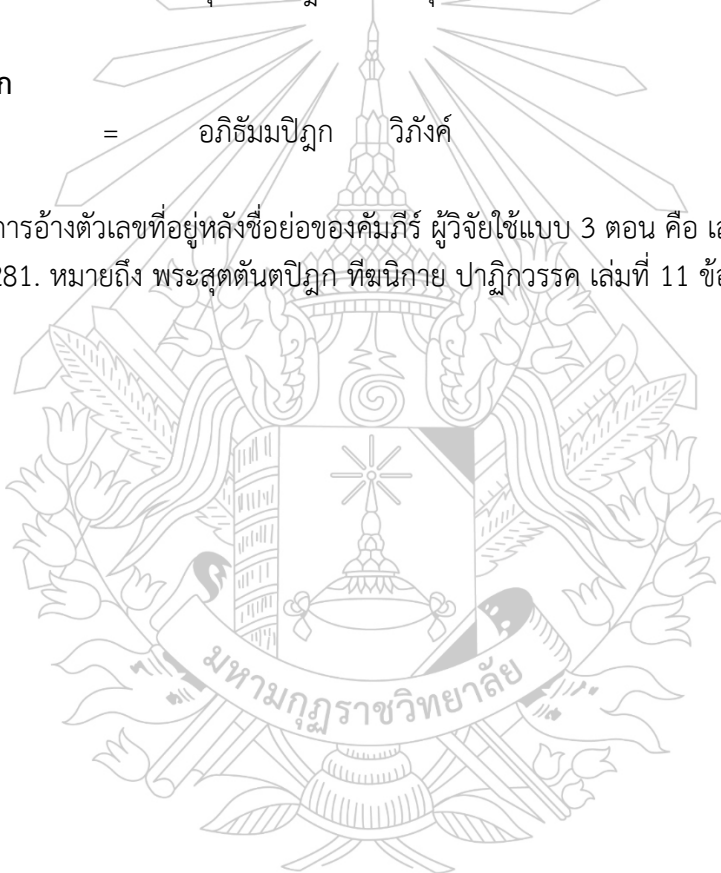


คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าจากพระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จัดพิมพ์โดยโรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยพุทธศักราช 2539 มีคำย่อบาลี และคำเต็มภาษาไทย ดังต่อไปนี้

คำย่อ	คำเต็ม
พระสุตตันตปิฎก	
ที.ม.	= สุตตันตปิฎก ทีฆนิกาย มหาวรรค
อง.จตุกก.	= สุตตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย จตุกกนิบาต
ม.อุ.	= สุตตันตปิฎก มัชฌิมนิกาย อุปริปัณณาสก์
อง.สตุตค.	= สุตตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย สัตตกนิบาต
พระอภิธรรมปิฎก	
อภิ.วิ.	= อภิธัมมปิฎก วิภังค์

สำหรับการอ้างตัวเลขที่อยู่หลังชื่อย่อของคัมภีร์ ผู้วิจัยใช้แบบ 3 ตอน คือ เล่ม/ข้อ/หน้า อาทิ ที.ปา. 11/357/281. หมายถึง พระสุตตันตปิฎก ทีฆนิกาย ปาฎิกวรรค เล่มที่ 11 ข้อที่ 357 หน้าที 281 เป็นต้น



บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การบริหารกิจการคณะสงฆ์มีความสำคัญอย่างยิ่งยวดต่อความมั่นคงและความเข้มแข็งของสถาบันพระพุทธศาสนา คณะสงฆ์ในฐานะสาวกขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มีภารกิจหลักในการเผยแผ่ สืบสาน และถ่ายทอดพระธรรมคำสอน การปฏิบัติตนตามพระธรรมวินัยของพระสงฆ์ไม่เพียงแต่สร้างศรัทธาแก่พุทธศาสนิกชน แต่ยังเป็นแรงจูงใจให้พุทธบริษัทตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ของตน การบรรพชาอุปสมบทถือเป็นแนวทางหนึ่งในการขัดเกลาจิตใจตามคติพุทธมาตั้งแต่สมัยพุทธกาล (พระเทพปริยัติสุธี (วรวิทย์ คงคปญโญ), 2545, หน้า 47) การนำพระพุทธศาสนาเถรวาทเข้ามาสู่สังคมลาวได้สร้างความเป็นปึกแผ่นและวัฒนธรรมใหม่ จากเดิมที่ประชาชนส่วนใหญ่ซึ่งประกอบด้วยหลายกลุ่มชาติพันธุ์นับถือผีสาংເຫວດา ก็ได้เปลี่ยนมานับถือพระพุทธศาสนา มีการสร้างวัดวาอาราม พระธาตุเจดีย์ และพระพุทธรูป (กระทรวงแถลงข่าวและวัฒนธรรม, 2543, หน้า 121-126) ส่งผลให้พระพุทธศาสนา มีอิทธิพลอย่างลึกซึ้งต่อสถาบันการเมือง วิถีชีวิต เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ประเพณีของประชาชนลาว ในรัชสมัยของพระเจ้าวิชุลราช (พ.ศ. 2044 - 2063) พระพุทธศาสนาในลาวเจริญรุ่งเรืองอย่างมาก มีการส่งเสริมการศึกษา วรรณกรรม และวรรณคดี ทำให้เกิดนักปราชญ์ทางพระพุทธศาสนาที่รอบรู้พระไตรปิฎกจำนวนมาก และที่สำคัญคือมีการสถาปนาตำแหน่งพระสังฆราชขึ้นเป็นครั้งแรกในปี พ.ศ. 2076 (พระมหาดาวสยาม วชิรปญโญ, 2555, หน้า 63)

ภายหลังการล้มล้างระบอบราชาธิปไตยและการได้รับเอกราชจากฝรั่งเศสในปี พ.ศ. 2518 สปป. ลาว ได้รับการสถาปนาขึ้นในวันที่ 2 ธันวาคม พ.ศ. 2518 (คณะโฆษณอบรมศูนย์กลางพรรค, 2558, หน้า 10 - 15) ถือเป็นการเปิดศักราชใหม่แห่งความเป็นเอกราช อิสระภาพ และการก้าวสู่สังคมนิยม การเปลี่ยนแปลงนี้ยังนำไปสู่การปรับปรุงโครงสร้างอำนาจรัฐให้เป็นประชาธิปไตยและเข้มแข็ง (พระมหาบุญทวี วิไลจักร, 2561, หน้า 7) ในส่วนของคณะสงฆ์ลาวก็ได้มีการปฏิรูปโครงสร้างระบบการปกครองครั้งใหญ่ โดยยกเลิกองค์การปกครองสงฆ์แบบเดิมที่ถูกมองว่าขาดประสิทธิภาพและเป็นเหตุแห่งความแตกแยกทางความคิดและการประพฤติผิดพระธรรมวินัย และได้มีการสถาปนา “องค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว” (อ.พ.ส.) ขึ้นในวันที่ 6 มิถุนายน พ.ศ. 2519 ณ วัดพระธาตุหลวงเหนือ นครหลวง เพื่อให้สอดคล้องกับหลักรัฐศาสตร์การปกครองสมัยใหม่ ที่เน้นการแบ่งปันความรู้และการตัดสินใจร่วมกัน พระมหาเถระทั่วประเทศได้ประชุมและมีมติสำคัญคือการรวมคณะสงฆ์ทั้งสองนิกาย (ธรรมยุติกนิกายและมหานิกาย) ที่มีมาแต่เดิมเข้าเป็น “คณะสงฆ์ลาว” เพียงนิกายเดียวตามแบบลัทธิสังกาสวศ์ โดยมีสโลแกนว่า “สามัคคีพระสงฆ์ลาวให้มีแต่นิกายเดียว”

นอกจากนี้ ยังมีการยกเลิกสมณศักดิ์ทุกอย่างที่เคยได้รับพระราชทานจากระบบกษัตริย์ในอดีต เพื่อให้เกิดความเสมอภาคตามพระธรรมวินัย (พระมหาวิจิตร สิงหาราช, 2543, หน้า 10). การเคารพกันในหมู่สงฆ์ให้เป็นไปตามอายุพรรษาโดยยึดพระธรรมวินัยเป็นหลัก การปฏิรูปนี้ส่งผลให้การปกครองคณะสงฆ์ลาวสอดคล้องและดำเนินไปในทิศทางเดียวกับฝ่ายบ้านเมือง ซึ่งมีพรรคประชาชนปฏิวัติลาวเป็นแกนนำ (อุดม ชัดติยะ, 2540, หน้า 32) มีการผนวกแนวทางการเมืองเข้ากับการศึกษาอบรมทางพระพุทธศาสนาเพื่อให้ประชาชนเข้าใจนโยบายของพรรค (คณะโฆษณอบรมศูนย์กลางพรรคและศูนย์กลางแนวลาสร้างชาติ, 2552, หน้า 18) องค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาวมีกฎระเบียบการดำเนินงานที่ชัดเจน มีการจัดตั้งคณะกรรมการฝ่ายต่าง ๆ แบ่งการปกครองออกเป็นส่วนกลางและส่วนท้องถิ่น มีการเลือกตั้งผู้บริหารในวาระ 5 ปี และมีการประชุมใหญ่เพื่อวางแนวทางและปรับปรุงกฎระเบียบให้สอดคล้องกับสภาพสังคมและการเมืองที่เปลี่ยนแปลงไป

อย่างไรก็ตาม การบริหารงานคณะสงฆ์ลาวเผชิญกับความท้าทายหลายประการ ความไม่ชัดเจนของข้อมูลประวัติศาสตร์ ประวัติศาสตร์การปกครองคณะสงฆ์ในบางช่วงขาดความต่อเนื่อง การบันทึกมีน้อย หรือเอกสารสำคัญสูญหายจากภัยธรรมชาติและสงคราม โดยเฉพาะเอกสารสมัยล้านช้างที่ค้นหาได้ยาก บทบาทคณะสงฆ์ที่ลดลง คณะสงฆ์ลาวขาดการมีบทบาทที่สำคัญดังเช่นในอดีต เนื่องจากการขาดการส่งเสริมจากผู้เกี่ยวข้องในด้านต่าง ๆ ทั้งนโยบาย การปฏิบัติ การศึกษา การเผยแผ่ และการสาธารณูปการ การบริหารกิจการคณะสงฆ์ลาวโดยรวมยังไม่ค่อยมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ปัญหาการบริหารงานคณะสงฆ์ดังกล่าวยังปรากฏในพื้นที่เมืองหาดทรายฟอง นครหลวงเวียงจันทน์ ซึ่งเป็นเมืองหน้าด่านสากลและศูนย์กลางเศรษฐกิจที่มีอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของตนเอง จึงมีความสำคัญต่อการศึกษาการปกครองและบริหารคณะสงฆ์

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาวิจัยถึงรูปแบบและแนวทางการบริหารงานคณะสงฆ์ลาวในยุคต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อการบริหารงานคณะสงฆ์ในเมืองหาดทรายฟอง นครหลวงเวียงจันทน์ เพื่อค้นหาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น รวมถึงปัจจัยที่สนับสนุนให้การบริหารงานมีความก้าวหน้าและพัฒนาไปในทิศทางที่เหมาะสม การวิจัยนี้เกิดขึ้นจากความตระหนักว่าพระพุทธศาสนาและพระสงฆ์ลาวมีบทบาทสำคัญต่อการปกครอง การบริหาร และการพัฒนาชาติบ้านเมืองมาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน และยังคงมีบทบาทในการร่วมแก้ไขปัญหของประเทศชาติต่อไป

1.2 คำถามการวิจัย

- 1.2.1 เพื่อศึกษาการบริหารงานของคณะสงฆ์ลาว เป็นอย่างไร
- 1.2.2 เพื่อศึกษาการบริหารงานของคณะสงฆ์เมืองหาดทรายฟอง นครหลวงเวียงจันทน์ ในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เป็นอย่างไร
- 1.2.3 เพื่อศึกษาวิเคราะห์การบริหารงานของคณะสงฆ์เมืองหาดทรายฟอง นครหลวงเวียงจันทน์ ในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เป็นอย่างไร

1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1.3.1 เพื่อศึกษาการบริหารงานของคณะสงฆ์ลาว
- 1.3.2 เพื่อศึกษาการบริหารงานของคณะสงฆ์ลาว เมืองหาดทรายฟอง นครหลวงเวียงจันทน์
- 1.3.3 เพื่อวิเคราะห์การบริหารงานของคณะสงฆ์ลาว เมืองหาดทรายฟอง นครหลวงเวียงจันทน์

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาการบริหารงานของคณะสงฆ์ลาว เมืองหาดทรายฟอง นครหลวงเวียงจันทน์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีขอบเขตการวิจัยมุ่งเน้นการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) ซึ่งได้วางขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

1.4.1 ขอบเขตด้านเอกสาร

1.4.1.1 ศึกษาค้นคว้าเอกสารปฐมภูมิ (Primary Sources) คือ ธรรมนูญสงฆ์ลาว พ.ศ. 2565 คัมภีร์พระไตรปิฎกฉบับมหามกุฏราชวิทยาลัย และบทสรุปหัตถ์การบริหารงาน เมืองหาดทรายฟอง นครหลวงเวียงจันทน์ ประจำปี 2563 - 2568

1.4.1.2 ศึกษาค้นคว้าเอกสารทุติยภูมิ (Secondary Sources) คือ หนังสือ ตำรา งานวิจัย วิทยานิพนธ์ สารนิพนธ์ เอกสาร วารสาร บทความวิชาการ งานเขียนที่เกี่ยวข้องทั่วไป รวมทั้งข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต โดยอาศัยแหล่งข้อมูลสำคัญจากห้องสมุดมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย แหล่งข้อมูลจากหอสมุดแห่งชาติลาว และหอสมุดกลางของมหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว ในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

1.4.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

- 1.4.2.1 ศึกษาการบริหารงานของคณะสงฆ์ลาว
- 1.4.2.2 ศึกษาการบริหารงานของคณะสงฆ์ลาว เมืองหาดทรายฟอง นครหลวงเวียงจันทน์

1.4.2.3 วิเคราะห์การบริหารงานของคณะสงฆ์ลาว เมืองหาดทรายฟอง นครหลวงเวียงจันทน์

1.4.3 ขอบเขตด้านระยะเวลา

การวิจัยครั้งนี้มีระยะเวลาในการวิจัยเริ่มตั้งแต่ได้รับอนุมัติหัวข้อของการวิจัยในเดือนมีนาคม พ.ศ. 2567 – พฤษภาคม พ.ศ. 2568

1.5 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) เพื่อศึกษาการบริหารงานของคณะสงฆ์ลาว เมืองหาดทรายฟอง นครหลวงเวียงจันทน์ ซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

1.5.1 ขั้นรวบรวมข้อมูล

1) ศึกษาสำรวจข้อมูลจากเอกสารปฐมภูมิ (Primary Sources) คือ ธรรมนูญสงฆ์ลาว พ.ศ. 2565 คัมภีร์พระไตรปิฎกฉบับมหาจุฬาราชวิทยาลัย และบทสรุปห้องการบริหารงาน เมืองหาดทรายฟอง นครหลวงเวียงจันทน์ ประจำปี 2563 - 2568

2) ศึกษารวบรวมข้อมูลจากเอกสารทุติยภูมิ (Secondary Sources) คือ ตำรา หนังสือ งานวิจัย วิทยานิพนธ์ เอกสาร วารสาร บทความ งานเขียนที่เกี่ยวข้องทั่วไป โดยอาศัยแหล่งข้อมูลสำคัญจากหอสมุดมหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยต่าง ๆ และในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

1.5.2 ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล

1) นำข้อมูลที่ได้มาจากเอกสารปฐมภูมิ (Primary Sources) คือ ธรรมนูญสงฆ์ลาว พ.ศ. 2565 คัมภีร์พระไตรปิฎกฉบับมหาจุฬาราชวิทยาลัย และบทสรุปประจำปี 2563 - 2568 ตำรา หนังสือ งานวิจัย วิทยานิพนธ์ เอกสาร วารสาร บทความ งานเขียนที่เกี่ยวข้องทั่วไป มาทำการแยกแยะ จัดประเภท ตามความเหมาะสมกับเนื้อหาที่วิจัย

2) ศึกษาข้อมูลที่ได้จากการแยกแยะ จัดประเภท มาอธิบายให้ความหมายตามความเหมาะสมกับเนื้อหาที่วิจัย

3) ศึกษาข้อมูลที่ได้จากการแยกแยะ จัดประเภท ให้ความหมาย นำไปเขียนลงในบทต่าง ๆ ตามความสอดคล้องและเหมาะสมกับเนื้อหาของการวิจัย

4) ศึกษาข้อมูลที่ได้จากการแยกแยะ จัดประเภท ให้ความหมาย นำไปเขียนลงในบทต่าง ๆ มาศึกษาวิเคราะห์การบริหารงานของคณะสงฆ์ลาว เมืองหาดทรายฟอง นครหลวงเวียงจันทน์ พร้อมทั้งสรุป และเสนอแนวความคิดเห็นประกอบกับทัศนะของผู้วิจัยสืบต่อไป

1.5.3 ขึ้นนำเสนอผลงานการวิจัย

ในศึกษาการบริหารงานของคณะสงฆ์ลาว เมืองหาดทรายฟอง นครหลวงเวียงจันทน์ ครั้งนี้ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิจัยตามลำดับขั้นตอนด้วยวิธีการพรรณนาวิเคราะห์ ตามความเหมาะสมแก่เนื้อหาในบทต่าง ๆ ตามลำดับขั้นตอน และนำเสนอผลการวิจัยฉบับสมบูรณ์สืบต่อไป

1.6 ประโยชน์ที่ได้รับ

1.6.1 ทราบการบริหารงานของคณะสงฆ์ลาว

1.6.2 ทราบการบริหารงานของคณะสงฆ์ลาว เมืองหาดทรายฟอง นครหลวงเวียงจันทน์

1.6.3 ทราบผลการวิเคราะห์การบริหารงานของคณะสงฆ์ลาว เมืองหาดทรายฟอง นครหลวงเวียงจันทน์

1.7 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้า รวบรวมข้อมูลด้านเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย เพื่อเป็นฐานข้อมูลสำคัญในการวิจัย ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.7.1 เอกสารที่เกี่ยวข้อง

พระมหา บุญทวี วิไลจักร, ตร. (2561) ได้กล่าวถึง พระพุทธศาสนาได้เข้าสู่ผืนแผ่นดินลาวหลายครั้งนั้นเป็นเพียงนำเข้ามาเสริม และปรับปรุงกลั่นกรองเอาแต่สิ่งดี ๆ และถูกต้องเผยแผ่ให้ประชาชนลาวบรรดาเฝ้า ได้ยึดถือเป็นสรณะ แต่ครั้งสุดท้ายที่เข้ามาคือพระพุทธศาสนาเถรวาท แบบลังกาวงศ์ อัญเชิญมาจากอินทปัตถนคร อาณาจักรเจนละที่ตั้งอยู่ภาคใต้ของลาวได้ฝังรากลึกในสมัยพระเจ้าฟ้างุ้มมหาราช พระพุทธศาสนาได้เข้ามามีบทบาทสำคัญกับประชาชนลาวบรรดาเฝ้าในทุก ๆ ด้าน พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำใจคนลาว และไม่ได้ฝากไว้กับพระสงฆ์สามเณร หรืออยู่แต่ในวัดเท่านั้นพระพุทธศาสนาหลักธรรมคำสั่งสอนได้เข้ามาเกี่ยวข้องกับประเพณี วิถีชีวิต และวัฒนธรรมลาวจนแยกกันไม่ออก ความยึดมั่นในพระพุทธศาสนาอย่างแนบแน่นของผู้คนในสังคมทุกระดับชั้น ไม่ว่าคนจน คนรวย เจ้าฟ้ามหากษัตริย์ในอดีต ตลอดถึงบรรดาท่านผู้นำประเทศ คนลาวมีศรัทธา และเชื่อในเรื่องกฎแห่งกรรมได้เอาวิถีดาวารามเป็นศูนย์รวมผู้คนในสังคม เห็นได้จากวันพระและเทศกาลทางประเพณีลาวในแต่ละเดือน จะเห็นผู้คนเหล่านี้ไปรวมตัวกันที่วัด เพื่อทำบุญใส่บาตร ถวายสังฆทานแด่พระสงฆ์สามเณร ผู้สืบทอดอายุของพระพุทธศาสนา พระพุทธศาสนาจึงตั้งมั่นในลาวโดยลำดับพิเศษ ทางด้านศาสนศิลป์ มีความเกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนาเกือบทั้งหมด

พระดำรง พ. ธรรมมิกมณี (2561) ได้กล่าวถึง ในระยะนี้ทางอาณาจักรล้านช้างพระเจ้าฟ้างุ้มมหาราช ได้รวบรวมผืนแผ่นดินอาณาจักรเข้าเป็นปึกแผ่นสถาปนาอาณาจักรล้านช้างทรงขึ้นครองราชสมบัติในปี พ.ศ. 1896 (ค.ศ. 1353) ได้แผ่อิทธิพลออกไปกว้างขวาง และด้วยว่า

พระองค์มีพระอัครมเหสี พระนามว่า พระนางเจ้าแก้วเก้งยา ซึ่งเป็นพระธิดาของพระเจ้ากรุงนครหลวง (กัมพูชา) พระองค์จึงได้นำเอาพระพุทธศาสนาเถรวาทแบบลังกาวงศ์ จากประเทศกัมพูชาเข้ามาสู่ลาวในปี พ.ศ. 1899 (ค.ศ. 1356) ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา พระเจ้าแผ่นดินทุก ๆ พระองค์ได้ให้ความสำคัญอุปถัมภ์บำรุงสืบทอดมา พระพุทธศาสนาจึงกลายเป็นศาสนาประจำชาติหลักที่ฝังรากแห่งศีลธรรมลงอย่างมั่นคงเป็นประเพณีวัฒนธรรม วิถีชีวิตของคนลาวบรรดาเผ่า

ห้องการบริหารงาน ศูนย์กลางองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป. ลาว (2565) ได้กล่าวถึง การจัดตั้งคณะบริหารพระสงฆ์ เป็นองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป. ลาว ซึ่งเขียนเป็นตัวอักษรย่อว่า “อ.พ.ส.” องค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป. ลาว ประกอบด้วย เช่น 1) ศูนย์กลางองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป. ลาว 2) องค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว แขวง นครหลวง 3) องค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว เมือง เทสบาล นคร และ 4) วัด

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต) (2552) อธิบายว่าผู้รักษาศีลควรเข้าใจ วัตถุประสงค์ของวินัย 10 ประการ ที่พระพุทธเจ้าทรงแถลงก่อนบัญญัติสิกขาบท ได้แก่ เพื่อความดีงามของสงฆ์ ความผาสุกของสงฆ์ การปราบคนไม่รู้จักอาย คัมภีร์ของภิกษุผู้มีศีล ป้องกันและบำบัดความเสื่อมเสียทั้งในปัจจุบันและอนาคต สร้างความเลื่อมใสแก่ผู้ยังไม่เลื่อมใสและเพิ่มความเลื่อมใสแก่ผู้เลื่อมใสแล้ว อารามศีลธรรม และส่งเสริมความเป็นระเบียบเรียบร้อย พร้อมเพิ่มเติมอีก 2 ข้อจากอังคุตตรนิกาย คือ เพื่ออนุเคราะห์คฤหัสถ์และตัดรอนภิกษุผู้มีความปรารถนาชั่ว วัตถุประสงค์เหล่านี้แสดงถึงการให้ความสำคัญกับประโยชน์สุขของส่วนรวม โดยเฉพาะในสังฆกรรมที่ต้องอาศัยความสามัคคีของสงฆ์ พระพุทธเจ้าจึงทรงเน้นความสำคัญของสังฆสามัคคีว่าเป็นธรรมที่ก่อให้เกิดประโยชน์สุขแก่คนหมู่มาก ทั้งในการดำเนินกิจการส่วนรวมและความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

สันติ บุญภิรมย์ (2552) ได้กล่าวว่า การบริหาร หมายถึง การดำเนินการร่วมกันของบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยใช้ปัจจัยต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมสนับสนุนในการดำเนินการให้บรรลุผลสำเร็จตามที่ได้กำหนดไว้

จันทราณี สงวนนาม (2553) ได้ให้ความหมายว่า การบริหาร หมายถึง เป็นกิจกรรมโดยผู้บริหารและสมาชิกในองค์การ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการใช้ทรัพยากรและเทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ภารติ อนันต์นารี (2555) ได้กล่าวว่า การบริหาร เป็นกิจกรรมของคนตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป มีการร่วมมือกันทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งโดยใช้เทคนิคและวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน

พระมหาทวี โพธิเมธี (2566) ได้ที่ศึกษา เรื่อง การบริหารจัดการงานสาธารณูปการของวัดตามหลักพุทธธรรม ที่พบว่า การบริหารจัดการงานสาธารณูปการของวัด ผู้บริหารวัดกล่าวคือเจ้าอาวาส จะต้องเข้าใจในหลักของการบริหารเป็นอย่างดี และที่สำคัญ คือ ต้องเข้าใจในหลักพุทธธรรม

เป็นอย่างดีด้วย รู้จักประยุกต์หลักการบริหารจัดการและหลักพุทธธรรมเพื่อใช้ในการจัดการงาน สาธารณูปการของวัด บริหารจัดการโดยการดำเนินการ วางแผนจัดโครงสร้างองค์การ อำนาจการบริหารงานบุคคล การประสานงาน การรายงานผล พร้อมทั้งบริหารงบประมาณ ให้เป็นไปด้วยดี และพร้อมกันนั้นจะต้องให้สอดคล้องกับหลักสัปปายะ 7 ด้วย งานสาธารณูปการของวัดจึงจะดำเนินไปได้ ด้วยดีมีประสิทธิภาพและเป็นไปตามพระธรรมวินัย

1.7.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พระวิจิตร ญาณวโร (นิมสูงเนิน) (2561) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ศึกษาแนวคิดการปกครองในพุทธปรัชญาเถรวาท” ผลการวิจัยพบว่า 1) แนวคิดการปกครอง ให้ทัศนะอันเป็นหลักการที่ประกอบด้วยคุณธรรม โดยกำหนดจุดมุ่งหมายไว้เพื่อประโยชน์ เพื่อความสุขของมหาชน ตลอดจนเทวดา เพื่ออนุเคราะห์สงเคราะห์โลก และสิ่งแวดลอม พุทธปรัชญาเถรวาท ให้มีความสำคัญกับผู้ปกครองที่มีศีลธรรม ผู้ปกครองที่ดีจะต้องประพฤติปฏิบัติและควบคุมพฤติกรรมของตนเองให้เป็นที่ยอมรับของสาธุชน 2) การปกครองตามหลักอุดมรัฐของเพลโต ให้ทัศนะว่า การปกครองที่ดีที่สุด คือการบริหารจัดการหรือการปกครองอันเป็นกิจการสาธารณะ (The Republic) เพื่อประโยชน์สุข สันติ สงบ ของผู้ใต้การปกครอง ผู้ครองมีใจเป็นธรรม จากการปกครองโดยราชาผู้เป็นปราชญ์ และ 3) แนวคิด การปกครองในพุทธปรัชญาเถรวาท กับ การปกครองตามหลักอุดมรัฐของเพลโต พบว่า มีลักษณะที่เหมือนกัน ในหลายแง่มุม คือ 1) มีลักษณะเป็นสังคมอุดมคติ 2) มีเป้าหมายทางการเมือง 3) ยึดหลักของประโยชน์สุขให้กับสังคมและคนหมู่มาก 4) สังคมที่ดีงามต้องใช้คุณธรรมและศีลธรรมเป็นรากฐานในการกำหนดคุณค่าสังคม 5) อยู่ภายใต้กฎเกณฑ์ตามธรรมชาติ

พระครูธรรมสารสาธิต (ปุຍอบ) (2553) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “บทบาทของพระสังฆาธิการในเขตปกครองคณะสงฆ์ธรรมยุต อำเภออุทุมพรพิสัย จังหวัดศรีสะเกษ” ผลการวิจัยพบว่า 1) บทบาทของพระสังฆาธิการในเขตปกครองคณะสงฆ์ธรรมยุต อำเภออุทุมพรพิสัย จังหวัดศรีสะเกษ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีบทบาทในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ในด้านการปกครองอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการศาสนาศึกษาการศึกษาสงฆ์ การเผยแผ่พระพุทธศาสนา การสาธารณสงเคราะห์อยู่ในระดับปานกลาง 2) ผลการเปรียบเทียบบทบาทของพระสังฆาธิการในเขตปกครองคณะสงฆ์ธรรมยุต อำเภออุทุมพรพิสัย จังหวัดศรีสะเกษ พบว่า ที่มีอายุพรรษา และระดับการศึกษา ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของคณะพระสังฆาธิการในเขตปกครองคณะสงฆ์ธรรมยุต อำเภออุทุมพรพิสัย จังหวัดศรีสะเกษ โดยรวมแตกต่างกัน 3) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปกครองของคณะสงฆ์ธรรมยุต อำเภออุทุมพรพิสัย จังหวัดศรีสะเกษ คือ มีการปกครองพระภิกษุ สามเณร ให้ปฏิบัติตามพระวินัยอย่างเคร่งครัด มีกองทุนส่งเสริมด้านการศึกษาแก่พระภิกษุ สามเณร ให้พระภิกษุ สามเณร เอาใจใส่ต่อกิจการด้านพระพุทธศาสนา ให้พระภิกษุ สามเณร ดำเนินกิจการบางอย่างภายในวัดอย่างเป็นระเบียบ

พระสุรเดช ภูริปณโณ (เมืองโพธิ์) (2558) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ศึกษาการบริหารกิจการคณะสงฆ์ธรรมยุติกนิกาย อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น” ผลการศึกษาพบว่า การบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระพุทธเจ้า มีระบบวินัยและระบบธรรม แบ่งเป็น 1) ด้านการปกครอง ดำเนินไปภายใต้ธรรมและวินัย 2) ด้านศาสนศึกษา การศึกษาด้านปริยัติ ปฏิบัติ ปฏิเวธ 3) ด้านการสงเคราะห์ ได้แก่ การสงเคราะห์ด้วยธรรมและวัตถุ 4) ด้านการเผยแผ่ ทำให้พุทธศาสนากระจายไปทั่วโลก แบ่งเป็นพระพุทธเจ้าเผยแผ่เอง สาวกเผยแผ่ และการเผยแผ่ด้วยการบันทึกเอกสาร

การบริหารกิจการคณะสงฆ์ธรรมยุติกนิกาย อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ในปัจจุบัน แบ่งออกเป็น 1) ด้านการปกครอง ยึดพระธรรมวินัยเป็นหลัก 2) ด้านศาสนศึกษา จัดการศึกษาทุกระดับ 3) ด้านการศึกษาสงเคราะห์ มีด้านธรรมและวัตถุ 4) ด้านการเผยแผ่ เผยแผ่ภายในวัดและนอกวัด 5) ด้านสาธารณูปการ การจัดการภายในวัดเรียบร้อยดี 6) ด้านสาธารณสงเคราะห์ มีการให้วัตถุ ธรรมะและพัฒนาชุมชน

วิเคราะห์การบริหารกิจการคณะสงฆ์ธรรมยุติกนิกาย อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น 1) ด้านการปกครองด้วยยึดพระธรรมวินัย เป็นระบอบที่พระพุทธเจ้าวางไว้ 2) ด้านศาสนศึกษา ส่งเสริมการศึกษา ด้านการปฏิรูปให้เกิดการประสานระหว่างปริยัติศึกษากับสมาธิภาวนา และส่งเสริมให้เกิดการประสานระหว่างการศึกษาในและนอกรูปแบบ 3) ด้านการศึกษาสงเคราะห์ด้วยวิธีการเชิงรุก คือการจัดการศึกษาในโรงเรียนและมหาวิทยาลัยสงฆ์ในทุกระดับเพื่อสอดแทรกหลักคำสอนพระพุทธศาสนาสู่บุคคล 4) ด้านการเผยแผ่ซึ่งเป็นหน้าที่ของพระสงฆ์ คือการปฏิบัติตามคำสอนของพระพุทธเจ้า การสั่งสอนในรูปแบบต่าง ๆ การทำกิจกรรมอันเป็นประเพณีและศาสนพิธีในโอกาสสำคัญ 5) ด้านสาธารณูปการกับเอกลักษณ์ความเป็นพุทธศาสนา วัดควรมีสาธารณูปการให้เป็นเอกลักษณ์แบบพุทธ 6) ด้านสาธารณสงเคราะห์กับบทบาทของพระสงฆ์ คือเป็นบทบาทโดยตรงในการสงเคราะห์ทางจิตใจด้วยการให้ธรรม ส่วนโดยอ้อมคือการสงเคราะห์ด้วยวัตถุ

พระชัยวัฒน์ กนต์วิโร (เลอเกียรติวรกุล) (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “รูปแบบการดำรงชีวิตของพระภิกษุในเขตตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น” พบว่า การปกครองคณะสงฆ์ในสมัยพุทธกาลมีลักษณะเหมือนพ่อแม่ปกครองลูก โดยพระพุทธเจ้าทรงปกครองด้วยพระองค์เอง ประทานการอุปสมบทแบบเอหิภิกขุอุปสัมปทา และต่อมาทรงมอบให้คณะสงฆ์คัดเลือกสมาชิกใหม่ด้วยญัตติจตุตถกรรม สำหรับรูปแบบการดำรงชีวิตของพระภิกษุในพื้นที่ศึกษาเป็นไปตามหลักการปกครองคณะสงฆ์ตามพระราชบัญญัติการปกครองคณะสงฆ์ พ.ศ. 2535 โดยเจ้าอาวาสหรือเจ้าคณะปกครองดูแลให้พระภิกษุสามเณรปฏิบัติตามพระธรรมวินัยและกฎระเบียบมหาเถรสมาคม การดำรงชีวิตแบ่งเป็นสองส่วนคือ อาชีพพรหมจรรย์การศึกษา และอธิสมจาริกการศึกษา ยึดหลักอนุศาสน์ 8 ประการ สิกขาบท 227 ข้อ มีการศึกษาพระธรรมวินัยในโรงเรียนพระปริยัติธรรม และเผยแผ่

พระพุทธศาสนาโดยอบรมให้พุทธบริษัทตั้งมั่นในทาน ศีล ภาวนา ปัจจุบันยังคงรูปแบบดั้งเดิมตามพระวินัยซึ่งเป็นพุทธบัญญัติ

พระบุญจันทร์ จันทมโหม (จันทสิทธิ์) และคณะ (2562) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “รูปแบบการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาของคณะสงฆ์ลาว” พบว่า บริบทและสภาพของบุคลากรทางการศึกษาของคณะสงฆ์ลาวมีน้อยและมีภาระงานมาก จึงทำให้การปฏิบัติหน้าที่ได้ไม่เต็มที่ บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจตัวชี้วัดการบริหารจัดการศึกษา และการเข้ามามีส่วนร่วมของรัฐบาล ด้านบุคลากรด้านวิชาการนับได้ว่ายังมีไม่เพียงพอ การบริหารงานบุคลากรและการบริหารงานวิชาการ มีการตรวจสอบปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่องในปัจจุบันเพื่อทันสมัย สอดคล้องกับผู้บริหารและบริบทของการศึกษาของคณะสงฆ์ลาว สำหรับสิ่งที่เห็นโอกาส ได้แก่ การศึกษาของคณะสงฆ์ลาวมีการแลกเปลี่ยนแหล่งการเรียนรู้กับหลายสถาบันที่มีความรู้ความสามารถที่เกี่ยวข้อง และได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัด รูปแบบการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาสงฆ์ลาวมีการคัดกรองบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ คือตรงตามความถนัดหรือตำแหน่งที่ต้องการ มีความเป็นนักวิชาการที่เหมาะสม รวมถึงพฤติกรรม ความรู้รอบตัว ความสามารถพิเศษ ที่สำคัญคือเป็นผู้มีคุณธรรมเอื้อเพื่อแผ่ต่อผู้อื่น มีการผูกมิตรไมตรีที่ดี การเข้ากับสังคม บุคลากรและงานวิชาการเป็นหัวใจสำคัญในการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งจะต้องขับเคลื่อนลงสู่สถานศึกษาอย่างทันที ส่งเสริมสนับสนุนประสิทธิภาพในการทำงานทั้งในด้านคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา ระบบประกันคุณภาพ การปฏิรูปหลักสูตร ปฏิรูปการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ที่ดี เพื่อสร้างความเข้มแข็งของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับการบริหารงานวิชาการจะต้องมีแนวทางในการบริหารความเสี่ยงในรูปแบบการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาของคณะสงฆ์ลาว

พระอานุสรณ์ อนุสรโร (พันธ์ประเสริฐ) (2565) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนมัธยมศึกษาคณะสงฆ์ตามหลักพุทธบริหารการศึกษา แขวงหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว” สรุปผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนมัธยมศึกษาคณะสงฆ์ ในภาพรวมและรายด้านมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก 2) วิธีการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนมัธยมศึกษาคณะสงฆ์ตามหลักพุทธบริหารการศึกษา ประกอบด้วยจัดการเรียนการสอนโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยยึดหลักให้สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชนและสังคมอย่างแท้จริง โดยมีครู ผู้บริหาร ผู้ปกครอง และชุมชนมีส่วนร่วมจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐาน และวิธีการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนตามหลักพุทธบริหารการศึกษา คือ อิทธิบาท 4 3) แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนมัธยมศึกษาคณะสงฆ์ตามหลักพุทธบริหารการศึกษาแขวงหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เป็นเครื่องมือช่วยให้บรรลุความสำเร็จในการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกับหลักการบริหารงาน

วิชาการที่มีประสิทธิภาพ 4 ด้าน คือ การจัดการเรียนรู้ หลักสูตรการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน และสื่อการเรียนการสอน โดยนำมาบูรณาการกับหลักอิทธิบาท 4 เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพคุณภาพในการจัดการศึกษา

สายสะหมอน คำพวง และคณะ (2563) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง “สภาพปัญหาและแนวทางการบริหารงานบุคคลของวิทยาลัยสงฆ์จำปาสัก เมืองปากเซ แขวงจำปาสัก ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว” ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการบริหารงานบุคคลของวิทยาลัยสงฆ์จำปาสักโดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) การเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานบุคคลของวิทยาลัยสงฆ์จำปาสักจำแนกตาม ตำแหน่งและประสบการณ์ในการปฏิบัติงานโดยรวมไม่แตกต่างกัน 3) ผลการศึกษาปัญหาและแนวทางการบริหารงานบุคคลของวิทยาลัยสงฆ์จำปาสัก พบว่า 3.1) ด้านการสรรหาบุคลากร ปัญหาคือคุณสมบัติของผู้ที่จะเข้ามาเป็นอาจารย์ผู้สอนโดยเฉพาะวิชาพุทธศาสนา มีคุณสมบัติที่ต่ำกว่าปริญญาตรี ทำให้ส่งผลต่อความเชื่อถือของผู้เรียนในระดับปริญญาตรี แนวทางคือการส่งเสริมให้เพิ่มประสบการณ์และคุณสมบัติโดยการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ในประเทศที่มีพุทธศาสนา เช่น อินเดีย พม่า และไทย เป็นต้น 3.2) ด้านการคัดเลือกบุคลากร ปัญหาคือบุคลากรที่รับเข้ามาไม่ตรงสายและตำแหน่งเนื่องจากยังขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะทาง เช่น ด้านพระพุทธศาสนา สาขาฟิสิกส์ เป็นต้น แนวทางคือการรับบุคลากรที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกัน เช่น รับสาขาคณิตศาสตร์มาทดแทนสาขาฟิสิกส์ 3.3) ด้านการส่งเสริมและพัฒนาบุคลากร ปัญหาคือยังขาดงบประมาณสนับสนุนในการพัฒนาอาจารย์ โดยเฉพาะการส่งเสริมให้ศึกษาในต่างประเทศ ในสาขาที่ขาดแคลน โดยเฉพาะพระสงฆ์ ขาดเอกสารตำราการสอนใหม่ ๆ แนวทางคือการกำหนดจำนวนจัดสรรโควตาให้ศึกษาต่อโดยได้รับทุนจากรัฐบาลและมหาวิทยาลัย ส่งเสริมอาจารย์พัฒนาค้นคว้างานวิชาการ วิจัยแต่งตำราเอกสารเพื่อขอผลงานตำแหน่งทางวิชาการ 3.4) ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงาน ปัญหาคือปริมาณงานและสัดส่วนการทำงานไม่เท่ากัน ในบางตำแหน่งต้องทำงานทั้งด้านการบริหารและการสอน คณะกรรมการประเมินไม่แตกต่างกันมากทำให้พิจารณาค่อนข้างยาก แนวทางคือมีการกำหนดกรอบการประเมินที่ชัดเจน มีการประเมินตนเองจากผลการปฏิบัติงานในรอบปี นำเข้าสู่การพิจารณาของคณะกรรมการประเมิน พุดคุยทำความเข้าใจกันก่อนพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือน 3.5) ด้านการจัดสวัสดิการให้บุคลากร ปัญหาคือยังขาดแคลนงบประมาณสนับสนุน แนวทางคือการสนับสนุนค่าช่วยเหลืออื่น เช่น ค่ารักษาพยาบาล สนับสนุนงบประมาณการเดินทาง ค่าวัสดุอุปกรณ์ตามสมควร ให้ขวัญกำลังใจแก่บุคลากร เช่น งานแต่งงาน คลอดบุตร ขึ้นบ้านใหม่ เป็นต้น

จากการศึกษางานวิจัย ที่กล่าวมาทั้งหมดข้างต้นนี้ การบริหารงานคณะสงฆ์ลาว ในแต่ละระยะที่ผ่านมา ได้การปรับตัวให้เข้ากับสภาพการของสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลง ตามความเหมาะสม โดยไม่ขัดต่อหลักพระธรรมวินัย แต่ส่วนมากการบริหารคณะสงฆ์ลาว ในบางยุคสมัยก็ถูกการเมือง

นำไปเป็นเครื่องมือในการรักษาอำนาจของตน แต่ก็ยังมีคณะสงฆ์เป็นส่วนมากที่ปฏิบัติตามพระธรรมวินัยยึดความถูกต้องเป็นธรรม ไม่ว่าจะอยู่ในสภาพการณ์ใดก็ตามก็ทำหน้าที่ของตน ในฐานะเป็นสาวกของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เผยแผ่พระธรรมวินัยให้เข้าสู่จิตใจของคนลาว เพื่อให้เกิดมีสันติภาพในจิต และมีธรรมเป็นหลักในการดำเนินชีวิต ไม่ว่าการศึกษาของคณะสงฆ์การสาธนาพระสงฆ์ลาว ก็มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาสังคมและชาติลาว เพราะพระสงฆ์ลาวก็ตระหนักว่าตนเองเป็นพลเมืองของประเทศ ที่มีหน้าที่ประกอบส่วนเข้าในการพัฒนาประเทศตามพระธรรมวินัย

1.8 นิยามศัพท์เฉพาะ

1.8.1 การบริหารงาน หมายถึง กระบวนการดำเนินงานและการจัดการกิจการทั้งปวงของคณะสงฆ์ในเมืองหาดทรายฟอง ซึ่งครอบคลุมถึง การวางแผน การจัดการองค์การ การนำและการควบคุม รวมทั้งโครงสร้างการบริหาร การปกครองสงฆ์ การศึกษาสงฆ์ การเผยแผ่ศีลธรรมและปฏิบัติกรรมฐาน สาธนาพระสงฆ์ รวมถึงการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานภาครัฐ เพื่อให้กิจการของพระพุทธศาสนาในพื้นที่ดำเนินไปอย่างเรียบร้อยและบรรลุตามวัตถุประสงค์ของคณะสงฆ์และกฎหมายที่เกี่ยวข้องของ สปป. ลาว

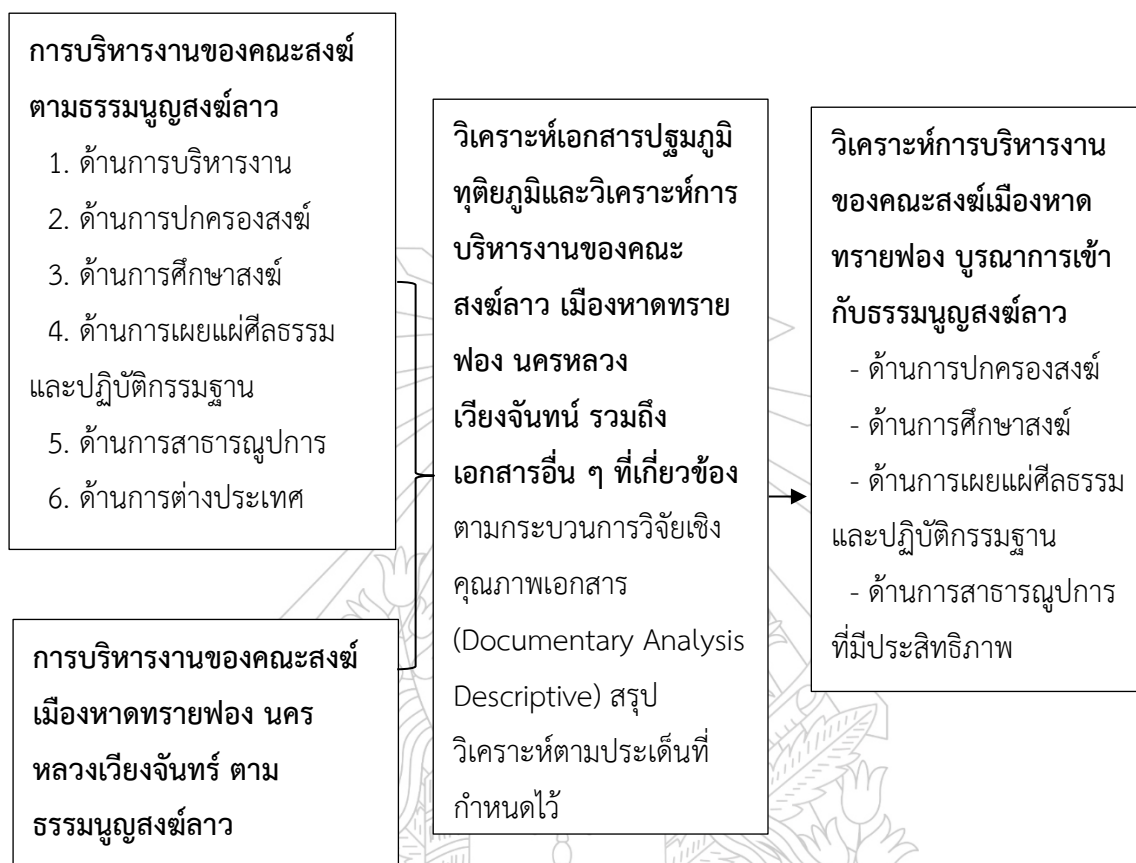
1.8.2 คณะสงฆ์ลาว หมายถึง คณะสงฆ์ที่มีบทบาทตำแหน่งระดับต่าง ๆ ตั้งแต่ส่วนกลางจนถึงระดับท้องถิ่นในองค์การพระพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป. ลาว (อ.พ.ส.) ซึ่งเป็นองค์กรสูงสุดที่ดูแลกิจการพระพุทธศาสนาใน สปป. ลาว

1.8.3 การบริหารงานคณะสงฆ์ลาว หมายถึง การบริหารงานตามธรรมนูญสงฆ์ลาวระดับศูนย์กลาง ระดับแขวง ระดับเมือง และระดับวัด ซึ่งประกอบด้วย 5 กรรมการธิการ อาทิ การบริหารงาน กรรมการธิการปกครองสงฆ์ การบริหารงานกรรมการธิการการศึกษาสงฆ์ การบริหารงานกรรมการธิการเผยแผ่ศีลธรรมและปฏิบัติกรรมฐาน การบริหารงานกรรมการธิการสาธนาพระสงฆ์ การบริหารงานกรรมการธิการต่างประเทศ และ 1 ห้องการบริหารงาน (สำนักงาน)

1.8.4 เมืองหาดทรายฟอง นครหลวงเวียงจันทน์ หมายถึง พื้นที่ขอบเขตการศึกษาที่เฉพาะเจาะจง ซึ่งการวิจัยนี้จะมุ่งเน้นศึกษาระบบและกระบวนการบริหารงานของคณะสงฆ์ที่ปฏิบัติหน้าที่และมีวัดสังกัดอยู่ในเขตพื้นที่การปกครองของเมืองหาดทรายฟองทั้งหมด

1.9 กรอบแนวคิดการวิจัย

จากแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าวมาข้างต้นนั้น ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดของการวิจัยไว้ดังนี้



ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 2

การบริหารงานของคณะสงฆ์ลาว

การวิจัย เรื่องศึกษาการบริหารงานของคณะสงฆ์ลาว เมืองหาดทรายฟอง นครหลวงเวียงจันทน์ ในบทที่ 2 นี้ มุ่งศึกษาการบริหารงานของคณะสงฆ์ลาวในภาพรวมทั้งหมด ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กำหนดประเด็นสำคัญ ดังนี้

2.1 แนวคิดและทฤษฎีทางการบริหาร

2.2 พัฒนาการ การบริหารงานคณะสงฆ์ลาว

2.3 การบริหารงานคณะสงฆ์ลาวตามธรรมนูญสงฆ์ลาว

2.4 หลักธรรมสำคัญที่เกี่ยวข้องและสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการองค์กรสงฆ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.5 สรุป

2.1. หัวข้อลำดับที่ 1

2.1.1 ความหมายของการบริหาร

การบริหาร (Administration) และ การจัดการ (Management) มีความหมายแตกต่างกัน โดยการบริหารจะสัมพันธ์กับการกำหนดนโยบาย ส่วนการจัดการมุ่งไปที่การนำนโยบายไปปฏิบัติ นักวิชาการบางท่านให้ทัศนะว่าการบริหารใช้ในภาครัฐ ส่วนการจัดการใช้ในภาคเอกชน อย่างไรก็ตาม อดีตกษัตริย์ลาวส่วนใหญ่ให้ความหมายทั้ง 2 คำนี้ไม่แตกต่างกัน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ราชบัณฑิตยสถาน (2546) ได้กล่าวถึง การบริหาร หมายถึง การปกครองเช่นบริหารส่วนท้องถิ่นการดำเนินการจัดการ เช่น บริหารธุรกิจ

พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต) (2549) ได้กล่าวถึง การบริหาร หมายถึง การทำงานให้สำเร็จโดยอาศัยผู้อื่น

Wagner, J.A., & Hollenbeck, J.R. (1995) ได้กล่าวถึง การบริหารจัดการเป็นกระบวนการวางแผนการ จัดองค์การการดำเนินงานและการควบคุม เพื่อความสำเร็จตามเป้าหมาย

(Holt, D.H. (1993)) ได้กล่าวถึง การบริหารเป็นศิลปะของการทำงานให้บรรลุเป้าหมายซึ่งพร้อมด้วยกระบวนการวางแผนการ จัดองค์การการเป็นผู้นำและการควบคุม

จันทราณี สงวนนาม (2545) ได้กล่าวถึง การบริหารเป็นเรื่องของการทำกิจกรรมโดยผู้บริหารและสมาชิกในองค์กรเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพด้วยการใช้ทรัพยากรและเทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ปราชญา กล้าผจญ และสมศักดิ์ คงเที่ยง (2545) ได้กล่าวถึง การบริหาร คือ กระบวนการที่มีการวางแผนการจัดองค์การการสั่งการและการควบคุมซึ่งจะทำให้งานดำเนินไปได้อย่างเรียบร้อย และกระบวนการต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดเสมอ

วิโรจน์ สารัตนะ (2545) ได้กล่าวถึง การบริหารเป็นกระบวนการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายขององค์การโดยอาศัยหน้าที่ทางการบริหารที่สำคัญ คือ การวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การนำ (Leading) และการควบคุม (Controlling)

พนัส หันนาคินทร์ (2542) ได้กล่าวถึง การบริหาร คือ กระบวนการที่ผู้บริหารใช้อำนาจตลอดจนใช้ทรัพยากรต่าง ๆ เช่น คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ ที่มีอยู่หรือคาดว่าจะมีเพื่อการดำเนินงานของสถาบันหรือหน่วยงานนั้น ๆ ให้ดำเนินไปสู่จุดมุ่งหมายที่ต้องการ

สมพงษ์ เกษมสิน (2542) ได้กล่าวถึง การบริหาร คือ การใช้ศาสตร์และศิลป์ที่นำเอาทรัพยากรการบริหารมาประกอบตาม กระบวนการบริหารให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

จุมพล สวัสดิยากร (2542) ได้กล่าวถึง การบริหาร คือ การที่บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป ร่วมกันทำงานเพื่อบรรลุจุดประสงค์อย่างเดียวกัน

ธีระรัตน์ กิจจารักษ์ (2542) ได้กล่าวถึง การบริหาร คือ การใช้ศาสตร์ และ ศิลป์นำเอาทรัพยากรการศึกษา (Administration Resource) มาประกอบการตามกระบวนการบริหาร (Process of Administration) ให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

สมยศ นาวิการ (2544) ได้กล่าวถึง การบริหาร หมายถึง กระบวนการของการวางแผนการจัดองค์การการสั่งการและการควบคุมกำกับความพยายามของสมาชิกขององค์การและใช้ทรัพยากรอื่น ๆ เพื่อความสำเร็จขององค์การที่กำหนดตามเป้าหมาย

ภาวิดา ธาราศิริสุทธิ และวิบูลย์ ไทวณะบุตร (2554) ได้กล่าวถึง การบริหาร หมายถึง การจัดการหรือการควบคุมกิจการต่าง ๆ ของรัฐ เช่น การบริหาร การเงินของมูลนิธิการบริหารกิจการภาษี การบริหารกิจการแพทย์ การบริหารที่ดินรกร้างว่างเปล่า การบริหารการก่อสร้าง การบริหารกิจการอุตสาหกรรมและอื่น ๆ ที่เป็นงานที่เรียกกันว่ารัฐประศาสนศาสตร์ (Public Administration)

สุธี สุทธิสมบูรณ์ และสมาน รังสิโยภักษ์ (2536) ได้กล่าวถึง การบริหาร หมายถึง การดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้โดย อาศัยปัจจัยต่าง ๆ อันได้แก่ คน (Man) เงิน (Money) วัสดุสิ่งของ (Material) และวิธีการปฏิบัติงาน (Method) เป็นอุปกรณ์ในการดำเนินงาน

เฮนรี ฟาโย (อั่งโนวิรัช วิรัชนิการรณ 2545) นักบริหารชาวฝรั่งเศส ซึ่งได้วางรากฐานสำคัญของทฤษฎีการบริหารทั่วไปอันเป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวาง ทฤษฎีอันหนึ่งที่ว่าด้วยหน้าที่ในการบริหาร 5 ประการคือ การวางแผน การจัดองค์การ การบังคับบัญชา การประสานงาน และ

การควบคุม ต่อมาได้พัฒนาและปรับปรุงจนกลายเป็นตำราการบริหาร เช่น ทฤษฎี ของลูเธอร์ กูลิค ศาสตราจารย์การบริหารรัฐกิจชาวอเมริกัน ที่ได้ขยายแนวคิดของฟาโย กำหนด หน้าที่ในการบริหาร ที่เรียกกันว่า POSDCoRB Planning (การวางแผน) Organizing (การจัด องค์การ) Staffing (การจัดบุคคลเข้าทำงาน) Directing (การสั่งการหรืออำนวยการ) Coordinating (การประสานงาน) Reporting (การรายงานผลการปฏิบัติงาน) Budgeting (การงบประมาณ)

สรุปได้ว่า การบริหาร (Administration) และการจัดการ (Management) เดิมมีความหมาย ต่างกัน โดยการบริหารเน้นนโยบาย (ภาครัฐ) ส่วนการจัดการเน้นปฏิบัติ (ภาคเอกชน) แต่ปัจจุบันมัก ใช้แทนกันได้หรือเรียกว่า “การบริหารจัดการ” หัวใจหลักคือกระบวนการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ทำงาน ผ่านคนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายองค์การอย่างมีประสิทธิภาพ โดยอาศัยหน้าที่สำคัญคือ การวางแผน จัด องค์การ การนำ/สั่งการ และการควบคุม แนวคิดนี้พัฒนาโดยเฮนรี ฟาโย และลูเธอร์ กูลิค ผู้ขยายเป็น หลัก POSDCoRB

2.1.2 วิวัฒนาการของหลักการบริหาร

การบริหารจัดการมีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงแนวคิดมาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สอดคล้องกับ สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป หลักการบริหารที่สำคัญได้ถูก พัฒนาขึ้นโดยนักวิชาการทั้งในต่างประเทศและในประเทศไทย ซึ่งมีส่วนสำคัญในการวางรากฐานและ ประยุกต์ใช้แนวคิดการบริหารให้เหมาะสมกับบริบทที่แตกต่างกัน

จุดเริ่มต้นของทฤษฎีการบริหารจัดการสมัยใหม่สามารถย้อนกลับไปในช่วงปลายศตวรรษที่ 19 และต้นศตวรรษที่ 20 โดยมีนักคิดคนสำคัญหลายท่าน ดังนี้

1) ยุคการจัดการแบบวิทยาศาสตร์ (Scientific Management Era)

Frederick Winslow Taylor (1911) ได้รับการยกย่องว่าเป็น “บิดาแห่งการจัดการแบบ วิทยาศาสตร์” แนวคิดหลักของเขาคือการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานโดยใช้วิธีการทาง วิทยาศาสตร์ในการศึกษาและวิเคราะห์งานแต่ละส่วน เพื่อหาวิธีที่ดีที่สุด (One Best Way) ในการ ปฏิบัติงาน เทย์เลอร์เน้นการแบ่งงานกันทำตามความถนัด การจ่ายค่าตอบแทนตามผลงาน และการ สร้างความร่วมมือระหว่างฝ่ายจัดการและคนงาน

Frank and Lillian Gilbreth (1914) ได้กล่าวถึง พัฒนางานของเทย์เลอร์ต่อโดยเน้น การศึกษาการเคลื่อนไหวและเวลา (Time and Motion Studies) เพื่อลดการเคลื่อนไหวที่ไม่จำเป็น และเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน Lillian Gilbreth ยังให้ความสำคัญกับจิตวิทยาของคนงานอีก ด้วย

2) ยุคการจัดการตามหลักบริหาร (Administrative Management Era)

Henri Fayol (1949) วิศวกรเหมืองแร่ชาวฝรั่งเศส ได้กล่าวถึง หลักการบริหาร 14 ประการ (14 Principles of Management) ซึ่งยังคงมีอิทธิพลต่อแนวคิดการบริหารมาจนถึงปัจจุบัน หลักการ

เหล่านี้รวมถึง การแบ่งงานกันทำ (Division of Work) อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ (Authority and Responsibility) เอกภาพในการบังคับบัญชา (Unity of Command) และการให้ผลประโยชน์ตอบแทนที่เป็นธรรม (Remuneration) ฟาโยล์ยังได้กำหนดหน้าที่ทางการจัดการ 5 ประการ คือ การวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การสั่งการ (Commanding) การประสานงาน (Coordinating) และการควบคุม (Controlling)

Max Weber (1947) นักสังคมวิทยาชาวเยอรมัน ได้กล่าวถึง ได้พัฒนาแนวคิดเกี่ยวกับ องค์การแบบราชการ (Bureaucracy) ซึ่งเน้นโครงสร้างองค์การที่มีกฎเกณฑ์ชัดเจน มีลำดับชั้นสายการบังคับบัญชา การแบ่งงานตามความเชี่ยวชาญ และการบริหารงานโดยปราศจากอคติส่วนตัว

3) ยุคมนุษยสัมพันธ์ (Human Relations Era)

Elton Mayo (1933) ได้กล่าวถึง การศึกษา Hawthorne Studies ที่โรงงาน Western Electric Hawthorne Works นำโดยมาโย ได้เปลี่ยนกระบวนการบริหารจากการมุ่งเน้นเฉพาะ ประสิทธิภาพและโครงสร้าง ไปสู่การให้ความสำคัญกับปัจจัยทางสังคมและจิตวิทยาของพนักงาน ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่าความสัมพันธ์ที่ดีในกลุ่มทำงาน ขวัญและกำลังใจ และการให้ความสนใจต่อพนักงาน มีผลต่อผลิภาพมากกว่าปัจจัยทางกายภาพ

4) ยุคพฤติกรรมศาสตร์ (Behavioral Science Era)

Abraham Maslow (1943) ได้กล่าวถึง พัฒนาทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการ (Hierarchy of Needs) ซึ่งอธิบายว่ามนุษย์มีความต้องการเป็นลำดับขั้น ตั้งแต่ความต้องการพื้นฐานทางร่างกาย ไปจนถึงความต้องการในการบรรลุศักยภาพสูงสุดของตนเอง (Self-Actualization) ทฤษฎีนี้ช่วยให้ผู้บริหารเข้าใจแรงจูงใจของพนักงานได้ดียิ่งขึ้น

Douglas McGregor (1960) ได้กล่าวถึง ทฤษฎี X และทฤษฎี Y (Theory X and Theory Y) ซึ่งอธิบายถึงสมมติฐานสองชุดที่ผู้บริหารมีต่อพนักงาน ทฤษฎี X มองว่าพนักงานโดยทั่วไปไม่ชอบทำงานและต้องถูกควบคุม ขณะที่ทฤษฎี Y มองว่าพนักงานมีความคิดสร้างสรรค์และมีความรับผิดชอบหากได้รับโอกาส

ยุคการบริหารเชิงปริมาณ (Quantitative Management Era) หรือ การวิจัยการดำเนินงาน (Operations Research) แนวคิดนี้เริ่มพัฒนาในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 โดยเน้นการใช้เทคนิคทางคณิตศาสตร์และสถิติในการแก้ปัญหาทางการบริหารและการตัดสินใจ เช่น การโปรแกรมเชิงเส้น (Linear Programming) ทฤษฎีเกม (Game Theory) และการจำลองสถานการณ์ (Simulation)

5) ยุคการบริหารสมัยใหม่และร่วมสมัย (Modern and Contemporary Management Era)

Peter Drucker (1954) ได้กล่าวถึง การบริหารคนสำคัญแห่งศตวรรษที่ 20 เน้นย้ำถึง ความสำคัญของการจัดการโดยวัตถุประสงค์ (Management by Objectives - MBO) นวัตกรรม

และบทบาทของผู้บริหารในการสร้างผลลัพธ์ เขายังให้ความสำคัญกับพนักงานที่มีความรู้ (Knowledge Worker) และการบริหารในยุคสังคมแห่งความรู้

William Ouchi (1981) ได้กล่าวถึง การพัฒนาทฤษฎี Z (Theory Z) ซึ่งเป็นการผสมผสานแนวทางการบริหารแบบอเมริกันและญี่ปุ่น โดยเน้นการจ้างงานระยะยาว การตัดสินใจแบบมีส่วนร่วม และความรับผิดชอบร่วมกัน

W. Edwards Deming (1986) ได้กล่าวถึง บทบาทสำคัญในการพัฒนาแนวคิดการบริหารคุณภาพโดยรวม (Total Quality Management - TQM) เน้นการปรับปรุงกระบวนการอย่างต่อเนื่อง การให้ความสำคัญกับลูกค้า และการมีส่วนร่วมของพนักงานทุกคน

Peter Senge (1990) ได้กล่าวถึง แนวคิดองค์กรแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization) ซึ่งเป็นองค์กรที่สามารถปรับตัวและเปลี่ยนแปลงได้อย่างต่อเนื่องผ่านการเรียนรู้ของสมาชิกในองค์กร

วิวัฒนาการของหลักการบริหารเป็นกระบวนการที่ไม่หยุดนิ่ง จากแนวคิดที่มุ่งเน้นประสิทธิภาพเชิงกลไกในยุคแรกเริ่ม ได้พัฒนามาสู่การให้ความสำคัญกับมิติด้านมนุษย์ พฤติกรรม และการเรียนรู้ขององค์กร การนำหลักการเหล่านี้มาปรับใช้ในบริบทไทยจำเป็นต้องอาศัยความเข้าใจอย่างลึกซึ้งซึ่งทั้งในตัวทฤษฎีสากลและลักษณะเฉพาะของสังคมและวัฒนธรรมไทย เพื่อให้เกิดประสิทธิผลสูงสุดในการบริหารจัดการองค์กรให้บรรลุเป้าหมายและเติบโตได้อย่างยั่งยืน

สรุปได้ว่า วิวัฒนาการการบริหารเริ่มจากรากฐานยุคโบราณสู่ยุคคลาสสิก (Taylor, Fayol, Weber) ที่เน้นประสิทธิภาพและโครงสร้างที่ชัดเจน ต่อมา ยุคพฤติกรรมศาสตร์ (Mayo, McGregor) ได้เปลี่ยนมาให้ความสำคัญกับปัจจัยมนุษย์และสังคม ตามด้วยยุคเชิงปริมาณที่นำคณิตศาสตร์มาใช้ และยุคใหม่ที่เกิดทฤษฎีระบบและเชิงสถานการณ์ ยุคปัจจุบันมุ่งเน้นคุณภาพ (TQM) กลยุทธ์ การจัดการการเปลี่ยนแปลง องค์กรแห่งการเรียนรู้ และความคล่องตัว สะท้อนการเปลี่ยนผ่านสู่การให้ความสำคัญกับคน ความยืดหยุ่น และการปรับตัวในโลกที่เปลี่ยนแปลงรวดเร็ว

2.1.3 ทฤษฎีกับหลักการบริหาร

1. ทฤษฎีของการบริหารหลังจากการศึกษาการบริหารของญี่ปุ่นและสหรัฐอเมริกาและบูรณาการกัน ทำให้เกิดเป็นทฤษฎีดังต่อไปนี้

- 1) การจ้างงานระยะยาว
- 2) การตัดสินใจเป็นเอกฉันท์
- 3) ความรับผิดชอบเฉพาะบุคคล
- 4) การประเมินและการเลื่อนตำแหน่งแบบค่อยเป็นค่อยไป
- 5) การควบคุมตัวเองอย่างไม่เป็นทางการโดยมีการวัดผลอย่างชัดเจนเป็นทางการ
- 6) เส้นทางอาชีพแบบเชี่ยวชาญเฉพาะด้านในระดับปานกลาง
- 7) มีความเกี่ยวข้องในลักษณะครอบครัว

2. ทฤษฎีการบริหารโดยมีความเชื่อว่าเป็นไปได้ที่จะหาทางศึกษาถึงศาสตร์ที่เกี่ยวกับการบริหาร (Administrative) ซึ่งสามารถใช้ได้กับการบริหารทุกชนิดไม่ว่าจะเป็นการบริหารอุตสาหกรรมหรืองานรัฐบาลโดยมีสาระสำคัญเกี่ยวกับการบริหาร (Management Functions) ตามทฤษฎีการบริหารของ เฮนรี ฟาโยล (Henry Fayol) ประกอบด้วยหน้าที่ทางการบริหาร 5 ประการ คือ

1) การวางแผน (Planning) หมายถึง ภาระหน้าที่ของผู้บริหารที่จะต้องทำการคาดการณ์ล่วงหน้าถึงเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่จะมีผลกระทบต่อบุคลากรและกำหนดขึ้นเป็นแผนปฏิบัติงานหรือวิถีทางที่จะปฏิบัติเอาไว้เพื่อเป็นแนวทางการทำงานในอนาคต

2) การจัดองค์การ (Organizing) หมายถึง ภาระหน้าที่ของผู้บริหารที่ต้องจัดให้มีโครงการของงานต่าง ๆ และอำนาจหน้าที่ทั้งนี้เพื่อให้เครื่องจักรสิ่งของและตัวคนอยู่ในส่วนประกอบที่เหมาะสม ในอันที่จะช่วยให้งานขององค์การบรรลุผลสำเร็จ

3) การบังคับบัญชาสั่งการ (Commanding) หมายถึง หน้าที่ในการสั่งงานต่าง ๆ ของผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาซึ่งจะทำให้สำเร็จผลด้วยดี โดยที่ผู้บริหารจะต้องกระทำตนเป็นตัวอย่างที่ดีจะต้องเข้าใจคนงานของตนจะต้องเข้าใจถึงข้อตกลงในการทำงานและองค์การที่มีอยู่ รวมถึงจะต้องมีการติดต่อสื่อสารกับผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างใกล้ชิดทั้งขึ้นและลง นอกจากนี้ยังต้องทำการประเมินโครงสร้างขององค์การและผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาของตนเป็นประจำอีกด้วย หากโครงสร้างขององค์การที่เป็นอยู่ไม่เหมาะสมก็จำเป็นที่จะต้องปรับปรุงเช่นเดียวกัน ถ้าผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาคนใดหย่อนประสิทธิภาพ การไล่ออกเพื่อปรับปรุงกำลังคนที่มีอยู่ให้เหมาะสมยิ่งขึ้นก็เป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องทำ

4) การประสานงาน (Coordinating) หมายถึง ภาระหน้าที่ที่จะต้องเชื่อมโยงงานของทุกคนให้เข้ากันได้และกำกับให้ไปสู่จุดหมายเดียวกัน

5) การควบคุม (Controlling) หมายถึง ภาระหน้าที่ในการที่จะต้องกำกับให้สามารถประกันได้ว่ากิจกรรมต่าง ๆ ที่ทำไปนั้นสามารถเข้ากันได้กับผลที่ได้วางไว้แล้ว (วิรัช วิรัชนิภาวรรณ, 2545, หน้า 39)

3. ทฤษฎีการบริหารที่มีกระบวนการอันประกอบด้วยขั้นตอนที่สำคัญหรือที่เรียกย่อ ๆ ว่า “POSDCORB Model” ของลูเธอร์ เอช กุลลิค และลินดอลล์ เอฟ เออร์วิค (Luther H. Gulick and Lyndall F. Urwick) อธิบายตามความหมายได้ ดังนี้

1) การวางแผน (P = Planning) หมายถึง การจัดวางโครงการและแผนปฏิบัติงานไว้ล่วงหน้า ว่าจะต้องทำอะไรบ้างและทำอย่างไร

2) การจัดองค์การ (O = Organizing) หมายถึง การจัดหน่วยงานกำหนดโครงสร้างของ หน่วยงานการจัดสายงานตำแหน่งต่าง ๆ กำหนดอำนาจหน้าที่ให้ชัดเจน

3) การจัดหาบุคคล (S = Staffing) หมายถึง การบริหารงานทางด้านบุคคลอัน ได้แก่ การจัดอัตรากำลัง การสรรหา การพัฒนาบุคลากร การสร้างบรรยากาศการทำงานที่ดี การประเมินผลการทำงาน และการให้พ้นจากงาน

4) การอำนวยการ (D = Directing) หมายถึง การตัดสินใจการวินิจฉัยสั่งการหน่วยงานให้เกิดความร่วมมือเพื่อดำเนินไปสู่เป้าหมายเดียวกัน

5) การประสานงาน (Co = Coordinating) หมายถึง การประสานงานกิจการด้านต่าง ๆ ของหน่วยงานให้เกิดความร่วมมือเพื่อดำเนินไปสู่เป้าหมายเดียวกัน

6) การรายงาน (R = Reporting) หมายถึง การรายงานผลการปฏิบัติของหน่วยงานให้แก่ผู้บริหารและสมาชิกของหน่วยงานได้ทราบความเคลื่อนไหวของการดำเนินงานว่าก้าวหน้าเพียงใด

7) การงบประมาณ (B = Budgeting) หมายถึง การจัดทำงบประมาณบัญชีการใช้จ่ายเงิน การควบคุมและการตรวจสอบด้านการเงิน (สุพจน์ พันธุ์ชูเพชร, 2538, หน้า 12)

4. ทฤษฎีการบริหารที่มีหลักเกณฑ์ได้พัฒนาการบริหารซึ่งพื้นฐานอยู่ในหลักการ (Principles) ที่สำคัญ 4 ประการ คือ

1) ต้องมีการคิดค้นและกำหนดวิธีการที่ดีที่สุด (One Best Way) สำหรับงานแต่ละอย่าง เพื่อช่วยให้สามารถทำงานเสร็จลุล่วงไปด้วยดีตามวัตถุประสงค์มาตรฐานของงานจะต้องมีการจัดการเอาไว้โดยมีหลักเกณฑ์ที่ได้พิสูจน์มาแล้วว่าเป็นวิธีที่ดีที่สุดจริงและในเวลาเดียวกันการจ่ายผลตอบแทน แบบจูงใจต่าง ๆ ก็จ่ายให้ตามผลผลิตทั้งหมด

2) ต้องมีการคัดเลือกและพัฒนาคนงานโดยตระหนักถึงความสำคัญและคุณค่าของการรู้จักจัดหางานให้เหมาะสมสอดคล้องกับคนงาน นอกจากนี้ต้องมีการอบรมคนงานให้รู้จักวิธีการทำงานที่ถูกวิธีด้วยและในการคัดเลือกคนงานจะต้องมีการพิจารณาเป็นพิเศษ จึงจะทำให้ได้คนที่มีคุณสมบัติที่ดี ที่สุดตรงตามงานที่จะให้ทำ

3) ด้วยวิธีการพิจารณาอย่างรอบคอบเกี่ยวกับวิธีการทำงานควบคู่กับการพิจารณาคนงานนั้น คนงานจะไม่คัดค้านต่อวิธีการทำงานใหม่ที่ได้กำหนดขึ้นเพราะโดยหลักเหตุผลคนงานทุกคนจะเห็นจริง ถึงโอกาสที่จะได้รับรายได้สูงขึ้นจากการทำงานถูกวิธีที่จะช่วยให้ได้ผลผลิตที่สูงขึ้น

4) การประสานงานร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดระหว่างผู้บริหารและคนงาน ฝ่ายบริหารควรจะ ได้ประสานอย่างใกล้ชิดเป็นประจำกับคนงานที่เป็นผู้ปฏิบัติงานแต่ต้องไม่ใช่โดยตรงโดยการลงมือปฏิบัติงานที่ควรจะเป็นของคนงานเท่านั้น

ทฤษฎี X มีสมมติฐาน ว่า 1. ธรรมชาติของมนุษย์โดยทั่วไปไม่ชอบทำงาน พยายามเลี่ยงงาน หลบหลีก บิดพลิ้ว เมื่อมีโอกาส 2. มนุษย์มีนิสัยเกียจคร้าน จึงต้องใช้วิธีการข่มขู่ ควบคุม สั่งการ หรือ

บังคับให้ทำงานตามจุดประสงค์ขององค์การให้สำเร็จ 3. โดยทั่วไปนิสสัยมนุษย์ชอบทำงานตามคำสั่ง ต้องการที่จะหลีกเลี่ยงความรับผิดชอบ แต่ต้องการความมั่นคง อบอุ่นและปลอดภัยมากกว่าสิ่งอื่น

ทฤษฎี Y มีสมมติฐาน ว่า 1. การที่ร่างกายและจิตใจได้พยายามทำงานนั้น เป็นการตอบสนองความพอใจอย่างหนึ่ง เช่นเดียวกับการเล่นและพักผ่อน 2. มนุษย์ชอบนำตนเอง ควบคุมตนเอง เพื่อดำเนินงานที่ตนรับผิดชอบให้บรรลุจุดประสงค์อยู่แล้ว ดังนั้นการบังคับควบคุม ช่มชู้ลงโทษ จึงไม่ใช่วิธีการเพียงอย่างเดียว ที่จะทำให้มนุษย์ดำเนินงาน จนบรรลุจุดประสงค์ขององค์การ 3. มนุษย์ผูกพันตนเองกับงานขององค์การก็เพื่อหวังรางวัลหรือสิ่งตอบแทน เมื่อองค์การประสบความสำเร็จ 4. เมื่อสถานการณ์เหมาะสม มนุษย์โดยทั่วไปจะเกิดการเรียนรู้ทั้งด้านการยอมรับความรับผิดชอบ และแสวงหาความรับผิดชอบควบคู่กันไปด้วย 5. มนุษย์ทั้งหลายย่อมมีคุณสมบัติที่ดีกระจายอยู่ทั่วไปทุกคน เช่น มีมโนภาพ มีความฉลาดเฉลียว และว่องไว มีความสามารถในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ขององค์การ 6. สถานการณ์ของการดำรงชีวิตในระบบอุตสาหกรรมยุคใหม่ มนุษย์ยังไม่มีโอกาสใช้สติปัญญาได้เต็มที่ (Douglas McGregor, 1960, pp. 33-57)

ทฤษฎีจูงใจในการปฏิบัติงานของมาสโลว์

Abraham H. Maslow เป็นบุคคลแรกที่ได้ตั้งทฤษฎีทั่วไปเกี่ยวกับการจูงใจ (Maslow's general theory of human and motivation) ไว้ และได้ตั้งสมมติฐานเกี่ยวกับพฤติกรรมของมนุษย์ไว้ 3 ประการ ดังนี้

- 1) มนุษย์มีความต้องการ ความต้องการมีอยู่เสมอและไม่มีสิ้นสุด แต่สิ่งที่มนุษย์ต้องการนั้นขึ้นอยู่กับว่าเขามีสิ่งนั้นอยู่แล้วหรือยัง ขณะที่ความต้องการใดได้รับการตอบสนองแล้วความต้องการอย่างอื่นจะเข้ามาแทนที่ กระบวนการนี้ไม่มีที่สิ้นสุด และจะเริ่มต้นตั้งแต่เกิดจนกระทั่งตาย
- 2) ความต้องการที่ได้รับการตอบสนองแล้ว จะไม่เป็นสิ่งจูงใจของพฤติกรรมอีกต่อไป ความต้องการที่ไม่ได้รับตอบสนองเท่านั้น ที่เป็นสิ่งจูงใจของพฤติกรรม
- 3) ความต้องการของมนุษย์ มีเป็นลำดับขั้นตามลำดับความสำคัญ กล่าวคือ เมื่อความต้องการในระดับต่ำ ได้รับการตอบสนองแล้ว ความต้องการระดับสูงก็จะเรียกร้องให้มีการตอบสนองทันที

ทฤษฎีวิเคราะห์ระบบ (System Approach หรือ General System Theory)

ทฤษฎีวิเคราะห์ระบบเป็นทฤษฎีที่มีคุณค่าในการตรวจสอบ หาข้อบกพร่องของกระบวนการบริหารทั้งปวงรวมทั้งการบริหารการศึกษาด้วย โดยการวิเคราะห์สิ่งนำเข้า วิเคราะห์กระบวนการ และวิเคราะห์ผลผลิตว่าสิ่งที่ลงทุนไปคุ้มค่าหรือไม่ แล้วรวบรวมข้อมูลหาจุดบกพร่องแล้วปรับปรุงแก้ไขต่อไป

กลุ่มทฤษฎีองค์การสมัยใหม่

ในการบริหารงานนั้น หลังจากที่ได้มีการนำเอากลุ่มทฤษฎีองค์การมาใช้ในการบริหารงาน ซึ่งทฤษฎีกลุ่มดังกล่าวต่างก็มีทั้งจุดอ่อนและจุดแข็งในตัวของตัวเอง ดังนั้น เพื่อให้ปัญหาในการบริหารงานหมดไป อันเนื่องมาจากความสลับซับซ้อนในการบริหารงานมีมากขึ้น ตลอดจนสิ่งแวดล้อมขององค์การสมัยใหม่มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว จึงได้มีการนำเสนอทฤษฎีองค์การยุคสมัยใหม่ ซึ่งได้มีการผสมผสานและบูรณาการเอาทฤษฎีในยุคคลาสสิก และทฤษฎีองค์การในยุคพฤติกรรมศาสตร์ มาปรับประยุกต์ใช้ร่วมกัน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการบริหารงาน

ทฤษฎีการบริหารแบบการตัดสินใจ

เฮอเบิร์ต เอ. ไชมอน (Herbert A. Simon) คือ ผู้ที่ได้ชื่อว่าเป็นบิดาแห่งทฤษฎีการตัดสินใจ ได้กล่าวว่า “การบริหารก็คือการตัดสินใจนั่นเอง” ทั้งนี้เนื่องจากว่าคนที่เป็นผู้บริหารจะต้องเผชิญกับภาวะที่จะต้องตัดสินใจเลือกทางเลือกใดทางเลือกหนึ่งจากทางเลือกหลาย ๆ ทางที่มีอยู่ ไม่ว่าจะเป็นทางเลือกในการกำหนดแผนในการทำงาน หรือว่าทางเลือกในการแก้ไขปัญหา ถ้านักบริหารสามารถที่จะเลือกทางเลือกที่ดีมีประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาได้ ก็จะสามารถทำให้งานบรรลุเป้าหมายได้ ถ้าเลือกทางเลือกที่ไม่ดีมา ก็ทำให้การทำงานล้มเหลว ดังนั้นในลักษณะการตัดสินใจ เพื่อให้ได้ทางเลือกที่ดี จะต้องมีส่วนขั้นตอนของการตัดสินใจที่สำคัญอยู่ 4 ขั้นตอน ดังนี้ คือ

- 1) การพิจารณาถึงตัวปัญหา ในขั้นตอนแรกนี้ก็คือ นักบริหารที่เป็นผู้ที่ทำหน้าที่ในการตัดสินใจ จะต้องสามารถระบุให้ทราบสาเหตุที่แท้จริงของปัญหาที่เกิดขึ้นให้ได้เสียก่อน ในขั้นตอนนี้เหมือนกับ การที่หมอทำการวินิจฉัยโรค ถ้าหมอวินิจฉัยโรคได้ถูกก็จะทำให้กระบวนการรักษาที่ตามมาได้ผล แต่ถ้าวินิจฉัยโรคผิดกระบวนการรักษาโรคที่ตามมาก็จะผิดไปด้วย ทำให้การรักษาโรคล้มเหลว
- 2) การพิจารณาค้นหาทางเลือก ทางเลือกในการแก้ปัญหาอาจจะมีหลายทาง มีก็ทางเลือก เราจะต้องนำมาพิจารณาให้หมดเพราะจะทำให้เรามีทางเลือกที่หลากหลายขึ้น
- 3) การประเมินผลทางเลือก คือการทำการพิจารณาทางเลือกแต่ละทางว่ามีข้อดีอย่างไรบ้าง ข้อเสียอย่างไรบ้าง ในขั้นตอนของการประเมินผลทางเลือก ถ้าจะให้ดีควรที่จะมีการนำเอาเทคนิคการวิเคราะห์เชิงปริมาณมาช่วยในการประเมินผลทางเลือกด้วย เพราะจะทำให้การตัดสินใจเลือก ทางเลือกทำได้ง่ายขึ้น
- 4) การตัดสินใจเลือกทางเลือกและการนำทางเลือกไปปฏิบัติ เลือกทางเลือกที่ดีที่สุด และนำไปปฏิบัติเพื่อที่จะแก้ไขปัญหา แล้วตรวจสอบประสิทธิผลของการนำทางเลือกนั้นไปปฏิบัติ จากข้อมูลย้อนกลับของกระบวนการในการตัดสินใจ (ธงชัย สันติวงษ์, 2543, หน้า 196)

สรุปได้ว่า ทฤษฎีการบริหารเริ่มจากหน้าที่หลัก 5 ประการของฟายอล (การวางแผน, จัดองค์การ, สั่งการ, ประสานงาน, ควบคุม) และ POSDCORB ของกูลิคและเออร์วิค ต่อมาเกิดทฤษฎีที่เน้นมนุษย์ เช่น ทฤษฎี X และ Y (แมคเกรเกอร์) และทฤษฎีจุดใจของมาสโลว์ รวมถึงหลักการบริหาร

เชิงวิทยาศาสตร์ (One Best Way) และทฤษฎีระบบที่มององค์กรเป็นภาพรวม นอกจากนี้ยังมีการบูรณาการแนวคิด (เช่น ญี่ปุ่น-สหรัฐฯ) และทฤษฎีการตัดสินใจของไซมอน ซึ่งทั้งหมดนี้มุ่งเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารองค์การ

2.1.4 หลักธรรมสำคัญที่เกี่ยวข้องและสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการองค์กรสงฆ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีหลักธรรมที่สำคัญดังนี้

2.1.4.1 อปริหานิยธรรม 7

อปริหานิยธรรม เป็นหลักธรรมที่เป็นเหตุให้เกิดความเจริญ ไม่เสื่อมถอย เป็นหลักการบริหารที่พระพุทธเจ้าทรงแสดงแก่เจ้าวัชชี เพื่อป้องกันมิให้เกิดความเสื่อม นำมาซึ่งความเจริญรุ่งเรืองแต่ฝ่ายเดียว ประกอบด้วยหลักธรรม 7 ประการ ดังนี้

- 1) หมั่นประชุมกันเนื่องนิตย์ การประชุมพร้อมเพรียงกันสม่ำเสมอ เพื่อปรึกษาหารือกิจการงานต่าง ๆ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และร่วมกันแก้ไขปัญหา
- 2) พร้อมเพรียงกันประชุม พร้อมเพรียงกันเลิกประชุม พร้อมเพรียงกันทำกิจที่พึงทำ การมีความพร้อมเพรียงในการประชุม การทำกิจกรรมร่วมกัน และการเคารพกฎระเบียบขององค์กร
- 3) ไม่บัญญัติสิ่งที่มีได้บัญญัติไว้ ไม่ล้มล้างสิ่งที่บัญญัติไว้แล้ว การเคารพและปฏิบัติตามกฎระเบียบที่วางไว้ ไม่เปลี่ยนแปลงหลักการโดยพลการ
- 4) เคารพนับถือผู้ใหญ่ เชื่อฟังคำสั่งสอนของท่าน การให้ความเคารพและเชื่อฟังผู้นำหรือผู้อาวุโสที่มีประสบการณ์และความรู้
- 5) ไม่ข่มเหงสตรี ไม่ล่วงละเมิดสตรี การให้เกียรติและคุ้มครองสตรี ไม่ละเมิดสิทธิของสตรี
- 6) เคารพสักการบูชาปูชนียสถาน ปูชนียวัตถุ การให้ความสำคัญกับการทำนุบำรุงศาสนสถาน โบราณสถาน และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่เคารพนับถือ
- 7) จัดการคุ้มครอง ป้องกัน อันชอบธรรมแก่พระอรหันต์ทั้งหลาย การให้ความคุ้มครองและอุปถัมภ์แก่พระภิกษุสงฆ์ผู้ทรงศีล เพื่อให้ท่านอยู่อย่างผาสุกและปฏิบัติศาสนกิจได้โดยสะดวก (ที.ม. (ไทย) 10/136/81-84)

2.1.4.2 สังคหวัตถุ 4

สังคหวัตถุ 4 เป็นหลักธรรมที่เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวนำใจคน และประสานหมู่ชนให้มีความสามัคคี เป็นหลักการสงเคราะห์ซึ่งกันและกัน ประกอบด้วย

- 1) ทาน (การให้) การเสียสละ การแบ่งปันสิ่งของแก่ผู้อื่น ตลอดจนการให้ความรู้และคำแนะนำ
- 2) เปยยวัชชะ (วาจาเป็นที่รัก) การพูดจาด้วยถ้อยคำที่ไพเราะ อ่อนหวาน พูดด้วยความจริงใจ พูดในสิ่งที่ประโยชน์ และพูดในเวลาที่เหมาะสม

3) อุตถจริยา (การประพฤติประโยชน์) การช่วยเหลือด้วยร่างกาย การช่วยเหลือกิจการต่าง ๆ การแก้ไขปัญห และ การส่งเสริมในด้านจริยธรรม

4) สมนัตตดา (การวางตนสม่ำเสมอ) การปฏิบัติตนอย่างสม่ำเสมอ การร่วมทุกข์ร่วมสุข การร่วมแก้ไขปัญหาและการวางตนเหมาะสมแก่ฐานะ ภาวะ บุคคล เหตุการณ์และสิ่งแวดล้อม (อง.จตุกก. (ไทย) 21/32/50-51)

2.1.4.3 พรหมวิหาร 4

พรหมวิหาร 4 เป็นหลักธรรมประจำใจของผู้ประเสริฐหรือผู้มีจิตใจยิ่งใหญ่กว้างขวาง เป็นคุณธรรมสำหรับผู้ปกครองและผู้บริหาร ประกอบด้วย

1) เมตตา ความรักและปรารถนาดีที่จะให้ผู้อื่นมีความสุข มีจิตใจแผ่ไมตรีและคิดทำประโยชน์แก่ผู้อื่น

2) กรุณา ความสงสาร คิดช่วยให้พ้นทุกข์ ใฝ่ใจที่จะปลดปล่อยความทุกข์ยากเดือดร้อนของผู้อื่น

3) มุทิตา ความยินดีเมื่อผู้อื่นได้ดี มีจิตใจแช่มชื่นเบิกบาน เมื่อเห็นผู้อื่นมีความสุขความเจริญก้าวหน้า

4) อุเบกขา ความวางใจเป็นกลาง ไม่เอนเอียงด้วยความรักหรือความชัง การวางใจเป็นกลาง เพราะพิจารณาเห็นว่า ใครทำดีย่อมได้ดี ใครทำชั่วย่อมได้ชั่วตามกฎแห่งกรรม (อภ.วิ. (ไทย) 35/691/438-440)

2.1.4.4 สปัจริยธรรม 7

สปัจริยธรรม 7 เป็นหลักธรรมของสัตบุรุษ หรือคุณสมบัติของคนดี เป็นธรรมที่ทำให้เป็นสัตบุรุษ ประกอบด้วย

1) ธัมมัญญตา ความเป็นผู้รู้จักเหตุ รู้หลักการ รู้งาน รู้หน้าที่ รู้กฎเกณฑ์ กติกาต่าง ๆ และรู้จักระเบียบแบบแผน

2) อัตถัญญตา ความเป็นผู้รู้จักผล รู้ความมุ่งหมาย รู้จุดหมาย รู้ประโยชน์ที่ประสงค รู้จักผลที่จะเกิดขึ้นจากการกระทำ

3) อตตัญญตา ความเป็นผู้รู้จักตน รู้ว่าตนเองเป็นใคร มีความรู้ความสามารถอย่างไร มีคุณสมบัติอย่างไร และควรประพฤติตนอย่างไร

4) มัตตัญญตา ความเป็นผู้รู้จักประมาณ รู้จักความพอดี รู้จักขอบเขตในการบริโภคใช้สอย รู้จักความพอเหมาะพอควร

5) กาลัญญตา ความเป็นผู้รู้จักกาล รู้เวลาอันเหมาะสม รู้จักเวลาที่ควรกระทำกิจต่าง ๆ

6) ปริสัณญตา ความเป็นผู้รู้จักชุมชน รู้จักสังคม รู้จักกลุ่มบุคคล และรู้จักที่ประชุม รู้กิจที่กระทำที่จะต้องประพฤติต่อชุมชนนั้นๆ

7) ปุคคลัญญตา ความเป็นผู้รู้จักบุคคล รู้ความแตกต่างระหว่างบุคคล รู้ธยาศัยความสามารถ และคุณธรรมของบุคคล (อง.สตตก. (ไทย) 23/68/143-146)

2.1.4.5 หลักอิทธิบาท 4

- 1) ฉันทอิทธิบาท (ธรรมที่เป็นเหตุให้ประสบความสำเร็จคือฉันทะ)
 - 2) วิริยอิทธิบาท (ธรรมที่เป็นเหตุให้ประสบความสำเร็จคือวิริยะ)
 - 3) จิตตอิทธิบาท (ธรรมที่เป็นเหตุให้ประสบความสำเร็จคือจิตตะ)
 - 4) วิมังสาอิทธิบาท (ธรรมที่เป็นเหตุให้ประสบความสำเร็จคือวิมังสา)
- (อภิ.วิ. (ไทย) 35/444/348-353)

2.1.4.6 หลักสาราณียธรรม 6

ธรรมที่เป็นที่ตั้งแห่งความระลึกถึงกัน

- 1) ตั้งมั่นเมตตาทายกรรม ทำต่อกันด้วยเมตตา
- 2) ตั้งมั่นเมตตาวจีกรรม พุดต่อกันด้วยเมตตา
- 3) ตั้งมั่นเมตตามโนกรรม คิดต่อกันด้วยเมตตา
- 4) บริโภคโดยไม่แบ่งแยก แบ่งปันลาภที่ได้มาโดยชอบธรรม
- 5) เป็นผู้มืศีลไม่ขาด มีศีลบริสุทธิ์เสมอกัน
- 6) เป็นผู้มืทวิภูมิตั้งมั่นประเสริฐ มีความเห็นชอบร่วมกัน (ม.อ. (ไทย) 14/45/59-61)

สรุปได้ว่า การบริหารองค์กรสงฆ์ให้มีประสิทธิภาพ สามารถนำหลักธรรมสำคัญมาประยุกต์ใช้โดยอปริหานิยธรรม 7 ช่วยสร้างความเจริญไม่เสื่อมถอย และสาราณียธรรม 6 เสริมสร้างความสามัคคีระลึกถึงกัน สังคหวัตถุ 4 เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวน้ำใจคน และพรหมวิหาร 4 (เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา) เป็นธรรมะสำหรับผู้บริหาร ส่วนสัพปุริสธรรม 7 คือคุณสมบัติของคนดี และอิทธิบาท 4 (ฉันทะ วิริยะ จิตตะ วิมังสา) นำไปสู่ความสำเร็จ หลักธรรมเหล่านี้ส่งเสริมให้การบริหารงานสงฆ์เป็นไปอย่างราบรื่น มั่นคง และเป็นธรรม

2.2 พัฒนาการการบริหารงานคณะสงฆ์

โครงสร้างการบริหาร การปกครองของคณะสงฆ์ลาวในแบบเก่าตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ 2502 มีองค์กรสูงสุดในด้านการบริหารและผู้นำของคณะสงฆ์ลาว ได้แก่ มหาเถรสมาคมซึ่งประกอบด้วย สมเด็จพระสังฆราช และพระราชาคณะอาวุโสจำนวนหนึ่ง เมื่อพระราชบัญญัติฉบับนี้นำมาใช้จนถึงการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขเป็นระบบสังคมนิยมจาก พ.ศ. 2502 ถึง พ.ศ. 2518 การยกเลิกพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ. ศ. 2502 ก็คือการล้มระบบการปกครองสงฆ์เดิมตลอดทั้งสมณศักดิ์ด้วย จากนั้นรัฐบาลคอมมิวนิสต์ลาวได้จัด

ระเบียบสถาบันสงฆ์ใหม่ในปี พ.ศ. 2519 (ค.ศ. 1976) ให้สถาบันสงฆ์เข้ามาอยู่ในความควบคุมของรัฐบาลอย่างใกล้ชิด ต่อมาได้การจัดระเบียบพระสงฆ์ลาวให้เป็นเอกภาพ นั่นคือการรวมพระสงฆ์ลาวที่จากเดิมมีสองนิกายคือ มหานิกายกับธรรมยุตให้ยุบรวมเป็นนิกายเดียว เรียกว่า พระสงฆ์ลาว (Lao Sangha) ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับระบบรวมศูนย์อำนาจเหมือนกับพรรคประชาชนปฏิวัติลาวและเป็นการขจัดเงื่อนไขที่ทำให้พระสงฆ์ลาวที่จะเกิดการแตกแยกระหว่างนิกาย เหมือนเช่นที่เคยเกิดขึ้นก่อนช่วงเปลี่ยนแปลงการปกครอง ดังนั้น คณะสงฆ์ในประเทศลาวตั้งแต่ สปป. ลาว ได้รับการปลดปล่อยเมื่อ ค.ศ. 1975 หรือ พ.ศ. 2518 สปป. ลาว ยังมีพระสงฆ์เหมือนเดิม แต่เป็นพระสงฆ์ลาวเถรวาท ไม่มีพระสงฆ์มหานิกายหรือธรรมยุต เหมือนที่เคยมีในอดีต เพื่อให้การปกครองของคณะสงฆ์ลาวมีความสามัคคีตามอย่างพระธรรมวินัย ในธรรมนูญปกครองสงฆ์ลาว พ.ศ. 2541 และธรรมนูญการปกครองคณะสงฆ์ พ.ศ. 2541 ได้แบ่งรูปแบบการปกครองคณะสงฆ์ลาวออกเป็น 4 ระดับคือ ระดับศูนย์กลาง ระดับแขวง ระดับเมือง และระดับวัด ซึ่งธรรมนูญการปกครองคณะสงฆ์ฉบับนี้ได้กำหนดภาระหน้าที่ของการปกครองคณะสงฆ์ลาวไว้ชัดเจน

2.2.1 จุดกำเนิดการปกครองคณะสงฆ์ลาว

การปกครองคณะสงฆ์ลาวได้เกิดขึ้นหลังจากคณะสมณทูต พระมหาปาสมันตะเถระ ได้เดินทางมาถึงนครเชียงทอง พระยาฟ้ารุ่งและอัคมรเหสีพร้อมด้วยราชเสนามนตรี ตลอดถึงบ่าวไพร่ ราษฎรได้จัดพิธีต้อนรับด้วยการจัดพิธีบายศรีสู่ขวัญ พร้อมกันนั้นพระยาฟ้ารุ่งก็ได้ประกาศตัวเป็นพุทธมามกะต่อหน้าพระสงฆ์และประชาชน โดยมีพระราชปรารภกับพระมหาปาสมันตะเถระ ซึ่งเป็นพระราชครูของพระองค์เองว่า

“โขงเขตทางล้านช้างทั้งมวล ที่ได้ก่ตึควรเป็นที่ตั้งศาสนาให้เจ้ากู่ตั้งศาสนา
ในแผ่นดินเมืองล้านช้างก็ข้าเทอญ อันหนึ่งไม่จักไม่ปองทั้งมวลที่ได้ก่ตึ
เป็นที่ควรให้เจ้ากู่เอาเทอญ เวนไว้แต่สวนอุทยานทั้งมวล และไม่มี
มิ่งบ้าน มิ่งเมือง ที่ได้ก่ตึอย่าได้เอาล้ำกว่านั้น อันหนึ่ง คนผู้ได้ก่ตึอาชญา
ผู้ข้าก่ตึ ผิดราชประเพณีก่ตึ ผิดเสนาอำมาตย์ก่ตึ ควรจักข้านั้นเขาล่วงมา
เกินเขตแก้วทั้งสาม ในโขงเขตเจ้ากู่ ผู้ข้าขอร้องชีวิตเขาทั้งมวลก็ข้าเทอญ”
(สุนทร โพรธิสาร และคณะ, 2543, หน้า 125)

ต่อมาในรัชกาลพระยาสามแสนไทยพระองค์ได้ทำการสถาปนาเถรภิษก พระมหาปาสมันตะเถระขึ้นเป็นมหาสามีสมเด็จพะสังฆราช ประทับที่วัดแก้วและทรงสถาปนาพระเทพลังกาขึ้นเป็นพระธรรมเสนาบดีหน้าที่เผยแพร่พระพุทธศาสนาทั่วพระราชอาณาจักร และสถาปนาพระพลลังกาขึ้นเป็นพระสังฆเสนา ตำแหน่งการปกครองคณะสงฆ์ การปกครองคณะสงฆ์ต่อมาในรัชกาลพระยาล้านคำแดง พระองค์ได้ทะนุบำรุงพุทธศาสนาและสร้างวัดขึ้นทั่วนครหลวง และได้สถาปนาพระมหาสัทธาธิโก ขึ้นเป็นพระมหาสามีตำแหน่งสังฆราช และได้นิมนต์มาประทับอยู่ที่วัดโบสถ์แทนองค์เก่าที่

ถึงแก่กรรมภาพไปแล้ว และพระองค์ทรงสถาปนาพระมหาสมุทโคตรขึ้นเป็นพระสังฆเสนาแทนองค์เก่าที่มรณภาพ และได้มีนิตมาประทับอยู่ที่วัดสวนแกน (มหาคำ จำปาแก้วมณี, 2539, หน้า 38-40)

พอมาถึงในรัชกาลพระยาไชยจักรพรรดิแผ่นดินแก้ว (ค.ศ. 1456 – 1478 (พ.ศ. 2013-2035)) เมื่อพระองค์ได้เสด็จขึ้นครองราชย์แล้วได้ทรงบำรงส่งเสริมพระพุทธศาสนาเป็นการใหญ่ คือ ทรง เกราะภิเชกพระเทพลังกาขึ้นเป็นพระสังฆราชถวายพระนามว่า พระมหาสามีสลึงวิสุทธิอุตตมะจริยานะ วิเสสวิไชยไตรยาน ปิตกะธระปวรเทพลังกาเจ้า พระองค์ได้อาราธนามาประทับที่ วัดแก้วและทรงสถาปนาพระมหาสมุทโคตรราชครูเจ้า องค์เป็นสังฆเสนาขึ้นเป็นพระธรรมเสนามาพำนักอยู่วัดมโนรมณ์ และทรงสถาปนาพระมหาญาณคัมภีระขึ้นเป็นพระสังฆเสนา ได้อาราธนานิมนต์มาพำนักอยู่วัดโบสถ์ โดยถวายพระนามว่าพระมหาสังฆเสนาศาสนภิรมย์ อุตตมะสามีสลึงวิเศษ ญาณคัมภีระเจ้า พระองค์ได้สร้างวัดกึ่งแก้วขึ้นเป็นวัดหลวง สร้างหอพระไตรปิฎกที่กลางหนองหน้าวัดแก้ว เพื่อบรรจุพระไตรปิฎกที่นำมาจากนครธม สร้างวัดเชียงกลางและได้สร้างวัดที่นครหลวงเวียงจันทน์ขึ้นสามวัด คือ วัดไตร และได้ถวายวังของพระองค์สร้างขึ้นเป็นวัดชื่อว่า วัดป่าสัก และสร้างวัดศรีหอม

การปกครองคณะสงฆ์ในรัชกาลนี้ได้มีการเผยแพร่อย่างกว้างขวางไป ถึงอาณาจักรพวนเชียงขวาง กษัตริย์ลาวพวนองค์หนึ่งพระนามว่าเจ้าคำอุ่นเมือง ขึ้นครองราชย์สมบัติเมื่อ ค.ศ. 1422 พระองค์ทรงเลื่อมใสในพระพุทธศาสนา ได้สร้างวัดบ้านพองเมืองสุยขึ้นใน ปี ค.ศ. 1532 ในรัชกาลต่อมา คือรัชกาลพระยาหล้าแสนไชยภูวนาท (ค.ศ. 1485 – 1495) เมื่อพระองค์ได้ขึ้นครองราชย์หนึ่งปีพระมหาสามิเจ้าก็ถึงแก่กรรมภาพ พระองค์พร้อมด้วยเสนาอำมาตย์และประชาราษฎร์ทั้งหลายได้อาราธนาพระคัมภีระมาพำนักที่วัดแก้ว และสถาปนาขึ้นเป็นพระมหาสามิเจ้าสมเด็จพะสังฆราชแทนองค์เก่าที่มรณภาพแล้วนั้น และเกราะภิเชกพระเทพหลวงขึ้นเป็นพระธรรมเสนา อาราธนานิมนต์มาพำนักอยู่วัดมโนรมย์ และเกราะภิเชกพระสัทธิธรรมวงศาเถระขึ้นเป็นพระสังฆเสนา ให้พำนักอยู่วัดป่าสมัญญ และทรงปลงพระราชาขญาแก่พระราชาคณะ ทั้งสามว่า ถ้าใครผิดราชอาญาเป็นโจรปล้นเผาบ้านก็ดี และโกงเอาพระราชทรัพย์ก็ดี เมื่อได้ล่วงเข้าในเขตเจ้าฟ้าน้องตนใดตนหนึ่ง ก็ไม่ให้ฆ่าเสียชีวิตแล

ต่อมาในปี ค.ศ. 1491 พ.ศ. 2034 พระองค์ได้เสด็จลงไปเมืองเชียงคานเพื่อบูรณะซ่อมแซมวัดศัพเชียงคาน ซึ่งเป็นสถานที่บรรจุพระอัฐิ พระราชบิดาของพระองค์ นอกจากนี้พระองค์ยังได้ส่งเสริมสนับสนุนพระสงฆ์สามเณรในการศึกษาปริยัติธรรม และเขียนวรรณกรรมขึ้น เช่น ลำพระเวสมหาชาติโดยพระมหาเทพหลวง เวลานั้นท่านดำรงตำแหน่งเป็นพระธรรมเสนา นอกจากนี้ยังได้ส่งพระภิกษุสามเณรออกไปศึกษาพระปริยัติธรรมที่เชียงใหม่ และอยุธยา รัชกาลพระยาชุมพู (ค.ศ. 1497– 1504 หรือ พ.ศ. 2035-2040) เนื่องจากว่าพระองค์มีพระชนมายุเพียงเก้าขวบ พระยาวิซุขซึ่งดำรงตำแหน่งเป็นแสนเมือง ว่าราชการบ้านเมืองแทนทุกอย่าง ด้านศาสนาพระองค์ได้สร้างวัดบุพผารามขึ้น เพื่อเป็นอนุสรณ์แก่พระเชษฐาธิราชที่สวรรคตไปแล้วและก่อเจดีย์บรรจุพระอัฐิไว้ที่นั่น ใน

รัชกาลนี้พระองค์ทรงสถาปนาพระสุเมธาขึ้นเป็นพระสังฆเสนา และอาราธนาภินันต์มาพำนักอยู่ วัดบุปผาราม และแต่งตั้งอาจารย์น้อยให้เป็นครูสอนพระสงฆ์สามเณรภายในวัดบุปผารามแห่งนี้ การศึกษาพระธรรมวินัยจึงมีความเจริญรุ่งเรืองเพราะอาศัยพระปรีชาสามารถของพระยาวิสุนผู้เป็นแสนเมือง ที่ได้ปูพื้นฐานด้านการศึกษาในพุทธศาสนา (มหาคำ จำปาแก้วมณี, 2539, หน้า 43)

การปกครองคณะสงฆ์ในสมัยพระยาวิสุน (ค.ศ. 1500 – 1520 พ.ศ. 2043-2063) พระองค์ทรงเป็นกษัตริย์ชาวล้านช้างที่เข้มแข็งที่สุดพระองค์หนึ่ง ทรงเป็นนักการศึกษา และนักการศาสนาที่หากษัตริย์พระองค์ใดเทียบได้ยาก พระองค์ได้ทรงวางแผนการศึกษาในสมัยที่พระองค์ดำรงตำแหน่งเป็นแสนเมือง ใน ค.ศ. 1502 สมเด็จพระวิสุนนาราช ได้ทรงแต่งตั้งเสนาอำมาตย์ลงไปอาราธนาพระบาง ที่เมืองเวียงคำขึ้นมานครหลวงเชียงใหม่ และได้ประดิษฐานไว้ที่วัดมโนรมย์ ใน ค.ศ. 1503 โดยได้สร้างวัดวิสุนมหาวิหารขึ้น เพื่อเป็นที่ประทับของพระบาง ค.ศ. 1504 ก็ได้สร้างพระเจดีย์ขึ้นหนึ่งองค์ คือ พระธาตุหมากโมในปัจจุบัน และสร้างวัดโศกเป็นอนุสรณ์แก่พระอัครมเหสีชาย และสร้างเจดีย์บรรจุอัฐิของพระนางไว้ที่นั่น การบริหารงานคณะสงฆ์ในรัชกาลของพระองค์มีความเป็นระเบียบเรียบร้อยดี ภายใต้การควบคุมดูแลของพระราชอาคันตุกะทั้งสามท่าน คือ

- 1) พระมหาสามีเจ้า ดำรงตำแหน่งพระสังฆราช ประทับอยู่วัดวิสุนมหาวิหาร ทรงถวายพระนามใหม่ว่า สมเด็จพระสังฆราชวิสุนนมหาวิหาราธิบดี ศรีสัตตนาคนหุต
- 2) พระธรรมเสนา เจ้าคณะใหญ่ฝ่ายขวา มีหน้าที่เผยแผ่พระศาสนาทั่วพระราชอาณาจักร คือ พระมหาเทพหลวงเจ้า ที่พำนักอยู่วัดมโนรมย์ ต่อมาได้อาราธนามาพำนักอยู่วัดวิสุน
- 3) พระสังฆเสนา เจ้าคณะใหญ่ฝ่ายซ้าย คือ ท่านพระมหายมคลสิธิ พำนักอยู่วัดป่าสะมัน

ถือได้ว่าในรัชกาลของพระองค์ได้มีความเจริญรุ่งเรืองทั้งทางด้านการศึกษาพุทธศาสนา และการสร้างวรรณกรรม เช่น พันทุนบรมราชาธิราช ซึ่งเป็นพงศาวดารฉบับแรกของลาว รจนาโดยพระธรรมเสนา และนิทานนางกรรไกร ทรงรจนาขึ้นโดยสมเด็จพระสังฆราช โดยการแปลมาจากภาษาสันสกฤต ใน ค.ศ. 1507 ในรัชกาลของพระองค์มีนักปราชญ์ราชบัณฑิตผู้แตกฉานในวิชาการต่าง ๆ มากมาย มีปรากฏชื่อในพงศาวดาร คือ

- 1) สมเด็จพระสังฆราชวิสุนนมหาวิหาราธิบดีศรีสัตตนาคนหุต
- 2) พระมหาเทพหลวง ดำรงตำแหน่งเป็นพระธรรมเสนา
- 3) พระมหายมคลสิธิ ดำรงตำแหน่งเป็นพระสังฆเสนา
- 4) ท่านอาจารย์น้อย
- 5) อาจารย์ธัมมะจุฬา
- 6) อาจารย์สาระงังคะ

แม้สมเด็จพระเจ้าวิบุณเภาองค์ที่ทรงเป็นนักกวี มีความรู้ทางด้านพระพุทธศาสนา มีนโยบายส่งเสริมการศึกษาและเผยแผ่พระพุทธศาสนาไปยังอาณาจักรต่าง ๆ เช่น เวียงคำ เวียงจันทน์ เชียงขวาง เมืองกะบอง (ศรีโคตปุระ) พระสงฆ์สามเณรได้มีการเดินทางไปศึกษาพุทธศาสนาจากราชอาณาจักรอยุธยา กัมพูชา และมีพระสงฆ์ที่มาจากอาณาจักรอื่นเข้ามาศึกษาพุทธศาสนาในอาณาจักรล้านช้างมากมาย (มหาคำ จำปาแก้วมณี, 2539, หน้า 46)

การบริหารงานคณะสงฆ์ในรัชกาลของเจ้าโพธิสาร์ราช ค.ศ. 1520 – 1550 พระองค์เป็นราชบุตรของเจ้าวิบุณเภาองค์ที่ 1 เป็นพระบิดาของพระเจ้าชัยเยเชษฐาธิราช ค.ศ. 1527 พระองค์ได้มีพระบรมราชโองการให้ปลงการเชือกถัก และยกเลิกห่อผ้าต่าง ๆ และสร้างวัดสังฆโลกแทนที่เมืองเชียงทอง ก็คือหลวงพระบางในปัจจุบัน พระองค์ได้มีพระบรมราชโองการแต่งตั้งพระมหาศรี จันทขึ้นเป็นสมเด็จพระสังฆราช และพระมหาสมุทรโคตรให้เป็นเจ้าอาวาส วัดอโศการาม (มหาคำ จำปาแก้วมณี, 2539, หน้า 47) ในปี ค.ศ. 1533 เจ้าโพธิสาร์ราชได้เสด็จลงมาประทับอยู่เมืองเวียงจันทน์ และทำการปรับปรุงขยายโครงสร้างพื้นฐานการสร้างตัวเมืองเวียงจันทน์ในสมัยนั้นออกให้กว้างขวาง หลังจากนั้นได้ทำพิธีสร้างหลักเมืองเวียงจันทน์และฉลองในปี ค.ศ. 1540 (หมื่นแก้ว อรุณ, 2553, หน้า 5)

ต่อมาใน ค.ศ. 1535 สมเด็จพระพุทธเจ้าโพธิสาร์ราชมีพระบรมราชโองการให้พระยาแสนสุรินทรราชย์ไกรเสนาบดีศรีสรวาสสงครามและพระยาหลวงกรุงเป็นประธานฝ่ายฆราวาสและสมเด็จพระมหาสามีสรรพสิทธิมงคลเป็นประธานฝ่ายพระภิกษุสงฆ์ในพระวิหารทั้งปวงในจันทบุรี พระภิกษุสงฆ์ที่ประพฤติผิดสิกขา กามจับให้สึก เพื่อจักให้พระพุทธศาสนารุ่งเรืองไปในภายหน้า นี่คือพระราชนโยบายของพระองค์ เพื่อจัดให้การบริหารงานคณะสงฆ์ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและถูกต้องตามธรรมวินัย ด้านการจัดการปกครองคณะสงฆ์พระองค์ยังรักษารูปแบบไว้เหมือนเดิม (สุรศักดิ์ ศรีสำออง, 2545, หน้า 84) การบริหารงานคณะสงฆ์ในรัชกาลสมเด็จพระไชยเชษฐาธิราช ใน ค.ศ. 1551 โดยมีสมเด็จพระมหาสังฆราชสุมังคละโพธิวิริยาเจ้า เป็นประมุขในการบริหารงานคณะสงฆ์ ต่อมาใน ค.ศ. 1561 เมื่อพระองค์ได้ย้ายนครหลวงจากหลวงพระบางมาประทับอยู่เวียงจันทน์ได้สองปี พระองค์ทรงประกอบพิธีเถราภิเษกมหาสิวลเป็นมหาสังฆราชเจ้าวัดเวียงคำ และพระราชทานเขตที่ดินแก้ววัดนี้ตามความในศิลาจารึกวัดเวียงคำ เมืองทูละคม แขวงเวียงจันทน์

การปกครองคณะสงฆ์ในรัชกาลของเจ้าไชยเชษฐาธิราชได้ปรากฏหลักฐานว่าพระองค์ได้ทำการเถราภิเษกสมเด็จพระสังฆราชหลายพระองค์ด้วยกัน คือใน ค.ศ. 1567 ตามศิลาจารึกในการสร้างวัดมหาธาตุ เจ้าเชียงใหม่นาบอนถวายแด่สมเด็จพระมหาสังฆราชสุมังคละโพธิวิริยาเจ้าและในราว พ.ศ. ค.ศ. 1571 ตามจารึกในการสร้างวัดไชยเชษฐา โดยมีพระมหาสังฆราชเจ้ามโนรมย์ ที่ดำรงตำแหน่งสมเด็จพระสังฆราชในเวลานั้นทำหน้าที่เป็นประมุขสงฆ์ทั้งพระราชอาณาจักรในการปกครองคณะสงฆ์ (สุรศักดิ์ ศรีสำออง, 2545, หน้า 98-121) ตามเอกสารหลักฐานทางประวัติศาสตร์ได้บันทึกไว้หลังจาก

ที่สมเด็จพระเจ้าไชยเชษฐาธิราชได้สวรรคตไปแล้ว การปกครองราชอาณาจักรได้เกิดความสับสนวุ่นวาย ขาดความต่อเนื่องพอสมควรในการบริหารราชการแผ่นดินให้เกิดความสงบสุขแก่ประชากรราษฎร ทั้งนี้ เนื่องจากว่าพม่าได้ทำสงครามกับอาณาจักรล้านช้างและเป็นผู้มีชัยชนะ ทำการปกครองอยู่ประมาณ ยี่สิบกว่าปีได้มีการเปลี่ยนกษัตริย์ผู้ปกครองหลายครั้ง ส่วนการปกครองคณะสงฆ์ได้มีความต่อเนื่องอิง ตามจารีกของพระยาสุเมธสังคละโพธิสัตว์

ในการสร้างวัดหมื่นช้าง ค.ศ. 1582 ส่วนพระองค์ได้มีศรัทธาในพระพุทธศาสนาถวายแด่ สมเด็จพระมหาราชาเจ้าติสสะเถระ โดยมีสมเด็จพระมหาสังฆราชเจ้า ศรีภูมิพนมมหาสังฆกรรมมิกะผู้เป็น ประมุขสงฆ์ ต่อมาในรัชกาลพระยาวรรัตนธรรมประโชติ (พระหน่อเมือง) ใน ค.ศ. 1594 พระองค์ได้ ทำการเถรภิเสกมหาสังฆนายกเจ้าเป็นมหาสังฆราชามุจลินทมนุญจุฬาโลก ในมุจลินทอาราม เมืองห้วยหลวง สำหรับตำแหน่งการปกครองคณะสงฆ์และสมณศักดิ์สังเกตเห็นได้ว่า ได้มีการ ปรับปรุงให้สอดคล้องกับการปกครองของราชอาณาจักร เนื่องจากว่า ในรัชกาลสมเด็จพระเจ้าไชยเชษฐาธิ ราชได้มีตำแหน่งสมเด็จพระมหาอุปราชทางการคณะสงฆ์นอกจากมีสมเด็จพระมหาสังฆราชเจ้าแล้ว ยังมี ตำแหน่งมหาสังฆนายกเทียบเท่ากับมหาอุปราช และได้มีสมเด็จพระมหาเถระที่มีความรู้ในธรรมวินัย หลายรูปด้วยกันในนครหลวงเวียงจันทน์ โดยเฉพาะอยู่วัดกลางจันทบุรี เช่น สมเด็จพระราชาครูสังฆธรรม ตรีปิฎกธรรมวราครูปริสสุทธิศีลาจารย์ญาณคัมภีร์ราชครูเจ้า สมเด็จพระราชาครูจุฬาโลกมเหล็ก สมเด็จพระมหา วินัยธรรมชินบุตร (สุรศักดิ์ ศรีสำอาง, 2545, หน้า 126-161) ต่อมาในรัชกาลเจ้าสุริยวงศาธรรมิกราช การบริหารการปกครองคณะสงฆ์ได้มีการปฏิรูปพระองค์ได้ถวายสมณศักดิ์ให้แก่พระมหาเถระผู้มี ความรู้ทางด้านธรรมวินัยและมีผลงานทางด้านการศึกษาของคณะสงฆ์ในรัชกาลของพระองค์ โดย จัดตั้งสมณศักดิ์ออกเป็น 6 ชั้น คือ ชั้นสุวรรณบัตร มี 3 ชั้น คือ

- 1) สมเด็จพระยอดแก้ว (สมเด็จพระสังฆราช)
- 2) สมเด็จพระลูกแก้ว (รองสมเด็จพระสังฆราช)
- 3) พระหลักคำ (เจ้าคณะผู้ปกครองเมืองหรือแขวง)

ชั้นหิรัญบัตร มี 3 ชั้น คือ

- 1) พระครู (ตำแหน่งครูอาจารย์สอนหนังสือมีหน้าที่รับผิดชอบหลักในการศึกษา มีความรู้แตกฉานด้านธรรมวินัย)
- 2) พระชา
- 3) พระสำเร็จ

ก่อนรัชกาลเจ้าสุริยวงศาธรรมิกราช ถึงรัชกาลเจ้าฟ้าร่มมหาราช มีหลักฐานแสดงให้เห็นได้ ว่าตำแหน่งการปกครองคณะสงฆ์มีเพียง 3 ตำแหน่งเท่านั้น คือ

- 1) สมเด็จพระมหาสามีเจ้า (ตำแหน่งสมเด็จพระสังฆราช)
- 2) สมเด็จพระธรรมเสนา (ตำแหน่งรับผิดชอบหน้าที่ในการเผยแผ่พุทธศาสนา)

3) สมเด็จพระสังฆเสนา (ตำแหน่งรับผิดชอบหน้าที่ในการปกครองคณะสงฆ์) (มหา คำ จำปาแก้วมณี, 2539, หน้า 47-65)

อิงตามหนังสือสมณะวิปัสสนากรรมฐานแบบโบราณเมืองเวียงจันทน์ และหลวงพระบาง ได้บอกไว้ว่า สมเด็จพระสังฆราชในรัชกาลของเจ้าสุริยวงศาธรรมิกราช พระองค์มีพระนามว่า สมเด็จพระสังฆราชาธิเบติ เจ้าวิสุทธิสังข์ 12 กวี นอกจากนี้ ยังมีพระมหาเถระอีหลายรูป ที่นอกจากมีความรู้แตกฉานทางพระธรรมวินัยแล้ว ยังมีความรู้ความสามารถทางด้านวิปัสสนากรรมฐานอีกด้วย เช่น สมเด็จพระมหาวิชัยราชขมหมณี พระมหาเถระพุทธรังสีบวรมนี ซึ่งพำนักอยู่วัดป่าแดงหลวง เมืองเวียงจันทน์ เป็นต้น

หลังจากรัชกาลที่ยาวนานร่วม 50 ปี ของเจ้าสุริยวงศาธรรมิกราชสิ้นสุดลง อาณาจักรล้านช้างกลับตกอยู่ในสภาพพหุราชสำนักอีกครั้งหนึ่ง ทำให้เกิดความอ่อนแอทางการเมือง การปกครอง มีหลายกลุ่มอำนาจที่แย่งชิงกันขึ้นเป็นใหญ่ ราวกลางพุทธศตวรรษที่ 23 อาณาจักรล้านช้างได้แตกออกเป็น 3 นครรัฐ คือ หลวงพระบาง เวียงจันทน์ จำปาศักดิ์ แต่่นครรัฐก็มีการปกครองของตัวเองตลอดถึงการคณะสงฆ์ก็มีสมเด็จพระสังฆราชปกครองคณะสงฆ์ในนครนั้น เช่นนครจำปาศักดิ์ ใน ค.ศ. 1713 ได้มีพิธีราชาภิเษกเจ้าสร้อยศรีสมุทรพุทธางกูร ขึ้นเป็นเจ้าครองนครจำปาศักดิ์ และพระองค์พร้อมด้วยเสนาอำมาตย์ราชมนตรีได้พร้อมกันเถรภิเษกพระครูอินทปัญญาเถระขึ้นเป็นสมเด็จพระสังฆราชแห่งนครจำปาศักดิ์ และได้จัดการการปกครองและการศึกษาคณะสงฆ์ตามแบบอย่างที่ทำกันภายในนครเวียงจันทน์ แต่ทั้ง 3 นครรัฐก็ตกอยู่ภายใต้การปกครองของกรุงธนบุรี – รัตนโกสินทร์ พร้อมกันในปี พ.ศ. 2322 สุดท้ายดินแดนฝั่งซ้ายแม่น้ำโขงก็ตกเป็นอาณานิคมของฝรั่งเศส เมื่อ ค.ศ. 1893

เมื่อฝรั่งเศสเข้ามาปกครองลาวได้แบ่งการปกครองออกเป็น 2 ระบบ โดยจัดให้หลวงพระบางและแขวงทางภาคเหนือเป็นเมืองอารักขา (protectorate state) และจัดให้บรรดาแขวงทางภาคใต้ตั้งแต่เวียงจันทน์ลงไปถึงเมืองโขงให้เป็นเขตอาณานิคม และมีนโยบายรักษาโครงสร้างการปกครองทั้งด้านราชอาณาจักรและพุทธจักรไว้ในรูปแบบเดิม หลังจากนั้นฝรั่งเศสก็ได้มีการปรับปรุงรูปแบบการปกครองและโครงสร้างการบริหารเพื่อให้เกิดความสะดวกได้ง่ายต่อคนฝรั่งเศสเองบางครั้งก็ได้รวมแขวงน้อยเข้ากันเป็นนคร เช่น นครจำปาศักดิ์ และตั้งให้มีเจ้าปกครองนครในการบริหาร การปกครองคณะสงฆ์ได้มีการแต่งตั้งพระเถระที่มีความรู้ความสามารถในธรรมวินัยเป็นผู้ปกครอง เช่น ใน ค.ศ. 1903 ได้แต่งตั้งท่าน พระอาจารย์มหาแก้ว ราชวงส์ชัย ขึ้นเป็นเจ้าราชาคณะสงฆ์ฝ่ายใต้ รวมมีแขวงเขื่อน จำปาศักดิ์ และ สีพันดอน ท่านพระอาจารย์มหาแก้วได้ทำการปกครองคณะสงฆ์อยู่ในตำแหน่งเจ้าราชาคณะแขวงถึงปี ค.ศ. 1907 ก็ได้ลาสิกขาและมอบหน้าที่ให้พระเถระองค์อื่นทำหน้าที่การปกครองสืบต่อไป

ภายในนครหลวงเวียงจันทน์ทางราชการได้แต่งตั้งให้พระหลักคำแก้ว อุเทนศักดิ์ดา ขึ้นเป็นเจ้าราชาคณะแขวงทำการปกครองจากนครหลวงเวียงจันทน์ถึงแขวงบริคำชัย และแต่งตั้งให้พระหลักคำหลวง นาคฤทธิ์ ทำการปกครองจากนครหลวงเวียงจันทน์ถึงเขตเมืองกาสี เฉพาะนครหลวงพระบางทำการปกครองโดยมีสมเด็จพระมหาชีวิตศรีสว่างวงศ์เป็นพระเจ้าแผ่นดิน และมีพระสังฆราชทำการปกครองคณะสงฆ์โดยมีสมเด็จพระราชครูต้นวัดใหม่สุวรรณาราม สมเด็จพระสังฆราชปาณ (ค.ศ. 1854 – 1928) ได้รับตำแหน่งสมเด็จพระสังฆราชใน ค.ศ. 1915 – 1921 ต่อมาพระองค์ก็ได้ลาออกจากตำแหน่งสมเด็จพระสังฆราช และทางราชการพร้อมด้วยสมเด็จพระเจ้ามหาชีวิตศรีสว่างวงศ์ ทำการเถรภิเสกสมเด็จพระราชครูคุณขึ้นเป็นสมเด็จพระสังฆราช ค.ศ. 1921– 1931 และได้อาราธนาภิกษุมาประทับอยู่วัดใหม่สุวรรณาราม พระองค์ได้สิ้นพระชนม์

ต่อมาราชการได้ทำการแต่งตั้งให้พระอัครราชครูเพ็ง อยู่วัดถ้ำสักกรินทร์คูหาขึ้นเป็นสมเด็จพระสังฆราช หลังจากนั้นทางราชการได้แต่งตั้งให้พระครูทองจันทร์วัดเตาไหขึ้นเป็นสมเด็จพระสังฆนายกประทับอยู่วัดพันหลวง พระองค์ได้ทำการปกครองคณะสงฆ์ถึงปี ค.ศ. 1936 จึงได้มรณภาพลง ทางราชการและสมเด็จพระเจ้ามหาชีวิตศรีสว่างวงศ์ ได้เถรภิเสก พระลูกแก้วพุทธชินนรธรรมญาณมหาเถรขึ้นเป็นสมเด็จพระยอดแก้วพุทธชินนรสกลมหาสังฆปาโมกข์ ธรรมญาณมหาเถระ (ตำแหน่งสมเด็จพระสังฆราช) อิงตามลำดับของผู้สำเร็จราชการแต่งตั้งระเบียบสงฆ์ พ.ศ. 2470/ ค.ศ. 1928 ทั้งหมดมี 10 บท 49 มาตรา ในมาตรา 11 ได้บอกอย่างชัดเจนเกี่ยวกับการคัดเลือกพระราชาคณะว่าจะต้องได้รับการแต่งตั้งจากเจ้าคณะทั้งหลายในแขวงนั้น และท่านอธิบดีผู้ปกครองแขวงเป็นผู้กำกับจัดการคัดเลือก เมื่อเจ้าคณะทั้งหลายเห็นว่าองค์ใดควรเป็นเจ้าราชาคณะแล้วท่านอธิบดีต้องเสนอไปยังท่านผู้สำเร็จราชการพร้อมด้วยความคิดเห็นของตน เพื่อขอความเห็นชอบ มาตรา 12 การจะมอบหมายหน้าที่เจ้าราชาคณะและการถวายตราตั้งนั้น เป็นหน้าที่ของท่านอธิบดีผู้ปกครองแขวงเป็นผู้จัดการถวาย

ในปี ค.ศ. 1953 ทางคณะรัฐบาลได้มีมติจัดตั้งให้มืองค์การปกครองสงฆ์โดยจัดให้มีตำแหน่งสังฆนายก 1 ตำแหน่งทำหน้าที่เป็นผู้นำในการบริหารสังฆมนตรีและมีสังฆมนตรี 4 ตำแหน่งตามพระราชโองการแต่งตั้งเลขที่ 29 ลงวันที่ 9 กุมภาพันธ์ ปี ค.ศ. 1953 โดยการเลือกตั้งให้สมเด็จพระลูกแก้ว อุเทนศักดิ์ดา เป็นสังฆนายก มีคณะเลขานุการ คือ พระมหาปริชา อุดตมปิโย ป.ธ. 6 พระมหาแก้ว ธรรมโฆสโก ป.ธ. 6 และตำแหน่งสังฆมนตรีอีก 4 ตำแหน่ง คือ

1) สมเด็จพระลูกแก้วคุณมณีวงศ์ รับหน้าที่เป็นสังฆมนตรีปกครองสงฆ์ มีคณะเลขานุการ 3 รูป คือ พระมหาคำศรี ศิลาเพชร ป.ธ. 6 หัวหน้าสำนักงาน พระมหาทองดำ เขโม ป.ธ. 5 และพระมหาบัวไหล ปากโร เป็นเลขานุการ

2) สมเด็จพระลูกแก้วปสันนมหาเถระ (เหลื่อม ปสนฺโน) รับหน้าที่เป็นสังฆมนตรีศึกษา มีคณะเลขานุการ 3 รูปคือ พระมหาสมบุรณ์ สิริปัญโญ ป.ธ. 6 พระมหาประดิษฐ์ พุทฺธโสโก ป.ธ. 6 พระมหาแก้ว พุทฺธญาโณ ป.ธ. 6

3) สมเด็จพระลูกแก้วคำฝั้น สีลสวโร รับหน้าที่เป็นสังฆมนตรีสาธารณูปการ มีคณะเลขานุการ คือ พระมหาสำราญ กิตติญาโณ

4) สมเด็จพระลูกแก้วศรี ปุตสาวงศ์ รับหน้าที่สังฆมนตรีเผยแพร่ มีคณะเลขานุการ พระมหาอุเทศก์ อุปธมโม ป.ธ. 4 พระมหาจันตริย์ มุนีวงศ์

สมเด็จพระสังฆราชพุทธมมหาเถรอาจารย์ (แก้ว อุเทนศักดิ์ดา) ทำหน้าที่ในฐานะสมเด็จพระสังฆนายก บริหารงานคณะสงฆ์ได้เพียงหนึ่งปีก็ได้มรณภาพ การจัดการปกครองคณะสงฆ์โดยจัดให้มีตำแหน่งสังฆนายกและอีก 4 สังฆมนตรี เพื่อทำหน้าที่บริหารกิจการคณะสงฆ์ก็เพื่อให้สอดคล้องกับการบริหารงานของรัฐบาล คือมีสมเด็จพระเจ้ามหาธีรวิตรัสววงค์เป็นประมุขของประเทศและมีนายกรัฐมนตรีทำหน้าที่เป็นผู้นำรัฐบาล ดังนั้นทางคณะสงฆ์จึงมีสมเด็จพระสังฆราชเป็นประมุขสงฆ์และสมเด็จพระสังฆนายกทำหน้าที่เป็นผู้นำในการบริหารกิจการคณะสงฆ์พร้อมด้วยอีก 4 สังฆมนตรี โดยมีกระทรวงธรรมการเป็นผู้ประสานงานให้ความอุปถัมภ์และส่งเสริมกิจการด้านศาสนาเพื่อให้เกิดความเรียบร้อยในสังฆมณฑล เมื่อสมเด็จพระสังฆนายกมรณภาพลงทางรัฐบาลและคณะสงฆ์ได้ทำการจัดการเลือกตั้งสังฆนายกองค์ใหม่ คือได้แต่งตั้งสมเด็จพระลูกแก้วคุณมณีวงศ์ จากสังฆมนตรีองค์การปกครองสงฆ์ขึ้นเป็นสมเด็จพระสังฆนายกสังฆราชพุทธมมหาเถรอาจารย์ (คุณ มณีวงศ์) เป็นผู้นำในการบริหารกิจการคณะสงฆ์และปรับปรุงเปลี่ยนแปลงพระมหาเถระในการรับหน้าที่สังฆมนตรีใหม่ตามความเหมาะสม คือ

1) สมเด็จพระลูกแก้วเหลื่อม ปสนฺโน รับหน้าที่เป็นสังฆมนตรีองค์การปกครองสงฆ์

2) สมเด็จพระลูกแก้วคำฝั้น สีลสวโร รับตำแหน่งเป็นสังฆมนตรีศึกษาจนถึงปี ค.ศ. 1958 จึงได้ลาออกจากตำแหน่งเนื่องจากปัญหาสุขภาพ ต่อมาอีกไม่กี่ปีองค์การปกครองสงฆ์ก็ได้ถูกยุบและมีการจัดตั้งขึ้นใหม่ โดยจัดให้มีการเลือกตั้งครั้งนี้ทางกระทรวงธรรมการได้เป็นผู้มีบทบาทชี้แนะการเลือกตั้ง เนื่องจากว่าทางคณะรัฐบาลได้มีการเปลี่ยนแปลงโดยมีนายกรัฐมนตรีคนใหม่ จึงมีนโยบายให้การบริหารงานคณะสงฆ์สอดคล้องกับนโยบายของตน การปกครองคณะสงฆ์จึงมีการปฏิรูปเปลี่ยนแปลงเลือกตั้งสมเด็จพระลูกแก้วคำฝั้น สีลสวโร ขึ้นเป็นประธานที่ปรึกษาสงฆ์พร้อมด้วยพระมหาเถระอีก 4 รูป ที่ทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาให้แก่กระทรวงธรรมการและสมเด็จพระสังฆราชในการบริหารงานกิจการคณะสงฆ์ แต่ก็ยังคงไว้ซึ่งตำแหน่ง 4 สังฆมนตรี

3. สมเด็จพระลูกแก้วสอน บุตรสวรงค์ รับหน้าที่เป็นสังฆมนตรีสาธารณูปการ

4. พระหลักคำอาจ สุภโท รับหน้าที่เป็นสังฆมนตรีเผยแพร่

การบริหารงานกิจการคณะสงฆ์ ได้มีการเปลี่ยนแปลงตามสถานการณ์การเมืองภายในประเทศและต่างประเทศ แต่ก็มีอย่างต่อเนื่องในด้านการปกครองการศึกษาปริยัติธรรมและ

การเผยแผ่พระพุทธศาสนาได้มีความเจริญก้าวหน้า ทั้งนี้เนื่องจากว่ากระทรวงธรรมการได้ทำหน้าที่ในการสนองกิจการพระพุทธศาสนา โดยจัดตั้งให้มีกรมธรรมการ กรมโบราณคดี กรมศาสนศึกษา และ กองตำราที่ทำหน้าที่ร่างหลักสูตรการศึกษาปริยัติธรรมทั่วประเทศ เพื่อให้เป็นเอกภาพในการศึกษาเล่าเรียนของพระภิกษุสงฆ์สามเณร ถึงแม้ว่าสถานการณ์การเมืองพยายามที่จะดึงเอาการบริหารงานคณะสงฆ์ให้อยู่ในการควบคุมดูแลตามนโยบายของคณะรัฐบาล โดยความจริงแล้วก็ไม่สามารถที่จะมีอิทธิพลครอบงำกิจการคณะสงฆ์มากนัก ทั้งนี้ก็เนื่องจากว่าได้มีพระมหาเถระหลายรูปที่มีความรู้ทางด้านการบริหารการปกครอง การศึกษาและธรรมวินัยที่พยายามจัดการกิจการคณะสงฆ์แก้ไขปัญหาให้สอดคล้องและถูกต้องกับสภาพกิจการคณะสงฆ์ในเวลานั้น โดยเห็นความสำคัญของการเผยแผ่พระพุทธศาสนาและการศึกษาพระปริยัติธรรมเป็นสิ่งสำคัญ ได้ร่วมมือกับกระทรวงธรรมการจัดตั้งโรงเรียนพระปริยัติธรรมและร่างตำราหลักสูตรการเรียนการสอน โดยเน้นคุณภาพเพื่อให้เท่าทันกับประเทศเพื่อนบ้าน สิ่งเหล่านี้นับได้ว่าเป็นเจตนารมณ์ที่ดีของพระมหาเถระหลายรูปที่ต้องการยกคุณภาพการศึกษาของคณะสงฆ์ให้มีความเจริญก้าวหน้าตามกำลังความรู้ความสามารถ และสถานการณ์ที่เอื้ออำนวยให้

การบริหารงานคณะสงฆ์นอกจากจะมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตำแหน่งการปกครองยังได้มีพระราชโองการว่าด้วยสมณศักดิ์และเถรานุเถระ เลখที่ 63 ลงวันที่ 8 มีนาคม ค.ศ. 1951 และดำรัสกำหนดรูปแบบตลาบัตรสมณศักดิ์แห่งพระราชอาณาจักรลาว เลขที่ 75 ลงวันที่ 30 กันยายน ค.ศ. 1966 โดยมีจุดประสงค์เพื่อรักษารูปแบบธรรมเนียมปฏิบัติสืบทอดกันมาเป็นเวลายาวนานที่เป็นพระราชภาระของพระมหากษัตริย์ และทางรัฐบาลก็มีนโยบายปกป้องรักษารูปพระพุทธรูป เจดีย์ โบราณวัตถุไว้เพื่อไม่ให้ถูกทำลาย ในด้านพระธรรมวินัยรัฐบาลได้ส่งเสริมการศึกษาพระปริยัติธรรมขึ้นทั่วประเทศโดยการจัดตั้งโรงเรียนบาลีขึ้นตลอดจัดพิมพ์หนังสือแบบเรียนให้ทั่วถึง ทั้งส่วนกลางและท้องถิ่น ในด้านกิจการคณะสงฆ์รัฐบาลก็ได้มีการจัดให้มีการปกครองกันเองโดยตั้งให้มีสมเด็จพระสังฆราช เจ้าราชาคณะ เจ้าคณะแขวง เจ้าคณะเมือง เจ้าคณะตะแสง เจ้าอธิการวัดเป็นต้น

ตามพระราชโองการเลขที่ 62 ค.ศ. 1951 ที่เสนอโดยกระทรวงธรรมการได้บอกไว้อย่างชัดเจนเกี่ยวกับสมณศักดิ์ได้กำหนดไว้ดังนี้ สมเด็จพระยอดแก้วมีได้รูปเดียว สมเด็จพระลูกแก้วมีได้ 5 รูป พระหลักคำสำหรับแขวงหนึ่งให้มีได้ 2 ถึง 3 รูป พระครู เมืองหนึ่งให้มี 2 ถึง 3 รูป พระชาและสำเร็จ ไม่มีกำหนด การกำหนดสมณศักดิ์ตามพระราชโองการนี้ถือได้ว่าได้กำหนดถึงสถานภาพของพระสงฆ์อย่างชัดเจน (พระราชโองการว่าด้วยสมณศักดิ์และเถรานุเถระ, 1951, หน้า 1-9)

ตามการแต่งตั้งพระมหาเถระ ให้ดำรงตำแหน่งที่ปรึกษาพระพุทธศาสนาให้แก่กระทรวงธรรมการและสมเด็จพระสังฆราชนั้น ยังได้แต่งตั้งพระเถระให้รับตำแหน่งสังฆมนตรีอีก 4 รูป คือ

1. พระมหาปาล อานนโท รับตำแหน่งเป็นสังฆมนตรีเผยแผ่
2. พระมหาแก้ว พุทธิโสโก รับตำแหน่งเป็นสังฆมนตรีศึกษา

3. พระมหาศรีทน วิจิตตธมโม รับตำแหน่งเป็นสังฆมนตรีสาธาณูปการ

4. พระมหาคำแพง แสงสว่าง รับตำแหน่งเป็นสังฆมนตรีปกครองสงฆ์

สำหรับพระมหาเถระที่รับตำแหน่งเป็นที่ปรึกษากระทรวงธรรมการ และสมเด็จพระสังฆราช
นั้นมี 5 รูป คือ

1. สมเด็จพระลูกแก้วคำฝั้น สีสวรรมหาเถระ เป็นประธานที่ปรึกษา

2. พระหลักคำอาจ สุภโท เป็นคณะ

3. พระหลักคำคุณ ชาภักดี เป็นคณะ

4. พระหลักคำอุเทศก์ อุปธมโม เป็นคณะ

5. พระหลักคำแก้ว ขนติโก เป็นคณะ

หลังจากนั้นก็ได้มีการเปลี่ยนแปลงหน้าที่พระมหาเถระที่รับตำแหน่งสังฆมนตรีตามความ
เหมาะสม คือ

1. พระหลักคำประดิษฐ์ พุทฺธโฆสโก เป็นสังฆมนตรีปกครองสงฆ์

2. พระอาจารย์มหาพิมพ์โพ เตชธมโม เป็นสังฆมนตรีเผยแผร์

3. พระครูแก้ว พุทฺธโฆสโก เป็นสังฆมนตรีศึกษา

4. พระครูศรีทน วิจิตตธมโม เป็นสังฆมนตรีสาธาณูปการ

พระมหาเถระที่รับหน้าที่เป็นสังฆมนตรีทั้ง 4 รูปนั้น เป็นผู้ทำหน้าที่หลักในการบริหารงาน
กิจการคณะสงฆ์ เช่น สังฆมนตรีปกครองสงฆ์ก็มีหน้าที่ควบคุมดูแลระเบียบการปกครองทั้งใน
ส่วนกลางและส่วนท้องถิ่น และทำหน้าที่จัดการประชุมสงฆ์โดยร่วมมือกับกระทรวงธรรมการ นับได้ว่า
เป็นการปกครองอย่างต่อเนื่องถึงจะมีการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง และการเปลี่ยนตำแหน่งของ
พระมหาเถระก็ตาม แต่การปฏิบัติงานมีความต่อเนื่องอยู่ตลอดเวลา สำหรับการศึกษาของคณะสงฆ์ก็
เป็นหน้าที่ของสังฆมนตรีศึกษา โดยร่วมมือกับกรมศาสนาศึกษา และกองตำรากระทรวงธรรมการได้
แต่งตั้งคณะกรรมการร่างหลักสูตรการเรียนการสอนและจัดให้มีการอบรมครู พระสงฆ์ ตาม
งบประมาณที่รัฐบาลได้ถวายให้ เพราะการศึกษาของคณะสงฆ์นั้นรัฐบาลก็ให้ความสำคัญ โดยจัดให้
กระทรวงศึกษาให้ความร่วมมือกับโรงเรียนบาลีชั้นสูง และสถาบันการศึกษาพุทธศาสนาที่ถือได้ว่าเป็น
โรงเรียนสูงสุดของประเทศในเวลานั้น

ถ้าดูตามสถิติตัวเลขของนักเรียนสมัครเข้าเรียนในโรงเรียนสถาบันการศึกษาพุทธศาสนามี
จำนวนมากทีเดียว นับตั้งแต่การสร้างโรงเรียนปริยัติธรรมขึ้นที่วัดจันทร์ ภายใต้การดูแลของสภา
บัณฑิตจันทบุรี จนถึงปี ค.ศ. 1950 จึงได้จัดตั้งโรงเรียนบาลีชั้นสูงขึ้นที่วัดองค์ต่อมหาวิหาร ทาง
รัฐบาลได้แต่งตั้งให้พระลูกแก้วบัวคำ วรเพชร เป็นหัวหน้าอำนวยการโรงเรียนและทั้งรับหน้าที่เป็น
สารวัตรศึกษาทั่วประเทศโดยการร่วมมือกับกระทรวงธรรมการ สำหรับโรงเรียนบาลีชั้นสูงแห่งนี้ได้ทำ
การสอนพระนักศึกษาที่จบเปรียญธรรม 6 ประโยค จากต่างจังหวัดเข้ามาศึกษาต่อประโยค 7 ถึง

ประโยค 9 เพราะมีเพียงแห่งเดียวเท่านั้นในทั่วประเทศ ต่อมาปี ค.ศ. 1967 โรงเรียนบาลีชั้นสูงก็ถูกยกสถานภาพขึ้นให้เป็นสถาบันการศึกษาพุทธศาสนา โดยความอุปถัมภ์ของรัฐบาลให้ขึ้นตรงต่อกรมอุดมศึกษากระทรวงศึกษาธิการ การศึกษาของคณะสงฆ์ในขณะนี้ได้เปิดกว้างกับต่างประเทศ โดยได้เชิญอาจารย์จากต่างประเทศมาสอน คือ จากประเทศไทย 2 รูป อาจารย์ชาวฝรั่งเศส 1 คน อาจารย์ชาวอังกฤษ 1 คน และอาจารย์ที่มาจากอินเดีย 1 คน ส่วนที่เป็นครูอาจารย์ที่เป็นคนลาวนั้นก็เป็นผู้มีความรู้ความสามารถสูง ทั้งนี้เนื่องจากว่าครูอาจารย์ได้จบการศึกษามาจากต่างประเทศ เช่น จบเปรียญธรรม 9 ประโยคมาจากพนมเปญ จบปริญญาตรีจากประเทศไทย มีมหาวิทยาลัย และมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีครูอาจารย์ ที่จบปริญญาโทจากประเทศอินเดียหลายท่านด้วยกัน ดังนั้นการศึกษาของคณะสงฆ์ลาวในขณะนี้จึงมีความก้าวหน้าขยายตัวทั้งปริมาณและคุณภาพ

โดยความเป็นจริงแล้วสถาบันทางการศึกษาพุทธศาสนา เมื่อก่อนเรียกว่าโรงเรียนบาลีชั้นสูง กระทรวงธรรมการได้ยกให้มาขึ้นกับกระทรวงศึกษาธิการ ปี 1961 หลังจากการปฏิรูปการศึกษาแห่งชาติ ปี 1962 กระทรวงศึกษาธิการและกระทรวงธรรมการได้ร่วมมือกันกำหนดหลักสูตรการเรียนการสอนใหม่ โดยจัดให้มีการเรียนชั้นประถม 6 ปี มัธยม 4 ปี สถาบันการศึกษาพุทธศาสนาชั้นสูง 3 ปี สำหรับชั้นประถม และ มัธยมขึ้นกับกระทรวงธรรมการ และสถาบันการศึกษาพุทธศาสนาขึ้นกับกระทรวงศึกษาธิการ นอกจากนี้ยังได้เปลี่ยนแปลงระเบียบรับเอาพระภิกษุสามเณรเข้ารับใช้ราชการแผนกศึกษาสงฆ์ให้เหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน ในปีการศึกษา 1966 ถึง 1967 มีนักเรียนทั้งหมด 142 รูป ในจำนวนนี้มีผู้ได้ประโยค 9 จำนวน 29 รูป เนื่องจาก โรงเรียนหลังเก่าไม่เพียงพอต่อความต้องการ จำนวนนักเรียนที่เพิ่มขึ้นทุกปี กระทรวงศึกษาธิการได้ร่วมมือกับคณะสงฆ์ตกลงสร้างโรงเรียนหลังใหม่ได้ใช้จ่ายงบประมาณแห่งชาติจำนวนหนึ่ง สำหรับกระทรวงธรรมการได้จัดตั้งให้มี 3 กรม เพื่อสนองงานพุทธศาสนา

1. กรมการปกครองสงฆ์
2. กรมโบราณวัตถุ
3. กรมการศึกษาสงฆ์

สำหรับกรมการศึกษาสงฆ์นั้น มีหน้าที่ในการสนองงานด้านการศึกษาแก่คณะสงฆ์แก้ปัญหาการขาดแคลนครู กรมนี้มีกองตำราที่มีหน้าที่เรียบเรียงตำราเรียนพระไตรปิฎกและวรรณคดี กระทรวงธรรมการได้จัดให้มีแผนกธรรมการประจำจังหวัดเพื่อสนองงานแก่คณะสงฆ์ในส่วนท้องถิ่นให้ได้รับความสะดวก ในด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา มีพระมหาปาล อานนโท เป็นสังฆมนตรีเผยแผ่เป็นพระมหาเถระที่มีความรู้ความสามารถด้านวิปัสสนากัมมัฏฐาน และเป็นผู้มีผลงานในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาไปทั่วประเทศ ทั้งนี้ก็เนื่องจากว่าท่านอาจารย์มหาปาล เป็นผู้ผ่านการเรียนปริยัติธรรมได้ถึงประโยค 6 และเรียนมูลกัจจายน์ที่เป็นระบบการศึกษาของคณะสงฆ์ลาวมาตั้งแต่โบราณ

นอกจากนี้ท่านยังได้เดินทางมาศึกษาวิปัสสนากัมมัฏฐานที่สำนักวัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์ ภายใต้ การดูแลของสมเด็จพระพุฒาจารย์ (อาจ อาสภมหาเถร) พร้อมกันนั้นก็ได้อีกศึกษาพระอภิธรรมจากสำนักวัดระฆัง จากการศึกษาเล่าเรียนมาเป็นเวลายาวนานทำให้ท่านเกิดความรู้แตกฉานในธรรมวินัย เมื่อท่านเดินทางกลับนครหลวงเวียงจันทน์ก็ได้รับแต่งตั้งให้เป็นเจ้าอาวาสวัดพุทธวงศาป่าหลวง และได้รับความร่วมมือสนับสนุนจากพระยาคำมัววลิย ที่เป็นรัฐมนตรีกระทรวงธรรมการในขณะนั้น เพื่อวางแผนทางเผยแผ่พระพุทธศาสนาให้ประชาชนได้เข้าใจในหลักพุทธธรรม พระมหาปาล อานนโท พร้อมด้วยคณะศิษย์ญาติโยมได้ขยายสำนักวิปัสสนากัมมัฏฐานไปทั่วประเทศและจัดการอบรมวิปัสสนากัมมัฏฐานทุก ๆ ปี ภายในสำนักวัดพุทธวงศาป่าหลวง นอกจากการเผยแผ่พระพุทธศาสนาอยู่ภายในประเทศแล้ว

พระมหาปาล อานนโท พร้อมด้วยคณะยังได้เดินทางเพื่อศึกษาแลกเปลี่ยนบทเรียนทางด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา เช่น ท่านได้เดินทางไปพนมเปญ ศรีลังกา อินเดีย ก็ได้รับการต้อนรับจากคณะสงฆ์จากประเทศเจ้าภาพเป็นอย่างดี เมื่อท่านเดินทางกลับคืนประเทศแล้วก็ยังได้นำหลักสูตรการศึกษาพุทธศาสนาวันอาทิตย์มาจากประเทศศรีลังกา เพื่อเปิดสอนให้แก่ยุวชนลาวเป็นการปลูกฝังพระพุทธศาสนาให้เข้าสู่จิตใจประชาชนคนลาว ให้พวกเขาได้รับรู้ถึงหลักพุทธธรรมและสามารถนำไปเป็นหลักการดำเนินชีวิต หน้าที่การงานให้สัมพันธ์กับนိพพานพระพุทธศาสนาตามกำลังความสามารถ นอกจากนี้ท่านยังได้สร้างโรงเรียนพระอภิธรรมใน พ.ศ. 2511 และส่งลูกศิษย์ไปเรียนเมืองไทยสำเร็จ หลักสูตรการศึกษาเป็นอภิธรรมบัณฑิต 3 รูป ปี พ.ศ. 2500 ท่านได้จัดทำหนังสือพิมพ์ขึ้นฉบับหนึ่งเพื่อเผยแผ่พระพุทธศาสนาให้ชื่อว่าหนังสือพิมพ์พุทธวงศา ในปี พ.ศ. 2504 ได้จัดให้มีการฝึกให้มีการจัดแสดงปาฐกถาธรรมทุกวันพระ เพื่อให้ภิกษุสามเณรมีความชำนาญ

พระมหาปาล อานนโท เป็นพระมหาเถระที่มีผลงานด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในราชอาณาจักรลาว จนเป็นที่ยอมรับของพระสงฆ์ สามเณร ข้าราชการและประชาชนลาวทั่วประเทศ ในด้านการสาธารณูปการก็เป็นหน้าที่ของสังฆมนตรีสาธารณูปการ พระมหาเถระที่ได้สร้างผลงานด้านนี้ก็คือสมเด็จพระลูกแก้วคำพันธ์ สีสลัวโร เนื่องจากท่านเป็นผู้มีพรสวรรค์ในด้านสถาปนิกการออกแบบ และได้เข้ามาเรียนที่กรุงเทพฯ ใน ค.ศ. 1923- 1929 เป็นเวลา 6 ปี ที่ศึกษาในโรงเรียนวิทยาลัยเฉพาะช่าง ในปี ค.ศ. 1930 เมื่อเรียนจบแล้วท่านก็ได้เดินทางกลับหลวงพระบาง ได้บูรณะกุฏิวิหารและได้ออกแบบการสร้างวัดให้กรมธรรมการเพื่อเป็นแบบอย่างในการก่อสร้างอาคาร เพื่อรักษาไว้ซึ่งรูปแบบศิลปะลาวเดิม และยังมีหลายวัดที่ท่านได้เดินทางไปออกแบบก่อสร้างควบคุมด้วยตัวเอง ในฐานะเป็นสังฆมนตรีสาธารณูปการ ผลงานของท่านนับได้ว่าเป็นที่ยอมรับขององค์การคณะสงฆ์ลาว และ ผู้ศึกษาอย่างไม่ต้องสงสัย การปกครองคณะสงฆ์ลาวมีการศึกษา สาธารณูปการ การเผยแผ่ ได้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงเพื่อให้สอดคล้องกับการปกครองของรัฐบาลเรื่อยมา พ.ศ. 2517 ได้มีการประชุมคณะสงฆ์ร่วมกัน คือพระสงฆ์ในเขตพระราชอาณาจักรลาว และ พระสงฆ์อีก 5 รูปที่มาจาก

เขตที่มั่นปฎิวัติ ผลการประชุมได้มีมติร่วมกันดังนี้ คือด้านการปกครองสงฆ์ได้มีการเสนอให้มี การ
 ดัดแปลงพระราชกฤษฎีกาการปกครองสงฆ์ขึ้นใหม่ เพื่อให้เกิดความเหมาะสมกับสภาพการ
 เปลี่ยนแปลง ได้เสนอให้มีการจัดฝึกอบรม การประชุมครั้งนี้ยังได้มีมติแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้น 1
 คณะ มีจำนวน 6 รูป เพื่อร่างพระราชกฤษฎีกาการปกครองสงฆ์ใหม่ คือ

1. พระมหาคำตัน เทพบัวลี
2. พระมหาวชิตร สิงหาราช
3. พระมหาทองคุณ ตฤณธมโม (อนันตสุนทร)
4. พระมหาสีโห ศรีหาวงศ์
5. พระอาจารย์ ดร.คำแพง อุ่นแพงวงศ์
6. พระอาจารย์จรรณ วชิรรังษี

สำหรับการเผยแผ่พุทธศาสนา กองประชุมได้มีมติดังนี้

1. ควรปรับปรุงศูนย์กลางธรรมกถึกและวิปัสสนากรรมฐานที่มีอยู่แล้วให้เป็น
2. ให้คณะกรรมการบริหารสงฆ์และพระเถระผู้ใหญ่ออกไปเผยแผ่ศีลธรรมทั่วทุก

จังหวัด

การศึกษาของคณะสงฆ์ กองประชุมเห็นดีเป็นเอกฉันท์ว่าอยากให้การศึกษาสงฆ์
 ทั้งหมดขึ้นกับกระทรวงธรรมการ จนถึงเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครองในปี พ.ศ. 2518

สรุปได้ว่า การปกครองคณะสงฆ์ลาวเริ่มต้นสมัยพระยาฟ้ารุ่งม โดยมีกฤษฎีกาตำแหน่ง
 สำคัญคือ สมเด็จพระสังฆราช, พระธรรมเสนา และพระสังฆเสนา กษัตริย์ในรัชกาลต่อ ๆ มาทรง
 อุปถัมภ์พระพุทธศาสนา มีการสร้างวัด, ส่งเสริมการศึกษา, และจัดระบบสมณศักดิ์ (เช่น 6 ชั้นสมัย
 เจ้าสุริยวงศา) ภายหลังอาณาจักรล้านช้างแตกเป็น 3 นครรัฐ และต่อมาอยู่ภายใต้อิทธิพลสยามและ
 ฝรั่งเศส การปกครองสงฆ์ก็ปรับเปลี่ยนตาม ในศตวรรษที่ 20 มีการจัดองค์กรสงฆ์คล้ายรูปแบบรัฐบาล
 (สังฆนายก, สังฆมนตรี) และเน้นพัฒนาการศึกษาปริยัติธรรม โดยมีการปฏิรูปและปรับปรุงโครงสร้าง
 ต่อเนื่องตามสถานการณ์การเมืองจนถึงก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครองปี พ.ศ. 2518

2.2.2 การจัดตั้งองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว

สภาพการณ์ภายในพุทธศาสนาและสภาพการณ์ของบ้านเมืองในเวลานั้น ได้บีบบังคับให้
 พระสงฆ์ลาวต้องหาทางออกเพราะมีความขัดแย้งระหว่าง 2 นิกาย คือ ธรรมยุตนิกาย และมหานิกาย
 ความขัดแย้งนั้นมีความรุนแรงจนไม่อาจอยู่ร่วมกันได้ นอกนี้ยังครอบคลุมไปถึงสถานการณ์ทาง
 การเมืองลาว อีกอย่างหนึ่งสภาพการณ์การเมืองลาวในเวลานั้นเป็นการต่อสู้กันระหว่างสองแนวทาง
 คือการต่อสู้เพื่อกอบกู้เอกราชและลัทธิล่าเมืองขึ้นแบบใหม่ ความขัดแย้งนี้ก็ไม่มีใครที่จะสามารถอยู่
 ระหว่างกลางได้ จากสภาพการณ์ดังกล่าวมานี้เป็นเหตุให้พระสงฆ์จำนวนหนึ่งที่มีหัวก้าวหน้าทั้งที่เป็น
 พระเถระภายในประเทศ และเป็นพระลาวที่ได้รับการศึกษามาจากต่างประเทศได้แสวงหาแนวทางที่

ถูกต้องบวกกับความตื่นตัวของพระภิกษุสามเณรในนครหลวงเวียงจันทน์เอง โดยเฉพาะนิสิตนักศึกษาโรงเรียนบาลีชั้นสูง และโรงเรียนปริยัติธรรมโดยเฉพาะการได้รับการสนับสนุนจากพระมหาเถระองค์สำคัญ คือสมเด็จพระสังฆนายกคุณมณีวงศ์ พระครูปริชา สุธมมโกสสาร พระลูกแก้วบัวคำ วรเพชร พระสงฆ์หนุ่มที่ได้รับการศึกษามาจากต่างประเทศนำโดยพระมหาคำตัน เทพบัวลี พระมหาทองคุณ ตฤณฐมโม (อนันตสุนทร) ได้ทำการระดมชวนช่วยบรรดาครูอาจารย์ทำให้พวกเขาเหล่านั้นมีความตื่นตัวทางด้านการเมือง เมื่อสรุปได้ว่าได้รับความสนับสนุนจากครูอาจารย์และบรรดานิสิตนักศึกษาเป็นส่วนมากแล้ว จึงได้จัดการประชุมทดลองขึ้นที่วัดเทพนิมิต มีผู้เข้าร่วมมากกว่า 200 รูป ในนั้นมีทั้งหัวก้าวหน้า มีทั้งผู้มีความเป็นกลางทางการเมือง การประชุมครั้งนี้เป็นการชาวเสี่ยงว่าจะทำ การจัดตั้งองค์การสงฆ์ได้แล้ว ในวันที่ 19 พฤศจิกายน ค.ศ. 1958 บรรดาพระสงฆ์หนุ่มจากวัดต่าง ๆ ในนครหลวงเวียงจันทน์ ได้ประชุมกันขึ้นอยู่ที่กุฏิสำนักงานเก่าของสมเด็จพระสังฆนายกคุณมณีวงศ์ ที่วัดเทพนิมิต การประชุมครั้งนี้เป็นการคัดเลือกพระสงฆ์ได้ 179 รูป ที่ประชุมได้มีมติเป็นเอกฉันท์เลือกตั้ง

1. พระมหาคำตัน เทพบัวลี (โสภาโส) เป็นประธานองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว
2. พระมหาทองคุณ อนันตสุนทร เป็นรองประธาน
3. พระมหาวิจิตร สิงหาราช เป็นเลขาธิการ ทั้ง 3 รูป เป็นผู้ประจำการองค์การ

นอกจากนั้นที่ประชุมยังได้เลือก พระอาจารย์มหาปริชา สุธมมโกสสาร พระอาจารย์มหาบัวคำ วรเพชร เป็นประธานกิตติมศักดิ์

จากนั้นการประชุมได้รับรองเอาชื่อขององค์การว่า คณะพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว ภายหลังจึงได้เปลี่ยนเป็นองค์การ มีชื่อเต็มว่า องค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว และได้เลือกคณะกรรมการประจำองค์การอีกจำนวนหนึ่ง โดยได้ให้คำขวัญขององค์การว่า สามัคคีพระสงฆ์สามเณรลาวให้มีแต่ลัทธิวินายกเดียว สามัคคีต่อสู้เพื่อเอกราชสันติภาพเป็นกลาง จุดประสงค์ เป้าหมายขององค์การเพื่อรวบรวมความสามัคคีของพระสงฆ์สามเณรลาวไม่ให้เกิดการแบ่งแยกลัทธิวินายก และสนับสนุนฝ่ายที่ถูกต้องเป็นธรรมคัดค้านฝ่ายที่ไม่ถูกต้อง ฟื้นฟูความปรารถนาของคนลาว การปฏิบัติงานคณะกรรมการไม่มีสิ่งค้ำประกัน มีแต่เอาชีวิตเป็นเดิมพัน

การเคลื่อนไหวขององค์การนี้ มีความชัดเจนขึ้นโดยได้รับคำแนะนำจากบรรดาผู้นำแนวลาวยุคใหม่ ได้ผันเปลี่ยนจากการต่อต้านลัทธิศักดินาด้วยความรุนแรงมาเป็นการศึกษาอบรมให้ประชาชนได้รู้แจ้ง และเข้าใจพร้อมกันนั้นก็เปลี่ยนจากการปาฐกถาโฆษณากล่าวโจมตีมาเป็นการจัดตั้งชวนชวนให้พวกเขาได้เปลี่ยนแนวคิดจิตใจ เห็นพร้อมกับแนวทางที่ถูกต้องบรรเทาความขัดแย้ง ทำให้พระสงฆ์สามเณรได้มีความตั้งใจในการเรียนหนังสือ แต่ถ้ามีสถานการณ์ใดเกิดขึ้น จึงจะมีการรายงานการส่งข่าวกันให้รับทราบ

ต้นปี ค.ศ. 1959 รัฐบาลฝ่ายเวียงจันทน์ได้ประกาศยุบเลิกพระราชโองการว่าด้วยการปกครองสงฆ์ ยกเลิกตำแหน่งสมเด็จพระสังฆนายกคุณมณีวงศ์ ต่อหน้าสภาพการณ์ที่มีความสับสนทางการเมือง

เมืองคณะกรรมการงานองค์การพุทธศาสนา ได้นำพาพระสงฆ์สามเณรเดินขบวนประท้วงเพื่อทวงเอา องค์การปกครองสงฆ์คืนและทวงเอาตำแหน่งสังฆนายก การเดินขบวนนั้นได้มีการจัดหลายรูปแบบ จากนั้นก็มีการชุมนุมจัดปาฐกถากล่าวประณามพฤติกรรมรัฐบาลฝ่ายเวียงจันทน์ การชุมนุมส่วนมาก ได้จัดขึ้นที่วัดศรีฐานเหนือ วัดองค์ต่อมหาวิหาร วัดมีไชยาราม วัดเทพนิมิต

ในกลางปี ค.ศ. 1959 นั้นเอง รัฐบาลฝ่ายเวียงจันทน์นำโดยผุย ชนะนิกร ได้ออกคำสั่งจับกุม คุมขังเสด็จเจ้าสุภานุวงศ์ประธานแนวลาวรักชาติพร้อมด้วยท่านผู้นำแนวลาวรักชาติ ภายใต้ สถานการณ์อันตึงเครียด ประธานองค์การพุทธศาสนาได้เรียกบรรดาคณะกรรมการมาประชุมเพื่อ วางทิศทางการต่อสู้ใหม่ คือเปลี่ยนจากการประท้วง เรียกร้องขอพระราชองค์การปกครองสงฆ์คืนมา เป็นการต่อสู้ประท้วงให้ฝ่ายเวียงจันทน์ต้องปล่อยเสด็จเจ้าสุภานุวงศ์พร้อมด้วยบรรดาท่านผู้นำแนว ลาวรักชาติ และทวงให้ฝ่ายเวียงจันทน์ต้องยุติการปราบปรามบุคคลรักชาติ เรียกร้องให้พระสงฆ์ สามเณรทั่วประเทศคัดค้านรัฐบาลฝ่ายเวียงจันทน์ ในกองประชุมวิสามัญครั้งนี้มีสมาชิกเข้าร่วม ประชุม 170 รูป ได้ตกลงตีมน้ำสาบานว่าถ้าบรรดาแนวลาวรักชาติถูกประหารชีวิต พวกเราต้องเอา ชีวิตเข้าแลกให้ถึงที่สุด ภายใต้การนำพาขององค์การพุทธศาสนาได้มีการต่อสู้อยู่ในลักษณะบานปลาย ยืดเยื้อยาวนาน และเปิดเผยจนสามารถจำแนกได้ว่าใครเป็นใคร ใครขึ้นกับฝ่ายใด การประท้วงของ พระสงฆ์สามเณรนั้นไม่ได้จำกัดอยู่ในนครหลวงเวียงจันทน์เท่านั้น แต่มันยังแผ่ขยายออกไปสู่ ต่างจังหวัดในทั่วประเทศ

ถึงเดือนสิงหาคม ปี ค.ศ. 1960 กองพันทหารอากาศที่ 2 ของรัฐบาลฝ่ายเวียงจันทน์ได้ทำ การรัฐประหารขึ้น นำโดยร้อยเอกกองแล องค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาวได้ฉวยโอกาสจากเหตุการณ์ นั้น ได้ตัดสินใจสนับสนุนการรัฐประหารให้ความร่วมมือต่อสู้ทางการเมืองหลายรูปแบบเพื่อเป็น การปกป้องรักษานครหลวงเวียงจันทน์ แต่ไม่สามารถทำได้ในที่สุดก็ถูกฝ่ายตรงกันข้ามยึดนครหลวง เวียงจันทน์ ทำให้กำลังรัฐประหารต้องถอยกำลังไปร่วมมือกับแนวลาวรักชาติ ยึดแขวงเชียงขวางเป็น ฐานที่ตั้ง

การปฏิบัติงานขององค์การพุทธศาสนาในขณะนั้นอยู่ในสภาพที่สับสน พระสงฆ์สามเณรส่วน หนึ่งได้ติดตามไปกับคณะรัฐประหาร อีกส่วนหนึ่งได้ออกไปฐานที่มั่นปฏิวัติโดยตรง และยังมีบางส่วนที่ ยังหลบหลีกอยู่ตามชนบทหรือไม่เช่นนั้นก็กลับคืนสู่ภูมิลำเนาเดิมของตน เฉพาะการนำขององค์การ พุทธศาสนาก็ได้แยกกันไปคนละทาง เลขาองค์การได้ติดตามไปกับคณะรัฐประหารถึงฐานที่มั่นปฏิวัติ รองประธานองค์การกลับคืนภูมิลำเนาเดิมแต่ก็ไม่สามารถที่จะอยู่ได้จึงออกตัวลี้ภัยไปอยู่พนมเปญ ส่วนประธานองค์การสงฆ์ยังอยู่ใกล้ชิดกับสมเด็จพระสังฆนายกคุณมณีวงศ์ เพื่อรวบรวมสภาพความเป็น จริงระยะหนึ่งเห็นว่าไม่มีความปลอดภัยถึงวันที่ 16 เมษายน ค.ศ. 1961 จึงเดินทางสู่เขตที่มั่นการ ปฏิวัติด้วยความปลอดภัยทุกประการ (พระมหาวิจิตร สิงหาราช, 2543, หน้า 1-5)

สรุปได้ว่า ท่ามกลางความขัดแย้งรุนแรงในคณะสงฆ์ลาวระหว่าง 2 นิกายและสถานการณ์การเมืองที่แตกแยก พระสงฆ์หัวก้าวหน้าได้รวมตัวกัน ปี ค.ศ. 1958 จึงมีการจัดตั้ง “องค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว” (อ.พ.ส.) โดยมีพระมหาคำตัน เทพบัวลี เป็นประธาน องค์การฯ มีเป้าหมายเพื่อรวมพระสงฆ์ให้เป็นนิกายเดียว สนับสนุนฝ่ายที่ถูกต้องเป็นธรรม และต่อสู้เพื่อเอกราชและสันติภาพ โดยได้เคลื่อนไหวประท้วงรัฐบาลฝ่ายเวียงจันทน์และสนับสนุนการรัฐประหารปี 2503 แต่เมื่อรัฐประหารล้มเหลวในนครหลวง ผู้นำและสมาชิก อ.พ.ส. ต้องกระจัดกระจายสู่เขตปฏิวัติหรือลี้ภัย

2.2.3 การประชุมเพื่อปรับปรุงการบริหารงาน

หลังจากคณะบริหารงานองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว ได้เดินทางไปถึงเขตที่มีนัฏฐิวัตก็ได้ออกแถลงการณ์เพื่อรวบรวมพระสงฆ์สามเณรเพื่อจะจัดการประชุมขึ้นภายหลังที่ได้เตรียมความพร้อมเป็นเวลา 3 เดือน จึงได้เปิดการประชุมขึ้นในวันที่ 12 กรกฎาคม ค.ศ. 1961 ที่วัดโพนสวรรค์ เมืองแปลกแขวงเชียงขวาง การประชุมครั้งนี้เป็นการประชุมเพื่อปรับปรุงโครงสร้างและโครงการดำเนินงานให้มีลักษณะก้าวหน้ากว่าเดิม ได้เติมชื่อองค์การใหม่ว่าองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว เฉพาะโครงการดำเนินงานมี 7 ข้อ คือ ดังนี้

- 1) นำพาพระสงฆ์สามเณรและชาวพุทธลาว ร่วมปฏิบัติภารกิจต่อสู้กู้ชาติร่วมกัน
- 2) นำหลักศีลธรรมทางพระพุทธศาสนามาใช้ประสานสมทบเข้ากับแนวทางนโยบายของขบวนการแนวลาวยุคใหม่ให้มีความสอดคล้องในแต่ละระยะ
- 3) นำหลักศีลธรรมทางพระพุทธศาสนาเพื่อศึกษาอบรมประชาชนลาวบรรดาเผ่าให้มีความสามัคคีบนพื้นฐานความยุติธรรมและความเสมอภาค ให้รู้จักรักประเทศชาติบ้านเกิดเมืองนอนของตน
- 4) ในแต่ละวัดที่มีพระสงฆ์และมีเงื่อนไขจะต้องจัดตั้งโรงเรียนขึ้นรับเอาลูกหลานของประชาชนเข้าเรียนตามความสามารถ สอดรับกับนโยบายประชาศึกษาให้แก่ประชาชนเพื่อส่งเสริมการได้รับการศึกษาแก่ประชาชนบรรดาเผ่า
- 5) เอาใจใส่ช่วยเหลือประชาชนผู้ที่ได้รับความเจ็บป่วยด้วยยาพิษเมือง
- 6) ช่วยเหลือประชาชนที่อพยพหลบภัยให้พวกเขาได้มีความปลอดภัยในชีวิต
- 7) เอาใจใส่เคลื่อนไหวทุกรูปแบบของการต่อสู้ทางการเมือง ทั้งอยู่ภายในและต่างประเทศ

การประชุมได้รับรองนโยบายขององค์การเพื่อเป็นการดำเนินงาน 6 ข้อ ดังนี้

- 1) เป็นองค์การจัดตั้งทางพุทธศาสนาองค์การเดียวในทั่วประเทศ
 - 2) สำนักงานศูนย์กลางขององค์การพระพุทธศาสนาจะต้องตั้งอยู่แขวงเชียงขวาง
 - 3) พระสงฆ์สามเณรแม่ชีในทั่วประเทศปฏิวัติจะต้องอยู่ภายใต้การนำขององค์การนี้
- องค์การเดียว

4) พระสงฆ์สามเณรลาวในทั่วประเทศปฏิบัติถึงจะตกอยู่ในสภาพการณ์ใดก็ตามจะต้องยึดมั่นหลักพระธรรมวินัยทางพระพุทธศาสนา

5) มติคำสั่งขององค์การพระพุทธศาสนาจะต้องมีผลศักดิ์สิทธิ์ในเขตปฏิบัติเท่านั้น

6) การบวชหรือการลาสิกขาของพระภิกษุสามเณรนั้นให้ขึ้นกับท้องถิ่นของความรับผิดชอบของตน

หน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติ 3 ข้อ คือ ดังนี้

1) ต่อสู่ทางการเมืองด้วยรูปการนำใช้ศีลธรรมทางพระพุทธศาสนาประสานสมทบเข้าในแนวทางนโยบายแห่งการต่อสู้ชาติให้ถูกต้องและสอดคล้องกับยุคสมัย

2) ต่อสู้กับศัตรูแห่งความหิวโหย ด้วยวิธีการประชาสัมพันธ์ศึกษาอบรมให้ประชาชนมีความอดทนขยันทำงานพึ่งตนเองและรู้จักประหยัด

3) ต่อสู้กับศัตรูแห่งความไม่รู้คืออวิชชา ด้วยวิธีการประชาสัมพันธ์ให้การศึกษาอบรมให้ประชาชนได้รู้แจ้ง สามารถจำแนกรู้ได้สิ่งที่ถูกและผิด มิตรและศัตรู สร้างให้คนมีความมั่นคงเพื่อกำจัดแนวคิดลัทธิเล่ห์ท้อแท้ (คำตัน เทพบัวลี, 2550, หน้า 8-10)

นอกจากนี้โครงการดำเนินงานยังได้พูดถึงการะบบบทบาทและหน้าที่ต่าง ๆ เช่น การปกครอง คณะสงฆ์ การศึกษา การเมืองและการร่วมมือกับต่างประเทศ การประชุมครั้งนี้ได้จัดส่งสมาชิกองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาวไปเคลื่อนไหวทางภาคเหนือภาคกลางและภาคใต้ เพื่อเทศนาอบรมให้ประชาชนบรรดาเผ่าได้เข้าใจหลักศีลธรรมทางด้านพระศาสนา และมีความตื่นตัวทางการเมืองไปพร้อมกัน การประชุมครั้งนี้ได้ตกลงใช้งานขององค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาวตั้งอยู่วัดสันติภาพ แขวงเชียงขวาง เพื่อใกล้ชิดกับสำนักงานศูนย์กลางแนวลาวยุทธชาติให้เกิดความสะดวกในการติดต่อประสานงาน ถึงแม้ว่าสถานการณ์ทางการเมืองจะผันแปรเปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลา องค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาวก็ยังยึดมั่นในเป้าหมายและอุดมการณ์ของตน (คำตัน เทพบัวลี, 2550, หน้า 6-7) การประชุมครั้งนี้มีผู้แทนพระสงฆ์เข้าร่วม 80 รูป และมีผู้นำแนวลาวยุทธชาติเข้าร่วมคือ ท่านหนูฮัก ภูมิสุวรรณค์ ท่านสิงกะโป ศรีโคตรจุลมนิ และผู้นำจากฝ่ายเป็นกลาง เช่น ท่านกองแล ท่านเดือน สุนนราช ท่านนายพลกองศรี

สรุปได้ว่า เมื่อคณะบริหารองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว (อ.พ.ส.) เข้าสู่เขตที่มั่นปฏิวัติ ได้จัดการประชุมใหญ่ในเดือนกรกฎาคม ค.ศ. 1961 ที่เชียงขวาง เพื่อปรับปรุงโครงสร้างและแนวทางการดำเนินงานใหม่ ที่ประชุมกำหนดโครงการ 7 ข้อ เน้นนำพระสงฆ์และชาวพุทธร่วมต่อสู้ชาติประสานหลักศีลธรรมกับนโยบายแนวลาวยุทธชาติ และส่งเสริมการศึกษา นอกจากนี้ยังรับรองนโยบายองค์การ 6 ข้อ เช่น เป็นองค์การสงฆ์เดียวในเขตปฏิวัติ มีสำนักงานกลางที่เชียงขวาง และกำหนดหน้าที่หลัก 3 ประการ คือ ต่อสู่ทางการเมือง สู้ความหิวโหย และสู้ความไม่รู้ โดย อ.พ.ส. ยืนยันจะทำงานใกล้ชิดกับศูนย์กลางแนวลาวยุทธชาติ

2.2.4 การบริหารงานคณะสงฆ์ในเขตที่มั่นปฏิวัติ

การบริหารงานคณะสงฆ์ในเขตที่มั่นปฏิวัติ มีระยะเวลา 15 ปี หลังจากการประชุมปรับปรุงองค์การพุทธศาสนา และได้จัดโครงสร้างโครงการดำเนินงานพร้อมด้วยนโยบายขององค์การในการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบให้แก่หน่วยงานเพื่อนำไปปฏิบัติให้เกิดผลนั้น ในต้น ปี ค.ศ. 1962 สำนักงานองค์การได้ย้ายจากวัดเพียวัดไปประจำอยู่วัดสันติภาพ โดยความอุปถัมภ์จากศูนย์กลางแนวลาวยุทธชาติพร้อมด้วยกำลังเป็นกลางรักชาติ ในช่วงนี้สถานการณ์ทั่วไปมีความสงบเพียงเล็กน้อย ดังนั้นศูนย์กลางองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่งประเทศไทย จึงดำเนินการปฏิบัติหน้าที่ 5 ประการ คือ ดังนี้

1) ได้ทำการประชาสัมพันธ์เผยแพร่การเมือง เพราะเป็นสิ่งจำเป็นนอกจากนี้สำนักงานองค์การยังได้ออกหนังสือพิมพ์ ชื่อว่าหนังสือพิมพ์ประชาธิปไตย หนังสือพิมพ์นี้ได้กำหนดออกในวันพระ เนื้อหาของหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับได้อธิบายคำศัพท์ของภาษาลาว อธิบายคำสุภาษิตของลาวโบราณ อธิบายพุทธศาสนสุภาษิต และนำเอาธรรมะแต่ละข้อลงพิมพ์เผยแพร่ และมีการเขียนบทความบทความวิจารณ์จัดส่งไปตามจุดต่าง ๆ นับได้ว่าหนังสือพิมพ์ประชาธิปไตยเป็นวัตถุประสงค์ที่สามารถส่งไปออกในรายการวิทยุกระจายเสียงของฝ่ายประเทศลาว อุปกรณ์การพิมพ์ทั้งหมดได้รับการช่วยเหลือจากพุทธสมาคมจีนจากปักกิ่ง

2) ทางด้านการศึกษาอยู่วัดสันติภาพได้สร้างโรงเรียนไม่ขึ้นหนึ่งหลัง เพื่อเป็นที่ศึกษาของพระสงฆ์สามเณร นอกนั้นก็ยังมีรับเอาลูกหลานของพนักงานและประชาชนจำนวนหนึ่งมาเรียนด้วย โดยให้พระสงฆ์เป็นครูสอน ไม่คิดค่าตอบแทนใด ๆ นอกจากการสอนในโรงเรียนแล้วพระสงฆ์ยังได้ไปสอนประชาศึกษาให้แก่ประชาชนเท่าที่มีเงื่อนไขในการศึกษา จำนวนนิสิตนักศึกษาที่เป็นพระสงฆ์สามเณรที่เรียนจบมัธยมปลายแล้ว ยังได้ถูกส่งไปเรียนต่อที่โรงเรียนสร้างครุฑนคร แขวงหัวพัน ชุดแรกได้ส่งไปจำนวน 10 รูป เมื่อเรียนจบแล้วก็พากันลาสิกขาไปเป็นครูสอน ระยะเวลาปี ค.ศ. 1963 คณะทูตเศรษฐกิจและวัฒนธรรมจีนได้เสนอขออนักเรียนจีนมาฝากเรียนภาษาลาวที่ศูนย์กลางแนวลาวยุทธชาติ ท่านหนุ่ย อัก ภูมิสุวรรณ ได้มอบให้องค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่งประเทศไทย รับเป็นภาระในการสอน และได้มีมติร่วมกันสร้างโรงเรียนมิตรภาพลาวจีนขึ้น ทางองค์การพุทธศาสนาได้เสนอขออนักเรียนภาษาจีนมาสอนให้พระสงฆ์สามเณรลาวจำนวน 8 รูปต่อมาทางสำนักข่าวซินหัวส่งมาอีก 2 คน รวมเป็น 10 คนพอดี

3) การทำการรักษาประชาชนด้วยยาพื้นเมือง หน้าที่อันนี้พระสงฆ์สามเณรต้องแสวงหาความรู้จากครูอาจารย์ที่มีความรู้ในทางนี้ และเรียนรู้บรรดาตำรายาพื้นเมืองเพื่อเก็บเกี่ยวเอาบทเรียนในการรักษาประชาชนโดยไม่เก็บค่ารักษาใด ๆ เพื่อรักษาสุขภาพให้แก่พระสงฆ์สามเณรในองค์การของตนนั้น ทางศูนย์กลางองค์การได้จัดส่งสามเณรจำนวน 4 รูป เพื่อไปเรียนพยาบาลขั้นต้นอยู่โรงเรียนพยาบาลของแนวลาวยุทธชาติ เมื่อเรียนจบแล้วก็ต้องกลับคืนสำนักเพื่อไปรับใช้พระสงฆ์สามเณรที่มีการเจ็บป่วย การปฏิบัติหน้าที่นี้ทำให้ได้รับความเชื่อมั่นจากประชาชนเป็นอย่างดี

4) การเรียนทฤษฎีการเมือง การค้นคว้าวิจัยเอาหลักธรรมประยุกต์เข้ากับทฤษฎีการเมือง หน้าที่อันนี้จะต้องปฏิบัติเป็นประจำอยู่ในระยะแรกของการต่อสู้ โดยเฉพาะเอกสารทุกฉบับที่ศูนย์กลางแนวลาสร้างชาติ ได้นำออกมาเผยแพร่ ทางองค์การพุทธศาสนาได้นำมาค้นคว้าศึกษาให้เห็นแจ้งเข้าใจเป็นเอกภาพ ทำให้ทุกคนในองค์การรับรู้เป็นเอกภาพว่าการเรียนไม่มีวันสิ้นสุด ความรู้ที่ไม่มีวันเพียงพอ เรียนแล้วก็ต้องเรียนอีกอันนี้เป็นหน้าที่จะต้องปฏิบัติให้ได้

5) ความสัมพันธ์กับต่างประเทศ นับแต่วันก่อตั้งองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่งประเทศไทยขึ้น ถือได้ว่าภาระหน้าที่อันนี้ได้มีบทบาทสำคัญ พระมหาคำตัน เทพบัวลี พร้อมด้วยคณะได้เดินทางไปเยี่ยมเยือนและแลกเปลี่ยนบทเรียนกับพุทธสมาคมเวียดนามที่ฮานอยหลายครั้ง และเยี่ยมเยือนพุทธสมาคมจีนที่ปักกิ่งหลายครั้ง และได้เข้าร่วมการก่อตั้งองค์การชาวพุทธเอเชียเพื่อสันติภาพที่มอสโกหลายครั้ง เยี่ยมเยือนชาวพุทธลามะที่อุร์รับาตอ สาธารณรัฐมองโกเลียหลายครั้ง นอกจากนี้ก็ส่งคณะผู้แทนไปเข้าร่วมการประชุมที่ประเทศศรีลังกาหลายครั้ง (คำตัน เทพบัวลี, 2550, หน้า 12-14)

ในปี ค.ศ. 1962 ทางองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่งประเทศไทยได้จัดตั้งโรงเรียนบาลีชั้นสูงขึ้น อยู่ในเขตที่มั่นปฏิวัติอยู่แขวงเชียงขวางนอกจากพระสงฆ์สามเณรจะได้ศึกษาพระปริยัติธรรมในโรงเรียนแห่งนี้แล้ว สถานที่นี้ยังเป็นที่พักอบรมทฤษฎีการเมืองให้แก่พนักงานสงฆ์อีกด้วย ต่อมาได้ปรับปรุงขยายโรงเรียนชั้นประถมและมัธยมขึ้นอีก เพื่อให้พระสงฆ์สามเณรได้รับการศึกษาเท่าเทียมกัน และจัดส่งครูอาจารย์ออกไปเผยแผ่ศีลธรรมให้แก่ประชาชนในแขวงอื่น ๆ เช่น แขวงหัวพัน แขวงจำเหนือ พงชาลี หลวงน้ำทา อุคมไชย หลวงพระบาง เวียงจันทน์ สุวรรณเขต

ในปี ค.ศ. 1964 ได้จัดส่งพระไปเป็นครูสอนภาษาลาวให้นักเรียนจีนอยู่โปนสวรรค์เมืองแปลก 2 รูป และจัดให้มีการสอบที่วัดสันติภาพเพื่อเป็นการยกระดับความรู้ของพระสงฆ์สามเณร ในปีต่อมา ค.ศ. 1965 ได้จัดให้มีการจัดประชุมสงฆ์สมัยสามัญประจำปีขององค์การพุทธศาสนาเกี่ยวกับการศึกษาเล่าเรียนและการปฏิบัติหน้าที่ของคณะบริหารงานองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่งประเทศไทย การประชุมครั้งนี้ได้จัดตั้งคณะวินัยธรเพื่อชำระอธิกรณ์ที่เกิดขึ้นของพระสงฆ์สามเณรที่เกิดขึ้นในที่มั่นปฏิวัติ

ทางด้านการต่างประเทศนั้นในวันที่ 1 เมษายน ค.ศ. 1965 ทางองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่งประเทศไทยได้ส่งพระอาจารย์บัวคำ วรเพชร พร้อมกับพระมหาวันติ ให้เดินทางไปเยี่ยมเยือนประเทศจีนและรักษาสุภาพ ในวันที่ 27 สิงหาคม ค.ศ. 1965 อเมริกาได้ทิ้งระเบิดใส่เขตที่มั่นปฏิวัติทำให้พระมหาเถระหลายรูปพร้อมด้วยคณะต้องย้ายจากวัดสันติภาพไปพำนักอยู่วัดป่าภูเขียวและได้มีการจัดการประชุมสงฆ์เพื่อเผยแผ่สภาพการณ์ทั่วไปโดยมีพระอาจารย์บัวคำ วรเพชร เป็นประธาน และได้ให้คำแนะนำแก่พระสงฆ์สามเณรทั้งหลายที่อยู่ในสภาพการสับสนเนื่องจากภัยสงคราม ให้ทุกรูปมีความเชื่อมั่นในแนวทางการปฏิวัติ การประชุมครั้งนี้ยังได้ตกลงจัดส่งพระสงฆ์สามเณรออกไปเผย

แผ่ศีลธรรมให้แก่ประชาชนเพื่อให้พวกเขาได้มีกำลังใจ และพระมหาเถระจำนวนหนึ่งต้องได้ประจำอยู่สำนักศูนย์กลางองค์การสงฆ์ เพราะอยู่ใกล้ศูนย์กลางแนวลาสร้างชาติอันเป็นเงื่อนไขสะดวกในการประสานงาน ในการประชุมยังได้เรียนทฤษฎีการเมืองและได้เสนอหลักสูตรเรียนปริยัติธรรมแผนใหม่ เพื่อให้เกิดความเหมาะสมกับสภาพการณ์ปฏิวัติ ท่านคำสุข แก้วลา ผู้แทนแนวลารักชาติได้กล่าวปราศรัยยกย่ององค์การสงฆ์ที่มีความสัมพันธ์อันดีกับพุทธสมาคมจีน

ในวันที่ 24 สิงหาคม ปี ค.ศ. 1966 องค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ได้มีการจัดประชุมสงฆ์สมัยวิสาขบูชาขึ้น เพื่อศึกษาค้นคว้าเอกสารเกี่ยวกับการสร้างเศรษฐกิจและการเงินในเขตปฏิวัติ การประชุมสงฆ์ครั้งนี้ได้มีผู้นำแนวลารักชาติเข้าร่วม 2 ท่านคือ ท่านภูมิ วงษ์วิจิตร และท่านเลื่อน สุนราชูร์

ในปี ค.ศ. 1968 องค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาวได้จัดการประชุมสมัยสามัญประจำปีขึ้น ได้วางแผนทางโครงการดำเนินงานระยะสั้นและระยะยาว ได้มีพระสงฆ์เข้าร่วมการประชุมประมาณ 80 กว่ารูปได้พบทบทวนหน้าที่การงานที่ได้ปฏิบัติกันมาเป็นเวลา 10 วันจึงได้ปิดการประชุม

ในปี ค.ศ. 1969 สำนักงานองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาวได้ย้ายไปตั้งอยู่ถ้ำแขวงหัวพัน เพื่อสืบทอดปฏิบัติภาระหน้าที่และมีการจัดการประชุมขึ้นมีบรรดาพระสงฆ์เข้าร่วม 95 รูป มีผู้นำเข้าร่วมคือ นายพลสิงกะโป ศรีโคตรจุลมนิ พันเอกเดือน สุนราช ท่านมหากุ สุวรรณเมธิ การประชุมครั้งนี้ใช้เวลา 1 อาทิตย์ จึงได้ทำการปิดลง ที่ประชุมได้จัดส่งพระมหานวลตา พระมหาวันตี พระสิงทอง พระคำสิงห์ พระแก้ว และสามเณรห่มแดง ขึ้นไปแขวง หัวพัน ข้าเหนือ พงชาติ เพื่อเผยแผ่ศีลธรรมให้แก่ประชาชนบรรดาเฒ่า

ท้ายปี 1969 อเมริกาได้เพิ่มทวีการทิ้งระเบิดลงเขตที่มั่นปฏิวัติทำให้การนำขององค์การสงฆ์ต้องปรึกษาหารือ เพื่อจัดส่งพระสงฆ์สามเณรให้แยกย้ายกันไปอยู่กันคนละที่ คือจำนวนหนึ่งได้ส่งกลับคืนภูมิลำเนาเดิม อีกจำนวน 16 รูปได้ส่งไปเรียนอยู่โรงเรียนสร้างครูและอีกจำนวนหนึ่งต้องอพยพเข้าไปพักในประเทศเวียดนาม ต่อมาในปี ค.ศ. 1970 การนำคณะสงฆ์ได้ส่งพระอาจารย์มหาบัวคำวรเพชร ไปรักษาสุขภาพที่ฮานอยและได้ออกแถลงการณ์ทางวิทยุสนับสนุนแนวลารักชาติในการแก้ไขปัญหาการเมืองลาว ปี ค.ศ. 1972 จากรายงานเกี่ยวกับโครงการการเมืองของพรรคประชาชนปฏิวัติลาวได้กำหนดนโยบายส่งเสริมศาสนาต่อไปนี้

- นับถือสิทธิเสรีภาพในการนับถือศาสนา
- นับถือสิทธิเสรีภาพในการทำบุญและฟังพระธรรมเทศนา ตามประเพณี
- นับถือสิทธิเสรีภาพในการเรียนพระปริยัติธรรมและการเทศนาของภิกษุสามเณร
- ศาสนิกชนและนักบวชของบรรดานักศาสนาต่าง ๆ ทุกคนมีหน้าที่ในการรักษาเอกราชและอิสรภาพของชาติ (ไกรสร พรหมวิหาร, 1972, หน้า 140-141)

ปี ค.ศ. 1973 แนวลารักชาติได้จัดการค้นคว้าฝึกอบรมให้พระสงฆ์ได้เรียนรู้เอกสารทางการเมือง เช่นรับฟังการบรรยายสถานการณ์การเมืองโลกและแนวทางการต่อสู้ทางการเมือง เพื่อให้

พระสงฆ์ได้เกิดความรู้ความเข้าใจอย่างถูกต้อง พร้อมกันนี้เสด็จเจ้าสุภานุวงศ์ยังได้มีการแนะนำให้แก่นำสงฆ์เพื่อปรับปรุงการปฏิบัติหน้าที่และให้รักษาประเพณีทางศาสนา เพื่อเตรียมการรับมือกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา อีกไม่กี่เดือนต่อมาก็มีการประชุมใหญ่ขององค์การปกครองสงฆ์เพื่อทบทวนถึงผลงานที่ปฏิบัติในระยะผ่านมา เพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น การประชุมได้มีมติเกี่ยวกับพระมหาเถระที่มีปัญหาทางด้านสุขภาพให้ไปรักษา เช่น พระมหาวิจิตร สีหราช พระมหาสีโห สีหาวงษ์ ที่จะต้องเข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลมิตรภาพศูนย์กลาง และคณะประธานองค์การสงฆ์ได้มีมติจัดส่งคณะพระมหาเถระนำโดยพระมหาบัวคำ วรเพชร พระมหาวิจิตร สีหราช พระมหาเกียรติราษฎร์จักร เดินทางไปเยี่ยมเยียนประเทศจีนและทำการรักษาสุขภาพ การไปประเทศจีนครั้งนี้คณะพระสงฆ์ลาวได้มีโอกาสเข้าไปถวายพระพรสมเด็จพระบรมศาสดาที่ปักกิ่ง หลังจากนั้นจึงได้เดินทางกลับฐานที่มั่นปฏิบัติด้วยความปลอดภัยทุกประการ

ในเดือนกรกฎาคม ปี ค.ศ. 1974 นั้น องค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาวได้จัดประชุมร่วมกับเจ้าคณะจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อวางแผนการเผยแผ่ศาสนาในเขตที่มั่นปฏิวัติ การประชุมครั้งนี้ได้มีการสรุปผลงานที่ผ่านมาและเสนอแนวทางแก้ไข วิธีการเผยแผ่ศาสนาและการทำงานร่วมกัน โดยมี 3 หลักการใหญ่ ดังนี้

- 1) ต้องรับประกันคุณภาพ
- 2) ต้องรับรองสิทธิเสรีภาพในการนับถือศาสนา
- 3) รับประกันไม่ให้ใช้แรงงานโดยเปล่าประโยชน์

ส่วนการปรับปรุงการปกครองคณะสงฆ์ ได้เสนอให้พระสังฆาธิการแต่ละระดับจะต้องมีความรับผิดชอบประสานงาน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติตามนโยบายขององค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว สรุปผลการประชุมครั้งนี้ ได้มีผลเป็นที่น่าพอใจ จากการปฏิบัติงานที่ผ่านมา

หลังจากนั้น พระมหาสีโห ศรีหาวงศ์ เป็นตัวแทนให้องค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาวได้กล่าวให้ทัศนะว่า โดยขอยืนยันหยัดและยึดมั่นในความเป็นธรรมของพระสงฆ์ จะต้องเสียสละผลประโยชน์ส่วนตัวเพื่อผลประโยชน์ส่วนรวม ในสิบปีที่ผ่านมา องค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่งประเทศไทยลาว ได้รวบรวมพระสงฆ์สามเณรทั่วประเทศที่มั่นปฏิวัติ เพื่อให้เป็นเอกภาพทางด้านแนวคิดและเสริมขยายบทบาททางพระพุทธศาสนาให้สังคมได้รับรู้

แต่ถึงอย่างไรก็ตามการปฏิบัติหน้าที่ที่ผ่านมา ก็ยังมีความบกพร่องที่จะต้องแก้ไข เช่น บางครั้งพระสงฆ์แต่ละรูปยังไม่สามารถปรับตัวให้ทันกับสภาพการณ์ และเกิดความท้อถอยในการปฏิบัติหน้าที่ หรือไม่เห็นความสำคัญในบทบาทของตนเองในการช่วยเหลือสังคมและประเทศชาติและการประยุกต์ใช้หลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนา ยังไม่สามารถทำได้อย่างสมบูรณ์ ส่วนผลงานที่ปฏิบัติได้ในช่วงเวลาที่ผ่านมา คือ พวกเรามีการจัดตั้ง มีการนำพาอย่างเท่าทันกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลง มีระเบียบวินัยดีถึงแม้ว่าในเขตที่มั่นปฏิวัติจะมีหลายชนชาติชนเผ่าที่แตกต่างกันทางด้าน

ประเพณี แต่ก็นับถือพระธรรมวินัยที่มีความเป็นเอกภาพเป็นอย่างเดียวกัน โดยเฉพาะพระสงฆ์สามเณรในจังหวัดเชียงใหม่ซึ่งเป็นพระสงฆ์สามเณรแบบอย่าง ให้กับพระสงฆ์สามเณรทั่วประเทศจะต้องมีความพยายามฟื้นฟูประเพณีอันดีงาม และเผยแผ่ศีลธรรมให้สอดคล้องกับแนวทางนโยบายการเมือง ทางคณะสงฆ์ฝ่ายรัฐบาลเวียงจันทน์ได้นิมนต์เอาพระสงฆ์จากเขตปฏิวัติเข้าร่วมการประชุมสงฆ์ที่นครหลวงเวียงจันทน์ 5 รูป นำโดย

- 1) พระมหาคำตัน เทพบัวลี ประธานองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว
- 2) พระมหาวิจิตร สีหราช เลขาธิการ
- 3) พระมหาศรีพันธ์ อุทธจักร เลขาธิการองค์การสงฆ์
- 4) พระมหาศรีโห ศิริหวงศ์ คณะกรรมการ
- 5) พระครูทองสี คณะกรรมการ

ในการประชุมครั้งนี้ พระมหาคำตัน เทพบัวลี ในฐานะประธานองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาวได้ขึ้นกล่าวรายงานสภาพการณ์ของคณะสงฆ์ที่อยู่ในเขตที่มั่นปฏิวัติ ตลอดถึงการปกครอง การศึกษา การเผยแผ่พระพุทธศาสนาต่อที่ประชุมให้รับทราบถึงสถานการณ์ความเป็นจริงเพื่อให้ทุกคนได้เข้าใจถูกต้องว่า พระสงฆ์สามเณรลาวที่อยู่ในเขตปฏิวัติยังได้รับการปฏิบัติธรรมวินัยอย่างครบถ้วนสมบูรณ์ตามหลักธรรมคำสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพราะมีชาวลื้อในนครหลวงเวียงจันทน์ว่าพระสงฆ์สามเณรอยู่เขตที่มั่นปฏิวัตินั้นได้ผิดต่อธรรมวินัยเข้าใจว่าพระสงฆ์ทำการปฏิวัติจะต้องจับปืนยิงศัตรู ในความเป็นจริงแล้วการปฏิวัตินั้นพระสงฆ์ทำได้หลายหน้าที่และมีความสำคัญด้วย เช่น การปฏิวัติทางด้านความคิดวัฒนธรรม การปฏิวัติทางด้านเศรษฐกิจ การปฏิวัติทางการศึกษา พระสงฆ์ยังปฏิบัติหน้าที่เหล่านี้ได้มีส่วนร่วมต่อสู้ทางการทหารนั้นถือว่าเป็นหน้าที่ของฆราวาส ที่กล่าวรายงานความจริงต่อการประชุมคณะสงฆ์ครั้งนี้ทำให้ทุกคนได้รับรู้และเข้าใจที่ถูกต้องตามความเป็นจริง และได้กล่าวสรุปผลของการบริหารงานคณะสงฆ์ ในเขตที่มั่นปฏิวัติให้ที่ประชุมได้รับทราบดังนี้

1) พระพุทธศาสนาอยู่ในเขตที่มั่นปฏิวัตินั้นได้รับความอุปถัมภ์จากแนวลาวยุทธชาติ และจากโครงการการเมืองของแนวลาวยุทธชาตินั้น ได้ยกฐานะบทบาทพระพุทธศาสนาให้สูงขึ้น พร้อมทั้งเปิดสิทธิเสรีภาพอย่างสมบูรณ์ในการนับถือศาสนา และส่งเสริมพระสงฆ์ในการนำใช้ศีลธรรมทางพระพุทธศาสนา ประกอบเข้าในการกิจ การปฏิวัติเสริมขยายมูลเชื้อรักชาติ รักพระพุทธศาสนา ไม่ว่าในยามสงครามหรือยามปกติสุข แนวลาวยุทธชาติได้เอาใจใส่อุปถัมภ์บำรุงพระสงฆ์ทางด้านวัตถุและจิตใจตลอดมา

2) อยู่ในดินแดนเขตที่มั่นปฏิวัติ ได้มีประชาชนหลายชนเผ่าเลื่อมใสศรัทธาในพระพุทธศาสนา เช่น ไทยดำ ไทยแดง ไทยยวน ญไทย คมู เป็นต้นได้นับถือพระพุทธศาสนา ด้วยการนำเอาหลักธรรมคำสอนไปประพฤติปฏิบัติอยู่ในครอบครัวและสังคม

3) อยู่ภายใต้เงื่อนไขสงคราม พระสงฆ์สามเณรทุกรูปและประชาชนได้ร่วมกันรักษาพุทธศาสนาไว้เคียงคู่กับชาติอย่างเด็ดเดี่ยวเหนียวแน่น เช่น การปกครองสงฆ์ได้ประสานสมทบกับองค์การปกครองฝ่ายบ้านเมืองทั่วเขตปฏิวัติ มี 1,327 วัด จำนวนพระสงฆ์สามเณรทั้งหมด 3,834 รูป ด้านการศึกษาพระสงฆ์ในเขตที่มั่นปฏิวัติได้ถือเอาการศึกษาเป็นสิ่งสำคัญ เป็นปัจจัยไปสู่ความเจริญก้าวหน้า องค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาวได้จัดหลักสูตรการเรียนและดัดแปลงแก้ไขให้เข้ากับสภาพการณ์นอกจากมีการเรียนการสอนในคณะสงฆ์แล้ว ยังได้จัดให้มี ครูสอนที่เป็นพระสงฆ์เพื่อไปสอนประชาชน ที่ไม่รู้หนังสือ และจุดพิเศษการศึกษาสงฆ์ในเขตปฏิวัตินั้น คือบรรดาครูสอนและนักเรียนได้มีความสมัครใจและรักความก้าวหน้าทางสังคม ด้วยเงื่อนไของค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาวได้จัดตั้งโรงเรียนสร้างครู เพื่อยกระดับให้มีความรู้ความสามารถรับประกันคุณภาพความรู้ให้แก่ประชาชน ในด้านการเผยแผ่ศีลธรรมนอกจากเทศนาตามคัมภีร์ฎีกาแล้ว ครูพระสงฆ์ยังใช้วิธีการศึกษาอบรมศีลธรรมให้แก่ประชาชน โดยมีเป้าหมายนำศีลธรรมมาแก้ไขแนวคิดของประชาชนให้ถูกต้อง ประสานสมทบกับแนวทางนโยบายทางการเมือง และสภาพการณ์ตัวจริงในปัจจุบันให้ประชาชนมีแนวคิดถูกต้อง เลิกละความเชื่อมหายา ด้านสาธารณูปการ ถึงแม้ว่าอยู่ในภาวะสงครามวัดวาอารามได้ถูกทำลายเป็นจำนวนมาก พระสงฆ์สามเณรก็ได้ทำการบูรณะให้มีสภาพที่พอจะพักอาศัยอยู่ได้ นอกจากนี้ยังได้ตัดสินใจสร้างถ้ำภูคูลาให้เป็นวัดวาอาราม ด้านการต่างประเทศ องค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาวได้แต่งตั้งคณะผู้แทนสงฆ์เพื่อเข้าร่วมการประชุมในประเทศเวียดนาม ประเทศจีน ประเทศมองโกเลีย และประเทศรัสเซีย จากการปฏิบัติงานทั้งภายในและต่างประเทศได้ยั่งยืนและได้มองเห็นความปรารถนาของพระสงฆ์สามเณรในเขตที่มั่นปฏิวัติที่จะที่ร่วมในการต่อสู้เพื่อเอกราชของประเทศชาติ

สรุปได้ว่า ในช่วง 15 ปี (พ.ศ. 2505-2518) องค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว (อ.พ.ส.) ในเขตปฏิวัติ (เชียงขวาง, หัวพัน) บริหารงานคณะสงฆ์โดยประสานพุทธธรรมเข้ากับการปฏิวัติภายใต้การอุปถัมภ์ของแนวลาวยุทธชาติ อ.พ.ส. ดำเนินงาน 5 ด้านหลัก คือ เผยแผ่การเมือง จัดการศึกษา รักษาพยาบาลด้วยยาพื้นเมือง ศึกษาทฤษฎีการเมืองประยุกต์ธรรมะ และสร้างความสัมพันธ์กับพุทธสมาคมต่างประเทศ (เวียดนาม, จีน, รัสเซีย) แม้เผชิญภาวะสงครามและการทิ้งระเบิดอย่างหนัก องค์การฯ ยังคงจัดการประชุม, ปรับปรุงหลักสูตรการศึกษา, ส่งเสริมศีลธรรม, และอำนวยการปกครองสงฆ์ ผลสำเร็จสำคัญคือการรักษาโครงสร้างคณะสงฆ์, ขยายการศึกษาในหมู่ชนเผ่าต่าง ๆ และยืนยันการปฏิบัติตามพระธรรมวินัยควบคู่ไปกับการสนับสนุนภารกิจปฏิวัติชาติ

2.2.5 บทสรุปพัฒนาการปกครองคณะสงฆ์ลาว

โครงสร้างการบริหารคณะสงฆ์ลาวได้เปลี่ยนแปลงตามบริบททางการเมือง โดยก่อน พ.ศ. 2518 ปกครองตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2502 มีมหาเถรสมาคมเป็นองค์กรสูงสุด แบ่งเป็นมหานิกายและธรรมยุติกนิกาย หลังการปฏิวัติ รัฐบาลคอมมิวนิสต์จัดระเบียบสถาบันสงฆ์ใหม่ในปี

2519 รวมสองนิยายเป็น “พระสงฆ์ลาว” ตามแบบลัทธิลังกาวงศ์ ธรรมนูญปกครองสงฆ์ พ.ศ. 2541 แบ่งการปกครองเป็น 4 ระดับ ศูนย์กลาง แขวง เมือง และวัด

จุดกำเนิดการปกครองคณะสงฆ์ลาวเริ่มเมื่อพระยาฟ้ารุ่งประกาศตนเป็นพุทธมามกะ ต่อมาในรัชกาลพระยาสามแสนไทยได้สถาปนาพระมหาปาสมันตะเถระเป็นสมเด็จพระสังฆราช สมัยเจ้าวิชนราช (พ.ศ. 2044-2063) วางรากฐานการปกครองสงฆ์มี 3 ตำแหน่งหลัก และสมัยเจ้าสุริยวงศาธรรมิกราชปฏิรูปสมณศักดิ์เป็น 6 ชั้น

ในยุคอาณานิคมฝรั่งเศส ยังคงรักษาโครงสร้างการปกครองแบบเดิม ปี 2496 มีการตั้งองค์การปกครองสงฆ์โดยมีสังฆนายกและสังฆมนตรี 4 ตำแหน่ง มีกระทรวงธรรมการอุปถัมภ์กิจการศาสนา

ต่อมา มีการจัดตั้งองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาวเมื่อ 19 พฤศจิกายน 2501 เพื่อรวมความสามัคคีของพระสงฆ์ให้มีเพียงนิยายเดียว และมีการประชุมปรับปรุงการบริหารงานเมื่อ 12 กรกฎาคม 2504 กำหนดโครงการดำเนินงาน 7 ข้อ นโยบาย 6 ข้อ และหน้าที่ 3 ข้อ

การบริหารงานคณะสงฆ์ในเขตที่มั่นปฏิวัติ (2504-2518) ดำเนินการหลัก 5 ด้าน เผยแพร่การเมือง การศึกษา การรักษาโรค การเรียนทฤษฎีการเมือง และความสัมพันธ์กับต่างประเทศ ปี 2505 มีการตั้งโรงเรียนบาลีชั้นสูงในแขวงเชียงขวาง และปี 2515 พรรคประชาชนปฏิวัติลาวกำหนดนโยบายส่งเสริมศาสนาที่ให้เสรีภาพในการนับถือศาสนาควบคู่กับหน้าที่รักษาเอกราช ปี 2517 มีวัด 1,327 แห่ง พระสงฆ์สามเณร 3,834 รูป ในเขตปฏิวัติ

การปกครองคณะสงฆ์ลาว มีประวัติและพัฒนาการความเป็นมาที่ยาวนานมาก นับตั้งแต่พระพุทธศาสนาได้เผยแผ่เข้ามาในลาว คณะสงฆ์ก็ได้มีการปกครองกันเองมาโดยตลอด ล้มลุกคลุกคลานอยู่คู่กับการพัฒนาชาติบ้านเมืองมาอย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าใครจะมาเป็นผู้ปกครองก็ตาม แต่จุดแข็งของคณะสงฆ์ลาวก็คือ การทำหน้าที่ของพุทธบุตรที่ดีในการเผยแผ่หลักธรรม คำสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้เข้าไปอยู่ในหัวใจของประชาชน และทั้งยังเป็นผู้นำจิตวิญญาณของประชาชนลาวมาโดยตลอด อยู่ร่วมกับสถาบันกษัตริย์มาโดยตลอดจนกระทั่งเปลี่ยนแปลงการปกครองใน พ.ศ. 2518 คณะสงฆ์ก็ยังดำรงสถานะดังกล่าวนี้อย่างมั่นคง และสูงเด่นอยู่เสมอมา แน่นนอนว่าพัฒนาการการปกครองคณะสงฆ์นี้มีระยะเวลาที่ยาวนาน แต่สิ่งหนึ่งที่ไม่เปลี่ยนแปลงเลยจนกระทั่งปัจจุบันนี้ก็คือ พระสงฆ์อยู่เคียงข้างประชาชนมาโดยตลอด

2.3 การบริหารงานคณะสงฆ์ลาวตามธรรมนูญสงฆ์ลาว

องค์การชั้นนำ นำพาบริหารศาสนกิจของคณะสงฆ์ลาว เรียกว่า “ศูนย์กลางองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป. ลาว” พุด และเขียนย่อว่า “อ.พ.ส.” (ภาษาอังกฤษ Central Buddhist Fellowship Organization of Lao PDR) ซึ่งมีสำนักงานของคณะบริหารงานศูนย์ ตั้งอยู่นครหลวงเวียงจันทน์ สัญลักษณ์ขององค์การถือเอาตราธรรมจักรเป็นเครื่องหมาย ตราประทับทุกตำแหน่งมีหนังสือเขียนอยู่ข้างบนว่า “องค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป. ลาว” ขอบข้างล่างเขียนชื่อตำแหน่ง และใจกลางมีตราธรรมจักร ส่วนธงศาสนาคือธง “ฉัพพรรณรังสี” เป็นสัญลักษณ์

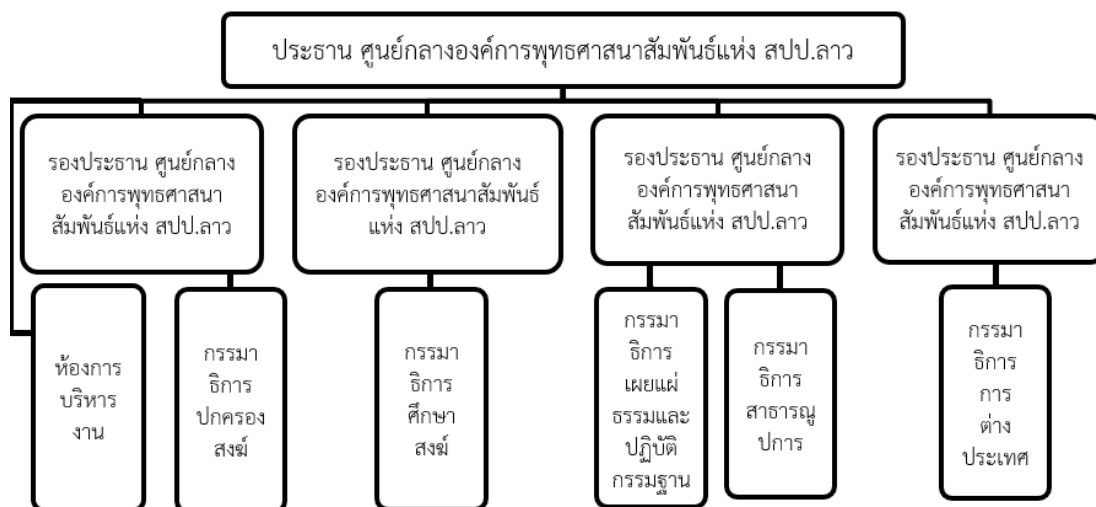
ศูนย์กลางองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป. ลาว เป็นองค์การขั้นสูงสุดของคณะสงฆ์ลาว ซึ่งจัดตั้งขึ้นตามระบบการรวมศูนย์ประชาธิปไตย นำพาเป็นคณะ รับผิดชอบเป็นบุคคล บุคคลขึ้นกับการจัดตั้ง เสี่ยงส่วนน้อยขึ้นกับเสี่ยงส่วนหลาย ขึ้นล่างขึ้นกับขึ้นบน ซึ่งทั้งหมดชี้กับกองประชุมใหญ่

องค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป. ลาว เป็นองค์การที่มีบทบาท สิทธิ และหน้าที่ในการคุ้มครองบริหาร การปกครอง การศึกษาสงฆ์ เผยแผ่ศีลธรรมและปฏิบัติกรรมฐาน การบูรณะก่อสร้าง การจัดตั้งปฏิบัติพระธรรมวินัย รวบรวมความสามัคคีพุทธศาสนิกชนลาวบรรดาเฝ้า และการสัมพันธ์สากลเกี่ยวกับศาสนาภายใต้ขอบเขตความรับผิดชอบของตน พระพุทธศาสนาในประเทศลาวเป็นพระพุทธศาสนาแบบเถรวาท หรือมหานิกาย เรียกว่า “พระสงฆ์ลาว” องค์การดังกล่าวรัฐบาล แนวลาวสร้างชาติ และพุทธศาสนิกชนลาวบรรดาเฝ้าเป็นผู้อุปถัมภ์

การจัดตั้งขององค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป. ลาว มี 5 ชั้น อาทิ ชั้นศูนย์กลาง ชั้นแขวง นครหลวง หรือเขตพิเศษ ชั้นเมือง เทศบาล หรือนคร ชั้นเขต และชั้นวัด ซึ่งทำหน้าที่ประสานงานหรือเชื่อมต่อกันจากศูนย์กลางไปสู่ท้องถิ่นในกานดำเนินกิจการงานขององค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป. ลาว เพื่อให้รวดเร็ว ทัวถึง และมีประสิทธิภาพ

องค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป. ลาว (อ.พ.ส. ชั้นศูนย์กลาง) ประกอบมีคณะกรรมการตามสัดส่วนคือ 1 รูปต่อพระสงฆ์สามเณร 5,00 รูป มีประธาน รองประธาน หัวหน้ากรรมการ หัวหน้าคณะห้องการ คณะกรรมการ ที่ปรึกษา และคณะกรรมการบริหารงานศูนย์กลางองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป. ลาว (อ.พ.ส. ศูนย์กลาง)

องค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป. ลาว (อ.พ.ส. ชั้นศูนย์กลาง)



ภาพที่ 2.1 องค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป. ลาว (อ.พ.ส. ชั้นศูนย์กลาง)

องค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป. ลาว แบ่งออกเป็นชั้นต่าง ๆ ซึ่งมีระบบการบริหารงาน ศูนย์กลางองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป. ลาว (อ.พ.ส. ศูนย์กลาง) 3 คณะ 5 กรรมาธิการ และ 1 ห้องการบริหารงานศูนย์กลาง (สำนักงานศูนย์กลาง) ดังต่อไปนี้

คณะประจำห้องการแต่ละกรรมาธิการ ดังนี้

- 1) คณะประจำศูนย์กลาง อ.พ.ส. หรือคณะประจำศูนย์กลางองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป. ลาว (ศูนย์กลาง อ.พ.ส.)
- 2) ประธาน และรองประธาน ศูนย์กลางองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป. ลาว (ศูนย์กลาง อ.พ.ส.)
- 3) คณะบริหารงานศูนย์กลาง อ.พ.ส. หรือศูนย์กลางองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป. ลาว (ศูนย์กลาง อ.พ.ส.)

กรรมาธิการต่าง ๆ ในสายงานการบริหารของศูนย์กลาง อ.พ.ส. (องค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ แห่ง สปป. ลาว)

- 1) ห้องการบริหารงานศูนย์กลาง อ.พ.ส. (สำนักงานศูนย์กลาง อ.พ.ส.)
- 2) กรรมาธิการปกครองสงฆ์
- 3) กรรมาธิการศึกษาสงฆ์
- 4) กรรมาธิการเผยแผ่ศีลธรรมและปฏิบัติกรรมฐาน
5. กรรมาธิการสาธารณูปการ

6) กรรมการการต่างประเทศ https://www.cbfol.org/p/blog-page_17.html (8 เมษายน 2025)

กองประชุมใหญ่ผู้แทนพระสงฆ์ทั่วประเทศ สมัยที่ 8 ครั้งที่ 29 ธันวาคม 2021 ณ นครหลวงเวียงจันทน์ได้คัดเลือก และรับรองเอาคณะกรรมการบริหารงานศูนย์องค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป. ลาว สมัยที่ 8 (2021-2025) มีจำนวน 78 รูป ดังต่อไปนี้

- 1) พระอาจารย์ใหญ่ มหาบุญมา สิมมาพรหม
- 2) พระอาจารย์ใหญ่ มหาบัวคำ สารีบุตร
- 3) พระอาจารย์ใหญ่ มหาเวด มะเสโน
- 4) พระอาจารย์ใหญ่ มหาคำมา ปัญญาวิจิต
- 5) พระอาจารย์ใหญ่ บุญส่วน พันทะวงศ์
- 6) พระอาจารย์ใหญ่ ถาวอน ตาพรประเสริฐ
- 7) พระอาจารย์ มหาภูสะหวัน พันทะบัวลี
- 8) พระอาจารย์ บุญทวี ประสิทธิ์ศักดิ์
- 9) พระอาจารย์ สีทน ไชยวงศ์สอน
- 10) พระอาจารย์ ดร. ดำรง พิมมจักร
- 11) พระอาจารย์ ปท. อธิปไตย ไผ่ตรีจิต
- 12) พระอาจารย์ วันคำ วงศ์สาสุลิน
- 13) พระอาจารย์ ดร. พวงประเสริฐ ภูมะวงศ์
- 14) พระอาจารย์ คำวัน วรเดช
- 15) พระอาจารย์ ปท. ดาวเอียง คำประเสริฐ
- 16) พระอาจารย์ สุชี คัดธนามะวงศ์สา
- 17) พระอาจารย์ พุทธสอน ละคอนคำ
- 18) พระอาจารย์ ดร. หงสา บริบูรณ์
- 19) พระอาจารย์ ดร. ดาวสะเดด เลิศมณี
- 20) พระอาจารย์ ทองคำ พรหมะรักษา
- 21) พระอาจารย์ คำหมั่น ศรีสะหวัด
- 22) พระอาจารย์ อุดม แหวนคำ
- 23) พระอาจารย์ บุญเสย เกาภาจิต
- 24) พระอาจารย์ บุญปอน สอนศักดิ์สิทธิ์
- 25) พระอาจารย์ ปท. ไชยเดช วงศ์โสภา
- 26) พระอาจารย์ บุญทะวี ศรีบุญเอื้อง

- 27) พระอาจารย์ ปท. บุญล่วม อินสีเชียงใหม่
- 28) พระอาจารย์ ปท. คำปาน แสนบุตรตลาด
- 29) พระอาจารย์ ปท. สีสุก เณลิณคุณ
- 30) พระอาจารย์ พงสะหวัน อานุสิน
- 31) พระอาจารย์ ปท. พันทอง โพมีไซ
- 32) พระอาจารย์ ปท. ทองเสริม ศรีบุญเฮือง
- 33) พระอาจารย์ ปท. ลำเงิน สุวรรณสาร
- 34) พระอาจารย์ ปท. พุคำ แก้วประทุม
- 35) พระอาจารย์ ปท. สำเนียง บุญผางค์
- 36) พระอาจารย์ อินปัน พิลาวัน
- 37) พระอาจารย์ ดร. อัมมะริน บุตวิเศษ
- 38) พระอาจารย์ ปท. กิแก้ว จันทรธนงสี
- 39) พระอาจารย์ ดร. ศรีสะเกษ รัตน์
- 40) พระอาจารย์ มหาอุดร อนุตตรโร
- 41) พระอาจารย์ ปท. พระจันทร์ ยดปัญญา
- 42) พระอาจารย์ อาโนชา ไมตรีจิต
- 43) พระอาจารย์ คำสอน สธิมุงกุล
- 44) พระอาจารย์ ดร. ไพวัน มาลาวงค์
- 45) พระอาจารย์ ดร. ชันไซ ศรีสุดา
- 46) พระอาจารย์ ปท. ดาดสะดา ซาติกเมธิ
- 47) พระอาจารย์ ปท. บุญทวี กรมพระพันธ์
- 48) พระอาจารย์ ดวงจันทร์ วงศ์พาสี
- 49) พระอาจารย์ บุญท่า บุญวงศ์
- 50) พระอาจารย์ คำแพงเพชร คุณประเสริฐ
- 51) พระอาจารย์ คำผุย บุญผาพร
- 52) พระอาจารย์ใหญ่ อ่อนแก้ว สิริวิวงศ์
- 53) พระอาจารย์ จันทรริน อคมสุข
- 54) พระอาจารย์ บัววัน บุญญาสาโร
- 55) พระอาจารย์ บุญเทียน ปัญญาแก้ว
- 56) พระอาจารย์ สมพร คำเจริญ
- 57) พระอาจารย์ ลำพันธ์ บุญมีไซ

- 58) พระอาจารย์ วันสม บุตดาววงศ์
- 59) พระอาจารย์ คำพันธ์ บุญมีไช
- 60) พระอาจารย์ คำเงิน คำวงศ์
- 61) พระอาจารย์ ไชยพร ศรีปัญญา
- 62) พระอาจารย์ พุพร เทพเทวา
- 63) พระอาจารย์ ตุง จันทรทวงศ์
- 64) พระอาจารย์ สมพันธ์ อ่อนดวงพระจันทร์
- 65) พระอาจารย์ คำปิ่น อินทวงค์
- 66) พระอาจารย์ หวาง พรหมวงศ์
- 67) พระอาจารย์ บุญทวย จันทรไพจิตร
- 68) พระอาจารย์ พรทิพย์ เฟื่องพรหมมะจันทร์
- 69) พระอาจารย์ ปาน สุพันธ์ธ
- 70) พระอาจารย์ แก้วอุตร โชติธมโม
- 71) พระอาจารย์ใหญ่ สุวัน จันทราช
- 72) พระอาจารย์ อ่อน เดชวรจักร
- 73) พระอาจารย์ โสภา ปัตโชโต
- 74) พระอาจารย์ สอนไช แก้วเมืองใต้
- 75) พระอาจารย์ ดร. ศรีประเสริฐ
- 76) พระอาจารย์ บุญไถ่ ไชยบุตร
- 77) พระอาจารย์ ศรีสรวาด เทพวงศ์สา
- 78) พระอาจารย์ เวียงสัน มณีรัตน์ https://www.cbfol.org/p/blog-page_11.html (8 เมษายน 2025)

กองประชุมครั้งปฐมฤกษ์ของคณะบริหารงานศูนย์กลางองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป. ลาว สมัยที่ 8 (2021-2025) ครั้งวันที่ 29 ธันวาคม 2021 ณ นครหลวงเวียงจันทน์ ได้คัดเลือก และรับรองเอาคณะบริหารงานประจำการศูนย์กลางองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป. ลาว จำนวน 21 รูป ดังต่อไปนี้

- 1) พระอาจารย์ใหญ่ มหาบุญมา สิมมาพรหม
- 2) พระอาจารย์ใหญ่ มหาบัวคำ สาริบุตร
- 3) พระอาจารย์ใหญ่ มหาเวด มะเสโน
- 4) พระอาจารย์ใหญ่ มหาคำมา ปัญญาวิจิต
- 5) พระอาจารย์ใหญ่ บุญส่วน พันทวงค์

- 6) พระอาจารย์ใหญ่ ถาวอน ตาพรประเสริฐ
- 7) พระอาจารย์ใหญ่ สุวัน จันทราช
- 8) พระอาจารย์ใหญ่ อ่อนแก้ว สิทธิวงศ์
- 9) พระอาจารย์ ปท. อธิปไตย ไผ่ไตรจิต
- 10) พระอาจารย์ มหาภูสะหวัน พันทะบัวลี
- 11) พระอาจารย์ บุญทวี ประสิทธิศักดิ์
- 12) พระอาจารย์ สีทน ไชยวงศ์สอน
- 13) พระอาจารย์ ดร. ดำรง พิมมจักร
- 14) พระอาจารย์ วันคำ วงศ์สาสุลิน
- 15) พระอาจารย์ ดร. พวงประเสริฐ ภูมะวงศ์
- 16) พระอาจารย์ คำวัน วรเดช
- 17) พระอาจารย์ ปท. ดาวเอื้อง คำประเสริฐ
- 18) พระอาจารย์ สุชี คัตชนามะวงศ์สา
- 19) พระอาจารย์ พุทธสอน ละคอนคำ
- 20) พระอาจารย์ ดร. หงสา บริบูรณ์
- 21) พระอาจารย์ ดร. ดาวสะเดต เลิศมณี

กองประชุมครุภัณฑ์ครั้งปฐมฤกษ์ของคณะกรรมการบริหารงาน ศูนย์กลางองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป. ลาว สมัยที่ 8 (2021-2025) ได้เป็นเอกฉันท์อย่างสมบูรณ์ รับรองเอาประธานและรองประธาน ดังต่อไปนี้

- 1) พระอาจารย์ใหญ่ มหาบุญมา สิมมาพรม เป็นประธานศูนย์กลางองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป. ลาว ขึ้นนำรวมทุกเขตเวียงงาน (ดูแลรวมทุกพื้นที่การทำงาน) เน้นงานห้้องการบริหาร
- 2) พระอาจารย์ใหญ่ มหาบัวคำ สารีบุตร เป็นรองประธานศูนย์กลางองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป. ลาว เน้นงานกรรมาธิการการต่างประเทศ
- 3) พระอาจารย์ใหญ่ มหาเวด มะเสโน เป็นรองประธานศูนย์กลางองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป. ลาว เน้นงานกรรมาธิการเผยแผ่ศีลธรรมและปฏิบัติกรรมฐาน และขึ้นนำรวมกรรมาธิการสาธารณูปการ
- 4) พระอาจารย์ใหญ่ มหาคำมา ปัญญาวิจิต เป็นรองประธานศูนย์กลางองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป. ลาว เน้นงานกรรมาธิการปกครองสงฆ์

5) พระอาจารย์ใหญ่ บุญส่วน พันทะวงศ์ เป็นรองประธานศูนย์กลางองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป. ลาว เน้นงานกรรมการศึกษาสงฆ์ (https://www.cbfol.org/p/blog-page_17.html) (8 เมษายน 2025)

กองประชุมครบคณะครั้งปฐมฤกษ์ของคณะบริหารงานศูนย์กลางองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป. ลาว สมัยที่ 8 (2021-2025) ครั้งที่ 9 ธันวาคม 2021 ณ นครหลวงเวียงจันทน์ ได้คัดเลือก และรับรองเอาคณะที่ปรึกษาศูนย์กลางองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป. ลาว จำนวน 14 รูป ดังต่อไปนี้

- 1) พระอาจารย์ใหญ่ มหาน้อย ชูเสน
- 2) พระอาจารย์ใหญ่ บุญยศ นนธโคต
- 3) พระอาจารย์ใหญ่ มหาบุญมี ภูมิน
- 4) พระอาจารย์ใหญ่ พิมพา อินทะวงศ์
- 5) พระอาจารย์ใหญ่ มหาวันนา สุริยวงศ์
- 6) พระอาจารย์ใหญ่ ทองใส พันทะวงศ์
- 7) พระอาจารย์ใหญ่ บุญมี ญาณวิโร
- 8) พระอาจารย์ใหญ่ สมพงษ์ เมตตาจิตโต
- 9) พระอาจารย์ใหญ่ คำคุณ ดวงอาไพวงศ์
- 10) พระอาจารย์ใหญ่ บุญทัน บุญญาโม
- 11) พระอาจารย์ใหญ่ บุญบาง มหาญาโน
- 12) พระอาจารย์ใหญ่ สมสนุก บุตตลาต
- 13) พระจารย์ใหญ่ คำพัน ญาณวโร
- 14) พระอาจารย์ใหญ่ สมบูรณ์ สิริปัญญา

https://www.cbfol.org/p/blog-page_42.html (8 เมษายน 2025)

กองประชุมครบคณะครั้งปฐมฤกษ์ของคณะบริหารงานศูนย์กลางองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป. ลาว สมัยที่ 8 (2021-2025) ครั้งที่ 9 ธันวาคม 2021 ณ นครหลวงเวียงจันทน์ ได้คัดเลือก และรับรองเอาคณะผู้ช่วยประธานศูนย์กลางองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป. ลาว จำนวน 3 รูป ดังต่อไปนี้

1) พระอาจารย์ใหญ่ ถาวอน ตาพรประเสริฐ เป็นผู้ช่วยงานประธานศูนย์กลางองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป. ลาว เน้นงานองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว แขวงภาคกลาง (อ.พ.ส. แขวงภาคกลาง)

2) พระอาจารย์ใหญ่ สุวัน จันทราช เป็นผู้ช่วยงานประธานศูนย์กลางองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป. ลาว เน้นงานองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว แขวงภาคใต้ (อ.พ.ส. แขวงภาคใต้)

3) พระอาจารย์ใหญ่ อ่อนแก้ว สิทธิวงศ์ เป็นผู้ช่วยงานประธานศูนย์กลางองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป. ลาว เน้นงานองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว แขวงภาคเหนือ (อ.พ.ส. แขวงภาคเหนือ) (ศูนย์กลางองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป. ลาว, 2564, หน้า 56)

คณะกรรมการงานห้องการศูนย์กลางองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป. ลาว สมัยที่ 8 (2021-2025) มีดังต่อไปนี้

- 1) พระอาจารย์ ปท. อธิปไตย ไผ่ตรึงจิต หัวหน้าห้องการบริหารงาน
- 2) พระอาจารย์ ปท. ดาวเอื้อง คำประเสริฐ รองหัวหน้าห้องการบริหารงาน
- 3) พระอาจารย์ ดร. ดาวสะเดด เลิศมณี รองหัวหน้าห้องการบริหารงาน

คณะกรรมการการปกครองสงฆ์ศูนย์กลางองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป. ลาว สมัยที่ 8 (2021-2025) มีดังต่อไปนี้

- 1) พระอาจารย์ วันคำ วงศ์สาสุลิน หัวหน้ากรรมการการปกครองสงฆ์
- 2) พระอาจารย์ สุชี คัดธนามะวงศ์สา รองหัวหน้ากรรมการการปกครองสงฆ์
- 3) พระอาจารย์ คำหมั่น ศรีสรวัด รองหัวหน้ากรรมการการปกครองสงฆ์

คณะกรรมการการศึกษาสงฆ์ศูนย์กลางองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป. ลาว สมัยที่ 8 (2021-2025) มีดังต่อไปนี้

- 1) พระอาจารย์ มหาภูสะหวัน พันทะบัวลี หัวหน้ากรรมาธิการศึกษาสงฆ์
- 2) พระอาจารย์ ดร. พวงประเสริฐ ภูมะวงศ์ รองหัวหน้ากรรมาธิการศึกษาสงฆ์
- 3) พระอาจารย์ ทองคำ พรหมะรักษา รองหัวหน้ากรรมาธิการศึกษาสงฆ์

คณะกรรมการการเผยแผ่ศีลธรรมและปฏิบัติกรรมาฐานศูนย์กลางองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป. ลาว สมัยที่ 8 (2021-2025) มีดังต่อไปนี้

- 1) พระอาจารย์ สีทน ไชยวงศ์สอน หัวหน้ากรรมาธิการเผยแผ่ศีลธรรมและปฏิบัติกรรมาฐาน
- 2) พระอาจารย์ พุทธสอน ละคอนคำ รองหัวหน้ากรรมาธิการเผยแผ่ศีลธรรมและปฏิบัติกรรมาฐาน
- 3) พระอาจารย์ บุญทะวี สีบุญเอื้อง รองหัวหน้ากรรมาธิการเผยแผ่ศีลธรรมและปฏิบัติกรรมาฐาน

คณะกรรมการการสาธารณูปการศูนย์กลางองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป. ลาว สมัยที่ 8 (2021-2025) มีดังต่อไปนี้

- 1) พระอาจารย์ บุญทวี ประสิทธิศักดิ์ หัวหน้ากรรมาธิการการสาธารณูปการ
- 2) พระอาจารย์ คำวัน วรเดช รองหัวหน้ากรรมาธิการการสาธารณูปการ
- 3) บุญเสย เกาภาสิต รองหัวหน้ากรรมาธิการการสาธารณูปการ

คณะกรรมการการต่างประเทศศูนย์กลางองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป. ลาว สมัยที่ 8 (2021-2025) มีดังต่อไปนี้

- 1) พระอาจารย์ ดร. ดำรง พิมมจักร หัวหน้ากรรมการการต่างประเทศ
- 2) พระอาจารย์ ดร. หงสา บริบูรณ์ รองหัวหน้ากรรมการการต่างประเทศ
- 3) พระอาจารย์ ปท. พุคำ แก้วประทุม รองหัวหน้ากรรมการการต่างประเทศ

สรุปได้ว่า ศูนย์กลางองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป. ลาว (อ.พ.ส.) เป็นองค์กรชั้นนำสูงสุดของคณะสงฆ์ลาว มีสำนักงาน ณ นครหลวงเวียงจันทน์ ทำหน้าที่บริหารปกครองสงฆ์ การศึกษา เผยแผ่ศีลธรรมและปฏิบัติกรรมฐาน สาธารณูปการ และการต่างประเทศ บูรณะก่อสร้าง ปฏิบัติพระธรรมวินัย สร้างสามัคคี องค์การฯ ยึดหลักรวมศูนย์ประชาธิปไตย มีโครงสร้าง 4 ชั้น ตั้งแต่ศูนย์กลาง แขวง เมือง และระดับวัด เพื่อเชื่อมต่องานอย่างทั่วถึง ชั้นศูนย์กลางมีคณะกรรมการฯ ประกอบด้วย ประธาน รองประธาน โดยมี 5 กรรมการ และ 1 ห้องการบริหาร

2.3.1 ห้องการบริหารงาน (สำนักงาน)

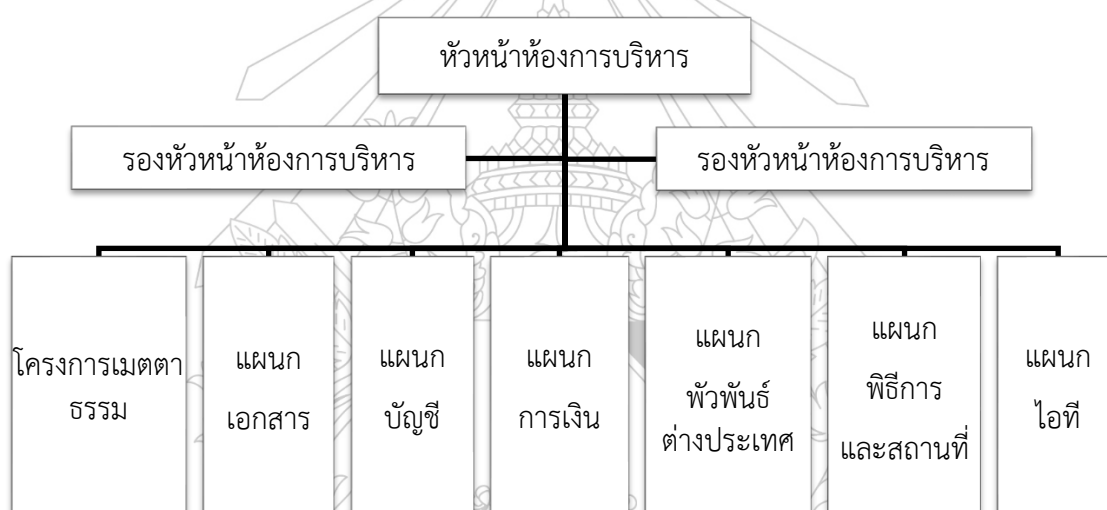
ห้องการบริหารงานของศูนย์กลางองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว องค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว แขวง นครหลวง เมือง เทศบาล นคร มีสิทธิ และหน้าที่ตามขอบเขตความรับผิดชอบของตนดังต่อไปนี้

- 1) เป็นใจกลางในการเชื่อมสัมพันธ์ระหว่างองค์การจัดตั้งพระสงฆ์กับกระทรวง องค์การ เทียบเท่ากระทรวง องค์การปกครองท้องถิ่น การจัดตั้ง และภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการเชื่อมสัมพันธ์ระหว่างพระ สงฆ์กับพระสงฆ์ ตามหลักธรรมวินัย แนวทางนโยบาย กฎหมายและระเบียบการ
- 2) เสนอรายชื่อบุคลากรสงฆ์ ที่จะถูกคัดเลือกเป็นคณะกรรมการประจำการ คณะกรรม การ หัวหน้าห้องการบริหารงาน หัวหน้ากรรมการ รองหัวหน้าห้องการบริหารงาน รองหัวหน้า กรรมการฯ ต่อกองประชุมใหญ่ผู้แทนพระสงฆ์ทั่วประเทศ แขวง นครหลวง เมือง เทศบาล นคร กองประชุมใหญ่สมัยสามัญครบคณะกรรมการ หรือกองประชุมคณะกรรมการประจำการ
- 3) รับผิดชอบการงานด้านเอกสาร ขาเข้า-ขาออก คั่นคว้าและสร้างเอกสารเกี่ยวกับการงาน คัมครองบริหาร
- 4) วางแผนการดำเนินงานประจำเดือน สามเดือน หกเดือน ปี และห้าปี
- 5) คั่นคว้า วางแผน ขึ้นแผน และนำใช้งบประมาณ
- 6) คั่นคว้า โยกย้าย และแต่งตั้ง พระสงฆ์ให้รับผิดชอบการงานใดหนึ่ง ตามความเหมาะสม บนพื้นฐานตกลงเห็นชอบของคณะกรรมการประจำการ
- 7) สังเคราะห์ สรุป และรายงานการปฏิบัติงานการงานของตนต่อคณะกรรมการพระสงฆ์ที่เกี่ยวข้องเป็นประจำ

สำหรับห้องการบริหารงานขององค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว เมือง เทศบาล นคร ยังมีสิทธิและหน้าที่เกี่ยวกับศาสนกิจสัมพันธ์ต่างประเทศ ตามขอบเขตความรับผิดชอบของตน และตามการมอบหมาย (ห้องการบริหารงานศูนย์กลาง องค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป. ลาว, 2565, หน้า 24-26)

2.3.1.1 โครงสร้างห้องการบริหารงานศูนย์กลาง สมัยที่ 8 (2021-2025)

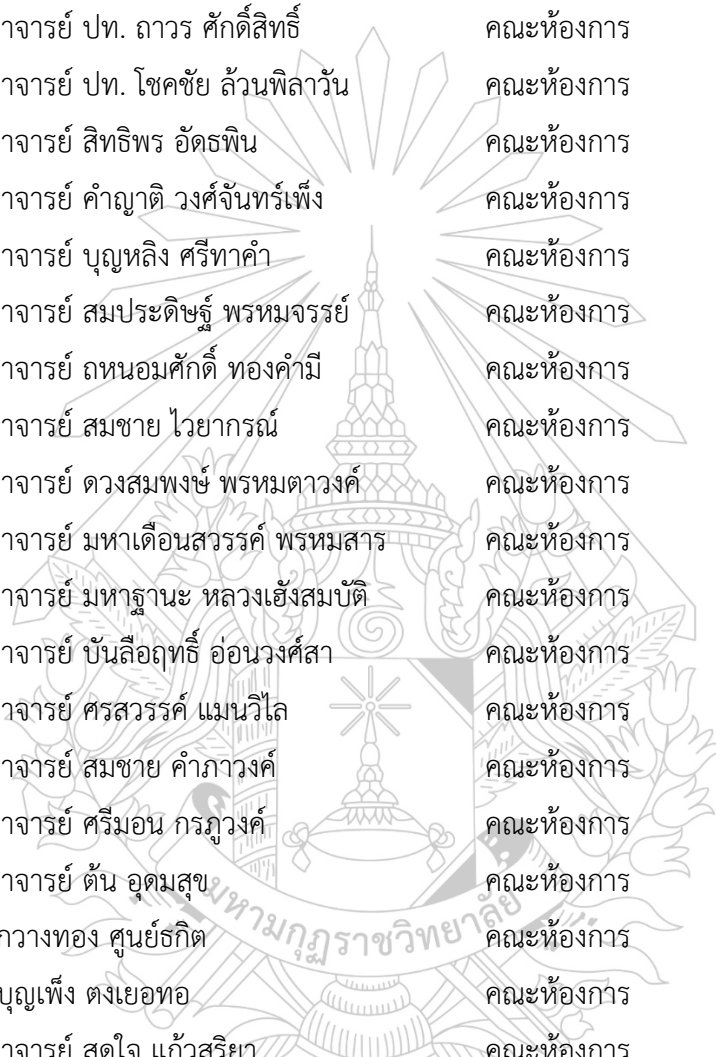
ว่าด้วยการรับรองเอาคณะห้องการบริหารงานศูนย์กลางองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป. ลาว อิงตามธรรมนูญสงฆ์ลาว ฉบับปรับปรุงที่ถูกรับรองโดยการประชุมใหญ่ผู้แทนพระสงฆ์ทั่วประเทศสมัยที่ 8 ครั้งที่ 9 ธันวาคม ปี ค.ศ. 2021 และอิงตามหนังสือเสนอของห้องการบริหารงาน ฉบับเลขที่ 13/อ.พ.ส.ทก. ลงวันที่ 5 มกราคม ค.ศ. 2022 และอิงตามหนังสือกิจสัมพันธ์ของห้องการบริหารงาน สะบับเลขที่ 33/อ.พ.ส. ลงวันที่ 17 มกราคม ค.ศ. 2022 ซึ่งศูนย์กลางองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป. ลาว ตกลงรับรอง ดังต่อไปนี้



ภาพที่ 2.2 โครงสร้างห้องการบริหารงานศูนย์กลาง สมัยที่ 8 (2021-2025)

คณะกรรมการบริหารงานศูนย์กลาง อ.พ.ส. (สำนักงาน) สมัยที่ 8 (2021-2025) มีทั้งหมดจำนวน 34 รูป/ท่าน ดังต่อไปนี้

- | | |
|---------------------------------------|----------------------------|
| 1) พระอาจารย์ อธิปไตย ไผ่ตรีจิต | หัวหน้าห้องการบริหารงาน |
| 2) พระอาจารย์ ปท. ดาวเฮือง คำประเสริฐ | รองหัวหน้าห้องการบริหารงาน |
| 3) พระอาจารย์ ดร. ดาวสะเดด เลิศมณี | รองหัวหน้าห้องการบริหารงาน |
| 4) พระอาจารย์ ปท. ไชยเดช วงศ์โสภา | คณะห้องการ |
| 5) พระอาจารย์ ปท. สำเนียง บุปผาวงศ์ | คณะห้องการ |



6) พระอาจารย์ อาโนชา ไมตรีจิต	คณะห้องการ
7) พระอาจารย์ สมศรี สิริมงคล	คณะห้องการ
8) พระอาจารย์ พรหมรินทร์ ศรีสุรินธร	คณะห้องการ
9) พระอาจารย์ ปท. สมเกียรติ คำเพชรมิชัย	คณะห้องการ
10) พระอาจารย์ หมิน้อย ชามนตรี	คณะห้องการ
11) พระอาจารย์ มหาสิงหา ไช้อัมพร	คณะห้องการ
12) พระอาจารย์ ปท. ถาวร ศักดิ์สิทธิ์	คณะห้องการ
13) พระอาจารย์ ปท. โชคชัย ล้วนพิลาวัน	คณะห้องการ
14) พระอาจารย์ สิทธิพร อัครพิน	คณะห้องการ
15) พระอาจารย์ คำญาติ วงศ์จันทร์เพ็ง	คณะห้องการ
16) พระอาจารย์ บุญหลิง ศรีทาคำ	คณะห้องการ
17) พระอาจารย์ สมประดิษฐ์ พรหมจรรย์	คณะห้องการ
18) พระอาจารย์ ถนอมศักดิ์ ทองคำมี	คณะห้องการ
19) พระอาจารย์ สมชาย ไวยากรณ์	คณะห้องการ
20) พระอาจารย์ ดวงสมพงษ์ พรหมตาวงค์	คณะห้องการ
21) พระอาจารย์ มหาเดือนสวรรค์ พรหมสาร	คณะห้องการ
22) พระอาจารย์ มหาฐานะ หลวงเฮ้งสมบัติ	คณะห้องการ
23) พระอาจารย์ บัณฑิตฤทธิ์ อ่อนวงศ์สา	คณะห้องการ
24) พระอาจารย์ ศรสวรรค์ แม่นวิไล	คณะห้องการ
15) พระอาจารย์ สมชาย คำภาวงศ์	คณะห้องการ
16) พระอาจารย์ ศรีม่อน กรภูวงศ์	คณะห้องการ
17) พระอาจารย์ ตัน อุดมสุข	คณะห้องการ
18) ท่าน กวางทอง ศูนย์ธกิต	คณะห้องการ
19) ท่าน บุญเพ็ง ตงเยอหอ	คณะห้องการ
20) พระอาจารย์ สุดใจ แก้วสุริยา	คณะห้องการ
21) ท่าน อินปัน ศูนย์ธกิต	คณะห้องการ
22) ท่าน ดร สุริอุตง ศูนย์ดารา	คณะห้องการ เป็นที่ปรึกษา
23) ท่าน ประนอม แก้วดาราพร	คณะห้องการ
24) ท่าน ทองไม งามศรี	คณะห้องการ

ที่ปรึกษาประจำห้องการบริหารงานศูนย์กลาง อ.พ.ส. มีดังนี้

1) ท่าน ดร สุริอุตง ศูนย์ดาราร รองรัฐมนตรีกระทรวงศึกษาธิการ และกีฬา เป็นที่ปรึกษากานเงินศูนย์กลาง อ.พ.ส.

2) ท่าน กวางทอง ศูนย์ธกิต

3) ท่าน บุญเพ็ง ตงเยหอ

1) โครงการเมตตารธรรม

1) พระอาจารย์ อาโนชา ไตรจิต

2) คณะบริหาร

3) อาสาสมัคร

2) แผนกเอกสาร

2.1) แผนกเอกสารขาออกและขาเข้า

1) พระอาจารย์ ปท. สมเกียรติ คำเพชรมิชัย

2) พระอาจารย์ บุญหลิง ศรีทาคำ

3) พระอาจารย์ สิทธิพร อัดธพิน

4) พระอาจารย์ สมบัติ มหานิน

5) พระอาจารย์ สมชาย ไวยากรณ์

6) พระอาจารย์ ศรีมอน กรภูวงศ์

2.2) แผนกสังรวมเอกสาร

1) พระอาจารย์ มหาสิงหา ไข่อัมพร

2) พระอาจารย์ ปท. ถาวร ศักดิ์สิทธิ์

3) พระอาจารย์ มหาเดือนสวรรค์ พรหมสาร

4) พระอาจารย์ มหาฐานะ หลวงเอ็งสมบัติ

5) พระอาจารย์ ปท. โชคชัย ล้วนพิลาวัน

6) ท่าน ทองไม งามศรี

3) แผนกบัญชี

1) พระอาจารย์ หมื่นน้อย ชามนตรี

2) ท่าน อินปัน ศูนย์ธกิต

4) แผนกสัมพันธ์ต่างประเทศ

1) พระอาจารย์ ปท. ไชยะเดช วงศ์โสภา

2) พระอาจารย์ ถนอมศักดิ์ ทองคำมี

3) พระอาจารย์ หมื่นน้อย ชามนตรี

4) คำญาติ วงศ์จันทร์เพ็ญ

5) แผนกพิธีการ และสถานที่

5.1) แผนกพิธีการ

1) พระอาจารย์ พรหมรินทร์ ศรีสุรินธร

2) ท่าน ประพนธ์ แก้วดารารพร

5.2) แผนกสถานที่

1) พระอาจารย์ สมศรี สิริมงคล

2) พระอาจารย์ สมประดิษฐ์ พรหมจรรย์

3) พระอาจารย์ ดวงสมพงษ์ พรหมดวงค์

4) พระอาจารย์ ต้น อุดมสุข

6) แผนกไอที

1) พระอาจารย์ ปท. ถาวร ศักดิ์สิทธิ์

2) พระอาจารย์มหา เดือนสวรรค์ พรหมสาร

3) พระอาจารย์ บัณฑิตฤทธิ์ อ่อนวงศ์สา

4) พระอาจารย์ ศรสวรรค์ แมนวิไล

5) พระอาจารย์ สมชาย คำภาวงศ์

ห้องการบริหารงานองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป. ลาว ในชั้นต่าง ๆ ได้เป็นเสาหลักในการให้คำแนะนำแก่คณะกรรมการองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป. ลาว แต่ละชั้นเป็นใจกลางการสัมพันธ์ระหว่างองค์การจัดตั้งพระสงฆ์กับกระทรวง องค์การเทียบเท่ากระทรวง องค์การปกครองท้องถิ่น องค์การแนวลาสร้างชาติ การจัดตั้ง และภาคส่วนที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ รวมทั้งการสัมพันธ์ระหว่างพระสงฆ์ต่อพระสงฆ์ด้วยกันตามพระธรรมวินัย แนวทางนโยบาย กฎหมาย และระเบียบการ ที่วางออกได้เป็นปกติและต่อเนื่อง

สรุปได้ว่า ห้องการบริหารงาน (สำนักงาน) เป็นศูนย์กลางประสานงานและดูแลงานธุรการขององค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว (อ.พ.ส.) ทุกระดับ ตั้งแต่ชั้นศูนย์กลางถึงท้องถิ่น มีหน้าที่หลักในการจัดการเอกสาร วางแผนงานและงบประมาณ เสนอบุคลากร สั่งเคราะห์รายงาน และเป็นจุดเชื่อมต่อระหว่างองค์กรสงฆ์กับภาครัฐและภาคส่วนอื่น ๆ ภายในห้องการทำงาน ประกอบด้วยคณะกรรมการและแผนกย่อยที่รับผิดชอบงานเฉพาะด้าน ทำหน้าที่เป็นเสาหลักให้คณะกรรมการ อ.พ.ส. ในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ ผลงานสำคัญรวมถึงการปรับปรุงและเผยแพร่ธรรมนูญสงฆ์ จัดพิมพ์เอกสารทางศาสนาจำนวนมาก จัดการประชุมและฝึกอบรมทั่วประเทศ โดยสรุป ห้องการบริหารงานคือกลไกสำคัญที่ขับเคลื่อนงานบริหารของ อ.พ.ส. ให้ดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง มีระบบ และมีประสิทธิภาพ

2.3.2 กรรมการปกครองสงฆ์

กรรมการปกครองสงฆ์ของศูนย์กลางองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เขียนเป็นตัวอักษรย่อว่า “กปส” ส่วนกรรมการปกครองสงฆ์ขององค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว แขวง นครหลวง เมือง เทศบาล นคร เขียนเป็นตัวอักษรย่อว่า “กปส. ตัวอักษรย่อของแขวง นครหลวง เมือง เทศบาล นคร”

กรรมการปกครองสงฆ์ของศูนย์กลางองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว องค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว แขวง นครหลวง เมือง เทศบาล นคร มีสิทธิ และหน้าที่ตามขอบเขตความรับผิดชอบของตนดังต่อไปนี้

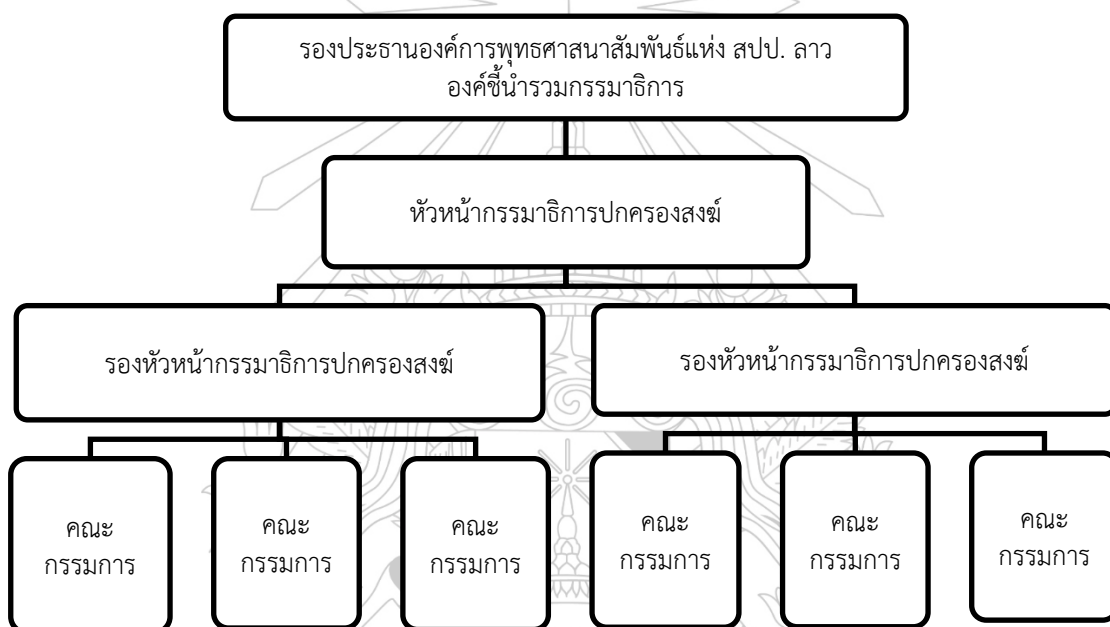
- 1) รับผิดชอบบริหารรวมในทุกการงานของกรรมการ
- 2) สร้างข้อกำหนด กฎระเบียบ มติ ข้อตกลง และคำสั่งอื่นตามหลักธรรมวินัย กฎหมาย และระเบียบการเพื่อเสนอต่อกองประชุมคณะบริหารงานประจำการ แล้วนำเสนอต่อประธานศูนย์กลางองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว องค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว แขวง นครหลวง เมือง เทศบาล นคร พิจารณา
- 3) คຸ້ມครอง และดูแลความเป็นระเบียบเรียบร้อยของพระสงฆ์ สามเณร พ่อขาว แม่ขาว เช่น การไปมา การนุ่งห่ม สังฆกรรม พิธีกรรม และการเคลื่อนไหวให้ถูกต้องตามหลักพระธรรมวินัย กฎหมาย และระเบียบการ ที่เกี่ยวข้อง
- 4) คຸ້ມครองพระสงฆ์ สามเณร พ่อขาว แม่ขาว เกี่ยวกับการเรียกรับวัดอุปัชฌาย์ รวมทั้งข้อห้ามเกี่ยวกับการไม่อนุญาตให้พระสงฆ์ สามเณร พ่อขาว แม่ขาว เคลื่อนไหว และดำเนินธุรกิจ
- 5) คຸ້ມครอง และสร้างบุคลากรเป็นคณะพระธรรมธร และพระวินัยธร เพื่อเสนอต่อคณะบริหารงานประจำการ แล้วนำเสนอขอแต่งตั้งจากประธานศูนย์กลางองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่งสปป. ลาว องค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว แขวง นครหลวง เมือง เทศบาล นคร
- 6) ชี้นำ และติดตาม การปฏิบัติหน้าที่ของคณะพระธรรมธร และพระวินัยธร ซึ่งคณะดังกล่าวต้องได้ปฏิบัติตามระเบียบการเกี่ยวกับการจัดตั้ง และการเคลื่อนไหวเฉพาะ
- 7) คຸ້ມครองเอาบุคลากรสงฆ์ที่มีคุณสมบัติสมบูรณ์ตามหลักธรรมวินัย และระเบียบการสงฆ์ที่เกี่ยวข้องจากแขวง นครหลวง เมือง เทศบาล นคร เพื่อแต่งตั้งเป็นพระอุปัชฌาย์ประจำศูนย์กลางองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว องค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว แขวง นครหลวง เมือง เทศบาล นคร ซึ่งมีระเบียบการเกี่ยวกับการะบพบาท สิทธิ และหน้าที่ของพระอุปัชฌาย์เฉพาะ
- 8) คຸ້ມครอง และพิจารณาเกี่ยวกับคำเสนอ คำร้องขอความเป็นธรรม บัตรสนเทห์ และอื่น ๆ ที่สัมพันธ์กับศูนย์กลางองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว องค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว แขวง นครหลวง เมือง เทศบาล นคร พระสงฆ์ สามเณร พ่อขาว แม่ขาว

สังฆวัตถุ ศาสนสถาน ปุชนียสถาน ธรณีสงฆ์ โดยมีการประสานสมทบกับกรรมการ องค์การปกครองท้องถิ่น และภาคส่วนอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อดำเนินการสืบสวน สอบสวน และดำเนินการแก้ไข ตามแต่ละกรณี และทุกอริกัตถ์ของพระสงฆ์ สามเณร พ่อขาว แม่ขาว ก็ต้องผ่านการพิจารณาตัดสินของคณะสงฆ์ก่อน จึงส่งมอบให้ภาคส่วนอื่นตามกฎหมาย และระเบียบการที่เกี่ยวข้อง

9) ขวนขวาย เต้าโหมความสามัคคีระหว่างสมณเพศ พุทธศาสนิกชนและประชาชนลาว บรรดาเผ่า (ห้องการบริหารงานศูนย์กลาง องค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป. ลาว, 2565, หน้า 26-29)

คณะกรรมการด้านการบริหารปกครองสงฆ์ศูนย์กลาง สมัยที่ 8 (2021-2025)

คณะกรรมการด้านการบริหารปกครองสงฆ์ศูนย์กลางองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป. ลาว สมัยที่ 8 ประกอบมี ดังต่อไปนี้



ภาพที่ 2.3 คณะกรรมการด้านการบริหารปกครองสงฆ์ศูนย์กลาง สมัยที่ 8 (2021-2025)

พระอาจารย์ไหย่มหาคำมา ปัญญาวิจิตร รองประธานองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป. ลาว องค์ขึ้นารวมกรรมการ มีดังนี้

- | | |
|-----------------------------------|-------------------|
| 1) พระอาจารย์ วันคำ วงศ์สาสุลิน | หัวหน้ากรรมการ |
| 2) พระอาจารย์ สุชี คัดธนามะวงศ์สา | รองหัวหน้ากรรมการ |
| 3) พระอาจารย์ คำหมั่น ศรีสะหวัด | รองหัวหน้ากรรมการ |
| 4) พระอาจารย์ อินปัน พิลาวัน | เป็นคณะ |

- 5) พระอาจารย์ ดร. อัมมะริน บุตวิเศษ เป็นคณะ
- 6) พระอาจารย์ อุดม แหวนคำ เป็นคณะ
- 7) พระอาจารย์ ปท. บุญล่วม อินสีเชียงใหม่ เป็นคณะ
- 8) พระอาจารย์ ปท. ทองเสริม ศรีบุญเฮือง เป็นคณะ
- 9) พระอาจารย์ ศรีสมพร แสงมณี เป็นคณะ
- 10) พระอาจารย์ อุดมชัย บ่อละวงศ์ เป็นคณะ
- 11) พระอาจารย์ สมบูรณ์ วีระวงศ์ เป็นคณะ
- 12) พระอาจารย์ อุทัย สอเวียงชัย เป็นคณะ
- 13) พระอาจารย์ ทองลอน มหาวงค์ เป็นคณะ

สรุปได้ว่า กรรมการการปกครองสงฆ์ (กปส.) เป็นหน่วยงานขององค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว (อ.พ.ส.) มีหน้าที่หลักในการบริหาร ดูแลความเรียบร้อย และการปฏิบัติตามพระธรรมวินัยและกฎระเบียบของคณะสงฆ์ลาวทุกระดับ กรรมการฯ สร้างข้อกำหนด แต่งตั้งพระธรรมธร-วินัยธร-อุปัชฌาย์ และพิจารณาแก้ไขอธิกรณ์ ข้อร้องเรียนต่าง ๆ รวมถึงควบคุมการปฏิบัติสังฆกรรม พิธีกรรม การเรียไร่ปัจจัย และส่งเสริมความสามัคคีในหมู่สงฆ์และพุทธศาสนิกชน โดยขับเคลื่อนงานผ่านการประชุม ลงพื้นที่เผยแพร่ธรรมานุสงฆ์ และจัดกิจกรรมต่างๆ พร้อมทั้งรวบรวมสถิติสำคัญของคณะสงฆ์ทั่วประเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารและธำรงพระพุทธศาสนา

2.3.3 กรรมการศึกษาสงฆ์

กรรมการศึกษาสงฆ์ของศูนย์กลางองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เขียนเป็นตัวอักษรย่อว่า “กสส” ส่วนกรรมการศึกษาสงฆ์ขององค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว แขวง นครหลวง เมือง เทศบาล นคร เขียนเป็นตัวอักษรย่อว่า “กสส. ตัวอักษรย่อของแขวง นครหลวง เมือง เทศบาล นคร”

กรรมการศึกษาสงฆ์ของศูนย์กลางองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว องค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว แขวง นครหลวง เมือง เทศบาล นคร มีสิทธิ และหน้าที่ตามขอบเขตความรับผิดชอบของตนดังต่อไปนี้

- 1) รับผิดชอบบริหารรวมในทุกการทำงานของกรรมการ
- 2) คำนคว้า และปรับปรุง การศึกษาสงฆ์ โดยมีการศึกษาพระธรรมวินัย ภาษาบาลี ภาษาสันสกฤต อักษรธรรม วิทยาศาสตร์ธรรมชาติ วิทยาศาสตร์สังคม และภาษาต่างประเทศ ในการศึกษาสายปริยัติธรรม สายสามัญศึกษาสงฆ์ และบัณฑิตวิทยา
- 3) คำนคว้า และสร้างบุคลากรสงฆ์ เข้าในกองวิชาการคั่นคว้า และสร้างหลักสูตร ตำราภาษาบาลี สันสกฤต อักษรธรรม แบบเรียนรู้ได้ง่าย รวมทั้งแบบเรียนวิชาอื่น ที่รับรู้ได้เร็ว และนำไปใช้อย่างถูกต้องเชื่อมโยงกับสภาพการเปลี่ยนแปลงใหม่ของโลก

4) จัดตั้งห้องสมุด หอไตร ในแต่ละวัด เมือง เทศบาล นคร แขวง นครหลวง และศูนย์กลาง องค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว รวมทั้งสถานการศึกษาสงฆ์ ทุกแห่ง สำหรับศึกษาค้นคว้าความรู้ไปพร้อมกันกับการขยายเครือข่ายการศึกษาอย่างน้อยแขวงละ หนึ่งแห่งถึงสองแห่ง

5) จัดตั้งโรงเรียนพุทธเยาวชน ขึ้นในวัดที่มีเงื่อนไขโดยมีการกำหนดวัน เวลา และวิชาทาง พระพุทธศาสนาประสานสมทบกับวิชาวิชาชีพ และภาษาต่างประเทศในการเรียนการสอน

6) สร้างบุคลากรศึกษาสงฆ์ให้ได้ทั้งปริมาณ และคุณภาพเพื่อรับใช้การงานการศึกษาสงฆ์

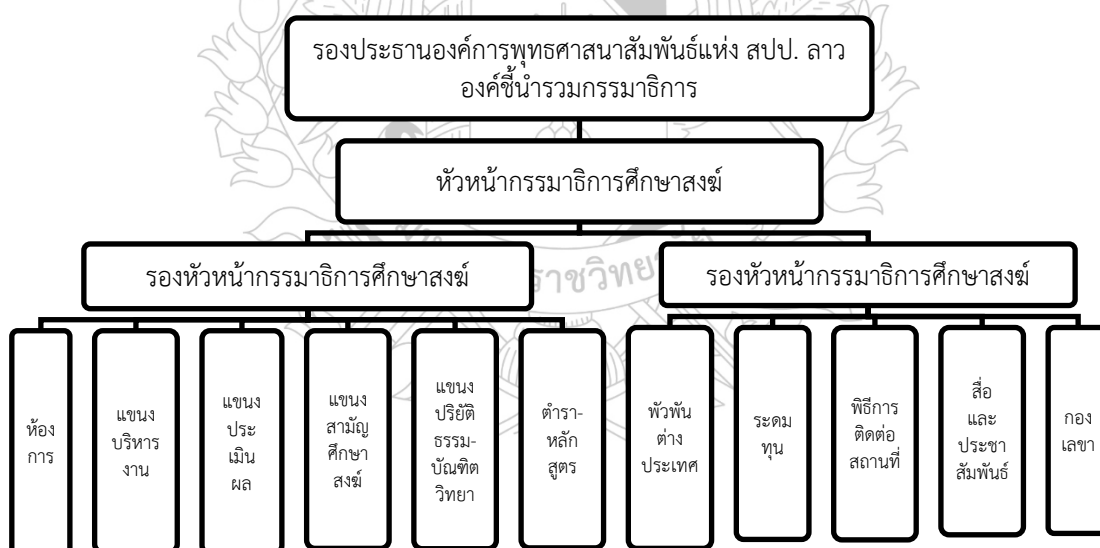
7) รวบรวม และเฝ้าโฮมบรรดานักปราชญ์ บัณฑิต นักวิชาการ ทางพระพุทธศาสนาเพื่อ ดำเนินการงานด้านวิชาการ ภาษาศาสตร์ ศาสนศาสตร์ และวิทยาศาสตร์อื่นที่เกี่ยวข้อง

8) คุ่มครอง ติดตาม นักเรียน นักศึกษาสงฆ์ ที่ศึกษาทั้งภายใน และต่างประเทศ พร้อมทั้ง รับผิดชอบการคัดเลือก และการทดสอบนักศึกษาสงฆ์ที่จะไปศึกษาต่อที่ต่างประเทศ

9) ค้นคว้า โยกย้าย จัดส่งพระสงฆ์ สามเณรที่เรียนจบจากวิทยาลัยสงฆ์ หรือมหาวิทยาลัย สงฆ์ ทั้งภายในประเทศ และต่างประเทศ ไปประจำการอยู่แขวง นครหลวง เมือง เทศบาล นคร (ห้อง การบริหารงานศูนย์กลาง องค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป. ลาว, 2565, หน้า 29-31)

คณะกรรมการด้านกรรมาธิการศึกษาสงฆ์ศูนย์กลาง สมัยที่ 8 (2021-2025)

ข้อตกลงว่าด้วยการรับเอาคณะกรรมการการศึกษาสงฆ์ศูนย์กลางองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ สปป. ลาว จำนวน 39 รูป/ท่าน ดังต่อไปนี้



ภาพที่ 2.4 คณะกรรมการด้านกรรมาธิการศึกษาสงฆ์ศูนย์กลาง สมัยที่ 8 (2021-2025)

พระอาจารย์ใหญ่ บุญส่วน พันทะวงศ์ เป็นรองประธานศูนย์กลางองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ แห่ง สปป. ลาว เน้นงานกรรมาธิการศึกษาสงฆ์ มีดังนี้

- 1) พระอาจารย์ มหาภูสะหวัน พันทะบัวลี หัวหน้ากรรมาธิการศึกษาสงฆ์ศูนย์กลาง
- 2) พระอาจารย์ ดร. พวงประเสริฐ ภูมะวงศ์ รองหัวหน้ากรรมาธิการศึกษาสงฆ์ศูนย์กลาง
- 3) พระอาจารย์ ปท. กิแก้ว จันทรธนงสี รองหัวหน้ากรรมาธิการศึกษาสงฆ์ศูนย์กลาง
- 4) พระอาจารย์ ทองคำ พรหมะรักษา เป็นคณะ
- 5) พระอาจารย์ บุญปอน สอนศักดิ์สิทธิ์ เป็นคณะ
- 6) พระอาจารย์ ดร. ศรีสะเกษ รัตน์ เป็นคณะ
- 7) พระอาจารย์ ปท. คำปาน แสนบุตรตลาด เป็นคณะ
- 8) พระอาจารย์ ปท. สำเนียง บุปผาวงค์ เป็นคณะ
- 9) พระอาจารย์ ศรีสรวาด เพชรสรววัน เป็นคณะ
- 10) พระอาจารย์ บุญมา บัวสอน เป็นคณะ
- 11) พระอาจารย์ ปท. วัฒนา บุตประชา เป็นคณะ
- 12) พระอาจารย์ สอนวิไล บุตหาวงศ์ เป็นคณะ
- 13) พระอาจารย์ ดร. บุญจันทร์ จันทรธสีธิ เป็นคณะ
- 14) พระอาจารย์ บุญอ้วน วงศ์มณี เป็นคณะ
- 15) พระอาจารย์ ศรีสุพรรณ พจน์สระพร เป็นคณะ
- 16) พระอาจารย์ มหาไม กิตติภัทโร เป็นคณะ
- 17) พระอาจารย์ บุญศรี เทพบัวลี เป็นคณะ
- 18) พระอาจารย์ บัวสอน ดาราศรี เป็นคณะ
- 19) พระอาจารย์ สุกัน ศรีประเสริฐ เป็นคณะ
- 20) พระอาจารย์ กา สมมะลา เป็นคณะ
- 21) พระอาจารย์ ปินทอง อินสกุล เป็นคณะ
- 22) พระอาจารย์ ดิก เต็มประเสริฐดวงไช เป็นคณะ
- 23) พระอาจารย์ ปท. ถาวร กรรมมะเมือง เป็นคณะ
- 24) พระอาจารย์ ปท. อนันธศักดิ์ ภัทธีลา เป็นคณะ
- 25) พระอาจารย์ เพชร ภูพลอย ราชพล เป็นคณะ
- 26) พระอาจารย์ ก้านแก้ว เสน่หา เป็นคณะ
- 27) พระอาจารย์ ปท. บุญทะวี ม่วงคำศรี เป็นคณะ
- 28) ท่าน วิไลศักดิ์ บุญมาดา เป็นคณะ
- 29) ท่าน นาง คำพรทิพย์ เหลี่ยมบุญเฮือง เป็นคณะ

- 30) ท่าน บุญจันทร์ ไชยสมสุข เป็นคณะ
- 31) ท่าน บั้ววัน ศรีวงศ์ เป็นคณะ
- 32) ท่าน นาง แก้วล้ามอน คำประเสริฐ เป็นคณะ
- 33) ท่าน คานธสิทธิ แก้วแสงสี เป็นคณะ
- 34) ท่าน วงศ์สะหวั่น อินสีเชียงใหม่ เป็นคณะ
- 35) ท่าน นาง พุวี ดาวงดารา เป็นคณะ
- 36) ท่าน นาง สุกสะหมอน จันทะวงศ์ เป็นคณะ
- 37) ท่าน สายทอง พรหมะจันทร์ เป็นคณะ
- 38) ท่าน คำเปลี่ยน เลียนทะวงศ์ เป็นคณะ
- 39) ท่าน บุญส่วน แก้วฟิล์ม เป็นคณะ

คณะที่ปรึกษากรรมการศึกษาสงฆ์ศูนย์กลาง มีดังนี้

- 1) พระอาจารย์ ทองใส พันทะวงศ์
- 2) พระอาจารย์ สมพงษ์ เมตตาจิตโต
- 3) ท่าน จันดี พรหมะบุตร
- 4) ท่าน มหาแก้ว ศรีวิวงศ์สา
- 5) ท่าน ประภัท ขานาลัด
- 6) ท่าน สมลิต สุขสมหวัง

ห้องการ มีดังนี้

- 1) ท่าน วิไลศักดิ์ บุญมาตา เป็นหัวหน้า

แขนงบริหาร มีดังนี้

- 1) ท่าน นาง คำพรทิพย์ เหลี่ยมบุญเอื้อง เป็นหัวหน้า
- 2) ท่าน นาง แก้วล้ามอน คำประเสริฐ เป็นคณะ
- 3) ท่าน คานธสิทธิ แก้วแสงสี เป็นคณะ

แขนงประเมินผล มีดังนี้

- 1) ท่าน บุญจันทร์ ไชยสมสุข เป็นหัวหน้า
- 2) พระอาจารย์ ปท. วัฒนา บุตประชา เป็นคณะ
- 3) พระอาจารย์ สอนวิไล บุตหวางค์ เป็นคณะ

แขนงสามัญศึกษาสงฆ์ มีดังนี้

- 1) ท่าน บั้ววัน ศรีวงศ์ เป็นหัวหน้า
- 2) ท่าน วงศ์สะหวั่น อินสีเชียงใหม่ เป็นคณะ
- 3) ท่าน นาง พุวี ดวงมาลา เป็นคณะ

4) ท่าน นาง สุขะหมอน จันทรทะวงศ์ เป็นคณะ
แขนงปริยัติธรรม-บัณฑิตวิทยา มีดังนี้

- 1) พระอาจารย์ ปท. กิแก้ว จันทรธนงสี เป็นหัวหน้า
- 2) ท่านบุญส่วน แก้วฟิล์ม เป็นรอง
- 3) พระอาจารย์ ปท. สำเนียง บุปผาวงศ์ เป็นคณะ
- 4) พระอาจารย์ บุญมา บัวสอน เป็นคณะ
- 5) พระอาจารย์ ศรีสรวาด เพชรสรวาน เป็นคณะ

หน่วยงานตำรา-หลักสูตร มีดังนี้

- 1) พระอาจารย์ บุญปอน สอนศักดิ์สิทธิ์ เป็นหัวหน้า
- 2) พระอาจารย์ ดร. ศรีสะเกษ รัตน เป็นรองหัวหน้า
- 3) พระอาจารย์ ดร. บุญจันทร์ จันทรธสีธิ เป็นคณะ
- 4) พระอาจารย์ ปท. คำปาน แสนบุตตาลาด เป็นคณะ
- 5) พระอาจารย์ กา สมมะลา เป็นคณะ
- 6) พระอาจารย์ ปท. อนันธศักดิ์ ภัทศศิลา เป็นคณะ
- 7) พระอาจารย์ บัวสอน ดาราศรี เป็นคณะ
- 8) พระอาจารย์ มหาไม กิตติภัทโร เป็นคณะ
- 9) พระอาจารย์ บุญศรี เทพบัวลี เป็นคณะ
- 10) พระอาจารย์ บุญอ้วน วงศ์มณี เป็นคณะ
- 11) พระอาจารย์ ปท. บุญทะวี ม่วงคำศรี เป็นคณะ
- 12) พระอาจารย์ ดิก เต็มประเสริฐดวงไข เป็นคณะ
- 13) ท่าน สายทอง พรหมะจันทร์ เป็นคณะ
- 14) ท่าน คำเปลี่ยน เลียนทะวงศ์ เป็นคณะ

หน่วยงานสัมพันธ์ต่างประเทศ มีดังนี้

- 1) พระอาจารย์ ดร. ศรีสะเกษ รัตน เป็นหัวหน้า
- 2) พระอาจารย์ ดร. บุญจันทร์ จันทรธสีธิ เป็นรองหัวหน้า
- 3) พระอาจารย์ ปท. อนันธศักดิ์ ภัทศศิลา เป็นคณะ
- 4) พระอาจารย์ ปิ่นทอง อินสกุล เป็นคณะ

หน่วยงานระดมทุน มีดังนี้

- 1) พระอาจารย์ บุญศรี เทพบัวลี เป็นหัวหน้า
- 2) พระอาจารย์ บุญอ้วน วงศ์มณี เป็นรองหัวหน้า
- 3) พระอาจารย์ ปิ่นทอง อินสกุล เป็นคณะ

- 4) พระอาจารย์ ปท. ถาวร กรมมะเมือง เป็นคณะ
- 5) พระอาจารย์ สุกัน ศรีประเสริฐ เป็นคณะ
- 6) พระอาจารย์ เพชร ภูพลอย ราชพล เป็นคณะ
- 7) พระอาจารย์ ก้านแก้ว เสน่หา เป็นคณะ

หน่วยงานพิธีการ-สถานที่ มีดังนี้

- 1) พระอาจารย์ บุญอ้วน วงศ์มณี เป็นหัวหน้า
- 2) พระอาจารย์ ศรีสุพรรณ พจน์สระพร เป็นรองหัวหน้า
- 3) พระอาจารย์ ปิ่นทอง อินสกุล เป็นคณะ
- 4) พระอาจารย์ ก้านแก้ว เสน่หา เป็นคณะ

หน่วยงานสื่อ และประชาสัมพันธ์ มีดังนี้

- 1) พระอาจารย์ ดร. บุญจันทร์ จันทรธสิทธิ์ เป็นหัวหน้า
- 2) พระอาจารย์ ปท. สำเนียง บุผาวงศ์ เป็นรองหัวหน้า
- 3) พระอาจารย์ สอนวิไล บุตทวงศ์ เป็นคณะ
- 4) พระอาจารย์ มหาไม กิตติภักโธ เป็นคณะ
- 5) พระอาจารย์ ปิ่นทอง อินสกุล เป็นคณะ

หน่วยงานกองเลขามีดังนี้

- 1) พระอาจารย์ มหาไม กิตติภักโธ เป็นหัวหน้า
- 2) พระอาจารย์ ปท. สำเนียง บุผาวงศ์ เป็นรองหัวหน้า
- 3) พระอาจารย์ ปท. ถาวร กรมมะเมือง เป็นคณะ
- 4) ท่าน คำเปลี่ยน เลียนทะวงศ์ เป็นคณะ

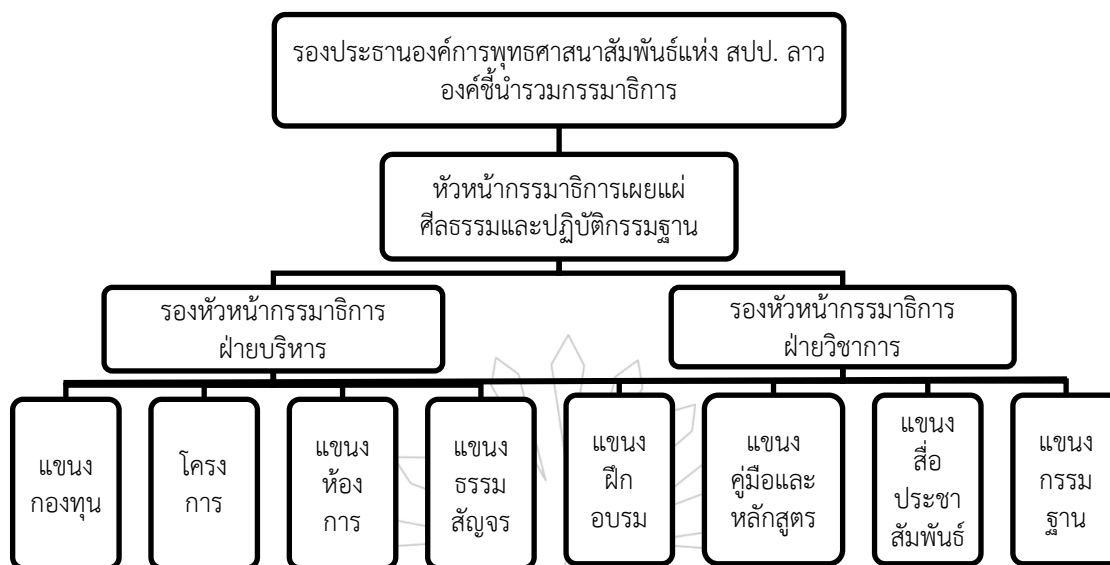
สรุปได้ว่า กรรมการการศึกษาสงฆ์ (กสส.) เป็นหน่วยงานขององค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป. ลาว (อ.พ.ส.) มีหน้าที่หลักในการค้นคว้า ปรับปรุง และบริหารจัดการการศึกษาของคณะสงฆ์ ลาวทุกระดับ ทั้งสายปริยัติธรรม สามัญศึกษา และบัณฑิตวิทยา กรรมการฯ ดูแลการพัฒนา หลักสูตร ตำราเรียน สร้างบุคลากรครู จัดตั้งห้องสมุดและโรงเรียนพุทธเยาวชน รวมถึงคุ้มครองดูแล นักศึกษาสงฆ์ทั้งในและต่างประเทศ โดยดำเนินงานสำคัญ เช่น จัดสอบไล่ทั่วประเทศ บรรจุแต่งตั้งครู ขยายโรงเรียนสงฆ์ ติดตามและปรับปรุงคุณภาพการศึกษาให้ทันสมัย มุ่งยกระดับการศึกษาสงฆ์ให้มี คุณภาพและทั่วถึง บริหารโรงเรียนและนักเรียนจำนวนมาก พร้อมทั้งร่วมมือกับสถาบันการศึกษาทั้ง ในและต่างประเทศ

2.3.4 กรรมการเผยแผ่ศีลธรรมและปฏิบัติกรรมฐาน

กรรมการเผยแผ่ศีลธรรมและปฏิบัติกรรมฐานของศูนย์กลางองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เขียนเป็นตัวอักษรย่อว่า “กผปฐ” ส่วนกรรมการเผยแผ่ศีลธรรมและปฏิบัติกรรมฐานขององค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว แขวง นครหลวง เมือง เทศบาล นคร เขียนเป็นตัวอักษรย่อว่า “กผปฐ”. ตัวอักษรย่อของแขวง นครหลวง เมือง เทศบาล นคร กรรมการเผยแผ่ศีลธรรมและปฏิบัติกรรมฐานของศูนย์กลางองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป. ลาว องค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว แขวง นครหลวง เมือง เทศบาล นคร มีสิทธิ และหน้าที่ตามขอบเขตความรับผิดชอบของตนดังต่อไปนี้

- 1) รับผิดชอบบริหารรวม ในทุกการงานของกรรมการ
- 2) สร้างข้อกำหนด กฎระเบียบ มติ ข้อตกลง และคำสั่งอื่นเกี่ยวกับการเผยแผ่ศีลธรรม ฝึกอบรมพระธรรมกถึกาจารย์ ให้เป็นผู้ชำนาญในการเผยแผ่ในหลายรูปการ และปฏิบัติกรรมฐานให้กว้างขวางทั่วประเทศ แล้วนำเสนอประธานศูนย์กลางองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ประธานองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว แขวง นครหลวง เมือง เทศบาล นคร บนพื้นฐานตกลงเห็นดีของคณะบริหารงานประจำการ
- 3) สร้างวิทยากร และวิปัสสนาจารย์ โดยรับประกันให้ได้ทั้งปริมาณ และคุณภาพเพื่อประกอบให้แก่แต่ละแขวง นครหลวง เมือง เทศบาล นคร อย่างน้อยให้ได้สองหาสามรูป
- 4) นำใช้วิทยากร และวิปัสสนาจารย์ ที่มีประสบการณ์สูง ทั้งฝ่ายสงฆ์ และฝ่ายคฤหัสถ์อย่างเหมาะสม ตามทิศชี้แนะของประธานศูนย์กลางองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ประธานองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว แขวง นครหลวง เมือง เทศบาล นคร
- 5) รับผิดชอบจัดตั้งหน่วยงานศึกษา อบรม เผยแผ่ศีลธรรมและปฏิบัติกรรมฐานให้แก่พระสงฆ์ สามเณร เยาวชน และอนุชน รวมทั้งผู้ที่กำลังถูกคุมขัง และกักขัง (ติดสร้าง) พุทธศาสนิกชน และประชาชนลาวบรรดาเผ่า
- 6) คำนคว้า จัดส่งวิทยากร และวิปัสสนาจารย์ ไปทัศนศึกษา เรียนต่อ และเผยแผ่พระพุทธศาสนาในต่างประเทศ ตามการตกลงเห็นดีของคณะบริหารงานประจำการ
- 7) คำนคว้า สร้างตั้ง และติดตาม ตรวจตรา ศูนย์ปฏิบัติธรรมในวัด ธรณีสงฆ์อยู่แขวง นครหลวง เมือง เทศบาล นคร และอยู่ต่างประเทศ ตามความเหมาะสม (ห้องการบริหารงานศูนย์กลางองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป. ลาว, 2565, หน้า 32-34)

โครงสร้างการบริหารงานของกรรมการเผยแผ่ศีลธรรมและปฏิบัติกรรมฐานศูนย์กลางองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป. ลาว สมัยที่ 8 (2021-2025)



ภาพที่ 2.5 โครงสร้างการบริหารงานของกรรมการเผยแผ่ศีลธรรมและปฏิบัติกรรรมฐาน
ศูนย์กลางองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป. ลาว สมัยที่ 8 (2021-2025)

กรรมการเผยแผ่ศีลธรรมและปฏิบัติกรรรมฐานศูนย์กลางองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป. ลาว สมัยที่ 8 ประกอบด้วย 7 คณะกรรรมการ ดังต่อไปนี้

- 1) คณะกรรรมการ ห้องการ
- 2) คณะกรรรมการ กองทุน
- 3) คณะกรรรมการ คู่มือ-หลักสูตร
- 4) คณะกรรรมการ กรรรมฐาน
- 5) คณะกรรรมการ ธรรมสัญญา
- 6) คณะกรรรมการ ฝึกอบรม
- 7) คณะกรรรมการ สื่อประชาสัมพันธ์
- 8) โครงการ

พระอาจารย์ใหญ่ มหาเวต มะเสโน รองประธานองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป. ลาว
องค์ขึ้นำงานเผยแผ่ศีลธรรมและปฏิบัติกรรรมฐาน

1) พระอาจารย์ สีทน ไชยะวงศ์สอน หัวหน้ากรรรมการเผยแผ่ศีลธรรมและปฏิบัติ
กรรรมฐาน

2) พระอาจารย์ พุทธะสอน ละครคำ รองหัวหน้าเผยแผ่ศีลธรรมและปฏิบัติกรรมฐาน (รับผิดชอบฝ่ายวิชาการ)

3) พระอาจารย์ บุญทวี ศรีบุญเรือง รองหัวหน้าคณะกรรมการ (รับผิดชอบฝ่ายบริหาร)

- | | |
|---|---------------------------------|
| 1) พระอาจารย์ มหุตโร อนุตโร | หัวหน้าคณะกรรมการคู่มือหลักสูตร |
| 2) พระอาจารย์ ทวีไช ภูมิประเสริฐ | หัวหน้าคณะกรรมการกรรมฐาน |
| 3) พระอาจารย์ บุญมา หอมสมบัติ | หัวหน้าคณะกรรมการธรรมะสัญจร |
| 4) พระอาจารย์ ปท. พันทอง โพนีไช | หัวหน้าคณะกรรมการห้องการ |
| 5) พระอาจารย์ ปท. แก้วพระจันทร์ ยศปัญญา | หัวหน้าคณะกรรมการกองทุน |
| 6) พระอาจารย์ ดร. ศรีสุข เณลิคุณ | หัวหน้าคณะกรรมการประชาสัมพันธ์ |
| 7) พระอาจารย์ ปท. โสภา ศรีบุญเรือง | หัวหน้าคณะกรรมการฝึกอบรม |

สรุปได้ว่า กรรมการเผยแผ่ศีลธรรมและปฏิบัติกรรมฐาน (กผปฐ) ของ อ.พ.ส. มีหน้าที่หลักในการบริหารจัดการงานเผยแผ่พระพุทธศาสนา ศีลธรรม และส่งเสริมการปฏิบัติกรรมฐานให้กว้างขวางทั่วประเทศ กรรมการฯ สร้างข้อกำหนด ฝึกอบรมพระธรรมลูกและวิปัสสนาจารย์ให้มีความชำนาญ เพื่อสอนกลุ่มเป้าหมายหลากหลาย ตั้งแต่พระสงฆ์สามเณร เยาวชน ประชาชนทั่วไป จนถึงผู้ต้องขัง โดยพัฒนาคู่มือ หลักสูตร (รวมถึงพระไตรปิฎกภาษาลาว) จัดตั้งศูนย์ปฏิบัติธรรม และระดมทุน กิจกรรมสำคัญรวมถึงการจัดธรรมสัญจร ค่ายเยาวชน การใช้สื่อสมัยใหม่ (โทรทัศน์, ออนไลน์) และการจัดอบรมกรรมฐานทั้งแบบประจำและสัญจร มุ่งหวังให้ธรรมะและการปฏิบัติเข้าถึงทุกภาคส่วน ปรับตัวเข้ากับยุคสมัย และขยายความร่วมมือทั้งในและต่างประเทศ

2.3.5 กรรมการสาธารณูปการ

กรรมการสาธารณูปการศูนย์กลางองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป. ลาว มีภาระบทบาทในการคุ้มครองก่อสร้าง และบูรณปฏิสังขรณ์ศาสนสถาน ศาสนวัตถุ ปุชนียวัตถุและศาสนสมบัติของพระพุทธศาสนาในขอบเขตทั่วประเทศ แขวง นครหลวง เมือง เทศบาล นคร ตามขอบเขตความรับผิดชอบของตน

กรรมการสาธารณูปการศูนย์กลางองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป. ลาว เขียนเป็นตัวอักษรย่อว่า “กสป” กรรมการสาธารณูปการ องค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว แขวง นครหลวง เมือง เทศบาล นคร เขียนเป็นตัวอักษรย่อว่า “กสป”. ใส่ตัวอักษรย่อของแขวง นครหลวง เมือง เทศบาล นคร

กรรมการสาธารณูปการของศูนย์กลางองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป. ลาว องค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว แขวง นครหลวง เมือง เทศบาล นคร มีสิทธิ และหน้าที่ตามขอบเขตความรับผิดชอบของตนดังต่อไปนี้

- 1) รับผิดชอบบริหารรวมในทุกการทำงานของกรมการ
- 2) สร้างข้อกำหนด กฎระเบียบ มติ ข้อตกลง และคำสั่งอื่นเกี่ยวกับการปกป้องรักษา พัฒนา ถาวรวัตถุ ศาสนสมบัติ โบราณสถาน โบราณวัตถุ ปุชนียวัตถุ ที่ธรณีสัณต์ และทรัพย์สินสมบัติอื่นของ พระพุทธศาสนา ให้ถูกต้องตามหลักพระธรรมวินัย กฎหมาย และระเบียบการ
- 3) คำนวณ สร้างข้อกำหนด และกฎระเบียบ เกี่ยวกับการสร้างวัด การย้ายวัด การยุบเลิกวัด การสร้างพระพุทธรูป ภูมิ ศาลาโรงธรรม พัทธสีมา การผูกพัทธสีมา และสิ่งก่อสร้างอื่น ๆ เกี่ยวกับ พระพุทธศาสนาเพื่อปกป้องรักษาความเป็นเอกลักษณ์ของพระพุทธศาสนา และของชาติ ให้ถูกต้องตาม หลักพระธรรมวินัย กฎหมาย และระเบียบการ
- 4) คำนวณ สร้างข้อกำหนดและกฎระเบียบภายในของมูลนิธิทางพระพุทธศาสนา รวมทั้ง สร้างแผนงาน แผนดำเนินงานของมูลนิธิดังกล่าวเพื่อปกป้องรักษาศาสนวัตถุให้มั่นคงและเจริญสืบต่อไป
- 5) ชี้นำ นำพา การรวบรวม และเรียบเรียง เอกสารเก่าแก่ ทั้งเป็นหนังสือใบลาน พับสา ตำนาน และวัตถุที่เป็นประโยชน์แก่พระพุทธศาสนา และประเทศชาติ
- 6) สร้างกระบวนการฟื้นฟูฟื้นฟูพื้นเมือง ปลุกต้นไม้เป็นยา เพาะกล้าเบี้ยไม้ รวมทั้งการรักษา อนามัยสามสอาด (กินสะอาด ตึ่มสะอาด อยู่สะอาด) การป้องกันพยาธิ ปกป้องรักษาสิ่งแวดล้อม ชีวนานาพันธ์ และกระบวนการอื่น ตามหลักพระธรรมวินัย และคำสอนทางพระพุทธศาสนา (ห้องกร บริหารงานศูนย์กลาง องค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป. ลาว, 2565, หน้า 34-36)

โครงสร้างชั้นการบริหารกรมการสาธารณูปการ

ชั้นของกรมการ

ชั้นเมือง

ชั้นแขวง นครหลวงเวียงจันทน์

ชั้นศูนย์กลาง

กรมการชั้นศูนย์กลาง

โครงสร้างบริหารของกรมการชั้นศูนย์กลาง

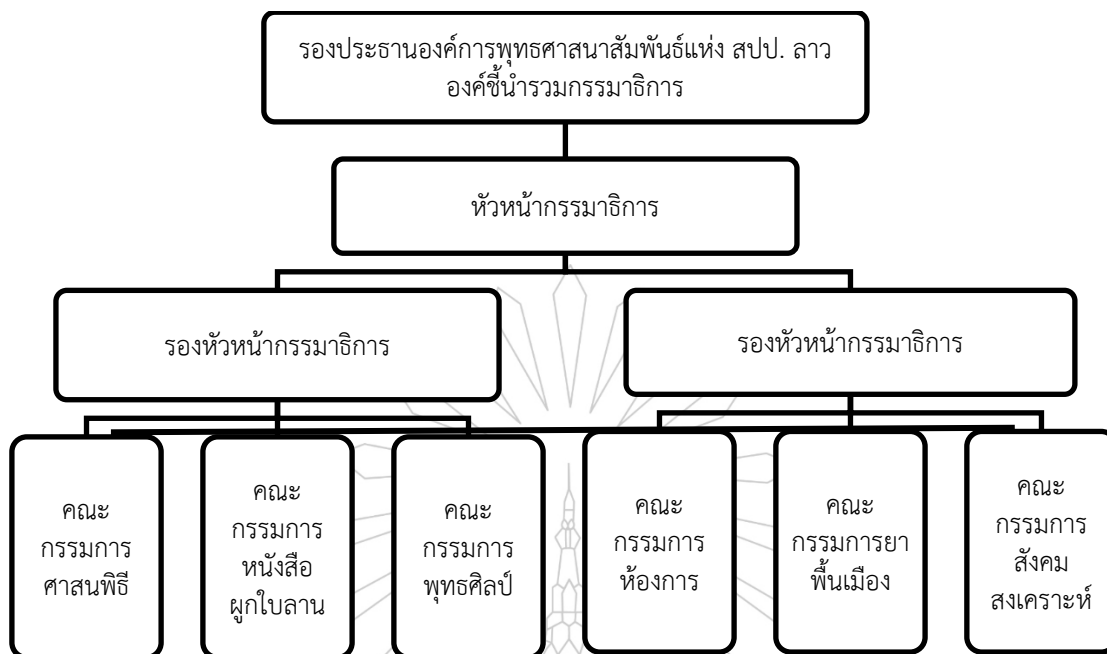
ผู้ชี้นำรวม 1 รูป

หัวหน้ากรมการ 1 รูป

รองหัวหน้ากรมการ 2 รูป

คณะกรมการจำนวนหนึ่ง

โครงสร้างการบริหารของกรมการศึกษานานาชาติ ศูนย์กลาง สมัยที่ 8 (2021-2025)



ภาพที่ 2.6 โครงสร้างการบริหารของกรมการศึกษานานาชาติ ศูนย์กลาง สมัยที่ 8 (2021-2025)

หน้าที่รับผิดชอบของแต่ละกรมการ

พระอาจารย์ใหญ่ มหาเวต มะเสโน รองประธานองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป. ลาว
องค์ชื่อนำงานสาธารณูปการ มีดังนี้

- 1) พระอาจารย์ บุญทวี ประสิทธิ์ศักดิ์ หัวหน้ากรมการศึกษานานาชาติ
- 2) พระอาจารย์ คำวัน วรเดช รองหัวหน้ากรมการศึกษานานาชาติ
- 3) พระอาจารย์ บุญเสย เกาภาคิต รองหัวหน้ากรมการศึกษานานาชาติ ฝ่ายบริหาร
- 4) พระอาจารย์ บุญทวี กรมพะพัน คณะกรรมการห้องการ
- 5) พระอาจารย์ ไชยสิทธิ์ ขุนเทพ คณะกรรมการพุทธศิลป์
- 6) พระอาจารย์ ดร. ไพวัน มาลาวงศ์ คณะกรรมการหนังสือผูกโบสถ์
- 7) พระอาจารย์ พุทธสอน อ่อนวงศ์สา คณะกรรมการศาสนพิธี
- 8) พระอาจารย์ ขวัญใจ วิชัยเสรีรัฐ คณะกรรมการยาพื้นเมือง
- 9) พระอาจารย์ ดร. พงสหวัน อานูสิทธิ์ คณะกรรมการสังคมสงเคราะห์

1. องค์ขึ้นนำรวมของกรรมการสภาการสาธนาอุปการ

มีภาระบพพาพขึ้นนำการทำงานรวมในกรรมการสภาการสาธนาอุปการ ทั้งป็นที่ปรึกษาให้หัวหน้า กรรมการในรื่องการวางยุทธศาสตร์และการขับเคลื่อนการทำงาน และเป็นประธานในที่ประชุม ของงานกรรมการสภาการสาธนาอุปการ

2. หัวหน้ากรรมการสภาการสาธนาอุปการ

1) รับผิดชอบการบริหารรวม ในทุกการทำงานของกรรมการ

2) เสนอโครงสร้างการจัดตั้งคณะกรรมการบริหารงานของกรรมการ โดยผ่านการ รับรองในกองประชุมคณะบริหารงานประจำการของศูนย์กลาง

3) ลงลายเซ็นรับรอง และนำเสนอข้อกำหนด กฎระเบียบ มติ ข้อตกลง คำสั่ง คำแนะนำ ที่ได้ผ่านการรองรับในกองประชุมสามัญหรือวิสามัญของคณะบริหารงานประจำการ และ คณะกรรมการศูนย์กลาง

4) คั่นคว่า โยกย้าย แต่งตั้ง ยกย่อง และปลดตำแหน่งกรรมการ พนักงานของ คณะกรรมการศูนย์กลาง แขวง นครหลวง เมือง เทศบาล นคร

5) ขึ้นนำ และนำพาการปฏิบัติทุกศาสนกิจ รวมทั้งการดำเนินกองประชุมเพื่อสัมมนา เกี่ยวกับระบบแบบแผนวิธีการทำงาน หรือเพื่อสรุปรงานประจำเดือน ประจำไตรมาส ประจำหกเดือน และประจำปี

6) พิจารณา มีความเห็น และลงลายเซ็นในทุกเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน กรรมการ

7) นำพาคั่นคว่า แวงแผน สร้างแผนยุทธศาสตร์ และกำหนดทิศทางแผนการดำเนินงาน

8) เป็นประธานกองประชุมสามัญ และวิสามัญของคณะบริหารงานกรรมการ

9) นำใช้สิทธิ และปฏิบัติหน้าที่อื่นตามพระธรรมวินัย ธรรมนูญสงฆ์ลาว กฎหมาย ระเบียบการ และตามการมอบหมาย

3. รองหัวหน้ากรรมการสภาการสาธนาอุปการฝ่ายวิชาการ

1) รับผิดชอบ และปฏิบัติหน้าที่แทนหัวหน้ากรรมการศูนย์กลาง แขวง นครหลวง เมือง เทศบาล นคร ตามการมอบหมาย

2) รับผิดชอบ และขึ้นนำการทำงานของบรรดาแผนกการ และโครงการต่าง ๆ

3) คั่นคว่า สร้างแผนดำเนินงาน ข้อกำหนด กฎระเบียบ คู่มือและหลักสูตร

4) รับผิดชอบจัดตั้งหน่วยงาน ฝึกอบรม ศึกษา เผยแพร่ให้ได้ทั้งปริมาณ และ คุณภาพ

5) สังรวม สรุป และรายงานการปฏิบัติหน้าที่ของตนต่อคณะบริหารงานกรรมการ และภาคส่วนที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นประจำ

6) นำใช้สิทธิ์ และปฏิบัติหน้าที่อื่นตามพระธรรมวินัย ธรรมนุญสงฆ์ลาว กฎหมายระเบียบการ และตามการมอบหมายจากคณะกรรมการธิการของตน

4. รองหัวหน้ากรรมการสาธารณูปการฝ่ายบริหาร

1) รับผิดชอบ และปฏิบัติหน้าที่แทนหัวหน้ากรรมการศูนย์กลาง แขวง นครหลวง เมือง เทศบาล นคร ตามการมอบหมาย

2) รับผิดชอบ และขึ้นำการทำงานของบรรดาแผนก และโครงการต่าง ๆ

3) รับผิดชอบ และขึ้นำงานการสัมพันธ์ระหว่างกรรมการธิการกับกระทรวง องค์การ เทียบเท่ากระทรวง องค์การปกครองท้องถิ่น การจัดตั้ง และภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

4) รับผิดชอบ และขึ้นำงานเอกสาร ขาเข้าและขาออก คั่นคั่ว และสร้างเอกสาร เกี่ยวกับงานคุ้มครองบริหาร

5) วางแผนการดำเนินงาน กองประชุมประจำเดือน ไตรมาส หกเดือน และหนึ่งปี

6) สังรวม สรุป และรายงานการปฏิบัติงานของตนต่อคณะบริหารงานกรรมการ ธิการ และภาคส่วนที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นประจำ

7) นำใช้สิทธิ์ และปฏิบัติหน้าที่อื่นตามพระธรรมวินัย ธรรมนุญสงฆ์ลาว กฎหมายระเบียบการ และตามการมอบหมายจากคณะกรรมการธิการของตน

5. คณะกรรมการห้องการ

1) ติดตาม ประสานงานระหว่างองค์การจัดตั้งพระสงฆ์กับกระทรวง องค์การ เทียบเท่า กระทรวง องค์การปกครองท้องถิ่น การจัดตั้ง และภาคส่วนที่เกี่ยวข้องตามพระธรรมวินัย ธรรมนุญสงฆ์ลาว แนวทางนโยบาย กฎหมาย และระเบียบการ

2) ติดตาม สังรวม และพิมพ์ ผลการจัดตั้งปฏิบัติงานของแต่ละแผนการ พร้อมทั้ง รายงานฝ่ายวิชาการเป็นแต่ละระยะ

3) ติดตามบทรายงานประจำสามเดือน หกเดือน และหนึ่งปีของแต่ละแผนกเพื่อเป็น บทรายงานฝ่ายบริหาร

4) เก็บ และรักษาเอกสารขาออกและขาเข้าของกรรมการธิการอย่างเป็นปกติ

5) จัดตั้งสถานที่ทำงานของแต่ละแผนกอย่างเหมาะสม รวมทั้งการจัดสถานที่ประชุม การรับรอง และพิธีการอื่น ๆ

6) ขึ้นแผน และจัดซื้อเครื่องใช้ห้องการ อุปกรณ์รับใช้ พร้อมทั้งจัดบันทึก ลงทะเบียน ในการคุ้มครองรักษาอย่างเหมาะสม

7) ปลุกระดม วัตถุปัจจัยเพื่อนำไปช่วยเหลือผู้ยากจน และผู้ประสบภัย ตามโอกาสอัน

ควร

8) ติดตาม และบันทึก มติ คำสั่ง คำแนะนำ ในกองประชุมคณะกรรมการบริหารงานของ
กรมการศาสนาแล้วสรุปรายงาน

6. คณะกรรมการพุทธศิลป์

เป็นเสนอการให้แก่คณะกรรมการการสาธารณูปการ คำนว่ สร้าง และปรับปรุงบรรดา
นิติกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างวัดใหม่ให้ถูกต้องสอดคล้องตามเงื่อนไข และมาตรฐานที่
ถูกต้องตามธรรมเนียมสงฆ์ลาว เก็บสังรวมสถิติเกี่ยวกับการสร้างวัดใหม่ สร้างพัทธสีมาและการ
ปฏิสังขรณ์วัดและสถิตีวัดที่สร้างแล้วในขอบเขตทั่วประเทศ

7. คณะกรรมการหนังสือผูกโบราณ

เป็นเสนอการให้แก่คณะกรรมการการสาธารณูปการ คำนว่ สร้าง และปรับปรุงบรรดา
นิติกรรมต่าง ๆ ระเบียบการที่เกี่ยวข้องกับแผนกคัมภีร์คันว่ คันทาคัมภีร์โบราณที่จารึกไว้ตาม
หนังสือโบราณลาวเพื่อนำมาขยายให้ถูกต้องสอดคล้องตามเงื่อนไข และมาตรฐานของธรรมเนียมสงฆ์
ลาว คันว่แสวงหา และฟื้นฟู คัมภีร์ ฎีกาในหนังสือโบราณเพื่อเก็บรักษาให้ปลอดภัย ปกปักรักษา
เพื่อสร้างเป็นอนุสรณ์สถานตามทิศขึ้นของประธานศูนย์กลางองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป.
ลาว

8. คณะกรรมการศาสนพิธี

เป็นเสนอการให้แก่คณะกรรมการการสาธารณูปการ การคันว่ สร้าง และปรับปรุง
บรรดานิติกรรมต่าง ๆ ระเบียบการที่เกี่ยวข้อง แผนกสังฆกรรมและพิธีกรรม คันทาหนังสือพิธีกรรม
ต่าง ๆ ที่จารึกไว้ตามหนังสือพิธีกรรม หนังสือมนต์พิธีลาวเดิม และฟื้นฟูสังฆกรรม พิธีกรรม หนังสือ
มนต์พิธีลาวเดิมในขอบเขตทั่วประเทศเพื่อเก็บรักษาให้ปลอดภัยและเพื่อนำมาขยายให้ถูกต้องตาม
เงื่อนไข และตามมาตรฐานของธรรมเนียมสงฆ์ลาว

9. คณะกรรมการยาพื้นเมือง

เป็นเสนอการให้แก่คณะกรรมการการสาธารณูปการ คันว่ สร้าง และปรับปรุงบรรดา
นิติกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับยาพื้นเมืองลาวให้ถูกต้องสอดคล้องตามเงื่อนไข และมาตรฐานของระเบียบ
หลักการของ “อย” ตามกฎหมายบ้านเมืองโดยให้ถูกต้อง และสอดคล้องตามธรรมเนียมสงฆ์ลาว

10. คณะกรรมการสังคมสงเคราะห์

เป็นเสนอการให้แก่คณะกรรมการการสาธารณูปการในการดำเนินแผนงานการลง
ช่วยเหลือระดมทุน รว่เอกสาร และประสานงานต่อการจัดตั้งที่เกี่ยวข้องเพื่อลงช่วยเหลือบรรเทา
ทุกข์พระสงฆ์สามเณรและประชาชนผู้รับเคราะห์ร้ายในขอบเขตทั่วประเทศตามภาระบทบาท และ
การมอบหน้าที่ของประธานศูนย์กลางองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป. ลาว ตามกฎหมายของ
บ้านเมืองโดยให้ถูกต้อง และสอดคล้องตามธรรมเนียมสงฆ์ลาว

1.3.5.1 ทิศทางแผนการ 5 ปีต่อหน้า 2021-2025 ของกรมการศาสนา

เพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามแผนการดำเนินงานทิศทาง และหน้าที่ขององค์การพุทธศาสนา สัมพันธ์แห่งสปป. ลาว ซึ่งกองประชุมใหญ่ผู้แทนพระสงฆ์ทั่วประเทศครั้งที่ 8 ได้วางออก กรรมาธิการ สาธารณูปการได้กำหนดทิศทาง และแผนการดำเนินงานในการเคลื่อนไหวงานดังต่อไปนี้

- 1) ประสานงานสมทบกับกระทรวงภายใน และกระทรวงแถลงข่าววัฒนธรรม และท่องเที่ยว ขั้นศูนย์กลางหาท้องถิ่น เจ้าอาวาส และอำนาจการปกครองบ้านในแต่ละท้องถิ่นเพื่อทะลุปรุโปร่ง เก็บสถิติโฉนดที่ดินธรณีสงฆ์ในขอบเขตทั่วประเทศให้เสร็จภายในสมัยที่ 8
- 2) ปรับปรุงการคุ้มครองบริหารห้องการให้มีระบบแบบแผนดำเนินงานอย่างชัดเจน พร้อมทั้ง เอาใจใส่เก็บรักษาเอกสารเข้าและขาออก และการเคลื่อนไหวต่าง ๆ ให้เป็นระบบ
- 3) ลงติดตามขับเคลื่อนงานสาธารณูปการในขอบเขตทั่วประเทศให้ได้ 4 ครั้งต่อปีเพื่อเป็น การเพื่อความสัมพันธ์แนบแน่นระหว่างกรมการศาสนาสาธารณูปการศูนย์กลาง และกรมการ สาธารณูปการท้องถิ่นให้สนิทแนบยิ่งขึ้น
- 4) สืบต่อเอาใจใส่เก็บสถิติข้อมูลวัด โฉนดที่ดินวัด และธรณีสงฆ์ รูปภาพ ประวัติของวัดใน ขอบเขตทั่วประเทศโดยเริ่มจากตัวเมืองใหญ่ในเทศบาลหาตัวเมืองน้อยโดยประสานสมทบกับเจ้าคณะ เมือง เจ้าอาวาส และองค์การจัดตั้งที่เกี่ยวข้องเพื่อทำให้งานดำเนินไปอย่างถูกต้องสอดคล้องกับ ธรรมนูญสงฆ์ลาว และระเบียบกฎหมายของบ้านเมือง
- 5) สืบต่ออำนวยความสะดวก และสนับสนุนงานสาธารณูปการในขอบเขตทั่วประเทศ โดยเฉพาะการให้คำแนะนำด้านการสร้างวัดวาอาราม และการอำนวยความสะดวกด้านเอกสารต่าง ๆ ให้ทันท่วงที
- 6) สืบต่อเคลื่อนไหวงานสังคมสงเคราะห์เมื่อมีภัยพิบัติเกิดขึ้นเช่น อัคคีภัย อุทกภัย และภัย หนาวให้ทันท่วงทีกับเหตุตามความจำเป็น และตามการมอบหมายขององค์การพุทธศาสนา สัมพันธ์ แห่งสปป. ลาว
- 7) รวบรวมตำรายาพื้นเมือง (สมุนไพรพื้นบ้าน) ส่งเสริมการปลูกไม้เป็นยา และสร้างสวนยา พื้นเมือง
- 8) สร้างเว็บไซต์เพื่อบันทึก และเผยแพร่ข้อมูลทางพระพุทธศาสนาและวัดใน สปป. ลาว
- 9) ค้นหาแหล่งทุนเพื่อปกป้องรักษาคัมภีร์ฎีกาเก่าแก่ และจัดพิมพ์หนังสือวรรณคดีที่ได้ศึกษา ค้นคว้า และปริวรรตออกมาจากใบลานออกมาเผยแพร่สู่สังคม
- 10) เอาใจใส่อุปถัมภ์ช่วยเหลือทุนทรัพย์ เครื่องเครื่องสังฆภัณฑ์ และอุปกรณ์การศึกษาให้แก่ พระสงฆ์ ลูกหลาน นักเรียนในเขตห่างไกลทุรกันดารเพื่อให้มีสภาพชีวิตที่ดีขึ้น

1.3.5.2 การขับเคลื่อนงานของกรมการศาสนา

บรรดาองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป. ลาวในแต่ละชั้นได้ร่วมกันกับองค์การจัดตั้งทาง ภาคพรรคและรัฐบาล แนวลาวสร้างชาติ และภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อพร้อมกันจัดตั้งปฏิบัติงาน การพัฒนาให้ถูกต้องสอดคล้องกับนโยบายของพรรค ระเบียบการ กฎหมายของรัฐ และวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของชาติ

คณะบริหารงานองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป. ลาวแต่ละชั้นในขอบเขตทั่วประเทศก็ได้ปลุกระดมชวนชวน ขับเคลื่อนส่งเสริมพระสงฆ์สามเณร และพุทธศาสนิกชนทั้งหลายได้เอาใจใส่ ต่อการพัฒนา และนำพาบูรณะปฏิสังขรณ์วัดวาอารามขึ้นหลายแห่งเคียงคู่กับการสร้างขึ้นมาใหม่ใน ขอบเขตทั่วประเทศ อาทิ สร้างวัด พัทธสีมา ศาลาโรงธรรม กุฏิวิหาร พระพุทธรูป ประติมากรรม หรือซุ้ม ประติมากรรม กำแพงวัด หอกลอง หอระฆัง หอพระไตรปิฎก พระธาตุเจดีย์ โรงเรียน โรงพยาบาลสุข ศาลา ห้องการปกครองบ้าน ถนนหนทาง สะพาน ซึ่งทำให้สถานที่ต่าง ๆ มีความสะดวกสบาย และ สวยงามแก่สังคม

นอกจากการพัฒนาแล้ว คณะบริหารงานองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป. ลาว ในแต่ละชั้นต่าง ๆ ยังได้เอาใจใส่ในการอนุรักษ์ปกป้องรักษาศาสนวัตถุโบราณ ปูนียสถานอันศักดิ์สิทธิ์ และ ทรงคุณค่า อาทิ พระพุทธรูป พระธาตุเจดีย์ คัมภีร์ฎีกา หนังสือผูกใบลาน และอื่น ๆ พร้อมกันนั้น บรรดาคณะบริหารงานองค์การพุทธศาสนาในแต่ละชั้นก็ได้ให้ความช่วยเหลือแก่พ่อแม่ประชาชนลาว บรรดาเผ่าที่อยู่แต่ละท้องถิ่น (ห้องการบริหารงานศูนย์กลาง องค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป. ลาว, 2564, หน้า 20)

สรุปได้ว่า กรมการศาสนา (กสป.) ของ อ.พ.ส. มีภาระหน้าที่หลักในการคุ้มครอง ก่อสร้าง และบูรณปฏิสังขรณ์ศาสนสถาน ศาสนวัตถุ ปูนียวัตถุ และศาสนสมบัติทั่วประเทศ กรมการศาสนา สร้างข้อกำหนดและระเบียบการเกี่ยวกับการสร้างวัด การจัดการที่ธรณีสงฆ์ มูลนิธิทาง พระพุทธศาสนา และการรักษาเอกลักษณ์ทางพุทธศิลป์ของชาติ นอกจากนี้ยังส่งเสริมการอนุรักษ์ คัมภีร์ใบลาน การฟื้นฟูฟื้นฟูพื้นเมือง การรักษาสิ่งแวดล้อม และดำเนินงานสังคมสงเคราะห์ โดย ขับเคลื่อนการพัฒนาวัดวาอาราม โรงเรียน และสาธารณประโยชน์อื่น ๆ ผ่านการระดมทุนและร่วมมือ กับภาครัฐและชุมชน กรมการศาสนา มุ่งพัฒนาศาสนสมบัติควบคู่การอนุรักษ์มรดกทางพุทธศาสนา ส่ง เสริมสวัสดิภาพสังคมและสังคม พร้อมจัดทำฐานข้อมูลวัดทั่วประเทศ

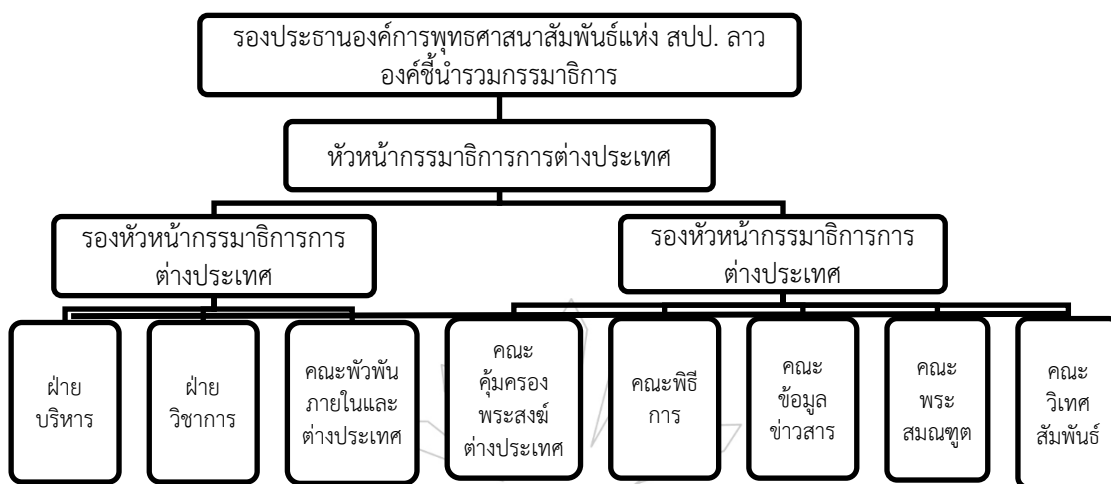
2.3.6 กรมการศาสนาต่างประเทศ

กรมการศาสนาต่างประเทศของศูนย์กลางองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป. ลาว เขียน เป็นตัวอักษรย่อว่า “กตป” ส่วนกรมการศาสนาต่างประเทศขององค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว แขวง นครหลวง เขียนเป็นตัวอักษรย่อว่า “กตป. ตัวอักษรย่อของ แขวง นครหลวง”

กรรมการการต่างประเทศของศูนย์กลางองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป. ลาว
องค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว แขวง นครหลวง มีสิทธิ และหน้าที่ตามขอบเขตความรับผิดชอบของ
ตนดังต่อไปนี้

- 1) รับผิดชอบบริหารรวมในทุกการงานกรรมการ
- 2) สร้างข้อกำหนด กฎระเบียบ มติ ข้อตกลง และคำสั่งอื่นเกี่ยวกับการต่างประเทศ เช่น
การเข้าร่วมการประชุม เผยแผ่ ฝึกอบรม ไปศึกษา เยี่ยมเยียน และการเคลื่อนไหวอื่นที่เกี่ยวข้องอยู่
ต่างประเทศโดยมีการประสานสมทบกับกระทรวง องค์การเทียบเท่ากระทรวง แผนกการ และภาค
ส่วนที่เกี่ยวข้อง
- 3) สร้างพระสมณทูต โดยรับประกันทั้งปริมาณและคุณภาพเพื่อไปเผยแผ่ธรรมหรืองาน
พระพุทธานุภาพอยู่ต่างประเทศตามโอกาสและความเหมาะสม
- 4) สร้างตั้งหน่วยงานพระสมณทูต เพื่อทำหน้าที่ในการนำเอาหลักศีลธรรมของพระพุทธ
ศาสนา ตลอดถึงจารีตประเพณี วัฒนธรรมอันดีงามของลาวไปเผยแผ่อยู่ต่างประเทศ
- 5) คำนวณบุคลากรสงฆ์ที่มีคุณสมบัติ ความรู้ความสามารถด้านพระธรรมวินัย และจารีต
ประเพณีอันดีงามของชาติ แล้วนำเสนอคณะประธานศูนย์กลางองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป.
ลาว องค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว แขวง นครหลวง กระทรวง องค์การเทียบเท่ากระทรวง แผนก
การและที่เกี่ยวข้อง เพื่อแต่งตั้งไปเผยแผ่พระพุทธานุภาพอยู่ต่างประเทศ
- 6) คำนวณและสร้างข้อตกลง หรือสัญญาร่วมมือกับต่างประเทศ ภาคพื้นและสากล ที่
เกี่ยวข้อง เพื่อแลกเปลี่ยนการศึกษาสงฆ์ เผยแผ่ศีลธรรม จารีตประเพณีและวัฒนธรรม (ห้องกร
บริหารงานศูนย์กลาง องค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป. ลาว, 2565, หน้า 36-38)

โครงสร้างการบริหารงานของกรรมการการต่างประเทศศูนย์กลาง อ.พ.ส. สมัยที่ 8 (2021-2025)



ภาพที่ 2.7 โครงสร้างการบริหารงานของกรรมการการต่างประเทศศูนย์กลาง
อ.พ.ส. สมัยที่ 8 (2021-2025)

โครงสร้างการบริหารงานของกรรมการการต่างประเทศศูนย์กลาง อ.พ.ส. สมัยที่ 8 (2021-2025)

พระอาจารย์ใหญ่ มหาบัวคำ สารีบุตร รองประธานศูนย์กลางองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป. ลาว องค์ขึ้นนำรวมงานกรรมการการต่างประเทศ

- 1) พระอาจารย์ ดร. ดำรง พิมมจักร หัวหน้ากรรมการการต่างประเทศ
- 2) พระอาจารย์ ดร. หงสา บริบูรณ์ รองหัวหน้ากรรมการการต่างประเทศ ฝ่ายบริหาร
- 3) พระอาจารย์ ปท. พุดา แก้วประทุม รองหัวหน้ากรรมการการต่างประเทศ ฝ่ายวิชาการ
- 4) พระอาจารย์ ดร. หงสา บริบูรณ์ รองหัวหน้ากรรมการการต่างประเทศ
- 5) พระอาจารย์ ปท. หวัน แก้วบัณฑิต หัวหน้าคณะสัมพันธ์ภายใน และต่างประเทศ
- 6) พระอาจารย์ ปท. ดาดสะดา ซาชิกเมธี หัวหน้าคณะคุ้มครองพระสงฆ์ต่างประเทศ

พระอาจารย์ ปท. หวัน แก้วบัณฑิต หัวหน้าคณะสัมพันธ์ภายใน และต่างประเทศ

- 1) พระอาจารย์ เกดสะหนา พรหมหลวงสี คณะสัมพันธ์ภายในและต่างประเทศ
- 2) พระอาจารย์ ทองคุณ อ้วนดารา คณะสัมพันธ์ภายในและต่างประเทศ
- 3) พระอาจารย์ คำภูวงศ์ สุริยะวงศ์ คณะสัมพันธ์ภายในและต่างประเทศ
- 4) พระอาจารย์ บัวออน แก้วบัวลึก คณะสัมพันธ์ภายในและต่างประเทศ

พระอาจารย์ ปท. ดาดสะดา ซาชิกเมธี หัวหน้าคณะคุ้มครองพระสงฆ์ต่างประเทศ

- 1) พระอาจารย์ ฟิลิป ทรงธรรม คณะคัมภีร์พระสงฆ์ต่างประเทศ
- 2) พระอาจารย์ บุญสงฆ์ วงศ์คำจันทร์ คณะคัมภีร์พระสงฆ์ต่างประเทศ
- 3) พระอาจารย์ ทศพร ไชยะราช คณะคัมภีร์พระสงฆ์ต่างประเทศ

กรรมการการต่างประเทศ ฝ่ายวิชาการ

- 1) พระอาจารย์ ปท. พุคำ แก้วประทุม รองหัวหน้ากรรมการต่างประเทศ
- 2) พระอาจารย์ ปท. สิงห์ ธรรมวงศ์ หัวหน้าคณะพิธีการ
- 3) พระอาจารย์ หนูฮัก มากเทพพระวงศ์ หัวหน้าคณะข้อมูลข่าวสาร

พระอาจารย์ ปท. สิงห์ ธรรมวงศ์ หัวหน้าคณะพิธีการ

- 1) พระอาจารย์ บุญมี ถนอมราช คณะพิธีการ
- 2) พระอาจารย์ ต่วน พรหมมณฑิลา คณะพิธีการ
- 3) พระอาจารย์ ม่าว รจนา คณะพิธีการ
- 4) พระอาจารย์ สาลี พุทธวงศ์ คณะพิธีการ

พระอาจารย์ หนูฮัก มากเทพพระวงศ์ หัวหน้าคณะข้อมูลข่าวสาร

- 1) พระอาจารย์ คำสิง พรหมมณฑิลา คณะข้อมูลข่าวสาร
- 2) พระอาจารย์ ต้า พรหมมณฑิลา คณะข้อมูลข่าวสาร
- 3) พระอาจารย์ ศรีวิไล แสงจำปา คณะข้อมูลข่าวสาร

พระอาจารย์ ดร. ชันไช สีสุดา หัวหน้าคณะพระสมณทูต

- 1) พระอาจารย์ ดร. คอนสวรรค์ หลวงสาลาด คณะพระสมณทูต
- 2) พระอาจารย์ มหาคำ พรหมมณฑิลา คณะพระสมณทูต
- 3) พระอาจารย์ เพ็ญ เวียงสวรรค์ คณะพระสมณทูต

พระอาจารย์ ปท. ลำเงิน สุวรรณสาร หัวหน้าคณะวิเทศสัมพันธ์

- 1) พระอาจารย์ ดิกดา อินธิลาต คณะวิเทศสัมพันธ์
- 2) พระอาจารย์ น้อย จันทรรดา คณะวิเทศสัมพันธ์
- 3) พระอาจารย์ คงสอน ไบละวัน

ปัจจุบัน กรรมการการต่างประเทศศูนย์กลางองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป. ลาว มีภาระบทบาทในการคุ้มครองบริหารงานการสัมพันธ์ และร่วมมือกับต่างประเทศเกี่ยวกับงานทาง พระพุทธศาสนา และศาสนาอื่น รวมทั้งงานอื่นที่เกี่ยวข้องตามขอบเขตความรับผิดชอบของตน เป็น กรรมการที่สหพันธงานด้านการสัมพันธ์ร่วมมือกับบรรดาประเทศเพื่อนมิตรใกล้เคียงในภาคพื้น และสากล รวมทั้งการประสานงานกับองค์การภาคีที่เกี่ยวข้องของพรรค-รัฐบาล ทั้งภายใน และ ต่างประเทศให้แก่ศูนย์กลางองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป. ลาว

กรรมการการต่างประเทศศูนย์กลางองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป. ลาว มีสิทธิและหน้าที่ตามขอบเขตความรับผิดชอบของตน โดยมีการรับผิดชอบบริหารรวมในทุกพื้นที่งานของกรรมการ สร้างข้อกำหนด กฎระเบียบ มติ ข้อตกลง และคำสั่งอื่นเกี่ยวกับการต่างประเทศ เป็นต้น การเข้าร่วมประชุม เผยแผ่ ฝึกอบรม ไปเรียนต่อ เยี่ยมเยียน และการเคลื่อนไหวอื่นที่เกี่ยวข้องอยู่ต่างประเทศ โดยมีการประสานสมทบกับกระทรวง องค์การเทียบเท่ากระทรวง และภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง สร้างพระสมณทูต โดยรับประกันทั้งปริมาณ และคุณภาพเพื่อไปเผยแผ่งานพระพุทธศาสนาอยู่ต่างประเทศตามกาละโอกาส และความเหมาะสม สร้างตั้งสมณทูตเพื่อทำหน้าที่ในการนำเอาหลักศีลธรรมทางพระพุทธศาสนา จาริตประเพณี และวัฒนธรรมอันดีงามของลาวไปเผยแผ่อยู่ต่างประเทศ ค้นคว้าบุคลากรสงฆ์ที่มีคุณสมบัติ ความรู้ความสามารถด้านพระธรรมวินัย และจาริตประเพณีอันดีงามของชาติเพื่อนำเสนอคณะบริหารงานประจำการศูนย์กลางองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป. ลาว กระทรวง และองค์การเทียบเท่าที่เกี่ยวข้องเพื่อแต่งตั้งไปเผยแผ่พระพุทธศาสนาอยู่ต่างประเทศ ค้นคว้า และสร้างข้อตกลง หรือสัญญาร่วมมือกับต่างประเทศในภาคพื้น และสากลที่เกี่ยวข้องเพื่อแลกเปลี่ยนการศึกษา เผยแผ่ศีลธรรม จาริตประเพณี และวัฒนธรรม

สรุปได้ว่า กรรมการการต่างประเทศ (กตป.) ของ อ.พ.ส. รับผิดชอบบริหารงานด้านการต่างประเทศและสร้างความร่วมมือกับนานาชาติในกิจการพระพุทธศาสนาและวัฒนธรรมลาว มีหน้าที่หลักในการสร้างข้อกำหนดและนโยบายเกี่ยวกับการดำเนินงานในต่างประเทศ พัฒนาและส่งเสริมโครงการ “พระสมณทูต” เพื่อเผยแผ่พระธรรมและวัฒนธรรมลาวในต่างแดน รวมถึงดูแลพระสงฆ์ลาวที่ปฏิบัติศาสนกิจอยู่ต่างประเทศ กรรมการฯ สร้างความร่วมมือ แลกเปลี่ยนการศึกษาสงฆ์ วัฒนธรรม เข้าร่วมประชุมนานาชาติ ต้อนรับคณะผู้แทนจากต่างประเทศ และจัดอบรมพระสมณทูตอย่างต่อเนื่อง มุ่งส่งเสริมบทบาทพระพุทธศาสนาลาวในเวทีโลก สร้างความเข้าใจอันดี และสนับสนุนการแลกเปลี่ยนทางศาสนาและวัฒนธรรมระหว่างประเทศ

2.4 สรุป

การบริหารงานคณะสงฆ์ลาวตามธรรมนูญสงฆ์ลาวในปัจจุบัน มีศูนย์กลางองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป. ลาว” (อ.พ.ส.) ซึ่งเป็นองค์การขั้นสูงสุดของคณะสงฆ์ลาว จัดตั้งตามระบบการรวมศูนย์ประชาธิปไตย

โครงสร้างการจัดตั้งขององค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป. ลาว มี 4 ชั้น ได้แก่ 1) ชั้นศูนย์กลาง 2) ชั้นแขวง นครหลวง 3) ชั้นเมือง เทศบาล หรือนคร และ 4) ชั้นวัด

ระบบการบริหารงานศูนย์กลางองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป. ลาว ประกอบด้วย 5 กรรมการ และ 1 ห้องการบริหารงานศูนย์กลาง

1) ห้องการบริหารงาน (สำนักงาน) ทำหน้าที่เป็นเสาธิการให้แก่คณะประธานองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป. ลาว และเป็นศูนย์กลางการประสานงานระหว่างองค์การจัดตั้งพระสงฆ์กับหน่วยงานภาครัฐและองค์กรอื่น ๆ

2) กรรมการปกครองสงฆ์ รับผิดชอบการคุ้มครองและดูแลความเป็นระเบียบเรียบร้อยของพระสงฆ์ สามเณร พ่อชาว แม่ชาว รวมถึงการสร้างข้อกำหนด กฎระเบียบเกี่ยวกับการปกครองสงฆ์ ปัจจุบัน (พ.ศ. 2567) มีพระภิกษุสงฆ์ทั่วประเทศจำนวน 7,659 รูป สามเณร 10,585 รูป รวม 18,224 รูป และมีวัดที่มีพระสงฆ์พำนักอยู่ 2,639 วัด วัดร้าง 639 วัด รวมทั้งหมด 3,277 วัด

3) กรรมการศึกษาสงฆ์ รับผิดชอบการศึกษาของคณะสงฆ์ ทั้งการศึกษาพระธรรมวินัย ภาษาบาลี ภาษาสันสกฤต อักษรธรรม วิทยาศาสตร์ธรรมชาติ วิทยาศาสตร์สังคม และภาษาต่างประเทศ ปัจจุบันมีสถาบันการศึกษาสงฆ์ทั้งหมด 64 แห่ง ประกอบด้วย 1) โรงเรียนมัธยมสมบูรณ์สงฆ์ 16 แห่ง 2) โรงเรียนมัธยมตอนปลายสงฆ์ 4 แห่ง 3) โรงเรียนมัธยมตอนต้นสงฆ์ 35 แห่ง 4) โรงเรียนประถมสงฆ์ 7 แห่ง 5) วิทยาลัยครูสงฆ์ 2 แห่ง 6) มีนักเรียนรวมทั้งสิ้น 7,617 รูป/คน

4) กรรมการเผยแผ่ศีลธรรมและปฏิบัติกรรมฐาน รับผิดชอบการเผยแผ่หลักธรรมคำสอน และการปฏิบัติกรรมฐาน โดยสร้างวิทยากรและวิปัสสนาจารย์ จัดตั้งหน่วยงานศึกษาอบรมเผยแผ่ศีลธรรมและปฏิบัติกรรมฐานให้แก่พระสงฆ์ สามเณร เยาวชน และประชาชนทั่วไป กิจกรรมหลักประกอบด้วยการจัดรายการธรรมะทางสื่อต่าง ๆ การจัดค่ายธรรมะ การสอนธรรมะในโรงเรียน การปฏิบัติธรรมเคลื่อนที่ และการบรรพชาสามเณร

5) กรรมการสาธารณูปการ รับผิดชอบการคุ้มครอง ก่อสร้าง และบูรณปฏิสังขรณ์ศาสนสถาน ศาสนวัตถุ ปูชนียวัตถุและศาสนสมบัติของพระพุทธศาสนา รวมถึงการสร้างข้อกำหนดเกี่ยวกับการสร้างวัด การย้ายวัด การยุบเลิกวัด และการสร้างพระพุทธรูป

6) กรรมการการต่างประเทศ รับผิดชอบการสัมพันธ์และร่วมมือกับต่างประเทศเกี่ยวกับงานทางพระพุทธศาสนา การสร้างพระสมณทูต และการประสานงานกับองค์กรพุทธศาสนาในต่างประเทศ ในปี พ.ศ. 2567 ได้มีการจัดอบรมพระสมณทูตลาวชุดแรกจำนวน 30 รูป เพื่อเตรียมความพร้อมในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในต่างประเทศ

การบริหารงานคณะสงฆ์ลาวมีพัฒนาการมาอย่างยาวนาน มีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างตามบริบททางการเมืองและสังคม จากระบบการปกครองแบบดั้งเดิมที่มีสมเด็จพระสังฆราชเป็นประมุขมาสู่ระบบองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป. ลาว ที่มีการบริหารงานแบบรวมศูนย์ประชาธิปไตย มีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างชัดเจนผ่านกรรมการต่าง ๆ เพื่อให้การบริหารงานคณะสงฆ์เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับนโยบายของรัฐ

บทที่ 3

การบริหารงานของคณะสงฆ์ลาว เมืองหาดทรายฟอง

นครหลวงเวียงจันทน์

การวิจัยเรื่อง ศึกษาการบริหารงานของคณะสงฆ์ลาว เมืองหาดทรายฟอง นครหลวงเวียงจันทน์ ในบทนี้มุ่งศึกษา การบริหารงานของคณะสงฆ์ลาว เมืองหาดทรายฟอง นครหลวงเวียงจันทน์ ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร สมุดบันทึก และรายงานการประชุมที่เกี่ยวข้อง กำหนดประเด็นสำคัญ ดังนี้

3.1 ประวัติความเป็นมาของการบริหารงานคณะสงฆ์ลาว เมืองหาดทรายฟอง

3.2 ธรรมนูญการปกครองคณะสงฆ์ เมืองหาดทรายฟอง

3.3 รูปแบบการบริหารงานคณะสงฆ์ เมืองหาดทรายฟอง

3.3.1 การบริหารงานของคณะสงฆ์ด้านห้องการบริหาร

3.3.2 การบริหารด้านการปกครอง

3.3.3 การบริหารด้านการศึกษา

3.3.4 การบริหารด้านการเผยแผ่ศีลธรรมและปฏิบัติกรรมฐาน

3.3.5 การบริหารด้านสาธารณูปการ

3.4 สรุป

ศูนย์กลางองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป. ลาว (อ.พ.ส.) ซึ่งเป็นองค์กรบริหารสูงสุดของคณะสงฆ์ อ.พ.ส.ประกอบด้วยพระสงฆ์ที่เป็นตัวแทนจากแขวงต่าง ๆ 17 แขวง รวม 141 รูป และ อ.พ.ส.เมืองต่าง ๆ จำนวน 533 รูป ผู้เป็นประธานสูงสุด ได้แก่ ดร.พระมหาวีจิตร สิงหาราช วัดธาตุหลวง มีผู้ช่วยอีก 4 รูปอยู่ต่างวัดกัน อ.พ.ส. กระจายงานแบ่งเป็นคณะบริหารงานประจำ คณะกรรมการการปกครองสงฆ์ โครงการเผยแผ่ โครงการเมตตาธรรม กรรมการสาธารณูปการ แต่ละคณะมีผู้บริหารที่มีหน้าที่สลับกันไป ส่วนการประชุมใหญ่ อ.พ.ส.จะมีในเดือนมีนาคมของทุกปี เพื่อกำหนดแนวทางการบริหารคณะสงฆ์ลาว พร้อมทั้งดูแลความบกพร่องหรือผิดพลาดทางการบริหารว่าอะไรบ้าง พร้อมทั้งกำหนดแนวทางแก้ไข เช่น การย่อหย่อนของพระสงฆ์ หากเกิดเหตุการณ์ขึ้นก็ให้ อ.พ.ส. เมืองสั่งอธิการวัดนั้น ๆ เข้าไปแก้ไข ซึ่งการบริหารงานของคณะสงฆ์ลาว เมืองหาดทรายฟอง นครหลวงเวียงจันทน์ ก็อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของ อ.พ.ส. และดำเนินนโยบายที่สอดคล้องกัน โดยรัฐบาลสนับสนุนส่งเสริมทุกกระบวนการตั้งแต่ให้พระสงฆ์ให้เข้าไปมีบทบาทเผยแผ่ศีลธรรมแก่นักเรียน ประชาชน และกิจกรรมทางศาสนาอื่น ๆ เป็นการกระทำที่สอดคล้องกับนโยบายพรรคที่ต้องการคนดีมีศีลธรรม จึงไม่มีอะไรขัดแย้งกัน แม้จะต่างลัทธิกันก็ตาม

3.1. ประวัติการบริหารงานของคณะสงฆ์เมืองหาดทรายฟอง นครหลวงเวียงจันทน์

ประวัติความเป็นมาของการบริหารงานของคณะสงฆ์ เมืองหาดทรายฟอง เริ่มขึ้นตั้งแต่ (ปี ค.ศ. 1975) หลังจากปลดปล่อยให้เป็นเอกราชจากการครอบครองของฝรั่งเศส ถึงปัจจุบัน ซึ่งมี ประธาน องค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว เมืองหาดทรายฟอง นครหลวงเวียงจันทน์ มีรายชื่อดังต่อไปนี้

1) พระอาจารย์ใหญ่ ธรรมมา พงษ์สุวรรณ อายุ 76 ปี (55 พรรษา) ท่านเกิดที่บ้านตำแย จังหวัดนครสวรรค์ ประเทศไทย ท่านได้รับการแต่งตั้งเป็นประธานองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว เมืองหาดทรายฟอง นครหลวงเวียงจันทน์ เมื่อปี ค.ศ. 1984 ถึงปี ค.ศ. 1995 รวม 2 สมัย กับ 1 ปี ซึ่งท่านได้มรณภาพ เมื่อปี ค.ศ. 1996

2) พระอาจารย์ใหญ่ นน สิริบุญโญ ท่านได้รับการแต่งตั้งเป็นประธานองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว เมืองหาดทรายฟอง นครหลวงเวียงจันทน์ เมื่อปี ค.ศ. 1998 ถึงปี ค.ศ. 2003 รวม 1 สมัย ท่านได้มรณภาพ เมื่อปี ค.ศ. 2003 อยู่ที่วัดทุ่งธาตุ บ้านทุ่งธาตุ เมืองหาดทรายฟอง นครหลวงเวียงจันทน์ หลังจากนั้น จึงได้รับการแต่งตั้งองค์ใหม่ขึ้นแทน

3) พระหลักคำ สมโพธิวงศ์เมธิ (สมพงศ์) เมตตาจิตโต เกิดเมื่อ วันที่ 6 กุมภาพันธ์ ปี ค.ศ. 1960 และอุปสมบท วันที่ 5 มกราคม ปี ค.ศ. 1982 รวม 38 พรรษา ท่านเกิดที่บ้านบก ตำบลห้วยทราย เมืองจะพอน แขวงสะหวันนะเขต ปัจจุบันพำนักอยู่ที่วัดพระใหญ่ทางท่า บ้านทางท่า เมืองหาดทรายฟอง นครหลวงเวียง ต่อมาในปี ค.ศ. 2003-2004 ท่านได้รักษาการแทน เป็นเวลา 2 ปี ต่อมา ปี ค.ศ. 2005 ท่านก็ได้รับการแต่งตั้งเป็นประธานองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว เมืองหาดทรายฟอง นครหลวงเวียงจันทน์ อย่างเป็นทางการ จนถึง ปี ค.ศ. 2019 รวมทั้งหมด 3 สมัย ดังนั้นท่านจึงขอลาออกจากการเป็นประธานองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว เมืองหาดทรายฟอง เนื่องจากท่านเองมีโรคประจำตัวไม่สามารถปฏิบัติศาสนกิจได้เท่าที่ควร และต่อมาจึงได้รับการแต่งตั้งองค์ใหม่

4) พระอาจารย์ใหญ่ ไล สุระบันโย (พงศา) อุปสมบท เมื่อ ปี ค.ศ. 1985 ปัจจุบัน อายุ 58 ปี 38 พรรษา ท่านเกิดอยู่ที่บ้านโพศรี เมืองหาดทรายฟอง นครหลวงเวียงจันทน์ และปัจจุบันท่านได้ย้ายไปอยู่ที่วัดสว่างสีมุงคุณ บ้านสว่าง เมืองหาดทรายฟอง นครหลวงเวียงจันทน์ และได้รับการแต่งตั้งเป็นองค์ประธานขององค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว เมืองหาดทรายฟอง เริ่มตั้งแต่ วันที่ 24 เดือนกันยายน ปี ค.ศ. 2019 จนถึงปัจจุบัน คือ ปี ค.ศ. 2024 รวม 1 สมัย

3.1.1 สภาพรวมท้องถิ่น

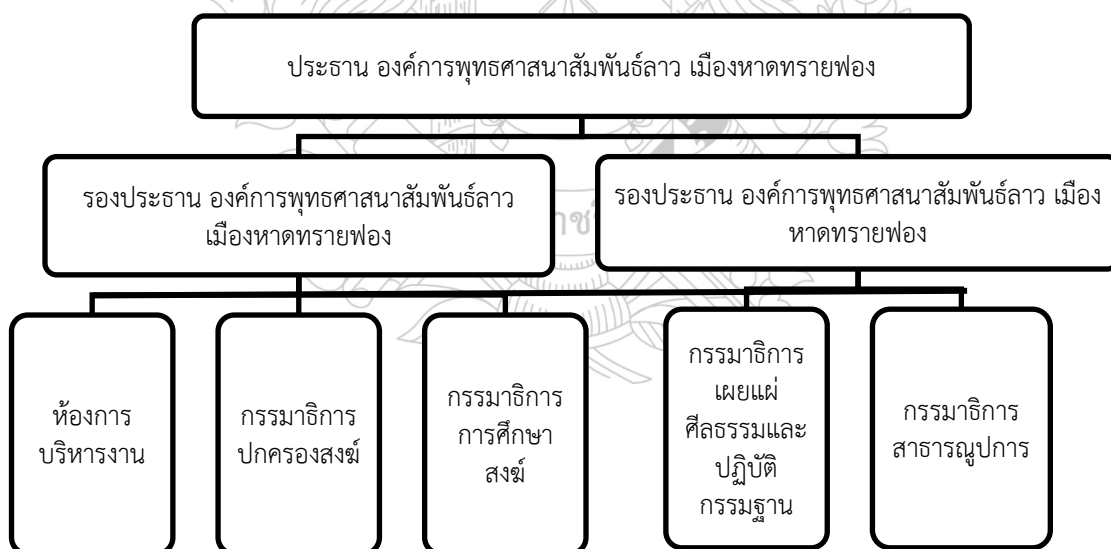
สภาพรวมท้องถิ่นเมืองหาดทรายฟองตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ ของนครหลวงเวียงจันทน์ ด้านเหนือติดกับเมืองไชยเศรษฐา ด้านทิศใต้ติดกับแม่น้ำโขง มีความยาว 50 กิโลเมตร เป็นพรมแดนติดกับประเทศไทย ซึ่งมีระบบการปกครองที่แตกต่างกัน ทางทิศตะวันออกติดกับเมืองปากงึม และทิศตะวันตกติดกับเมืองศรีสัตตนาคน ซึ่งมี 60 หมู่บ้าน โดยมี 36 หมู่บ้าน ที่ตั้งอยู่ริมแม่น้ำ

โขง มี 41 หมู่บ้าน จัดเป็นหมู่บ้านในเมือง จำนวน 1,714 หมู่บ้าน มีจำนวน 21,864 ครัวเรือน มีประชากร 102,632 คน เป็นผู้หญิง มี 51,945 คน ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรปลูกฝัง - การเลี้ยงสัตว์ คิดเป็น 70% คนงาน พ่อค้า พนักงานภาครัฐและเอกชน คิดเป็น 30% มีด่านเข้า-ออก 2 จุด คือ ด่านมิตรภาพสะพานมิตรภาพระหว่างประเทศ และด่านท่องเที่ยวท่าเตือ มีโรงงานอุตสาหกรรมที่สำคัญ เช่น โรงงานเปียร์-ขนมหวาน โรงงานสี โรงงานเหล็กเชียงครว โรงงานยาหมายเลข 3 เป็นต้น มีสถานีรถไฟ สนามกอล์ฟ สถานที่ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ เช่น เมืองเวียงจันทน์โบราณ ผังชั้น 3 อุทยานวัฒนธรรมเชียงครว บริเวณเมืองเก่าทรายฟอง และมีวัดที่แสดงวัฒนธรรมและประเพณีอันดีของชาวหาดทรายฟอง ประชาชนมีความสามัคคี ขยันหมั่นเพียร มีศีลธรรมอันดี สังเกตได้จากตั้งปฏิบัติมติกองประชุมใหญ่ ครั้งที่ 6 ของคณะกรรมการแนวลาสร้างชาติเมืองหาดทรายฟอง ปี ค.ศ. 2014-2019

3.1.2 คณะสงฆ์ของเมืองหาดทรายฟอง

อ้างอิงตามกองประชุมใหญ่ผู้แทนพระสงฆ์ และฆราวาส ทั่วเมือง หาดทรายฟอง นครหลวงเวียงจันทน์ ครั้งที่ 24 กันยายน ปี ค.ศ. 2020 ผ่านการเสนอบุคลากรคณะบริหารงาน และคณะกรรมการบริหารงานประจำการชุดใหม่ขององค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว เมือง หรือ อ.พ.ส. เมืองหาดทรายฟอง สมัยที่ 8 เพื่อให้คณะผู้แทนกลองประชุมใหญ่ได้พิจารณา และให้การรับรองครั้งที่ 24 กันยายน ปี ค.ศ. 2020 (พุทธศักราช 2563) มีความเห็นชอบเป็นเอกฉันท์ ซึ่งมีรายชื่อดังต่อไปนี้

โครงสร้างการบริหารของกรรมการบริหารงานของคณะสงฆ์ เมืองหาดทรายฟอง



ภาพที่ 3.1 โครงสร้างการบริหารของกรรมการบริหารงานของคณะสงฆ์ เมืองหาดทรายฟอง

รายชื่อคณะเป็นกรรมการบริหารงานของคณะสงฆ์ เมืองหาดทรายฟอง จำนวน 22 รูป ดังนี้

- 1) พระอาจารย์ใหญ่ ไฉ สุระปันโย (พงศา)
- 2) พระอาจารย์ บุญสี แสนสุนทอน
- 3) พระอาจารย์ พลมมริน ศรีสุรินธร
- 4) พระอาจารย์ ทวีชัย พุมประเสริฐ
- 5) พระอาจารย์ อุดม อินทประเสริฐ
- 6) พระอาจารย์ คาลม สีอิน
- 7) พระอาจารย์ สุบรรณ วรจิตโต
- 8) พระอาจารย์ บุญมา พรหมที
- 9) พระอาจารย์ คำมิต ไชยะวงศ์
- 10) พระอาจารย์ สี แสงพุลบุตร
- 11) พระอาจารย์ เพชรพุดอย ราชพน
- 12) พระอาจารย์ บัวลี พรหมที
- 13) พระอาจารย์ บุญสงค์ วงคำจันทร์
- 14) พระอาจารย์ ทศกัณฐ์ มาดเมือง
- 15) พระอาจารย์ สุกี โพธิสาร
- 16) พระอาจารย์ เวียงชัย หมื่นอภัย
- 17) พระอาจารย์ สายัณห์ เทพพระนรินทร์
- 18) พระอาจารย์ คำใส นรมนตรี
- 19) พระอาจารย์ คำพัด ประเสริฐดีนัก
- 20) พระอาจารย์ ดาว ภาณิงษ์
- 21) พระอาจารย์ สิงคร อัครโ
- 22) พระอาจารย์ สายทอง ประทุมวิ

3.2 ธรรมนูญการปกครองคณะสงฆ์ เมืองหาดทรายฟอง

ปัจจุบันการบริหารงานของคณะสงฆ์ของเมืองหาดทรายฟอง นครหลวงเวียงจันทน์ ในปัจจุบัน ซึ่งบุคลากร เป็นคณะบริหารงาน และคณะกรรมการบริหารงานประจำการเจ้าคณะ รองเจ้าคณะ และคณะเมือง หาดทรายฟอง สมัยที่ 8 อิงตามธรรมนูญสงฆ์ลาว ฉบับปรับปรุงใหม่ (พุทธศักราช 2561) หมวดที่ 4 มาตรา 32 ว่าด้วยที่ตั้ง การะ บทบาท สิทธิ และหน้าที่ขององค์กรพุทธศาสนา สัมพันธ์ลาว แขวง นครหลวง เมือง เทศบาล นครหลวง

คณะที่ปรึกษาทิดิมศักดิ์การบริหารงานของคณะสงฆ์ เมืองหาดทรายฟอง มีรายชื่อ
ดังต่อไปนี้

1) พระหลักคำ สมโพธิวงศ์เมธิ (สมพงศ์เมตตาจิตโต) ที่ปรึกษา

2) พระอาจารย์ใหญ่ คำพัน สมวิจิต ที่ปรึกษา และคณะกรรมการบริหารงานสงฆ์ เมือง
หาดทรายฟอง นครหลวงเวียงจันทน์ ปัจจุบันยึดตาม

**มาตราที่ 2 ว่าด้วยการแต่งตั้งและรับรองเอาคณะบริหารงานประจำท้องถิ่น เจ้าคณะ
และรองเจ้าคณะ และรองเจ้าคณะเมือง ประกอบด้วยมีจำนวน 7 รูป ดังต่อไปนี้**

1) พระอาจารย์ใหญ่ ไล่ สุระปันโย (พงศา) เป็นคณะบริหารงานประจำการ และเป็นประธาน
องค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว เมืองหาดทรายฟอง นครหลวงเวียงจันทน์

2) พระอาจารย์ บุญสี แสนบุญทร เป็นคณะบริหารงานประจำการ เป็นรองประธานองค์การ
พุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว เมืองหาดทรายฟอง รูปที่ 1

3) พระอาจารย์ พลมมริน ศรีสุรินธร เป็นคณะบริหารงานประจำการ เป็นรองประธาน
องค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว เมืองหาดทรายฟอง รูปที่ 2

4) พระอาจารย์ ทวีชัย พุมประเสริฐ เป็นคณะบริหารงานประจำการ เป็นรองประธาน
องค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว เมืองหาดทรายฟอง รูปที่ 3

5) พระอาจารย์ อุดม อินทประเสริฐ เป็นคณะบริหารงานประจำการ เป็นรองประธาน
องค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว เมืองหาดทรายฟอง รูปที่ 4

6) พระอาจารย์ บุญมา พรหมที เป็นคณะบริหารงานประจำการ

7) พระอาจารย์ บัวลี พรหมที เป็นคณะบริหารงานประจำการ บุคลากรคณะบริหารงาน และ
คณะกรรมการบริหารงานประจำการชุดใหม่ขององค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว เมือง หรือ อ.พ.ส.
เมืองหาดทรายฟอง สมัยที่ 8. (เอกสารแนบเล่ม, 2021, หน้า 1-2)

มาตรา 32 ที่ตั้ง ภาระบทบาท สิทธิ และหน้าที่ขององค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว แขวง
นครหลวง เมือง เทศบาล นคร

องค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว แขวง นครหลวง เมือง เทศบาล นคร คือองค์การบริหาร
พระสงฆ์ ภายในแขวง นครหลวง เมือง เทศบาล นคร มีภาระบทบาทในการคุ้มครองบริหารการ
ปกครองสงฆ์ การศึกษาสงฆ์ การเผยแผ่ศีลธรรมและปฏิบัติกรรมฐาน สาธารณูปการ การจัดตั้ง การ
ปฏิบัติพระธรรมวินัย รวมทั้งการเป็นศูนย์รวมแห่งความสามัคคีของพุทธศาสนิกชน และประชาชน
ลาวบรรดาเฝ้าองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว แขวง นครหลวง เมือง เทศบาล นคร มีสิทธิ และ
หน้าที่ ตามขอบเขตความรับผิดชอบของตน ดังต่อไปนี้

1) รับผิดชอบคุ้มครองบริหารรวมทุกการทำงานทางพระพุทธศาสนาภายในแขวง นครหลวง
เมือง เทศบาล นคร

2) คຸ້ມครอง ດູແລ ພຣະສົງ ສາມເຊນ ພ່ອາວ ແມ່ຂາວ ຮວມທັງສາສນສຳຄານ ແລະສາສນສມບັດ ທີ່ ຢູ່ຢາຍໄດ້ຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງຕົນ

3) ຄັນຄວ້າ ແລະເສນອ ບຸກລາກສົງທີ່ມີຄຸນສົມບັດສົມບູຣຸນຕາມລັກຊະນະວິນັຍ ຮຽນນູສົງສົງ ລາວ ຢາຍໃນແຂວງ ນະຄຣຸລາວ ເມືອງ ເທສບາລ ນະຄຣ ເພື່ອເສນອຂໍແຕ່ງຕັ້ງເປັນພຣະອຸປັຸມາຍ

4) ປຸກປັດຕິທາມແນວທາງນິຍາຍ ກຸຸມາຍ ແລະຮະເບີຍບາກ ຮວມທັງຂໍ້ກຳນົດ ກຸຸຣະເບີຍ ຂໍ້ຕົກລົງ ມຕິ ແລະຄຳສັ່ງ ຂອງການຈັດຕັ້ງຄະນະບຶກຮານພຣະສົງ ພ້ອມທັງແຜ່ ແລະແນະນຳໃຫ້ ພຣະສົງ ສາມເຊນ ພ່ອາວແມ່ຂາວ ພຸທະສາສນິກຂນ ແລະປະຊາຊນລາວບຣຣາເຜົ່າ ມີຄວາມຮັບຮູ້ ແລະເຂົ້າ ໃຈຢ່າງຖືກຕ້ອງ

5) ຕິດຕາມ ຕຣວຈຕຣາ ແລະນຳພາພຣະສົງ ສາມເຊນ ພ່ອາວ ແມ່ຂາວ ໃນການປຸກປັດພຣະຮຽນ ວິນັຍ ຮຽນນູສົງສົງລາວ ແລະພິຣິກຣມທາງສາສນາ

6) ສົ່ງເສຣີມ ແລະ ຂຍາຍການສຶກສາສົງທຸກດ້ານພ້ອມທັງເອົາໃຈໃສ່ແຜ່ພຣະຮຽນຄຳສັ່ງສອນ ໃຫ້ແກ່ພຣະສົງ ສາມເຊນ ພ່ອາວ ແມ່ຂາວ ພຸທະສາສນິກຂນ ແລະປະຊາຊນລາວບຣຣາເຜົ່າໃຫ້ມີຄວາມເຂົ້າໃຈ ທັງດ້ານກາດປຣິຍັດ ແລະກາດປຸກປັດ

7) ຄັນຄວ້າ ແລະສ້າງກຸຸຣະເບີຍ ເຄີຍກັບການຈັດຕັ້ງຄຸ້ມຄອງ ບຶກຮານພຣະສົງ ກ່ອສ້າງ ບຸຣຸນປຸກປັດສົງຊຣຸນ ແລະການຊ່ວຍເຫຼືອສາສນາວັດ ໂດຍສອດຄ່ອງກັບລັກຊະນະວິນັຍ ຮຽນນູສົງສົງລາວ ກຸຸມາຍ ແລະຮະເບີຍບາກບນພື້ນຖານການປະສານ ສມທບກັບກະຮວງ ອົງຄ໌ການເທີຍເທົ່າກະຮວງ ອົງຄ໌ການປກຮອງທ້ອງຖິ່ນ ແລະກາດສ່ວນທີ່ເຄີຍຂ້ອງ

ສຳລັບອົງຄ໌ການພຸທະສາສນາສົມພັນສ໌ລາວ ເມືອງ ເທສບາລ ນະຄຣ ຍັງມີສິທິ ແລະຖານທີ່ໃນການ ຄັນຄວ້າ ແລະເສນອບຸກລາກສົງທີ່ສົມບູຣຸນຕາມລັກຊະນະວິນັຍ ເງື່ອນໄຂ ແລະມາຕຣາຊນ ຕາມລັກ ຮຽນນູສົງສົງລາວເພື່ອແຕ່ງຕັ້ງ ຫຼືອປັດຕ້າແຫ່ງ ເຈົ້າອິກາວັດ ບນພື້ນຖານການຕົກລົງເຫັນຊອບຂອງຄະນະ ສົງຢາຍໃນວັດ ແລະການຮັບຮູ້ຂອງອົງຄ໌ການປກຮອງບ້ານທີ່ວັດຕັ້ງຢູ່ (ຫ້ອງການບຶກຮານ ສູນຍ໌ກລາງອົງຄ໌ ການພຸທະສາສນາສົມພັນສ໌ແຫ່ງ ສປປ. ລາວ, 2565, ຫນ້າ 38-40)

ຫມວຕທີ່ 5 ມາຕຣາ 33 ໂຄຣງປະກອບບຸກລາກສົງຂອງຄະນະບຶກຮານພຣະສົງ

ໂຄຣງປະກອບບຸກລາກສົງຂອງຄະນະບຶກຮານພຣະສົງ ປະກອບດ້ວຍດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້

1. ສູນຍ໌ກລາງອົງຄ໌ກລາງພຸທະສາສນາສົມພັນສ໌ແຫ່ງ ສປປ. ລາວ ມີຄະນະບຶກຮານປະຈຳການ ແລະ ຄະນະກຣມການ ສົ່ງປະກອບເປັນບຸກລາກສົງໃນການບຶກຮານດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້

1) ປະຮານ

2) ຮອງປະຮານ ຈຳນວນໜຶ່ງ

3) ຫົວຫນ້າຫ້ອງການບຶກຮານ ຫົວຫນ້າກຣມາຕິການ ແລະຜູ້ຊ່ວຍປະຮານຈຳນວນໜຶ່ງ

4) ຮອງຫົວຫນ້າຫ້ອງການບຶກຮານ ແລະຮອງຫົວຫນ້າກຣມາຕິການ ຈຳນວນໜຶ່ງ

2. องค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว แขวง นครหลวง มีคณะกรรมการประจำการ และ คณะกรรมการ ซึ่งประกอบด้วยบุคลากรสงฆ์ในการบริหารงานดังต่อไปนี้

- 1) ประธาน องค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว แขวง นครหลวง
- 2) รองประธาน องค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว แขวง นครหลวง จำนวนหนึ่ง
- 3) หัวหน้าห้องการบริหารงาน และหัวหน้ากรรมาธิการ
- 4) รองหัวหน้าห้องการบริหารงาน และรองหัวหน้ากรรมาธิการ จำนวนหนึ่ง
- 5) คณะห้องการบริหารงาน และคณะกรรมาธิการ จำนวนหนึ่ง

3. องค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว เมือง เทศบาล นคร มีคณะกรรมการประจำการ และ คณะกรรมการ ซึ่งประกอบด้วยบุคลากรสงฆ์ในการบริหารงาน ดังต่อไปนี้

- 1) ประธาน องค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว เมือง เทศบาล นคร
- 2) รองประธาน องค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว เมือง เทศบาล นคร จำนวนหนึ่ง
- 3) หัวหน้าห้องการบริหารงาน และหัวหน้ากรรมาธิการ
- 4) รองหัวหน้าห้องการบริหารงาน และรองหัวหน้ากรรมาธิการ จำนวนหนึ่ง
- 5) คณะห้องการบริหารงาน และคณะกรรมาธิการ จำนวนหนึ่ง

4. วัด มีคณะปกครองวัด ซึ่งประกอบด้วยเจ้าอธิการ รองเจ้าอธิการ จำนวนหนึ่ง หัวหน้ากลุ่ม และรองหัวหน้ากลุ่ม จำนวนหนึ่ง เพื่อปกครอง และบริหารการงานพระสงฆ์ พร้อมทั้งประกอบส่วน และมีส่วนร่วมในสัมพันธกิจ ตามเงื่อนไขตัวจริง

สำหรับจำนวนรองประธานคณะประจำผู้ช่วยประธาน และคณะบริหารประธาน องค์การ พุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป. ลาว แต่ละชั้น ขึ้นอยู่กับสภาพเงื่อนไข และภาระหน้าที่ตัวจริงในแต่ละ ระยะ

หมวดที่ 5 คณะบริหารพระสงฆ์

มาตรา 33 (ปรับปรุง) โครงสร้างบุคลากรสงฆ์ของคณะบริหารงานพระสงฆ์

โครงสร้างบุคลากรสงฆ์ ของคณะบริหารงานพระสงฆ์ ประกอบด้วย ดังต่อไปนี้

1. ศูนย์กลางองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป. ลาว มีคณะกรรมการประจำการ และ คณะกรรมาธิการ ซึ่งประกอบเป็นบุคลากรสงฆ์ ในการบริหารงาน ดังต่อไปนี้

- 1) ประธาน
- 2) รองประธาน จำนวนหนึ่ง
- 3) หัวหน้าห้องการบริหารงาน หัวหน้ากรรมาธิการ และผู้ช่วยประธาน จำนวนหนึ่ง
- 4) รองหัวหน้าห้องการบริหารงาน และรองหัวหน้ากรรมาธิการ จำนวนหนึ่ง
- 5) คณะห้องการบริหารงาน และคณะกรรมาธิการ จำนวนหนึ่ง

2. องค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป. ลาว แขวง นครหลวง มีคณะกรรมการประจำการ และคณะกรรมการ ซึ่งประกอบด้วยบุคลากรสงฆ์ ในการบริหารงาน ดังต่อไปนี้

- 1) ประธาน องค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป. ลาว แขวง นครหลวง
- 2) รองประธาน องค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป. ลาว แขวง นครหลวง จำนวนหนึ่ง

- 3) หัวหน้าห้องการบริหารงาน และหัวหน้ากรรมการ
- 4) รองหัวหน้าห้องการบริหารงาน และรองหัวหน้ากรรมการ จำนวนหนึ่ง
- 5) คณะห้องการบริหารงาน และกรรมการ จำนวนหนึ่ง

3. องค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป. ลาว เมือง เทศบาล นคร มีคณะกรรมการ ประจำการ และคณะกรรมการ ซึ่งประกอบด้วยบุคลากรสงฆ์ ในการบริหารงาน ดังต่อไปนี้

- 1) ประธาน องค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว เมือง เทศบาล นคร
- 2) รองประธาน องค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว เมือง เทศบาล นคร จำนวนหนึ่ง
- 3) หัวหน้าห้องการบริหารงาน และหัวหน้ากรรมการ
- 4) รองหัวหน้าบริหารงาน และรองหัวหน้ากรรมการ จำนวนหนึ่ง
- 5) คณะห้องการบริหารงาน และคณะกรรมการ จำนวนหนึ่ง
- 6) วัด มีคณะปกครองสงฆ์ ซึ่งประกอบด้วย เจ้าอธิการวัด รองเจ้าอธิการ จำนวนหนึ่งหัวหน้าคณะ และรองหัวหน้าคณะ จำนวนหนึ่ง เพื่อปกครอง และบริหารงานคณะสงฆ์ พร้อมทั้ง ประกอบส่วน และมีส่วนร่วมในการสัมพันธ์กิจ ตามเงื่อนไขตัวจริง สำหรับจำนวนรองประธาน คณะประจำ ผู้ช่วยประธาน และคณะบริหารงานองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว แต่ละชั้นให้สอดคล้องกับสภาพเงื่อนไข และภาระหน้าที่ของงานตัวจริงแต่ละหน้าที่

มาตรา 34 เงื่อนไข และมาตรฐานของคณะบริหารงานพระสงฆ์

เงื่อนไข และมาตรฐานของคณะบริหารงานพระสงฆ์ มีดังต่อไปนี้

1. เงื่อนไข
 - 1) เป็นผู้ทรงธรรม วินัย สุตะ และเป็นที่ตั้งแห่งความเลื่อมใสศรัทธา ตามหลักพระธรรมวินัย
 - 2) เป็นผู้ทรงไว้ซึ่งพรหมวิหาร 4 คุณธรรม จริยธรรม วัฒนธรรม และมนุษยธรรม
 - 3) เป็นผู้มีความสงบเสงี่ยม อ่อนน้อมถ่อมตน ตามมารยาทของบรรพชิต และมีความซื่อสัตย์สุจริต มีความเสียสละสูง มีความสามัคคีกว้างขวาง และถือผลประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าผลประโยชน์ส่วนตัว
 - 4) เป็นผู้มีความขยันหมั่นเพียร บึกบึน สำเร็จทุกการงานที่ได้รับมอบหมาย
 - 5) ไม่ทำเดรัจฉานวิชา ที่ขัดกับหลักธรรมวินัย

2. มาตรฐาน

1) เป็นพระสงฆ์ที่ถือสัญชาติลาวโดยกำเนิด มีคุณวุฒิ อายุพรรษา 10 พรรษา ขึ้นไป สำหรับคณะกรรมการพระสงฆ์ของศูนย์กลางองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป. ลาว สำหรับ องค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว แขวง นครหลวง นั้น ก็ให้ปฏิบัติเหมือนกัน ยกเว้นกรณีมีพระสงฆ์ จำนวนน้อยให้กำหนด คุณวุฒิ อายุพรรษา ตามความเหมาะสม สำหรับองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ ลาว เมือง เทสบาล นคร นั้นต้องมีอายุพรรษา 5 พรรษา ขึ้นไป

2) เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ ทางด้านพระธรรมวินัย และด้านอื่นที่เกี่ยวข้องใน ระดับที่แน่นอน

3) เป็นผู้เคยดำรงตำแหน่ง ในคณะกรรมการพระสงฆ์ หนึ่งสมัยขึ้นไป

4) เป็นผู้ได้รับความไว้วางใจจากคณะสงฆ์ พุทธศาสนิกชน ทั้งเป็นผู้นำพา ศาสนกิจ และประกอบส่วนเข้าในการทำงานสังคมได้ตลอดมา

5) หนักแน่นแน่วแนวยุบาย เคารพ และปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญ กฎหมาย และระเบียบการ อย่างเคร่งครัด

มาตรา 35 (ปรับปรุง) การคัดเลือกคณะกรรมการบริหารงานพระสงฆ์

การคัดเลือก คณะกรรมการบริหารงานพระสงฆ์ ให้ปฏิบัติดังต่อไปนี้

1. คณะบริหารงานพระสงฆ์ ของศูนย์กลางองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่งสาธารณรัฐ ประชาธิปไตยประชาชนลาว

1) ประธานศูนย์กลางองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สาธารณรัฐประชาธิปไตย ประชาชนลาวคัดเลือกจากคณะกรรมการประจำการศูนย์กลางที่ดำรงตำแหน่งเป็นรองประธาน คณะบริหารงานศูนย์กลางองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว รูปใดหนึ่งที่มีพรรษาสูง หรือ ตามความเหมาะสมโดยผ่านการรับรองในกองประชุมใหญ่ผู้แทน พระสงฆ์ทั่วประเทศ ในกรณีตำแหน่งประธานศูนย์กลางหากว่างลง ให้คัดเลือกจากรองประธาน ศูนย์กลาง เพื่อทำการรักษาการแทนประธานศูนย์กลาง โดยผ่านการรับรองในกองประชุมสามัญ ประจำปีครบคณะกรรมการศูนย์กลางองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป. ลาว ในกรณีการ คัดเลือกนั้น หากไม่เป็นเอกภาพกัน ให้ใช้วิธีการใช้สิทธิเลือกตั้งเอา

2) รองประธานศูนย์กลางองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สาธารณรัฐประชาธิปไตย ประชาชนลาว คัดเลือกจากคณะกรรมการประจำการศูนย์กลาง รูปใดรูปหนึ่งตามความเหมาะสม โดยผ่านการรับรองในกองประชุมใหญ่ผู้แทนพระสงฆ์ทั่วประเทศ ในกรณีตำแหน่งรองประธาน ศูนย์กลางหากว่างลง ให้ทำการคัดเลือกจากหัวหน้าห้องการบริหารงาน หัวหน้ากรรมาธิการ หรือ ผู้ช่วยประธาน เพื่อรักษาการ โดยผ่านการรับรองในกองประชุมสามัญประจำปีครบคณะกรรมการ ศูนย์กลางองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป. ลาว

3) คณะบริหารงานประจำการศูนย์กลางองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว คัดเลือกจากคณะกรรมการศูนย์กลางองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป. ลาว โดยผ่านการรับรอง ในกองประชุมใหญ่ผู้แทนพระสงฆ์ทั่วประเทศในกรณีตำแหน่งคณะบริหารงานประจำการหากว่างลงให้คัดเลือกจากคณะกรรมการศูนย์กลางองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป. ลาว โดยผ่านการรับรองในกองประชุมสามัญประจำปีครบคณะกรรมการศูนย์กลางองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป. ลาว

4) คณะกรรมการ ศูนย์กลางองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว คัดเลือกจากประธานองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว แขวง นครหลวง หรือพระสงฆ์ที่มีเงื่อนไข และมาตรฐานตามที่ได้กำหนดไว้ มาตรา 34 ของธรรมนูญสงฆ์ลาวฉบับนี้ ยกเว้นมาตรฐาน ข้อที่ 3 โดยผ่านการรับรองในกองประชุมใหญ่ผู้แทนพระสงฆ์ทั่วประเทศ ในกรณีมีการค้นคว้าคณะกรรมการศูนย์กลางองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป. ลาว เพิ่มเติม หรือทดแทน ต้องได้ผ่านการรองรับเอาในกองประชุมสามัญประจำปีครบ คณะกรรมการบริหารศูนย์กลางองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป. ลาว

5) หัวหน้าห้องการบริหารงาน หัวหน้ากรรมาธิการ และผู้ช่วยประธานคัดเลือกจากคณะบริหารงานประจำการ โดยผ่านการรับรองในกองประชุมใหญ่ผู้แทนพระสงฆ์ทั่วประเทศ ในกรณีตำแหน่งหัวหน้าห้องการบริหารงาน หัวหน้ากรรมาธิการ และผู้ช่วยประธานหากว่างลงให้ทำการคัดเลือกเอาคณะบริหารงานประจำการฯ โดยการรับรองเอาในกองสามัญคณะบริหารงานประจำการศูนย์กลางองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป. ลาว

6) รองหัวหน้าห้องการบริหารงาน รองหัวหน้ากรรมาธิการ คัดเลือกจากคณะบริหารงานประจำการ หรือคณะกรรมการศูนย์กลางองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป. ลาว โดยผ่านการรับรองในกองประชุมใหญ่ผู้แทนพระสงฆ์ทั่วประเทศ ในกรณีตำแหน่งรองหัวหน้าห้องการบริหารงาน รองหัวหน้ากรรมาธิการหากว่างลงให้คัดเลือกเอาคณะบริหารงานประจำการ หรือคณะกรรมการศูนย์กลางองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป. ลาวมารักษาราชการแทน โดยการรับรองในกองประชุมคณะบริหารงานประจำการ หรือกองประชุมสามัญประจำปีครบคณะกรรมการศูนย์กลางองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป. ลาว

2. คณะบริหารงานพระสงฆ์ขององค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว แขวง นครหลวง เมือง เทศบาล นคร

1) ประธานองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว แขวง นครหลวง เมือง เทศบาล นคร คัดเลือกจากคณะบริหารงานประจำการที่ดำรงตำแหน่งเป็นรองประธานองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว แขวง นครหลวง เมือง เทศบาล นคร รูปใดรูปหนึ่ง ที่มีพรรษาสูง หรือตามความเหมาะสมโดยผ่านการรับรองในกองประชุมใหญ่พระสงฆ์ทั่ว แขวง นครหลวง เมือง เทศบาล นคร ในกรณีตำแหน่ง

ดังกล่าวหากว่างลง ให้คัดเลือกจากรองประธานองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว แขวง นครหลวง เมือง เทสบาล นคร รูปใดรูปหนึ่ง ที่มีพรรษาสูง หรือตามความเหมาะสมขึ้นรักษาการแทน โดยผ่านการรับรองในกองประชุมสามัญครบคณะกรรมการองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว แขวง นครหลวง เมือง เทสบาล นคร รูปใดรูปหนึ่งที่มีพรรษาสูง หรือตามความเหมาะสมขึ้นรักษาการแทน โดยผ่านการรับรองในกองประชุมสามัญครบคณะกรรมการองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว แขวง นครหลวง เมือง เทสบาล นคร ในกรณีคัดเลือกนั้น หากไม่เป็นเอกภาพกัน ให้ใช้วิธีการเลือกตั้ง

2) รองประธานองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว แขวง นครหลวง เมือง เทสบาล นคร คัดเลือกจากคณะบริหารงานประจำการที่ดำรงตำแหน่งหัวหน้าห้องการบริหาร หัวหน้ากรรมการ รูปใดรูปหนึ่งที่มีพรรษาสูง หรือตามความเหมาะสม โดยผ่านการรับรองในกองประชุมใหญ่พระสงฆ์ทั่ว แขวง นครหลวง เมือง เทสบาล นคร ในกรณีดำรงตำแหน่งดังกล่าวหากว่างลง ให้คัดเลือกจากหัวหน้าห้องการบริหารงาน หัวหน้ากรรมการ เพื่อรักษาการแทน โดยผ่านการรับรองในกองประชุมสามัญประจำปีครบคณะกรรมการองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว แขวง นครหลวง เมือง เทสบาล นคร

3) คณะบริหารงานประจำการ คัดเลือกจากคณะกรรมการ โดยผ่านการรับรอง ในกองประชุมใหญ่ผู้แทนพระสงฆ์ทั่ว แขวง นครหลวง เมือง เทสบาล นคร ในกรณีดำรงตำแหน่งดังกล่าวหากว่างลง ให้คัดเลือกจากคณะกรรมการมาทดแทน โดยผ่านการรับรองในกองประชุมสามัญประจำปีครบคณะกรรมการองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว แขวง นครหลวง เมือง เทสบาล นคร

4) คณะกรรมการขององค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว แขวง นครหลวง คัดเลือกจากประธานองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว เมือง เทสบาล นคร หรือ พระสงฆ์ที่มีเงื่อนไข และมาตรฐานตามที่ได้กำหนดไว้ใน มาตรา 34 ของธรรมนูญสงฆ์ลาว ฉบับนี้ ยกเว้น มาตรฐานข้อ 3 โดยผ่านการรับรองในกองประชุมใหญ่ผู้แทนพระสงฆ์ทั่ว แขวง นครหลวง ส่วนคณะกรรมการขององค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว เมือง เทสบาล นคร คัดเลือกจากเจ้าอธิการวัด หรือพระสงฆ์ที่มีเงื่อนไข และมาตรฐาน ตามที่ได้กำหนดไว้ใน มาตรา 34 ของธรรมนูญสงฆ์ลาว ฉบับนี้ ยกเว้น มาตรฐานข้อ 3 โดยผ่านการรับรองในกองประชุมใหญ่ผู้แทนพระสงฆ์ทั่ว เมือง เทสบาล นคร

5) หัวหน้าห้องการบริหารงาน หัวหน้ากรรมการ คัดเลือกจากคณะบริหารงานประจำการ โดยผ่านการรับรองในกองประชุมใหญ่ผู้แทนพระสงฆ์ แขวง นครหลวง เมือง เทสบาล นคร ในกรณีดำรงตำแหน่งดังกล่าวหากว่างลง ให้คัดเลือกเอาคณะบริหารงานประจำการมารักษาการแทน โดยการรับรองเอาในกองประชุมสามัญประจำปีครบคณะกรรมการองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว แขวง นครหลวง เมือง เทสบาล นคร

6) รองหัวหน้าห้องการบริหารงาน รองหัวหน้ากรรมการ คัดเลือกจากคณะบริหารงานประจำการ หรือคณะกรรมการ โดยผ่านการรับรองในกองประชุมใหญ่พระสงฆ์ทั่ว แขวง

นครหลวง เมือง เทศบาล นคร ในกรณีตำแหน่งดังกล่าวหากว่างลง ให้คัดเลือกเอาคณะบริหารงานประจำการ หรือคณะกรรมการมาทดแทน โดยการรับรองเอาในกองประชุมสามัญประจำปีครบ คณะกรรมการองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว แขวง นครหลวง เมือง เทศบาล นคร (ห้องการบริหารงานศูนย์ทาง องค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป. ลาว, 2565, หน้า 41-50)

มาตรา 38 (ปรับปรุง) สิทธิ และหน้าที่ของประธานองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว แขวง นครหลวง เมือง เทศบาล นคร

ประธานองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว แขวง นครหลวง เมือง เทศบาล นคร มีสิทธิ และ หน้าที่ ตามขอบเขตความรับผิดชอบของตน ดังต่อไปนี้

1) จัดตั้งปฏิบัติ ธรรมนูญสงฆ์ ที่ได้รับรอง และประกาศใช้ รวมทั้งข้อกำหนด กฎระเบียบสงฆ์ มติ ข้อตกลง คำสั่ง คำแนะนำ ของศูนย์กลางองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป. ลาว องค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว แขวง นครหลวง

2) ลงลายเซ็นรับรอง และประกาศใช้ข้อกำหนด กฎระเบียบสงฆ์ มติ ข้อตกลง คำสั่ง คำแนะนำ ที่ได้ผ่านการรับรอง ในกองประชุมสามัญหรือวิสามัญ ของคณะบริหารงานประจำการและ คณะกรรมการขององค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว แขวง นครหลวง เมือง เทศบาล นคร ตามการเสนอของกรรมาธิการปกครองสงฆ์ โดยผ่านห้องการบริหารงาน

3) แต่งตั้ง ยกย่อง และปลดตำแหน่ง หัวหน้า รองหัวหน้าห้องการบริหารงาน กรรมาธิการขององค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว แขวง นครหลวง เมือง เทศบาล นคร ตามการเสนอของกรรมาธิการปกครองสงฆ์ โดยผ่านห้องการบริหารงาน

4) ชี้นำ และนำพา การปฏิบัติทุกศาสนกิจ รวมทั้งการดำเนินกองประชุม เพื่อสัมมนาเกี่ยวกับพระธรรมวินัยในภาคปฏิบัติ และการบริหารสงฆ์ภายในแขวง นครหลวง เมือง เทศบาล นคร ปีละ 1 ครั้ง

5) พิจารณา มีความเห็น หรือลงลายเซ็นในทุกเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการบริหารศาสนกิจรวม ในขอบเขตแขวง นครหลวง เมือง เทศบาล นคร รวมทั้งเอกสารที่สัมพันธ์กับภาระงาน การต่างประเทศ ตามขอบเขตความรับผิดชอบของตน เพื่อนำเสนอศูนย์กลางองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป. ลาว

6) เป็นประธานกองประชุมผู้แทนพระสงฆ์ทั่วแขวง นครหลวง เมือง เทศบาล นคร กองประชุมสามัญ และวิสามัญของคณะบริหารงานประจำการคณะกรรมการ รวมทั้งเป็นประธานคณะพระธรรมธร และพระวินัยธร เพื่อวินิจฉัยอธิกรณ์ภายในแขวง นครหลวง เมือง เทศบาล นคร

7) นำใช้สิทธิ และปฏิบัติหน้าที่อื่น ตามพระธรรมวินัย กฎหมาย ระเบียบการ และตามกฎหมาย

ในกรณีไปปฏิบัติศาสนกิจ หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้นั้น ต้องมอบหน้าที่ให้รองประธาน องค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว แขวง นครหลวง เมือง เทศบาล นคร

มาตรา 39 (ปรับปรุง) สิทธิ และหน้าที่ของรองประธานองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว แขวง นครหลวง เมือง เทศบาล นคร

รองประธานองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว แขวง นครหลวง เมือง เทศบาล นคร มีสิทธิ และหน้าที่ดังต่อไปนี้

- 1) รับผิดชอบ และปฏิบัติหน้าที่แทน ประธานองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว แขวง นคร หลวง เมือง เทศบาล นคร ตามการมอบหมาย ในกรณีไปปฏิบัติศาสนกิจ หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ ได้
- 2) รับผิดชอบ และให้คำแนะนำการทำงานของห้องการบริหารงานกรรมการใดหนึ่ง หรือ เป็นหัว หน้าห้องการบริหารงาน หรือกรรมการ ใดหนึ่ง ตามการตกลงเห็นชอบของคณะบริหารงาน ประจำการขององค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว แขวง นครหลวง เมือง เทศบาล นคร
- 3) นำใช้สิทธิ และปฏิบัติหน้าที่อื่น ตามพระธรรมวินัย กฎหมาย ระเบียบการ และตามการ มอบหมาย

มาตรา 40 การสิ้นสุดการเป็นคณะกรรมการบริหารงานพระสงฆ์

คณะกรรมการบริหารงานพระสงฆ์ จะสิ้นสุดอายุการของตน ดังต่อไปนี้

- 1) ลาสิกขา
- 2) ลาออก
- 3) ถูกปลดตำแหน่ง
- 4) ถูกตัดสินอิทธิฤทธิ์ที่กระทำผิดทางพระธรรมวินัย ทั้งที่เป็นโลกวัชชะ และปณณัตติ วัชชะ อย่างร้ายแรง
- 5) หนีไปโดยไม่ทราบที่อยู่ หรือไม่ทราบสาเหตุถึงสามเดือน
- 6) เลือกคณะกรรมการชุดใหม่
- 7) มรณภาพ (ห้องการบริหารงาน ศูนย์กลางองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป. ลาว, 2565, หน้า 53-56)

หมวดที่ 6 วัด และเจ้าอธิการวัด หรือเจ้าอาวาส

มาตรา 41 วัด และการบริหารวัด

วัด คือศาสนสถานของพระพุทธศาสนา เป็นที่อยู่อาศัยของพระสงฆ์ สามเณร พ่อขาว แม่ขาว และใช้ประกอบศาสนกิจของพุทธศาสนิกชน และประชาชนลาวบรรดาเผ่า

การบริหารวัด คือการคุ้มครอง บริหารงานพระสงฆ์ขั้นพื้นฐาน โดยมีเจ้าอธิการวัด และคณะ ปกครองวัด ซึ่งมีการแบ่งเป็นกลุ่ม หน่วย ตามเงื่อนไขตัวจริง

มาตรา 42 เจ้าอธิการวัด หรือเจ้าอาวาส

เจ้าอธิการวัด คือพระภิกษุ ซึ่งได้รับการคัดเลือก และแต่งตั้งให้เป็นหัวหน้าคณะปกครองวัด มีหน้าที่คุ้มครองดูแลอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับวัด มีหน้าที่คุ้มครองดูแลอำนวยความสะดวกในการทำงานทุกอย่างเกี่ยวกับวัด ซึ่งกำหนดให้วัดหนึ่งมีเจ้าอธิการวัด หนึ่งรูป รองเจ้าอธิการวัด และคณะปกครองวัดจำนวนหนึ่ง ตามเงื่อนไขตัวจริง

มาตรา 43 สิทธิ และหน้าที่ของเจ้าอธิการวัด

เจ้าอธิการวัด มีสิทธิ และหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- 1) คุ้มครองรักษาวัด และศาสนสมบัติของวัด ให้เป็นระเบียบเรียบร้อย และโปร่งใส
- 2) นำพาในการก่อสร้าง บูรณปฏิสังขรณ์ และซ่อมแซมสิ่งต่าง ๆ ที่ตนรับผิดชอบ ซึ่งมีการประสานสมทบกับภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยปฏิบัติตามหลักพระธรรมวินัย ธรรมานุสงฆ์ กฎหมาย และระเบียบการ
- 3) ปกครอง ส่งเสริม และติดตามตรวจตรา พระสงฆ์ สามเณร พ่อขาว แม่ขาว สังกะลี (เด็กวัด) ที่อาศัยอยู่ในวัด ให้ปฏิบัติตามพระธรรมวินัย ธรรมานุสงฆ์ กฎหมาย และระเบียบการ
- 4) สั่งสอนหลักพระธรรมวินัย ให้แก่พระสงฆ์ สามเณร พ่อขาว แม่ขาว สังกะลี (เด็กวัด) ภายในวัด รวมทั้งศาสนิกชนทั่วไป
- 5) ห้ามพระสงฆ์ สามเณร พ่อขาว แม่ขาว สังกะลี (เด็กวัด) ที่ยังไม่มีเอกสารยืนยันจากภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเข้ามาอาศัยอยู่วัด
- 6) ศึกษาอบรม และใช้มาตรการ ต่อพระภิกษุ สามเณร พ่อขาว แม่ขาว สังกะลี (เด็กวัด) ภายในวัด ที่ไม่ปฏิบัติตามโอวาทของเจ้าอธิการวัด ประพฤติผิดพระธรรมวินัย และระเบียบการของวัด ให้ออกจากวัด
- 7) รวบรวม สถิติพระภิกษุ สามเณร พ่อขาว แม่ขาว สังกะลี (เด็กวัด) และศาสนสมบัติภายในวัด
- 8) ชี้นำ นำพาพระภิกษุ สามเณร หรือพ่อขาว แม่ขาว สังกะลี ภายในวัด ปฏิบัติกิจวัตร และการทำงานของพระสงฆ์ภายในวัดนั้น
- 9) ปฏิบัติ สิทธิ และหน้าที่อื่น ตามการมอบหมาย

มาตรา 44 (ปรับปรุง) เงื่อนไข และมาตรฐานสำหรับพระสงฆ์ที่จะเป็นเจ้าอธิการวัด

พระสงฆ์ที่จะเป็นเจ้าอธิการวัด มีเงื่อนไข และมาตรฐานขั้นพื้นฐาน ดังต่อไปนี้

1. เงื่อนไข

- 1) เป็นผู้ถึงพร้อมด้วยมารยาท ประพฤติปฏิบัติดี ทรงธรรม ทรงวินัย เป็นที่ตั้งแห่งความเลื่อมใสศรัทธา และพูดจาสุภาพอ่อนโยน
- 2) เป็นผู้มี ความขยันหมั่นเพียร บึกบึน สำเร็จภาระงานตามหน้าที่ของตน

- 3) เป็นผู้ทรงไว้ ซึ่งพรหมวิหาร 4 มีมนุษยธรรม จริยธรรม คุณธรรม สงบเสงี่ยมเจียมตัว อ่อนน้อมถ่อมตน ตามมารยาทของบรรพชิต และมีความซื่อสัตย์สุจริต
- 4) เป็นผู้ประกอบด้วย อาวาสกิธรรม ทั้ง 5 ประการ ตามหลักพระธรรมวินัย
- 5) เป็นผู้ได้รับความไว้วางใจจากพระภิกษุ สามเณร พ่อขาว แม่ขาว ภายในวัด ญาติโยม พร้อมทั้งเป็นผู้นำพาปฏิบัติศาสนกิจได้ดี

2. มาตรฐาน

- 1) เป็นพระภิกษุสงฆ์ลาภโดยกำเนิดที่มีคุณวุฒิ อายุพรรษา อย่างน้อย 5 พรรษา ขึ้นไป หรือตามความเหมาะสม
- 2) อาศัยอยู่วัดนั้นแล้ว อย่างน้อย 3 ปี ขึ้นไป
- 3) เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถทางด้านพระธรรมวินัยในระดับที่แน่นอน มีวุฒิการศึกษาอย่างน้อย จบชั้นมัธยมศึกษา หรือมัธยมศึกษาตอนต้น ขึ้นไป
- 4) เป็นผู้มีความเสียสละสูง มีความสามัคคีกว้างขวาง และถือประโยชน์ส่วนรวมสูง

มาตรา 45 การแต่งตั้งเจ้าอธิการวัด

ประธานองค์การพุทธศาสนาสงฆ์ เมือง เทศบาล นคร เป็นผู้แต่งตั้งพระสงฆ์ที่มีเจื่อนใจ และมาตรฐานตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 44 ของธรรมนูญสงฆ์ลาวฉบับนี้ เป็นเจ้าอธิการวัด บนพื้นฐานการตกลงเห็นดีของพระภิกษุ สามเณร พ่อขาว แม่ขาว ภายในวัด โดยมีการประสานสมทบ และรับรู้จากองค์การปกครองบ้าน แนวโฮม และประชาชนภายในบ้าน

ในกรณีวัดใดวัดหนึ่ง หากไม่มีพระสงฆ์ที่มีเจื่อนใจ และมาตรฐานตามที่ได้กำหนดไว้ในมาตรา 44 ของธรรมนูญสงฆ์ลาวฉบับนี้กรรมาธิการปกครองสงฆ์ขององค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว เมือง เทศบาล นคร เป็นผู้คัดเลือกพระสงฆ์ที่มีเจื่อนใจ และมาตรฐานครบถ้วนภายในเมือง เทศบาล นคร แล้วนำเสนอผ่านห้องการบริหารงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ประธานองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว เมือง เทศบาล นคร เป็นผู้พิจารณาแต่งตั้งเป็นเจ้าอธิการวัดดังกล่าว บนพื้นฐานการตกลงเห็นดีของพระภิกษุ สามเณร พ่อขาว แม่ขาว ภายในวัด โดยมีการประสานสมทบ และรับรู้จากองค์การปกครองบ้าน แนวโฮม และประชาชนภายในบ้าน

มาตรา 46 (ปรับปรุง) การรักษาการเจ้าอธิการวัด

การรักษาการเจ้าอธิการวัดในกรณีวัดใดวัดหนึ่งมีพระภิกษุสงฆ์อาศัยอยู่รูปเดียว และมรณภาพ องค์การปกครองบ้าน ผู้นำชุมชน และประชาชนภายในบ้านประสานสมทบกับองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว เมือง เทศบาล นคร เพื่อค้นคว้าเอาพระภิกษุสงฆ์ รูปใดรูปหนึ่งมาอาศัยอยู่พร้อมทั้งรักษาการเจ้าอธิการวัดดังกล่าว

ในกรณี วัดที่มีพระสงฆ์อาศัยอยู่ แต่ไม่มีเงื่อนไข และมาตรฐานตามที่ได้กำหนดไว้ในมาตรา 44 ของธรรมนูญสงฆ์ ฉบับนี้ให้ประธานองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว เมือง เทศบาล นคร พิจารณาแต่งตั้งพระสงฆ์ รูปใดรูปหนึ่งจากวัดอื่นที่มีเงื่อนไขทำหน้ารักษาการเจ้าอธิการวัด

ในกรณีวัดใดวัดหนึ่ง หากมีแต่สามเณรอาศัยอยู่เท่านั้นให้ปฏิบัติตามระเบียบการสงฆ์ที่เกี่ยวข้อง

มาตรา 47 การสิ้นสุดการเป็นเจ้าอธิการวัด

เจ้าอธิการวัด จะสิ้นสุดในหน้าที่ตำแหน่ง ดังต่อไปนี้

- 1) ลาสิกขา
- 2) ลาออก
- 3) ถูกปลดตำแหน่ง
- 4) ถูกตัดสินอธิกรณ์ที่กระทำผิดทางพระวินัย ทั้งที่เป็นโลกวัชชะ และปณณตติวัชชะ

อย่างร้ายแรง

- 5) หนีไปโดยไม่ทราบที่อยู่ หรือไม่รู้สาเหตุถึง 1 เดือน
- 6) มรณภาพ (ห้องการบริหารงาน ศูนย์กลางองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป.

ลาว, 2556, หน้า 56-61)

3.3 รูปแบบการบริหารงานของคณะสงฆ์เมืองหาดทรายฟอง นครหลวงเวียงจันทน์

3.3.1 การบริหารงานของคณะสงฆ์ด้านห้องการบริหาร

ห้องการบริหารงาน องค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว แขวง เมือง นคร ได้เป็นเสาอิทธิกรให้แก่คณะประธานองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว แต่ละชั้น เป็นใจกลางในการเชื่อมโยงกันระหว่างองค์การจัดตั้งพระสงฆ์กับแผนการ แขนงการของแขวง เมือง นคร องค์การปกครองบ้าน เมือง นคร แขวง องค์การแนวลาสร้างชาติ การจัดตั้งและภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งเชื่อมโยงกันระหว่างพระสงฆ์กับพระสงฆ์ตามหลักธรรมวินัย แนวทางนโยบาย กฎหมาย และระเบียบการที่วางออกได้อย่างเป็นปกติและต่อเนื่อง (ห้องการบริหารงาน ศูนย์กลางองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป. ลาว (ม.ป.ป., หน้า 110) บทสรุปการเคลื่อนไหวการทำงานศูนย์กลางองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป. ลาว ประจำปี 2023) ภาระงานห้องการบริหารเน้นส่วนรวม และเป็นศูนย์ประสานงานขององค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว ทั้งเป็นสถานที่สำหรับเก็บรักษาข้อมูล เป็นใจกลางของการบริหาร ฉะนั้น ผู้ทำงานอยู่ที่ห้องการ ต้องเป็นคนที่ยึดมั่น ทำงานเป็น มีความคล่องแคล่วว่องไวต่อการประสานงานต่าง ๆ บุคลากรคณะบริหารงาน และคณะกรรมการบริหารงานประจำการชุดใหม่ ขององค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว เมือง หรือ อ.พ.ส. เมืองหาดทรายฟอง สมัยที่ 8 มีรายชื่อ ดังต่อไปนี้

- 1) พระอาจารย์ บุญมา พรหมที เป็นหัวหน้าห้องการบริหารงานประจำการ รูปที่ 1
- 2) พระอาจารย์ บัวลี พรหมที เป็นคณะบริหารงานประจำห้องการ

3.3.2 การบริหารงานของคณะสงฆ์ด้านการปกครองสงฆ์

ข้อตกลงที่ห้องการพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว เมืองหาดทรายฟอง ว่าด้วยการแต่งตั้ง หัวหน้ากรรมการ และคณะ อิงตามธรรมนูญสงฆ์ลาว ฉบับปรับปรุงใหม่ พุทธศักราช 2561. หมวดที่ 4 มาตรา 32 ว่าด้วยที่ตั้ง ภาระบทบาท สิทธิ และ หน้าที่ขององค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว แขวง นครหลวง เมือง เทศบาล นครหลวง และหมวดที่ 5 คณะบริหารงานพระสงฆ์ มาตรา 34 เงื่อนไข และมาตรฐานของคณะบริหารพระสงฆ์ (ข้อ ก เงื่อนไข และข้อ ข มาตรฐาน)

อิงตามการประชุม และข้อตกลงของคณะกรรมการบริหารงานประจำ องค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว เมืองหาดทรายฟอง นครหลวงเวียงจันทน์ ในวันที่ 10 เดือนมีนาคม ค.ศ. 2021

สิทธิและหน้าที่ของหัวหน้ากรรมการ และคณะเคลื่อนไหวตามขอบเขตความรับผิดชอบของตน นอกจากนั้นผู้ที่เป็รองหัวหน้ากรรมการก็สามารถทำหน้าที่แทนได้ในคราวจำเป็น คือ หัวหน้ากรรมการไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ หรือตามการมอบหมายในกรณีไปศาสนกิจในเวลานั้น ดังนั้น ห้องการพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว เมืองหาดทรายฟอง จึงจะเห็นชอบ

มาตรา 1 แต่งตั้งกรรมการ และคณะกรรมการ 4 กรรมการบริหารงาน องค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว เมืองหาดทรายฟอง ใน (ปี ค.ศ. 2022-2025) ของเมืองหาดทรายฟอง ซึ่งมีรายชื่อดังต่อไปนี้

1. คณะกรรมการด้านการปกครองสงฆ์ ของเมืองหาดทรายฟอง ชื่อดังต่อไปนี้

- 1) พระอาจารย์ บุญสี แสนสุนทร หัวหน้ากรรมการด้านการปกครองสงฆ์
- 2) พระอาจารย์ บุญมา พรหมที รองหัวหน้ากรรมการด้านการปกครองสงฆ์
- 3) พระอาจารย์ บัวลี พรหมที รองหัวหน้ากรรมการด้านการปกครองสงฆ์
- 4) พระอาจารย์ สุกี ไชยสาน คณะกรรมการด้านการปกครองสงฆ์
- 5) พระอาจารย์ สายยัน เทพพระนรินทร์ คณะกรรมการด้านการปกครองสงฆ์

ตามธรรมนูญการปกครองคณะสงฆ์เมืองหาดทรายฟอง แบ่งออกเป็น 6 เขต องค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว หัวเมืองหาดทรายฟอง มี 91 วัด มีพระภิกษุ สงฆ์ 352 รูป มีสามเณร 458 รูป มีพ่อขาว 3 คน แม่ขาวมี 40 คน สังกะสี มี 4 คน รวมทั้งหมด มี 857 รูป/คน องค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว เมืองหาดทรายฟองในระยะ 4 ปีที่ผ่านมาคือ (ปี ค.ศ. 2020-2024)

ข้อตกลงที่ห้องการพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว เมืองหาดทรายฟอง ว่าด้วยการแต่งตั้ง หัวหน้ากรรมการ และคณะ อ้างอิงตามธรรมนูญสงฆ์ลาว ฉบับปรับปรุงใหม่ พุทธศักราช 2561 หมวดที่ 4 มาตรา 32 ว่าด้วยที่ตั้ง ภาระ บทบาท สิทธิ และ หน้าที่ ขององค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว แขวง นครหลวง เมือง เทศบาล นครหลวง อ้างอิงตามการประชุม และข้อตกลงของคณะกรรมการ

บริหารงานประจำ องค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว เมืองหาดทรายฟอง นครหลวงเวียงจันทน์ ในวันที่ 10 เดือนมีนาคม ค.ศ. 2021

สิทธิและหน้าที่ของเจ้าคณะเขต รับผิดชอบและปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าคณะเขตตามการมอบหมาย ในกรณีไปศาสนกิจ หรือ ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ในเวลานั้น ดังนั้น ห้องการพุทธศาสนา สัมพันธ์ลาว เมืองหาดทรายฟอง จึงตกลง

มาตรา 1 ว่าด้วยการแต่งตั้งเจ้าคณะเขต และคณะแต่ละเขตของเมืองหาดทรายฟอง มีรายชื่อดังต่อไปนี้

เขต 1 บ่อโอ มีดังนี้

- 1) พระอาจารย์ เพชรพุดอย ราชพน วัดเมตตาสามัคคีทวิธรรม เป็นเจ้าคณะเขต 1 บ่อโอ
- 2) พระอาจารย์ คำฝอย พมมะสีฟอง วัดโพคำสีสุกุน เป็นรองเจ้าคณะเขต 1 บ่อโอ
- 3) พระอาจารย์ ทองพัด ประเสริฐ วัดโขมงคล บ้านแก้งยาง เป็นคณะ
- 4) พระอาจารย์ สิงคร สีสะง่า วัดโพไซ บ้านสมโฮง เป็นคณะ
- 5) พระอาจารย์ ทองปาน ดวงจำปา วัดพระใหญ่กลางท่า บ้านกลาง เป็นคณะ

เขต 2 บ้านห้อม มีดังนี้

- 1) พระอาจารย์ บุญมา พรหมที วัดโพไซ สีลาราม บ้านจอมทอง เป็นเจ้าคณะเขต 2 บ้านห้อม

- 2) พระอาจารย์ บัวลี พรหมที วัดจุฬามณี บ้านหัวท่า เป็นรองเจ้าคณะเขต 2 บ้านห้อม
- 3) พระอาจารย์ สุมาลี อุดมจิต วัดนาคห่อผ้า บ้านถิ่นเพี้ย เป็นคณะ
- 4) พระอาจารย์ คำไพ บุญแสง วัดจอมทอง บ้านจองทอม เป็นคณะ
- 5) พระอาจารย์ เวียงไซ หมื่นอภัย วัดอัมพวัน บ้านป่าฝาง เป็นคณะ
- 6) พระอาจารย์ หงไซ (บัว) บุสดี วัดสันติธรรม บ้านถิ่นเพี้ย เป็นคณะ

เขต 3 สีถานใต้ มีดังนี้

- 1) พระอาจารย์ สายยัน เทพพระนรินทร์ วัดพระบาท บ้านชายฟองเหนือ เป็นเจ้าคณะเขต 3 สีถานใต้

- 2) พระอาจารย์ กันหา แสงสุริจัน วัดใหญ่เจริญชัย บ้านสีถานใต้ รองเจ้าคณะ
- 3) พระอาจารย์ บุญสม สุขเจริญ วัดแสงจันทร์ บ้านท่าแขก เป็นคณะ
- 4) พระอาจารย์ ลำพัน อินทวงศ์สา วัดโพหนองค้ำแสน บ้านสีถานใต้ เป็นคณะ

เขต 4 สาละคำ มีดังนี้

- 1) พระอาจารย์ คำมิตร ชัยยะวงศ์ วัดชัยพร บ้านหนองแก้ว เป็นเจ้าคณะเขต 4 สาละคำ
- 2) พระอาจารย์ บุญส่ง วงคำจันทร์ วัดเอลาวัน บ้านดงคำช้าง เป็นรองเจ้าคณะเขต 4 สาละ

- 3) พระอาจารย์ จันทลา อัดทจัก วัดเอลาวัน บ้านดงคำช้าง เป็นคณะ
- 4) พระอาจารย์ พูวัน แก้วมณี วัดชัยพร บ้านหนองแห้ว เป็นคณะ
- 5) พระอาจารย์ บุญลี อัญชลี วัดโนนไฮคำ บ้านหนองไฮ เป็นคณะ
- 6) พระอาจารย์ สีไผ่ แก้วดวงดี วัดเฮืองแสนสุขการาม บ้านสมสนุก เป็นคณะ

เขต 5 ท่าเตือ มีดังนี้

- 1) พระอาจารย์ สุกี ชัยยสาน วัดอมพาวัน บ้านท่าม่วง เป็นเจ้าคณะเขต 5 ท่าเตือ
- 2) พระอาจารย์ สายทอง ปทุมวิ วัดสีวิไล บ้านดงโพนแฮ เป็นรองเจ้าคณะเขต 5 ท่าเตือ
- 3) พระอาจารย์ คำใส นอมนตริ วัดท่าเตือ บ้านท่าเตือ เป็นคณะ
- 4) พระอาจารย์ ชำนาน คุณทะวงษ์ วัดชมพู วนาราม บ้านป่าหว้า เป็นคณะ
- 5) พระอาจารย์ อัมพร พิมมะสอน วัดดงโพสี บ้านดงโพสี เป็นคณะ

เขต 6 ศรีมโน มีดังนี้

- 1) พระอาจารย์ สี แสงพุลิบุตร วัดมะโนลา บ้านศรีมโน เป็นเจ้าคณะเขต 6 ศรีมโน
- 2) พระอาจารย์ ปันตดา ทัศพร เป็นรองเจ้าคณะเขต 6 ศรีมโน
- 3) พระอาจารย์ ศรสวรรค์ สีสุพันธ์ วัดโพเลียนท่ง บ้านควายแดง เป็นคณะ
- 4) พระอาจารย์ แม้ว ชมนตริ วัดแสงสว่าง บ้านหนองพง เป็นคณะ
- 5) พระอาจารย์ วีระพงษ์ วงพระจันทร์ วัดโพธิสมพร บ้านท่าพะ เป็นคณะ
- 6) พระอาจารย์ ศรีทะวงศ์ กองจินดา วัดถิ่นแก้ว บ้านถิ่นแท่น เป็นคณะ

สถิติรายชื่อแต่ละวัดและแต่ละเขตการปกครอง มีดังต่อไปนี้

เขต 1 บ่อโอม 14 วัด มีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

- | | |
|----------------------|-----------------|
| 1) วัดดอนตู | บ้านดอนตู |
| 2) วัดท่าน | บ้านท่านา |
| 3) วัดป่าเป้า | บ้านบ่อโอ |
| 4) วัดบ่อ | บ้านบ่อโอ |
| 5) วัดบ้านพ้าว | บ้านพ้าว |
| 6) วัดโพนกอก | บ้านพ้าว |
| 7) วัดกลางท่ง | บ้านกลาง |
| 8) วัดพระใหญ่กลางท่า | บ้านกลาง |
| 9) วัดโพชัย | บ้านสมโฮง |
| 10) วัดหลงปู่แก้ว | บ้านชาซ้ายเหนือ |
| 11) วัดโพคำ | บ้านชาซ้ายใต้ |
| 12) ชัยมุงคุณาราม | บ้านแก่งยาง |

- | | |
|----------------------------|---------------------|
| 13) วัดเมตตาสามัคคีทวีธรรม | บ้านแก้งปลาช้างนาทม |
| 14) วัดสีดาอุทยาน | บ้านหาดดอกแก้ว |

เขต 2 บ้านห้อมมี 19 วัด ดังนี้

- | | |
|-------------------------|--------------|
| 1) วัดศรีสรวาด | บ้านหาดกัญชา |
| 2) วัดจุลมนี | บ้านหัวท่า |
| 3) เกตุแก้ว พระรามชัย | บ้านหัวท่า |
| 4) วัดดอนแก้ว พระรามชัย | |
| 5) วัดโพเงิน สุวรรณราม | บ้านโพเงิน |
| 6) วัดโพสี เจริณสง | บ้านโพสี |
| 7) วัดสีสรวาง | บ้านสว่าง |
| 8) วัดแก้วป่า สีวิสัย | |
| 9) วัดโชคมีชัย | บ้านดอนฝ้าย |
| 10) วัดพรหมสะเภา | บ้านดอกฝ้าย |
| 11) วัดชัยพร | บ้านป่าฝาง |
| 12) วัดจอมทอง | บ้านจอมทอง |
| 13) โพชัย | บ้านจอมทอง |
| 14) วัดเจียมปาง | บ้านเจียมปาง |
| 15) วัดศรีบุญเรือง | บ้านห้อมใต้ |
| 16) วัดธงธาตุ | บ้านห้อมใต้ |
| 17) วัดสันติธรรม | บ้านถิ่นเพย |
| 18) วัดนาคห้อมผ้า | |
| 19) อัมภาวัน | บ้านป่าฝาง |

เขต 3 สีถานมี 12 วัด มีดังนี้

- | | |
|--------------------|------------------|
| 1) วัดใหญ่ท่านแซก | บ้านท่าแซก |
| 2) วัดศรีแสงจันทร์ | บ้านท่าแซก |
| 3) วัดพุทธบาท | บ้านทรายฟองเหนือ |
| 4) วัดใหญ่ชัยยะพร | บ้านทรายฟอง |
| 5) วัดพระเจ้าช้าง | บ้านทรายฟอง |
| 6) วัดป่าเลไลยก์ | บ้านทรายฟอง |
| 7) วัดดอกบัว | บ้านทรายฟองใต้ |
| 8) วัดใหญ่เจริญชัย | บ้านสีถานใต้ |

- | | |
|---------------------|-------------|
| 9) วัดหนองคำแสน | บ้านสีถนใต้ |
| 10) วัดโคกทราย | บ้านโคกทราย |
| 11) วัดแก้วสีวลี | บ้านโคกทราย |
| 12) วัดทุ่งศรีอัมพร | บ้านโคกทราย |

เขต 4 สาราคามี่ 14 วัด มีดังนี้

- | | |
|----------------------|------------------|
| 1) วัดสุขวาราม | บ้านหาดทรายขาว |
| 2) วัดสุทาวาส | บ้านสมหวังหลัก 8 |
| 3) วัดใหญ่ไฮคำ | บ้านหนองไฮ |
| 4) วัดโนนไฮคำ | บ้านหนองไฮ |
| 5) วัดเฮืองแสน | บ้านสมสนุก |
| 6) แสงสว่าง | บ้านหนองแวง |
| 7) ศรีสทาส | บ้านสาระคำ |
| 8) วัดป่าวิโมก | บ้านนาไ |
| 9) วัดสามักทำ | บ้านดงโพนเลา |
| 10) วัดโพชัย | บ้านนาไ |
| 11) วัดป่าศรีวิไล | บ้านนาไ |
| 12) วัดเอราวัณ | บ้านดงคำช้าง |
| 13) อุทกะวะศรีราษฎร์ | |
| 14) วัดไชยพร | บ้านหนองแห้ว |

เขต 5 ท่าเตี๋ยมี 17 วัด มีดังนี้

- | | |
|---------------------|-----------------|
| 1) วัดอุบมุง | บ้านดงโพธิ์ศรี |
| 2) วัดโพนสีสว่าง | บ้านดงโพธิ์ศรี |
| 3) วัดสีวิไล | บ้านท่านาแล้ง |
| 4) วัดอัมพวัน | บ้านท่าม่วง |
| 5) วัดป่าพุทธราม | บ้านท่าม่วง |
| 6) วัดสีชมพูวนาราม | บ้านป่าหว้า |
| 7) วัดศรีวิไลยนาราม | บ้านดงโพนแฮ |
| 8) วัดศรีรัตนาราม | บ้านท่าเตี๋ย |
| 9) วัดทุ่งสว่าง | บ้านท่าเตี๋ย |
| 10) วัดเทวภิรมย์วนา | บ้านท่าเตี๋ย |
| 11) วัดโพนสว่าง | บ้านถิ่นตมเหนือ |

- | | |
|---------------------------|---------------|
| 12) วัดอรุณชัยพร | บ้านถิ่นตมใต้ |
| 13) วัดโพธิ์มหาธาตุ | บ้านเชียงควน |
| 14) วัดแก้วป่าสามัคคีธรรม | บ้านเชียงควน |
| 15) วัดชัยมงคล | บ้านเชียงควน |
| 16) วัดโพธิ์ควนาราม | บ้านหนองแปน |
| 17) วัดบ้านคำเจริญ | |

เขต 6 สิมโน มี 15 วัด มีดังนี้

- | | |
|-------------------------|-----------------|
| 1) โพธิสมภรณ์ | บ้านท่าพระเหนือ |
| 2) วัดคอนสวรรค์ | บ้านท่าพระใต้ |
| 3) วัดสามัคคีชัยาราม | บ้านปากเป้ง |
| 4) วัดถิ่นแก้ว โพธิ์ยา | บ้านถิ่นแท่น |
| 5) วัดหนองพงแสงสว่าง | บ้านหนองพง |
| 6) วัดโมคคัลลธรรมดอแก้ว | บ้านหนองพงป่า |
| 7) โพธิ์เย็นยาราม | บ้านควายแดงทุ่ง |
| 8) วัดแสงสว่าง | บ้านควายแดงท่า |
| 9) วัดอุณรุทธ | บ้านศรีมนเหนือ |
| 10) วัดมนศรีลา | บ้านศรีมนกลาง |
| 11) วัดแสงอรุณนาราม | บ้านศรีมนใต้ |
| 12) วัดเหล่าสมโฮง | บ้านศรีมนใต้ |
| 13) วัดศรีสมพร | บ้านล้องเหนือ |
| 14) วัดสว่างสามัคคี | บ้านล้องใต้ |
| 15) วัดป่าสัมโพธิญาณ | บ้านควายแดง |

(องค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว เมืองหาดทรายฟอง อิงตามข้อตกลงของห้องการพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว เมืองหาดทรายฟอง ว่าด้วยการแต่งตั้ง หัวหน้ากรรมการ และคณะ เอกสารเย็บเล่ม, 2021, หน้า 1-2)

3.3.3 การบริหารงานของคณะสงฆ์ด้านการศึกษา

พระสงฆ์ลาว มีบทบาทสำคัญต่อชาติ และญาติโยมลาวบรรดาเผ่า ทั้งในอดีตและปัจจุบัน ประวัติศาสตร์ลาวได้พูดถึงวีระกรรมของพระพุทธศาสนา ซึ่งพระสงฆ์ลาวได้อุทิศร่างกาย จิตใจภูมิปัญญา และชีวิตประกอบส่วนเข้าในการปกป้องรักษา และพัฒนาประเทศชาติ ทั้งในยามสงคราม และยามประเทศชาติมีสันติภาพ เอกราช และเอกภาพทั่วแผ่นดินลาว พระสงฆ์ลาวได้นำศีลธรรมทางพระพุทธศาสนา สั่งสอนให้ญาติโยมลาวบรรดาเผ่าเข้าใจต่อความเป็นเจ้าของตนเอง ความรักชาติ

และทำให้พระมหากษัตริย์แต่ละพระองค์ มีการนำพรครุฑือเอาศีลธรรม เป็นพื้นฐานในการปกครอง บ้านเมืองของตนสืบต่อมา

โรงเรียนสามัญศึกษาสงฆ์ตอนต้น เมืองหาดทรายพอง ซึ่งเป็นโรงเรียนแห่งหนึ่งที่ขึ้นกับ โรงเรียนสามัญศึกษาสงฆ์ตอนต้นวัดข้าวหลวง โรงเรียนแห่งนี้ได้สร้างตั้งขึ้นในวันที่ 1 กรกฎาคม ปี ค.ศ. 1999 เริ่มมีการเปิดการเรียนการสอนครั้งแรกมาอยู่ที่ วัดอำพวัน บ้านป่าฝาง เมืองหาดทรายพอง นครหลวงเวียงจันทน์ โดยถือเอากฎของวัดอำพวัน ขึ้นเป็นห้องและจัดเป็นชั้นเรียนเป็นสถานที่เปิด การเรียน-การสอนเป็นต้นมา รวมมี 3 ชั้นเรียน 3 ห้องเรียน ในนั้นมีชั้นเรียน คือ ชั้น ม. 1 มี 1 ห้อง ชั้น ม. 2 มี 1 ห้อง และชั้น ม. 3 มี 1 ห้องเรียน รวมวิชาการเรียน-การสอนมีทั้งวิชาทางพุทธศาสนา และวิชาทั้งโลกควบคู่กันไป ซึ่งถือเอาชั่วโมงเวลาการเรียน-การสอน เริ่มตั้งแต่ 12.30 น. ตอนบ่าย (หลังสรรค์ภัตตาหารเพลแล้ว) จนถึง 17.00 น. ซึ่งมีชื่อทางราชการและชั้นบนได้บันทึกเข้าในกลุ่มของ โรงเรียนมัธยมศึกษาสงฆ์ทั่วนครหลวงว่า เป็นโรงเรียนสามัญศึกษาสงฆ์ตอนต้น วัดอำพวัน (บ้านห้อม) จนถึงวันที่ 1 กรกฎาคม ค.ศ. 2007 รวมเป็นเวลา 8 ปี หลังจากนั้นมาถึง วันที่ 1 กรกฎาคม ค.ศ. 2008 ก็ได้โยกย้ายมาตั้งอยู่ที่ โรงเรียนประถมสมบูรณ์ บ้านสว่าง เมืองหาดทรายพอง นครหลวง เวียงจันทน์ ซึ่งเป็นอาคารถาวรชั้นเดียว รวมมี 6 ห้อง (ใช้เป็นห้องเรียน 4 ห้อง ห้องการ 1 ห้อง และ ห้องสมุด 1 ห้อง มีห้องน้ำ 8 ห้อง โดยนำใช้สถานที่แห่งนี้ เป็นสถานที่เปิดการเรียน-การสอนอย่างเป็นทางการ รวม มี 4 ชั้น และ 4 ห้องเรียน ในนั้นมีชั้น ม. 1 มี 1 ห้อง ชั้น ม. 2 มี 1 ห้อง ชั้น ม. 3 มี 1 ห้อง และชั้น ม. 4 มี 1 ห้องเรียน) เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน (ปี ค.ศ. 2017) โดยได้มีชื่ออย่างเป็นทางการว่า โรงเรียนสามัญศึกษาสงฆ์ตอนต้น เมืองหาดทรายพอง (บ้านห้อม) รวมแล้วโรงเรียนของ พวกเราได้สร้างตั้งขึ้นและเปิดการเรียน-การสอน เป็นเวลา 25 ปี (เริ่มแต่ปี ค.ศ. 1999-2024)

โรงเรียนสามัญศึกษาสงฆ์ตอนต้น เมืองหาดทรายพอง สายตั้งมั่นขึ้นกับศึกษาสงฆ์นครหลวง เวียงจันทน์ และสายขวางมั่นขึ้นกับแผนกศึกษาธิการ และกีฬานครหลวงเวียงจันทน์

โรงเรียนสามัญศึกษาสงฆ์ตอนต้น เมืองหาดทรายพอง (บ้านห้อม) เป็นโรงเรียนสามัญสงฆ์ แห่งหนึ่งซึ่งขึ้นกับโรงเรียนสามัญศึกษาสงฆ์ตอนต้น (วัดข้าวหลวง) และอยู่ภายใต้การช่วยเหลืออุปถัมภ์ ขององค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว เมืองหาดทรายพองตลอดมา

1) สภาพโรงเรียน พื้นที่การชมใช้และอาคารหลังปัจจุบัน

(1) สภาพโรงเรียน

เล็งเห็นความสำคัญในการงานทางการศึกษาและอนาคตพระสงฆ์สามเณรที่มาจากทุกพื้นที่ ทั่วประเทศ แต่ปัจจุบันนี้เห็นว่าโรงเรียนสามัญศึกษาสงฆ์ตอนต้น เมืองหาดทรายพอง ยังไม่มีสถานที่ เป็นของตนเองอย่างถาวรมั่นคง โรงเรียนสามัญศึกษาสงฆ์ตอนต้นแห่งนี้ไม่ใช่พื้นที่และไม่ใช่สถานที่ ของสงฆ์โดยตรง ซึ่งเป็นสถานที่และโรงเรียนประถมสมบูรณ์รวมของบ้านสว่าง เนื่องจากว่าโรงเรียน สามัญศึกษาสงฆ์ตอนต้น เมืองหาดทรายพอง ไม่มีสถานที่เปิดการเรียน-การสอน เพราะฉะนั้นทาง

องค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว เมืองหาดทรายฟอง จึงได้ประสานงานกับอำนาจการปกครองบ้าน และพ่อแม่ประชาชนภายในบ้านเพื่อขอยืมสถานที่และโรงเรียนประถมสมบูรณ์ บ้านสว่างให้เป็น โรงเรียนสามัญศึกษาสงฆ์ตอนต้น และเป็นสถานที่เปิดการเรียน-การสอนชั่วคราว เพราะว่าสถานที่ ปัจจุบัน คับแคบไม่รองรับให้แก่การขยายตัวของนักเรียนอาครชั้นเดียว สภาพชำรุด พื้นที่ต่ำสร้าง ความลำบากให้แก่ครู-อาจารย์ และนักเรียนเวลาฝนตกน้ำจะล้นไหลเข้าห้องการและห้องเรียนเป็นประจำ

โรงเรียนสามัญศึกษาสงฆ์ตอนต้น เมืองหาดทรายฟองแห่งนี้ตั้งห่างไกลความเจริญในตัวเมือง ซึ่งทำให้นักเรียนบางส่วนและเขตของเมืองหาดทรายฟอง ไม่สามารถเข้ามาสมัครศึกษาเล่าเรียนได้ เพราะว่าไม่ได้เป็นจุดใจกลางของเมือง และยังไม่มีความเป็นเอกราชยังเป็นสาขาหนึ่งที่ขึ้นกับโรงเรียน สามัญศึกษาสงฆ์ตอนต้นวัดข้าวหลาม เมืองจันทบุรี นครหลวงเวียงจันทน์

(2) พื้นที่ใช้สอย

เป็นพื้นที่นำไปขยายเพื่อประโยชน์ของโรงเรียนประถมสมบูรณ์ บ้านสว่าง ที่จะสร้างเป็น ที่ศึกษาต่อไปไม่เหมาะสม เพราะว่ามีพื้นที่เล็ก ไม่เพียงพอในการปลูกสร้างโรงเรียนสงฆ์ในอนาคต

พื้นที่คับแคบไม่เหมาะสมในการรองรับนักเรียนสงฆ์ ทั้งโรงเรียนสามัญศึกษาสงฆ์ตอนต้น และโรงเรียนสามัญศึกษาสงฆ์ตอนปลาย

หน่วยงานการบริหารจัดการการศึกษาของคณะสงฆ์ เมืองหาดทรายฟองปัจจุบัน มีดังต่อไปนี้

- 1) พระอาจารย์ พลมมริน ศรีสุรินธร หัวหน้ากรรมาธิการด้านการศึกษาของคณะสงฆ์
- 2) พระอาจารย์ สุบรรณ วรจิตโต รองหัวหน้ากรรมาธิการด้านการศึกษาของคณะสงฆ์
- 3) พระอาจารย์ คำมิด ไชยะวงศ์ รองหัวหน้ากรรมาธิการด้านการศึกษาของคณะสงฆ์
- 4) พระอาจารย์ เพชรพุทอย ราชพน คณะกรรมาธิการด้านการศึกษาของคณะสงฆ์
- 5) พระอาจารย์ บานดี สีจอมคำ คณะกรรมาธิการด้านการศึกษาของคณะสงฆ์

(องค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว เมืองหาดทรายฟอง, เอกสารเย็บเล่ม, 2566)

ตารางที่ 3.1 สถิติ ครู-อาจารย์ (ประจำปีส่วนการเรียน ปี ค.ศ. 2017-2018)

ครูพระสงฆ์	ครูสังกัดรัฐ	ครูอาสาสมัคร	ครูรับเชิญ	รวม
3 รูป	5 ท่าน	2 ท่าน	2 ท่าน	11 รูป/ท่าน

ตารางที่ 3.2 สถิตินักเรียน (ประจำส่วนการเรียน ปี ค.ศ. 2017-2018)

ชั้นเรียน	จำนวน/ตันปี	พักการเรียน	ย้ายออก	ย้ายเข้า	จำนวนนักเรียน/ท้ายปี	หมายเหตุ
1	25 รูป	2 รูป	1 รูป	-	22 รูป	
2	31 รูป	3 รูป	1 รูป	-	27 รูป	
3	30 รูป	3 รูป	2 รูป	1 รูป	26 รูป	
4	52 รูป	3 รูป	1 รูป	-	42 รูป	
รวม	138 รูป	11 รูป	5 รูป	1 รูป	123 รูป	

ตารางที่ 3.3 สถิติ ครู-อาจารย์ (ประจำส่วนการเรียน ปี ค.ศ. 2018-2019)

ครูพระสงฆ์	ครูสังกัดรัฐ	ครูอาสาสมัคร	ครูรับเชิญ	ครูตัวจริง	บริหาร	รวม
5 รูป	5 ท่าน	1 รูป	2 รูป/ท่าน	13 รูป/ท่าน	1 ท่าน	13 รูป/ท่าน

ตารางที่ 3.4 สถิตินักเรียน (ประจำส่วนการเรียน ปี ค.ศ. 2018-2019)

รายละเอียด/ชั้นเรียน	ชั้น ม. 1	ชั้น ม. 2	ชั้น ม. 3	ชั้น ม. 4	รวม
จำนวนนักเรียนต้นปี	30 รูป	34 รูป	44 รูป	42 รูป	150 รูป
จำนวนนักเรียน ย้ายเข้า	-	-	-	-	-
จำนวนนักเรียน ย้ายออก	-	2 รูป	-	-	2 รูป
พักการเรียน	1 รูป	2 รูป	4 รูป	-	7 รูป
ลาออก	-	-	-	-	-
จำนวนนักเรียน ท้ายปี	29 รูป	30 รูป	40 รูป	42 รูป	142 รูป

ตารางที่ 3.5 สถิติ ครู-อาจารย์ (ประจำส่วนการเรียน ปี ค.ศ. 2019-2020)

ครูพระสงฆ์	ครูสังกัดรัฐ	ครูอาสาสมัคร	ครูรับเชิญ	ครูตัวจริง	บริหาร	รวม
5 รูป	5 ท่าน	1 รูป	2 รูป/ท่าน	13 รูป/ท่าน	1 ท่าน	14 รูป/ท่าน

ตารางที่ 3.6 สถิตินักเรียน (ประจำปีการศึกษา ปี ค.ศ. 2019-2020)

รายละเอียด/ชั้นเรียน	ชั้น ม. 1	ชั้น ม. 2	ชั้น ม. 3	ชั้น ม. 4	รวม
จำนวนนักเรียนต้นปี	26 รูป	37 รูป	54 รูป	55 รูป	172 รูป
จำนวนนักเรียน ย้ายเข้า	1 รูป	2 รูป	2 รูป	3 รูป	8 รูป
จำนวนนักเรียน ย้ายออก	4 รูป	3 รูป	7 รูป	7 รูป	21 รูป
พักการเรียน	3 รูป	2 รูป	3 รูป	2 รูป	10 รูป
ลาออก	-	-	-	-	-
จำนวนนักเรียน ท้ายปี	20 รูป	34 รูป	46 รูป	49 รูป	149 รูป

ตารางที่ 3.7 สถิติ ครู-อาจารย์ (ประจำปีการศึกษา ปี ค.ศ. 2020-2021)

ครูพระสงฆ์	ครูสังกัด รัฐ	ครูอาสาสมัคร	ครูรับเชิญ	ครูตัวจริง	บริหาร	รวม
4 รูป	5 ท่าน	2 รูป/ท่าน	1/ รูป	12 รูป/ ท่าน	1 ท่าน	12/ท่าน

ตารางที่ 3.8 สถิตินักเรียน (ประจำปีการศึกษา ปี ค.ศ. 2020-2021)

รายละเอียด/ชั้นเรียน	ชั้น ม. 1	ชั้น ม. 2	ชั้น ม. 3	ชั้น ม. 4	รวม
จำนวนนักเรียนต้นปี	26 รูป	32 รูป	36 รูป	54 รูป	148 รูป
จำนวนนักเรียน ย้ายเข้า	-	1 รูป	1รูป	-	2 รูป
จำนวนนักเรียน ย้ายออก	-	-	-	-	-
พักการเรียน	-	-	-	-	-
ลาออก	-	-	-	-	-
จำนวนนักเรียน ท้ายปี	26 รูป	33 รูป	37 รูป	54 รูป	150 รูป

ตารางที่ 3.9 สถิติ ครู-อาจารย์ (ประจำปีการศึกษา ปี ค.ศ. 2021-2022)

ครูพระสงฆ์	ครูสังกัดรัฐ	ครูอาสาสมัคร	ครูรับเชิญ	ครูตัวจริง	รวม
4 รูป	5 ท่าน	2 รูป/ท่าน	1 รูป	12 รูป/ท่าน	12 รูป/ท่าน

ตารางที่ 3.10 สถิตินักเรียน (ประจำปีการศึกษา ปี ค.ศ. 2021-20212)

รายละเอียด/ชั้นเรียน	ชั้น ม. 1	ชั้น ม. 2	ชั้น ม. 3	ชั้น ม. 4	รวม
จำนวนนักเรียนต้นปี	13 รูป	25 รูป	40 รูป	39 รูป	117 รูป
จำนวนนักเรียน ย้ายเข้า	-	-	-	-	-
จำนวนนักเรียน ย้ายออก	3 รูป	0	1 รูป	-	4 รูป
พักการเรียน	1 รูป	2 รูป	-	1 รูป	4 รูป
ลาออก	-	-	-	-	-
จำนวนนักเรียน ท้ายปี	9 รูป	23 รูป	39 รูป	38 รูป	109 รูป

ตารางที่ 3.11 สถิติ ครู-อาจารย์ (ประจำปีการศึกษา ปี ค.ศ. 2022-2023)

ครูพระสงฆ์	ครูสังกัดรัฐ	ครู อาสาสมัคร	ครูรับเชิญ	ครูตัวจริง	รวม
4 รูป	5 ท่าน	2 รูป/ท่าน	1 รูป	12 รูป/ท่าน	12 รูป/ท่าน

ตารางที่ 3.12 สถิตินักเรียน (ประจำปีการศึกษา ปี ค.ศ. 2022-2023)

รายละเอียด/ชั้นเรียน	ชั้น ม. 1	ชั้น ม. 2	ชั้น ม. 3	ชั้น ม. 4	รวม
จำนวนนักเรียนต้นปี	31 รูป	35 รูป	29 รูป	39 รูป	134 รูป
จำนวนนักเรียน ย้ายเข้า	2 รูป	-	1 รูป	1 รูป	4 รูป
จำนวนนักเรียน ย้ายออก	-	3 รูป	2 รูป	-	5 รูป
พักการเรียน	-	1 รูป	-	-	1 รูป
ลาออก	-	-	-	-	-
จำนวนนักเรียน ท้ายปี	33 รูป	31 รูป	28 รูป	40 รูป	132 รูป

ตารางที่ 3.13 สถิติ ครู-อาจารย์ (ประจำปีการศึกษา ปี ค.ศ. 2023-2024)

ครูพระสงฆ์	ครูสังกัดรัฐ	ครู อาสาสมัคร	ครูรับเชิญ	ครูตัวจริง	รวม
4 องค์	5 ท่าน	2 รูป/ท่าน	1 รูป	12 รูป/ท่าน	12 รูป/ท่าน

ตารางที่ 3.14 สถิตินักเรียน (ประจำส่วนการเรียน ปี ค.ศ. 2023-2024)

รายละเอียด/ชั้นเรียน	ชั้น ม. 1	ชั้น ม. 2	ชั้น ม. 3	ชั้น ม. 4	รวม
จำนวนนักเรียนต้นปี	28 รูป	47 รูป	38 รูป	33 รูป	146 รูป
จำนวนนักเรียน ย้ายเข้า	7 รูป	-	-	-	7 รูป
จำนวนนักเรียน ย้ายออก	1 รูป	6 รูป	10 รูป	2 รูป	19 รูป
พักการเรียน	-	1 รูป	-	1 รูป	2 รูป
ลาออก	-	-	-	-	-
จำนวนนักเรียน ท้ายปี	34 รูป	40 รูป	-	30 รูป	132 รูป

ตารางที่ 3.15 จำนวนห้องเรียน

ม.1	ม.2	ม.3	ม.4	รวม
มี 1 ห้อง	มี 1 ห้อง	มี 1 ห้อง	มี 1 ห้อง	มี 1 ห้อง

(ที่มา : ร่างข้อมูลสถิติครู นักเรียน และจำนวนห้องเรียน โรงเรียนมัธยมตอนต้นสงฆ์บ้านห้อม ปีการศึกษา 2566 – 2567)

3.3.4 การบริหารงานของคณะสงฆ์ด้านเผยแผ่ศีลธรรมและปฏิบัติกรรมฐาน

การงานด้านเผยแผ่ศีลธรรมและปฏิบัติกรรมฐาน เพื่อเป็นทิศทางขององค์การพุทธศาสนา สัมพันธ์ลาว ตามที่นครหลวงได้วางแผนเอาไว้

ในระหว่างที่ผ่านมาพระสงฆ์ เมืองหาดทรายฟอง ถิ่นเอาเทศกาลบุญเข้าพรรษาก็คือ วันอาสาฬหบูชา วันมาฆบูชา วันวิสาขบูชาเป็นวันสำคัญในการเผยแผ่ธรรมทุก ๆ วัด ในแต่ละปีได้เปิดอบรม วิปัสสนากรรมฐานอยู่ที่วัดป่าคำปากแฮด วัดอุมง ฝึกอบรมพระและสามเณรภาคค่ำ และยังได้ปฏิบัติธรรมเข้าปริวาสกรรม อยู่วัดแก้วป่าศรีวิไล (จั่วโงะ) ปีละครั้งต่อวัด ในระยะ 1 ปีที่ผ่านมา มีพระสามเณร พ่อขาว แม่ขาว ญาติโยมพุทธศาสนิกชนเข้ารับการฝึกอบรมปฏิบัติประมาณ 1,700 รูป/คน ต่อปี และยังมีโครงการเมตตาธรรม เปิดอบรมบรรพชาสามเณรในฤดูร้อน ซึ่งโครงการเมตตาธรรม รวมกับ วัดสุขาวาส (สมหวังหลัก 8) บ้านสมหวังเหนือและบ้านสมหวังใต้ เมืองหาดทรายฟอง นครหลวงเวียงจันทน์ โครงการบรรพชาสามเณร และอบรมศีลธรรมให้แก่เยาวชน-นักเรียน (วันที่ 26 มิถุนายน ถึง 5 กรกฎาคม ค.ศ. 2023 ณ วัดเมตตาสามัคคีทวิธรรม บ้านแก่งปลาอ่างนาทาม เมืองหาดทรายฟอง นครหลวงเวียงจันทน์ร่วมกับโครงการเมตตาธรรม ของกรมการเผยแผ่ศีลธรรมและปฏิบัติกรรมฐานศูนย์กลาง องค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป. ลาว ได้จัดงานบรรพชาสามเณร

และอบรมศีลธรรมให้แก่วัยรุ่นและเยาวชน ซึ่งมีนักเรียนเข้าร่วมบวชสามเณรในครั้งนี้มีจำนวน 72 คน)

การบริหารงานด้านเผยแผ่ศีลธรรมและปฏิบัติกรรมฐานของคณะสงฆ์ เมืองหาดทรายฟอง
ปัจจุบัน (ปี ค.ศ. 2020-2025) มีรายชื่อดังต่อไปนี้

- 1) พระอาจารย์ ทวีชัย ภูมิประเสริฐ หัวหน้ากรรมการด้านเผยแผ่ศีลธรรมและปฏิบัติกรรมฐานของคณะสงฆ์
- 2) พระอาจารย์ เวียงชัย หมั่นอะไฟ รองหัวหน้ากรรมการด้านเผยแผ่ศีลธรรมและปฏิบัติกรรมฐานของคณะสงฆ์
- 3) พระอาจารย์ บุญสูง วงศ์คำจัน รองหัวหน้ากรรมการด้านเผยแผ่ศีลธรรมและปฏิบัติกรรมฐานของคณะสงฆ์
- 4) พระอาจารย์ คำใส นรมนตรี คณะกรรมการด้านเผยแผ่ศีลธรรมและปฏิบัติกรรมฐานของคณะสงฆ์
- 5) พระอาจารย์ สายทอง ปทุมวิ คณะกรรมการด้านเผยแผ่ศีลธรรมและปฏิบัติกรรมฐานของคณะสงฆ์

ผ่านการจัดตั้งกลุ่มปฏิบัติ และขับเคลื่อนการทำงานโดยแกนนำของโครงการบรรพชาสามเณรและอบรมศีลธรรมให้แก่เยาวชน ในระยะ 10 วัน ตั้งแต่วันที่ 10-19 เดือนกรกฎาคม ค.ศ. 2018 สามารถสรุปสังวรกิจกรรม และผลสำเร็จได้ดังนี้

1. ผู้ที่มีส่วนร่วมในการฝึกอบรม

1.1 แผนการจัดตั้งฝ่ายสงฆ์

- 1) คณะประจำศูนย์กลางขององค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว
- 2) ประธานองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว เมืองหาดทรายฟอง
- 3) ประธานโครงการเมตตาธรรม
- 4) เจ้าอธิการวัดสุทธาวาสสมหวังหลัก

1.2 แผนการจัดตั้งฝ่ายคฤหัสถ์

- | | |
|---------------------------------------|-----------------|
| 1) ห้องว่าการ | เมืองหาดทรายฟอง |
| 2) ห้องว่าการภายใน | เมืองหาดทรายฟอง |
| 3) ห้องการศึกษา | เมืองหาดทรายฟอง |
| 4) ห้องการแนวลาสร้างชาติ | เมืองหาดทรายฟอง |
| 5) ห้องการองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว | เมืองหาดทรายฟอง |
| 6) ห้องการป้องกันความสงบ (ปกส) | เมืองหาดทรายฟอง |
| 7) ห้องการสาธารณสุข | เมืองหาดทรายฟอง |

- | | |
|---|-----------------|
| 8) ห้องการแถลงข่าวและวัฒนธรรม | เมืองหาดทรายฟอง |
| 9) ห้องการกสิกรรมและป่าไม้ | เมืองหาดทรายฟอง |
| 10) ห้องการกลุ่ม 4 สารคาม | |
| 11) ประธานองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาวทั้ง 6 เขต | |
| 12) องค์การจัดตั้งบ้านสมหวังเหนือ | |
| 13) องค์การจัดตั้งบ้านสมหวังใต้ | |

1.3 คณะรับผิดชอบจากโครงการเมตตาธรรม

- 1) พระคำพัน สุขธรรมวง
- 2) พระบุญเลิศ หาทอง
- 3) พระสมชาย ไวยากร
- 4) พระเสียม มะไลพร
- 5) พระสุรินทร์ บุบผา
- 6) พระคำหล้า สอนศักดิ์สิทธิ์
- 7) พระแก้วบุญทัน สุริยวงศ์ฤดี
- 8) พระสอนไซ้ คุณมณี
- 9) พระวงไซ้ ทองมาลา
- 10) พระพงสหวัด รัตนโต
- 11) พระบิก ราชไชปัญญา
- 12) พระได้ หลวงอาจ
- 13) พระดาววัน ชัยยะสิงห์
- 14) สามเณรอาเล็ก เหง้าพม
- 15) สามเณรสุขสหวิน สีบุญพร
- 16) สามเณรคำสอน อ่อนคำพา

1.4 ผู้เข้าร่วมฝึกอบรม

เยาวชนนักเรียนที่เข้าร่วมการฝึกอบรมทั้งหมด 66 รูป/คน

- เป็นสามเณร 61 รูป
- เยาวชนนักเรียน 5 คน

2) เนื้อหาในการฝึกอบรม

2.1) หลักสูตรและรูปแบบในการอบรมเยาวชนนักเรียน

- ภาควิชาพุทธประวัติ

1) พุทธประวัติ

- 2) ธรรมประยุกต์
- 3) ธรรมวิธีพื้นฐาน
- 4) ศาสนาพิธี
- 5) กรรณฐานขั้นพื้นฐาน

- ภาควิชาศาสนาพิธี

- 1) พิธีไหว้พระ-รับศีล
- 2) วัฒนธรรมพื้นฐาน
- 3) ฮีต 12 ครอง 14
- 4) ภาคบรรยายพิเศษ แสงเทียน แสงธรรม

- ภาคบรรยายวิชาสังคม

- 1) ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสิทธิเด็กและบทบาทหญิง-ชาย
- 2) ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับโรคเอดส์ (HIV/AIDS)
- 3) ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับกฎจราจร
- 4) ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับผลร้ายของยาเสพติด
- 5) ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

2.2) ภาระกิจกรรมประจำวัน

- ไหว้พระแปด เข้า-เย็น
- นั่งสมาธิและเดินจงกรม
- ออกบิณฑบาตบ้านต่าง ๆ ทุกเช้า
- แบ่งกลุ่มอนามัยทุก ๆ วัน

2.3) ภาควิชาการ

- กิจกรรมปลูกจิตสำนึกในโทษภัยสิ่งเสพติด และอบายมุขต่าง ๆ
- สูตรสารพัน
- ฟังบรรยายจากพระวิทยากรในทุก ๆ เย็น

2.4) รูปแบบและวิธีการฝึกอบรม

- บรรยาย แบบอธิบาย
- แบบถาม-ตอบ แบบประเมิน
- แบบใช้สื่ออุปกรณ์ แบบมีรูปภาพประกอบ
- แบบแบ่งเป็นกลุ่มอบรม

3) การประเมินผลก่อนและหลังการฝึกอบรม

การประเมินผลเกี่ยวกับเนื้อในการฝึกอบรม ในงานบรรพชาสามเณรประจำ เมืองหาดทรายฟอง ผลการประเมิน พบว่า หลังการฝึกอบรม อยู่ในระดับดี มากกว่า ก่อนการฝึกอบรม ซึ่งอยู่ในระดับ พอใช้

ต่อมาวันที่ 26 มิถุนายน ถึง 5 กรกฎาคม ค.ศ. 2023 ณ วัดเมตตาสามัคคีธรรม บ้านแก่งปาย่างนาทาม เมืองหาดทรายฟอง นครหลวงเวียงจันทน์ร่วมกับโครงการเมตตาธรรม ของกรมการเผยแผ่ศีลธรรมและปฏิบัติกรรมฐานศูนย์กลาง องค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป.ลาว ได้จัดงานบรรพชาสามเณรและอบรมศีลธรรมให้แก่วัยรุ่นหนุ่มและเยาวชน ซึ่งมีนักเรียนเข้าร่วมโครงการบวชสามเณรในครั้งนี้มีจำนวน 72 คน

3.3.5 การบริหารงานของคณะสงฆ์ด้านสาธารณูปการ

การงานด้านสาธารณูปการ ประชาชนลาว เมืองหาดทรายฟอง ส่วนมากนับถือศาสนาพุทธมาเป็นเวลาช้านานแล้ว พระสงฆ์-สามเณรล้วนแล้วแต่เป็นคนลาวทั้งหมด ประชาชนนับถือศาสนาอื่นมีน้อยมาก พระสงฆ์ได้ทำหน้าที่เทศนาสั่งสอนศาสนิกชนให้อยู่ในศีลกินในธรรม มีความโอบอ้อมอารี สามัคคี มีความรักให้กันและกัน ให้ทุกคนรู้จักรัก ห่วงแหน และภูมิใจในความเป็นประเทศชาติ รักบ้านเกิดเมืองนอนของตน นับถือขนบธรรมเนียมประเพณี รู้จักทำมาหากินด้วยความชอบธรรม ถูกต้องตามระเบียบกฎหมายบ้านเมือง พระสงฆ์เมืองหาดทรายฟอง ยังได้เป็นแกนนำพาญาติโยมก่อสร้างบูรณะปฏิสังขรณ์วัดวาอารามต่าง ๆ เป็นต้น จะเป็นการบูรณะก่อสร้าง กุฏิ พัทธสีมา ศาลาโรงธรรม กำแพงวัด ประตูโขง หอกลอง โรงเรียนปริยัติธรรม และอื่น ๆ

สำหรับประวัติการก่อสร้างโรงเรียน โครงการก่อสร้างอาคารเรียน มัธยมสงฆ์ เมืองหาดทรายฟอง นครหลวงเวียงจันทน์ หลังใหม่ได้เริ่มต้นขึ้นจากการปรึกษาหารือกันของคณะองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว เมืองหาดทรายฟอง และองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว เขต ของเมืองหาดทรายฟอง ที่อยากปรับปรุง และขยายการเรียนการศึกษา เพื่อให้สอดคล้องกับขีดความสามารถ บทบาท และหน้าที่ของพระสงฆ์ เมืองหาดทรายฟอง ที่อยากให้พระสงฆ์-สามเณร มีสถานที่เล่าเรียนศึกษาเป็นที่แน่นอนและมั่นคง เพื่อรองรับนักเรียนของพระสงฆ์ สามเณรทั่วไปที่ประสงค์เข้ามาศึกษาเล่าเรียน

ในปี ค.ศ. 2016 พระอาจารย์ใหญ่ ประธานองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว เมือง หาดทรายฟอง และองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว เขต ได้ปรารภถึงเรื่อง โครงการก่อสร้างอาคารเรียน มัธยมสงฆ์ เพื่อปรับปรุงเสริมขยายการศึกษา ในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป. ลาว) เพื่อให้สอดคล้องกับขีดความสามารถ บทบาทและหน้าที่ การทำงานในยุคการเปลี่ยนแปลงใหม่ทางเศรษฐกิจสังคมของพรรครัฐ จึงได้ค้นคว้าพิจารณาโครงการดังกล่าวขึ้นมา คณะสงฆ์การพุทธศาสนา

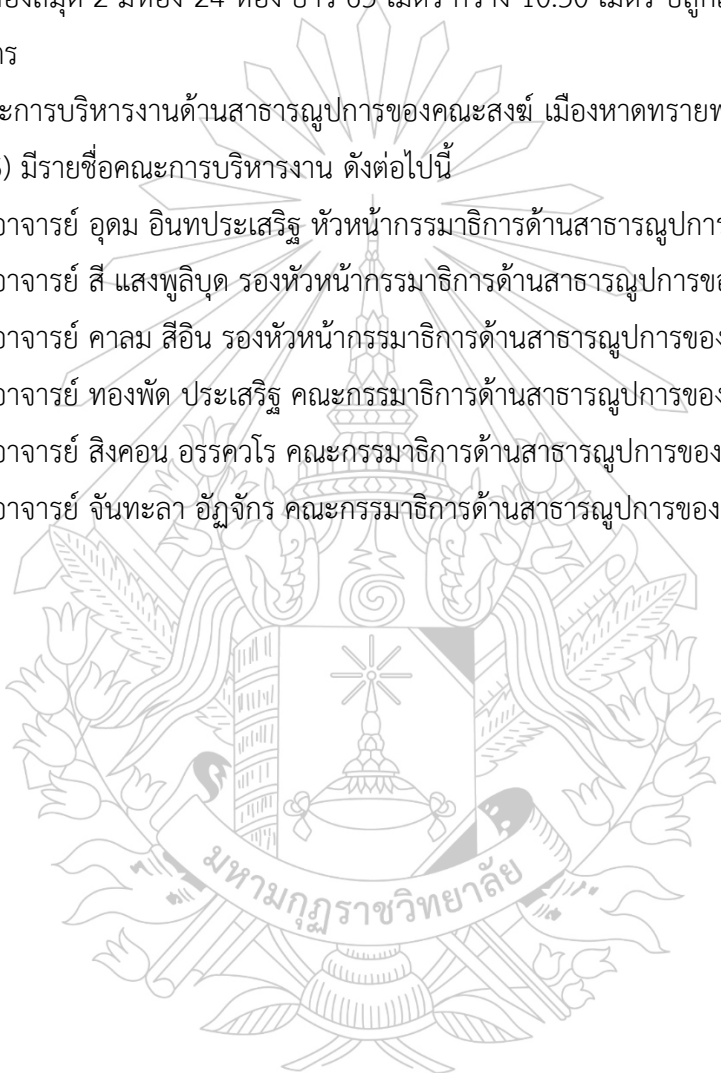
สัมพันธ์ลาว เมือง และองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว เขต ได้มติเห็นชอบด้วยในการก่อสร้างอาคารเรียนหลังดังกล่าว

มาถึงวันที่ 18 พฤษภาคม ปี ค.ศ. 2017 จึงได้เปิดกองประชุมครบคณะ ทั้งภายในและภายนอก ระดมสมอง พิจารณา เอาที่ดินป่าช้าบ้านนาไโ้ เป็นสถานที่ก่อสร้างอาคารเรียนหลังใหม่

เริ่มการก่อสร้างอาคารเรียนหลังใหม่ วางศิลาฤกษ์ วันเสาร์ ขึ้น 2 ค่ำ เดือน สิงหาคม พุทธศักราช 2561 ตรงกับ วันที่ 14 กรกฎาคม ค.ศ. 2018 ซึ่งเป็นอาคาร 2 ชั้น มี 18 ห้องเรียน ในนี้มี 2 ห้องการ มีห้องสมุด 2 มีห้อง 24 ห้อง ยาว 63 เมตร กว้าง 10.50 เมตร ปลูกสร้างในเนื้อที่ 150 x 127 ตารางเมตร

ส่วนคณะกรรมการบริหารงานด้านสาธารณูปการของคณะสงฆ์ เมืองหาดทรายฟอง ในปัจจุบัน (ปี ค.ศ. 2020-2025) มีรายชื่อคณะกรรมการบริหารงาน ดังต่อไปนี้

- 1) พระอาจารย์ อุดม อินทประเสริฐ หัวหน้ากรรมาธิการด้านสาธารณูปการของคณะสงฆ์
- 2) พระอาจารย์ สี แสงพุลิบุตร รองหัวหน้ากรรมาธิการด้านสาธารณูปการของคณะสงฆ์
- 3) พระอาจารย์ คาลม สีอิน รองหัวหน้ากรรมาธิการด้านสาธารณูปการของคณะสงฆ์
- 4) พระอาจารย์ ทองพัค ประเสริฐ คณะกรรมาธิการด้านสาธารณูปการของคณะสงฆ์
- 5) พระอาจารย์ สิงคอน อรรควโร คณะกรรมาธิการด้านสาธารณูปการของคณะสงฆ์
- 6) พระอาจารย์ จันทะลา อัญจักร คณะกรรมาธิการด้านสาธารณูปการของคณะสงฆ์



ตารางที่ 3.16 สถิติการปลูกสิ่งก่อสร้างภายในวัดทั่วเมืองหาดทรายฟอง (ในปี ค.ศ. 2015-2020)

ลำดับ	รายการก่อสร้าง	จำนวนวัด	จำนวนหลัง	สำเร็จ	ยังไม่สำเร็จ
1	สร้างกุฏิใหม่	34	34	14	20
2	บูรณะกุฏิ	22	22	22	0
3	สร้างกำแพงวัด	19	19	18	1
4	บูรณะกำแพงวัด	5	5	5	0
5	สร้างพัทธสีมาใหม่	6	6	0	6
6	บูรณะพัทธสีมาเก่า	13	13	13	0
7	สร้างหอกลองใหม่	2	5	1	4
8	บูรณะหอกลองเก่า	3	3	0	0
9	สร้างศาลาโรงธรรม	19	19	12	7
10	บูรณะศาลาโรงธรรม	22	22	21	1
11	สร้างหอพระใหม่	10	10	8	2
12	บูรณะหอพระเก่า	1	1		
13	สร้างพระพุทธรูปปูน+ทอง	12	12	12	
14	สร้างหอพระเมรุ	1	1	1	
15	สร้างพญานาค	0	0	0	
16	สร้างห้องน้ำใหม่	23	23	23	
17	บูรณะห้องน้ำเก่า	7	7	7	
18	ล่าพระวัด (ทาสีวัด)	6	6	6	
19	สร้างประตูโขงใหม่	13	13	11	2
20	บูรณะประตูโขงเก่า	1	1	1	
21	สร้างโรงครัวใหม่	7	9	8	1
22	บูรณะโรงครัวเก่า	3	7	7	
23	เทพื้นทางเดินวัด	26	26	21	5
24	สร้างโรงเรียนปริยัติธรรม	1	1	80%	
25	ซื้อที่ดินขยายวัด	3	3	3	
26	ซื้อดินถมเส้นทางซอย	3	3	3	
27	สร้างสางเก็บของ	2	2		
รวม		268	268	217	51

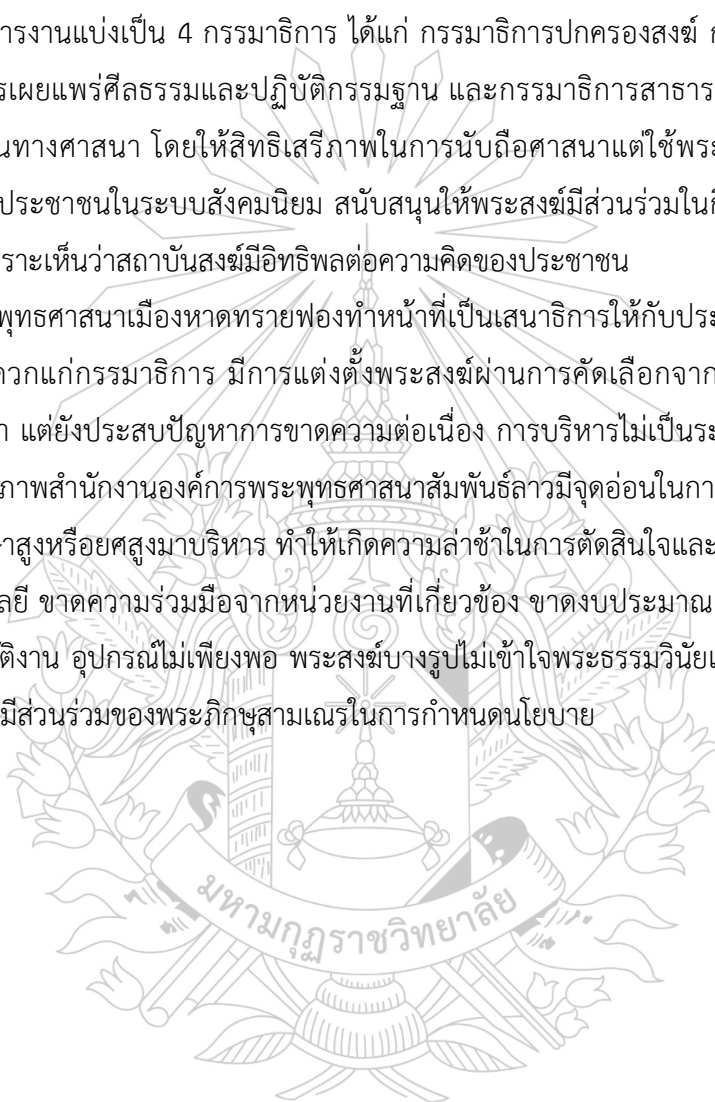
(ที่มา : ห้องการปกครองสงฆ์ เมืองหาดทรายฟอง นครหลวงเวียงจันทน์ (ในปี ค.ศ. 2016-2020) และ
แผนการต่อหน้า 5 ปี (ปีการศึกษา 2020-2025) เอกสารเย็บเล่ม, 2021, หน้า 8)

3.4 สรุป

หลังการปฏิวัติลาว ค.ศ. 1975 การบริหารคณะสงฆ์ สปป. ลาว ได้แบ่งการปกครองเป็น 4 ระดับ คือ แขวง (จังหวัด) เมือง (อำเภอ) เขต (ตำบล) และวัด ทั้งหมดขึ้นตรงต่อแนวลาสร้างชาติ และคณะกรรมการศาสนาภายใต้องค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว ตามธรรมนูญปกครองสงฆ์ พ.ศ. 2547 ซึ่งทำให้การปกครองมีความเป็นเอกภาพจากส่วนกลางถึงท้องถิ่น รวมถึงเมืองหาดทรายฟอง นครหลวงเวียงจันทน์ด้วย

การบริหารงานแบ่งเป็น 4 ภารกิจ ได้แก่ ภารกิจปกครองสงฆ์ ภารกิจการศึกษา สงฆ์ ภารกิจเผยแผ่ศีลธรรมและปฏิบัติกรรมฐาน และภารกิจสาธารณูปการ รัฐบาลมีนโยบายผ่อนปรนทางศาสนา โดยให้สิทธิเสรีภาพในการนับถือศาสนาแต่ใช้พระพุทธศาสนาเป็นเครื่องมือควบคุมประชาชนในระบบสังคมนิยม สนับสนุนให้พระสงฆ์มีส่วนร่วมในกิจกรรมบ้านเมือง และการศึกษา เพราะเห็นว่าสถาบันสงฆ์มีอิทธิพลต่อความคิดของประชาชน

องค์การพุทธศาสนาเมืองหาดทรายฟองทำหน้าที่เป็นเสาอิฐให้กับประธานองค์การและอำนวยความสะดวกแก่กรรมการ มีการแต่งตั้งพระสงฆ์ผ่านการคัดเลือกจากกองประชุมคณะบริหารงานประจำ แต่ยังประสบปัญหาการขาดความต่อเนื่อง การบริหารไม่เป็นระบบ มีความล่าช้า และขาดประสิทธิภาพสำนักงานองค์การพระพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาวมีจุดอ่อนในการบริหาร เช่น การคัดเลือกผู้มีพรชาสูงหรือยศสูงมาบริหาร ทำให้เกิดความล่าช้าในการตัดสินใจและขาดความชำนาญในการใช้เทคโนโลยี ขาดความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ขาดงบประมาณ ขาดความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงาน อุปกรณ์ไม่เพียงพอ พระสงฆ์บางรูปไม่เข้าใจพระธรรมวินัยและกฎหมายคณะสงฆ์ และขาดการมีส่วนร่วมของพระภิกษุสามเณรในการกำหนดนโยบาย



บทที่ 4

วิเคราะห์การบริหารงานของคณะสงฆ์ลาว เมืองหาดทรายฟอง

นครหลวงเวียงจันทน์

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารงานของคณะสงฆ์ลาว เมืองหาดทรายฟอง นครหลวงเวียงจันทน์” เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารงานของคณะสงฆ์ลาว เพื่อศึกษาการบริหารงานของคณะสงฆ์ลาว เมืองหาดทรายฟอง นครหลวงเวียงจันทน์ และเพื่อวิเคราะห์การบริหารงานของคณะสงฆ์ลาว เมืองหาดทรายฟอง นครหลวงเวียงจันทน์ ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูล และศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง โดยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

4.1 การบริหารงานของคณะสงฆ์ลาว

4.2 การบริหารงานของคณะสงฆ์ลาว เมืองหาดทรายฟอง นครหลวงเวียงจันทน์

4.3 วิเคราะห์การบริหารงานของคณะสงฆ์ลาว เมืองหาดทรายฟอง นครหลวงเวียงจันทน์

4.3.1 วิเคราะห์การบริหารงานของคณะสงฆ์เมืองหาดทรายฟอง ด้านการปกครอง สงฆ์

4.3.2 วิเคราะห์การบริหารงานของคณะสงฆ์เมืองหาดทรายฟอง ด้านการศึกษาสงฆ์

4.3.3 วิเคราะห์การบริหารงานของคณะสงฆ์เมืองหาดทรายฟอง ด้านการเผยแผ่ ศีลธรรมและปฏิบัติกรรมฐาน

4.3.4 วิเคราะห์การบริหารงานของคณะสงฆ์เมืองหาดทรายฟอง ด้านการสาธารณูปการ ที่มีประสิทธิภาพ

4.1. การบริหารงานของคณะสงฆ์ลาว

การบริหารงานของคณะสงฆ์ลาวมีพัฒนาการมาอย่างยาวนานควบคู่กับประวัติศาสตร์ของประเทศลาว โดยมีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างและรูปแบบการบริหารตามบริบททางสังคมและการเมืองที่เปลี่ยนแปลงไป จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบประเด็นสำคัญเกี่ยวกับการบริหารงานของคณะสงฆ์ลาว ดังนี้

4.1.1 โครงสร้างการบริหารงานของคณะสงฆ์ลาว

ผลการวิเคราะห์พบว่า โครงสร้างการบริหารงานของคณะสงฆ์ลาวในปัจจุบันมีลักษณะเป็นลำดับขั้น โดยมีองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป. ลาว (อ.พ.ส.) เป็นองค์กรสูงสุดในการบริหารงานพระพุทธศาสนาของประเทศ ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐบาล ผ่านแนวลาสร้างชาติ โครงสร้างการบริหารแบ่งออกเป็นระดับชาติ (ศูนย์กลาง) ระดับแขวง (จังหวัด) ระดับเมือง (อำเภอ)

และระดับวัด การบริหารงานของคณะสงฆ์ลาวมีความเป็นเอกภาพ โดยมีองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป. ลาว (อ.พ.ส.) เป็นองค์กรหลักในการกำหนดนโยบายและทิศทางการบริหารงาน มีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบตามลำดับชั้นอย่างชัดเจน ตั้งแต่ระดับชาติลงไปถึงระดับวัด

องค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป. ลาว (อ.พ.ส.) ประกอบด้วยคณะกรรมการ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการปกครองสงฆ์ ด้านการศึกษาสงฆ์ ด้านการเผยแผ่ศีลธรรมและปฏิบัติกรรมฐาน ด้านสาธารณูปการ และด้านการต่างประเทศ และห้องการบริหารงาน (สำนักงาน) โดยมีประธานองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป. ลาว (อ.พ.ส.) เป็นผู้นำสูงสุด ซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากรัฐบาลลาว

4.1.2 นโยบายและหลักการบริหารงานของคณะสงฆ์ลาว

จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า การบริหารงานของคณะสงฆ์ลาวยึดหลักการสำคัญ 3 ประการ คือ

- 1) หลักพระธรรมวินัย การบริหารงานยึดหลักพระธรรมวินัยเป็นแกนหลัก โดยมุ่งรักษาและสืบทอดพระพุทธศาสนาให้เจริญมั่นคง
- 2) หลักการบูรณาการกับนโยบายของรัฐ การบริหารงานของคณะสงฆ์ลาวมีความสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล โดยเฉพาะแนวทางการพัฒนาประเทศตามแนวทางสังคมนิยม
- 3) หลักการมีส่วนร่วมของชุมชน การบริหารงานเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนและพุทธศาสนิกชน โดยมีคณะกรรมการวัดซึ่งประกอบด้วยตัวแทนจากชุมชนร่วมในการบริหารจัดการวัด

การบริหารงานของคณะสงฆ์ลาวมีความเชื่อมโยงกับนโยบายของรัฐบาลอย่างชัดเจน พระสงฆ์มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาสังคมและจิตใจของประชาชน ขณะเดียวกันก็มีการเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการวัด โดยเฉพาะในด้านการพัฒนาและการจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา

4.1.3 ภารกิจหลักของคณะสงฆ์ลาว

จากการศึกษาพบว่า คณะสงฆ์ลาวมีภารกิจหลัก 5 ด้าน และ 1 ห้องการบริหารงาน (สำนักงาน) ได้แก่

- 1) ห้องการบริหารงาน (สำนักงาน) เป็นสำนักงานในการบริหารงานขององค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป. ลาว (อ.พ.ส.) มีภารกิจเกี่ยวข้องกับพระสงฆ์กับกระทรวง องค์กร องค์กรเทียบเท่าสงฆ์กับพระสงฆ์ ตามหลักธรรมวินัย แนวทางนโยบาย กฎหมายและระเบียบการ
- 2) ด้านการปกครองสงฆ์ การบริหารจัดการคณะสงฆ์ตามลำดับชั้น การออกกฎระเบียบ และการควบคุมดูแลพระภิกษุสามเณรให้ปฏิบัติตามพระธรรมวินัย
- 3) ด้านการศึกษาสงฆ์ การจัดการศึกษาพระปริยัติธรรม ทั้งแผนกธรรมและบาลี รวมถึงการส่งเสริมการศึกษาสายสามัญและอาชีวศึกษาแก่พระภิกษุสามเณร

4) ด้านการเผยแผ่ศีลธรรมและปฏิบัติกรรมฐาน การเผยแผ่หลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนาแก่ประชาชน ผ่านการเทศนา การสอน และกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาต่าง ๆ

5) ด้านสาธารณูปการ การก่อสร้าง บูรณปฏิสังขรณ์ และพัฒนาวัดวาอารามให้เป็นศูนย์กลางของชุมชน

6) ด้านการต่างประเทศ มีภาระบทบาทในการคุ้มครองบริหารงานการสัมพันธ์ และร่วมมือกับต่างประเทศเกี่ยวกับงานทางพระพุทธศาสนา และศาสนาอื่น รวมทั้งงานอื่นที่เกี่ยวข้องตามขอบเขตความรับผิดชอบของตน เป็นกรรมาธิการที่สันทัดงานด้านการสัมพันธ์ร่วมมือกับบรรดาประเทศเพื่อนมิตรใกล้เคียงในภาคพื้น และสากล รวมทั้งการประสานงานกับองค์การภาคีที่เกี่ยวข้องของพรรค-รัฐบาล ทั้งภายใน และต่างประเทศให้แก่ศูนย์กลางองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป.ลาว

คณะสงฆ์ลาวมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาสังคมและจิตใจของประชาชน นอกจากการปฏิบัติตามพระธรรมวินัยแล้ว พระสงฆ์ยังมีหน้าที่ในการส่งเสริมการศึกษา เผยแผ่หลักธรรม พัฒนาวัดให้เป็นศูนย์กลางของชุมชน และช่วยเหลือสังคมในด้านต่าง ๆ ตามกำลังความสามารถ

4.2 การบริหารงานของคณะสงฆ์ลาว เมืองหาดทรายฟอง นครหลวงเวียงจันทน์

เมืองหาดทรายฟองเป็นหนึ่งในเก้าเมืองของนครหลวงเวียงจันทน์ มีวัดจำนวน 91 วัด มีพระภิกษุสามเณร ประมาณ 450 รูป การบริหารงานของคณะสงฆ์ในพื้นที่นี้มีลักษณะเฉพาะที่สอดคล้องกับบริบททางสังคมและวัฒนธรรมของท้องถิ่น จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบประเด็นสำคัญ ดังนี้

4.2.1 โครงสร้างการบริหารงานของคณะสงฆ์เมืองหาดทรายฟอง

จากการศึกษาพบว่า โครงสร้างการบริหารงานของคณะสงฆ์เมืองหาดทรายฟองประกอบด้วย คณะกรรมการพุทธศาสนาประจำเมือง ซึ่งมีประธานคณะสงฆ์เมืองเป็นผู้นำ และมีคณะกรรมการฝ่ายต่าง ๆ ตามภารกิจหลัก 5 ด้าน โดยมีการประสานงานกับองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาวประจำนครหลวงเวียงจันทน์ และหน่วยงานภาครัฐในระดับเมือง

การบริหารงานของคณะสงฆ์เมืองหาดทรายฟองมีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบตามความเชี่ยวชาญของพระเถระแต่ละรูป มีการประชุมคณะกรรมการเป็นประจำทุกเดือนเพื่อติดตามความก้าวหน้าและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น นอกจากนี้ยังมีการประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐและชุมชนอย่างใกล้ชิด

4.2.2 การบริหารงานด้านการปกครองสงฆ์

การบริหารงานด้านการปกครองของคณะสงฆ์เมืองหาดทรายฟองมีลักษณะเป็นการกระจายอำนาจ โดยมีการแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 6 เขต แต่ละเขตมีพระเถระผู้ทรงคุณวุฒิเป็นผู้ดูแล

รับผิดชอบ มีการออกกฎระเบียบและแนวปฏิบัติสำหรับพระภิกษุสามเณรในเขตปกครอง มีการตรวจเยี่ยมวัดต่าง ๆ เป็นประจำ และมีการจัดประชุมเจ้าอาวาสทุกรูปอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง

การปกครองคณะสงฆ์ในเมืองหาดทรายฟองมีความเข้มงวดในการรักษาพระธรรมวินัย มีการกำหนดบทลงโทษสำหรับพระภิกษุสามเณรที่ประพฤติผิดพระธรรมวินัยอย่างชัดเจน และมีการติดตามดูแลความประพฤติของพระภิกษุสามเณรอย่างใกล้ชิด

การปกครองคณะสงฆ์ในเมืองหาดทรายฟองให้ความสำคัญกับการรักษาพระธรรมวินัยเป็นอันดับแรก มีระบบการตรวจสอบและติดตามความประพฤติของพระภิกษุสามเณรอย่างสม่ำเสมอ มีการแต่งตั้งพระวินยาธิการประจำเขตเพื่อช่วยดูแลความเรียบร้อย และมีการประสานงานกับผู้นำชุมชนในการสอดส่องดูแลพระภิกษุสามเณรที่ออกไปบิณฑบาตหรือทำกิจกรรมนอกวัด

4.2.3 การบริหารงานด้านการศึกษาสงฆ์

การบริหารงานด้านการศึกษาของคณะสงฆ์เมืองหาดทรายฟองมีการจัดการศึกษาทั้งในระบบพระปริยัติธรรมและการศึกษาสามัญ โดยมีโรงเรียนพระปริยัติธรรมประจำเมือง 1 แห่ง นอกจากนี้ยังมีการส่งเสริมให้พระภิกษุสามเณรที่มีความสามารถไปศึกษาต่อในมัธยมศึกษา ชั้นปีที่ 5 - 7 (ม. 5 - ม. 7) ต่อไป

จากข้อมูลพบว่า ในปี 2566 มีพระภิกษุสามเณรในเมืองหาดทรายฟองที่กำลังศึกษาในระดับต่าง ๆ ดังนี้ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ชั้นปีที่ 1 - 4 (ม. 1 - ม. 4) จำนวน 120 รูป

การศึกษาเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาคณะสงฆ์ คณะสงฆ์เมืองหาดทรายฟองพยายามส่งเสริมให้พระภิกษุสามเณรได้รับการศึกษาทั้งทางธรรมและทางโลกควบคู่กันไป มีการจัดหาทุนการศึกษา จัดหาครูผู้สอนที่มีความรู้ความสามารถ และพัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้ทันสมัย นอกจากนี้ยังมีการจัดอบรมภาษาต่างประเทศ โดยเฉพาะภาษาอังกฤษและภาษาบาลี เพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น

4.2.4 การบริหารงานด้านการเผยแผ่ศีลธรรมและปฏิบัติกรรมฐาน

การบริหารงานด้านการเผยแผ่ของคณะสงฆ์เมืองหาดทรายฟองมีการดำเนินงานในหลายรูปแบบ ทั้งการเทศนาในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา การจัดกิจกรรมปฏิบัติธรรม การเผยแผ่ผ่านสื่อวิทยุและโทรทัศน์ท้องถิ่น และการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการเผยแผ่หลักธรรมคำสอน

จากการสังเกตพบว่า วัดในเมืองหาดทรายฟองหลายแห่งมีการจัดตั้งศูนย์เผยแผ่พระพุทธศาสนาประจำวัด มีการผลิตสื่อเผยแผ่ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น หนังสือธรรมะ แผ่นพับ และสื่อดิจิทัล มีการจัดอบรมพระนักเทศน์ และพระวิทยากร และมีการประสานงานกับสถานศึกษาในพื้นที่เพื่อจัดกิจกรรมเผยแผ่พระพุทธศาสนาแก่เยาวชน

การเผยแผ่พระพุทธศาสนาในปัจจุบันต้องปรับให้เข้ากับยุคสมัย คณะสงฆ์เมืองหาดทรายฟองใช้ทั้งวิธีการแบบดั้งเดิมและวิธีการสมัยใหม่ควบคู่กันไป มีการอบรมพระสงฆ์ให้สามารถใช้เทคโนโลยีในการเผยแผ่ มีการจัดทำเพจเฟซบุ๊กของคณะสงฆ์เมือง และมีการถ่ายทอดสดกิจกรรมสำคัญทางพระพุทธศาสนาผ่านช่องทางออนไลน์ นอกจากนี้ยังมีโครงการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน เพื่ออบรม ถ่ายทอดธรรมะแก่เยาวชน

4.2.5 การบริหารงานด้านสาธารณูปการ

การบริหารงานด้านสาธารณูปการของคณะสงฆ์เมืองหาดทรายฟองมุ่งเน้นการพัฒนาวัดให้เป็นศูนย์กลางของชุมชน มีการก่อสร้างและบูรณปฏิสังขรณ์อาคารสถานที่ภายในวัด การพัฒนาภูมิทัศน์ และการอนุรักษ์โบราณสถานและศิลปวัตถุ

การพัฒนาวัดต้องคำนึงถึงประโยชน์ใช้สอยและความสวยงามควบคู่กันไป คณะสงฆ์เมืองหาดทรายฟองมีการวางแผนการพัฒนาวัดระยะยาว มีการจัดทำผังวัด และมีการกำหนดพื้นที่ใช้สอยอย่างชัดเจน นอกจากนี้ยังมีการอนุรักษ์สถาปัตยกรรมและศิลปกรรมดั้งเดิมของวัด ซึ่งเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่สำคัญของชาติลาว

สรุปได้ว่าการบริหารงานของคณะสงฆ์ลาว เมืองหาดทรายฟอง นครหลวงเวียงจันทน์ มีการบริหารงาน 5 ด้านหลัก

- 1) โครงสร้างการบริหาร มีคณะกรรมการพุทธศาสนาประจำเมือง นำโดยประธานคณะสงฆ์เมือง ประสานงานกับองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาวและหน่วยงานภาครัฐ ประชุมติดตามงานทุกเดือน
- 2) การปกครองสงฆ์ แบ่งเป็น 6 เขตปกครอง มีพระเถระดูแลแต่ละเขต เน้นการรักษาพระธรรมวินัยอย่างเข้มงวด มีระบบตรวจสอบติดตามความประพฤติ และประชุมเจ้าอาวาสอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง
- 3) การศึกษาสงฆ์ จัดการศึกษาทั้งพระปริยัติธรรมและสายสามัญ มีโรงเรียนพระปริยัติธรรม 1 แห่ง ปี 2566 มีพระภิกษุสามเณรเรียนระดับมัธยมศึกษา 120 รูป ส่งเสริมการศึกษาต่อ จัดหาทุน และอบรมภาษาต่างประเทศ
- 4) การเผยแผ่ศาสนา ใช้ทั้งวิธีดั้งเดิม (เทศนา จัดปฏิบัติธรรม) และสมัยใหม่ (วิทยุ โทรศัพท์ สื่อออนไลน์) มีศูนย์เผยแผ่ประจำวัด อบรมพระนักเทศน์ และจัดโครงการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน
- 5) สาธารณูปการ พัฒนาวัดเป็นศูนย์กลางชุมชน วางแผนพัฒนาระยะยาว จัดทำผังวัด กำหนดพื้นที่ใช้สอยชัดเจน และอนุรักษ์สถาปัตยกรรม ศิลปกรรมดั้งเดิม

4.3 การวิเคราะห์การบริหารงานของคณะสงฆ์ลาว เมืองหาดทรายฟอง นครหลวงเวียงจันทน์

4.3.1 วิเคราะห์การบริหารงานของคณะสงฆ์เมืองหาดทรายฟอง ด้านการปกครองสงฆ์

วิเคราะห์การบริหารงานของคณะสงฆ์เมืองหาดทรายฟอง ด้านการปกครองสงฆ์ ด้วยหลัก 4M (Man, Money, Material, Management) ได้ดังนี้

1) Man (คน/บุคลากร)

พระเถระผู้นำ เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้ความสามารถ มีประสบการณ์ในการบริหาร ได้รับการยอมรับนับถือจากพระภิกษุสามเณรและพุทธศาสนิกชน มีภาวะผู้นำและเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตามพระธรรมวินัย เป็นปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จในการบริหารงาน โดยได้รับมอบหมายให้ดูแลรับผิดชอบการปกครองใน 6 เขตการปกครอง และมีบทบาทในการวางแผนสืบทอดตำแหน่งผู้นำ

พระภิกษุสามเณรในเมืองหาดทรายฟองยังขาดความรู้ความสามารถในด้าน ภาษาต่างประเทศและเทคโนโลยีสารสนเทศ คณะสงฆ์เมืองหาดทรายฟองจึงส่งเสริมการศึกษาทั้งทางธรรมและทางโลก และจัดอบรมเพื่อพัฒนาทักษะ

พระวินยาธิการประจำเขต ได้รับการแต่งตั้งเพื่อช่วยดูแลความเรียบร้อยและสนับสนุนการรักษาพระธรรมวินัยในระดับเขต

เจ้าอาวาส มีบทบาทในการรับทราบนโยบายและแนวปฏิบัติผ่านการประชุมอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง และนำไปปฏิบัติในวัดของตน

พุทธศาสนิกชน มีความศรัทธาในพระพุทธศาสนาอย่างเหนียวแน่น ให้การสนับสนุนกิจการของคณะสงฆ์ทั้งกำลังทรัพย์ กำลังกาย และกำลังปัญญา คณะสงฆ์เมืองหาดทรายฟองได้เปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในรูปแบบของคณะกรรมการวัดในบางวัด และมีการประสานงานกับผู้นำชุมชนในการสอดส่องดูแลพระภิกษุสามเณรที่ออกไปบิณฑบาตหรือทำกิจกรรมนอกวัด

2) Money (เงิน/งบประมาณ)

การบริหารงานของคณะสงฆ์เมืองหาดทรายฟอง ด้านการปกครองสงฆ์ยังมีข้อจำกัด เพราะขาดงบประมาณในการดำเนินงานต่าง ๆ โดยเฉพาะงานด้านการศึกษาและการพัฒนาวัด ทำให้บางโครงการไม่สามารถดำเนินการได้อย่างเต็มที่

งบประมาณส่วนใหญ่ได้รับการสนับสนุนจากพุทธศาสนิกชน (กำลังทรัพย์) โดยมีการบริหารจัดการที่โปร่งใส โดยมีการรายงานผลการดำเนินงานและการใช้จ่ายงบประมาณต่อสาธารณะ ซึ่งช่วยสร้างความไว้วางใจให้แก่พุทธศาสนิกชน

3) Material (วัสดุ/อุปกรณ์/ทรัพยากร)

เมืองหาดทรายฟอง มีวัดประจำหมู่บ้าน จำนวน 91 วัด ซึ่งเป็นศูนย์กลางการปกครองและปฏิบัติศาสนกิจของคณะสงฆ์ แต่ยังคงขาดการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในการบริหารงานและการเผยแพร่พระพุทธศาสนา เช่น ระบบฐานข้อมูลพระภิกษุสามเณร และใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการประชาสัมพันธ์

วัดต่างๆ ในเมืองหาดทรายฟองยังคงยึดมั่นในบทบาทของการเป็นชุมทรัพย์ทางวัฒนธรรม ทำหน้าที่อนุรักษ์และสืบทอดประเพณีท้องถิ่นอันดีงามทางพระพุทธศาสนาให้คงอยู่อย่างมั่นคงและมีชีวิตชีวา เป็นศูนย์รวมจิตใจและศรัทธาของชุมชนสืบไป

4) Management (การบริหารจัดการ)

โครงสร้างและระบบการปกครอง มีลักษณะเป็นการกระจายอำนาจ โดยแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 6 เขต ซึ่งแต่ละเขตมีพระเถระผู้ทรงคุณวุฒิเป็นผู้ดูแลรับผิดชอบ มีโครงสร้างการบริหารที่ชัดเจน มีสายการบังคับบัญชาที่ชัดเจน ทำให้การบริหารงานมีความเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ

คณะสงฆ์มีนโยบายและวางแผนให้ความสำคัญกับการรักษาพระธรรมวินัยเป็นอันดับแรก มีการออกกฎระเบียบ แนวปฏิบัติ และบทลงโทษที่ชัดเจน

มีกลยุทธ์การบริหารแบบมีส่วนร่วม โดยเปิดโอกาสให้พระภิกษุสามเณรและพุทธศาสนิกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจและดำเนินงาน มีการตรวจเยี่ยมวัดต่าง ๆ เป็นประจำ มีการติดตามดูแลและตรวจสอบความประพฤติของพระภิกษุสามเณรอย่างใกล้ชิดและสม่ำเสมอ มีการจัดประชุมเจ้าอาวาสทุกรูปอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง เปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วม (คณะกรรมการวัด) และประสานงานกับผู้นำชุมชน มีความสัมพันธ์ที่ดีกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน แต่บางครั้งการประสานงานยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ทำให้เกิดความล่าช้า มีระบบการบริหารจัดการที่โปร่งใส มีการรายงานผลการดำเนินงานและการใช้จ่ายงบประมาณ การรับมือกับกระแสโลกาภิวัตน์และวัฒนธรรมตะวันตกที่ส่งผลกระทบต่อความศรัทธา โดยเฉพาะในกลุ่มเยาวชน โดยการปรับวิธีการเผยแพร่พระพุทธศาสนาให้เข้าถึงคนรุ่นใหม่ โดยไม่ละทิ้งหลักการดั้งเดิม

การบริหารงานด้านการปกครองของคณะสงฆ์เมืองหาดทรายฟองมีจุดแข็งที่โดดเด่นในด้าน Man โดยเฉพาะภาวะผู้นำของพระเถระและความศรัทธาของชุมชน และด้าน Management ที่มีโครงสร้างชัดเจน ระบบการควบคุมดูแลที่เข้มแข็ง และความพยายามในการมีส่วนร่วมและปรับตัว อย่างไรก็ตาม ยังคงเผชิญกับความท้าทายสำคัญด้าน Money คือข้อจำกัดด้านงบประมาณ และด้าน Man ในส่วนของการขาดแคลนบุคลากรที่มีทักษะเฉพาะทาง รวมถึงความท้าทายจากปัจจัยภายนอก เช่น โลกาภิวัตน์ ด้าน Material มีการนำเทคโนโลยีมาปรับใช้ แต่การพัฒนาทรัพยากรทางกายภาพ (เช่น วัด) ยังถูกจำกัดด้วยงบประมาณ

4.3.2 วิเคราะห์การบริหารงานของคณะสงฆ์เมืองหาดทรายฟอง ด้านการศึกษาสงฆ์

การบริหารงานด้านการศึกษาศาสนาของคณะสงฆ์เมืองหาดทรายฟอง สะท้อนให้เห็นถึงความมุ่งมั่นในการพัฒนาบุคลากรทางพระพุทธศาสนาให้เติบโตพร้อมด้วยความรู้ความสามารถทั้งในทางธรรมและทางโลก การวิเคราะห์นี้จะอาศัยข้อมูลที่ได้รับเป็นสำคัญ ประกอบกับการพิจารณาบริบทแวดล้อมเพื่อทำความเข้าใจการประยุกต์ใช้หลักการบริหารงาน 4 ประการ ด้วยหลักการบริหาร (POLC) ได้แก่ การวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การนำ (Leading) และการควบคุม (Controlling) ทั้งนี้เนื่องจากข้อมูลเชิงลึกเพิ่มเติมเกี่ยวกับการบริหารจัดการภายในของคณะสงฆ์เมืองหาดทรายฟองยังมีข้อจำกัดในการเข้าถึงจากแหล่งข้อมูลสาธารณะ

1) การวางแผน (Planning)

การวางแผนด้านการศึกษาศาสนาของคณะสงฆ์เมืองหาดทรายฟองแสดงให้เห็นถึงการกำหนดทิศทางและแนวทางการดำเนินงานที่ครอบคลุมหลายมิติ

เป้าหมาย (Goals) คณะสงฆ์ได้กำหนดเป้าหมายการศึกษาไว้อย่างชัดเจน โดยมีเป้าหมายหลักมุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพของพระภิกษุสามเณรให้รอบด้านผ่านการศึกษาทั้งทางธรรมและทางโลกควบคู่กัน ตามเจตนารมณ์ที่ว่า “การศึกษาเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาคณะสงฆ์” เสริมด้วยเป้าหมายรองในการส่งเสริมผู้มีความสามารถให้ก้าวหน้าทางการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น ทั้งในสายสามัญถึงระดับมัธยมศึกษาปีที่ 5-7 (ม 5-ม 7) และการเตรียมความพร้อมด้านภาษาต่างประเทศเพื่อรองรับการศึกษาในอนาคต

กลยุทธ์ (Strategies) เพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว คณะสงฆ์ได้วางกลยุทธ์การดำเนินงานที่สำคัญ ได้แก่ การจัดการศึกษาแบบคู่ขนานทั้งในระบบพระปริยัติธรรม (ผ่านโรงเรียนพระปริยัติธรรมประจำเมือง 1 แห่ง) ควบคู่ไปกับการศึกษาสามัญ มีการส่งเสริมนักเรียนผู้มีความสามารถให้ศึกษาต่อในระดับมัธยมปลายสามัญอย่างต่อเนื่อง ควบคู่ไปกับการพัฒนาทรัพยากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพ ทั้งการจัดหาทุนการศึกษา การสรรหาครูผู้สอนที่มีความรู้ความสามารถ และการปรับปรุงสื่อการเรียนการสอนให้ทันสมัย นอกจากนี้ ยังมีการเสริมสร้างทักษะด้านภาษาต่างประเทศ โดยเฉพาะภาษาอังกฤษและภาษาบาลี เพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการศึกษาในระดับสูงต่อไป

แผนปฏิบัติการ (Action Plans) แผนปฏิบัติการที่สะท้อนกลยุทธ์เหล่านี้รวมถึงการดำเนินงานโรงเรียนพระปริยัติธรรม 1 แห่ง การจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ชั้นปีที่ 1 - 4 (ม. 1- ม. 4) ซึ่งมีจำนวนนักเรียน 120 รูปในปี 2566 รวมถึงการดำเนินการจัดหาทุนการศึกษา จัดหาครู และพัฒนาสื่อการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนการจัดอบรมด้านภาษา

2) การจัดองค์การ (Organizing)

การจัดโครงสร้างองค์กรและทรัพยากรเพื่อสนับสนุนการศึกษาสงฆ์ในเมืองหาดทรายฟองปรากฏดังนี้

โครงสร้างองค์การ ในเชิงโครงสร้าง พบว่ามีหน่วยงานจัดการศึกษาที่เป็นรูปธรรมในระดับหนึ่ง คือโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นสงฆ์ ประจำเมือง ซึ่งทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางการศึกษา ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และส่งเสริมให้ศึกษาต่อถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งการจัดการศึกษาสายสามัญนี้อาจดำเนินการผ่านการประสานความร่วมมือกับสถานศึกษาของรัฐหรือเอกชน หรืออาจเป็นส่วนหนึ่งของการขยายหลักสูตรภายในโรงเรียนพระปริยัติธรรมเอง

การจัดสรรทรัพยากร การบริหารจัดการทรัพยากรสะท้อนผ่านการ จัดหาครูผู้สอนที่มีความรู้ความสามารถ ซึ่งบ่งชี้ถึงการให้ความสำคัญกับการคัดเลือกบุคลากรทางการสอนที่มีคุณภาพ การจัดหาทุนการศึกษา เพื่อสนับสนุนทางการเงินแก่พระภิกษุสามเณร และการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้ทันสมัยที่แสดงถึงการลงทุนในเครื่องมือและทรัพยากรเพื่อการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

การแบ่งงานและความรับผิดชอบ จากลักษณะการดำเนินงาน มีคณะกรรมการหรือคณะบุคคลผู้รับผิดชอบด้านการศึกษาของคณะสงฆ์เมืองหาดทรายพองโดยเฉพาะ ซึ่งดูแลการกำหนดนโยบาย การจัดสรรทรัพยากร และภาพรวมการดำเนินงาน ขณะที่ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นสงฆ์ และคณาจารย์จะรับผิดชอบโดยตรงต่อการจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง

3) การนำ (Leading)

การนำในการบริหารการศึกษาสงฆ์ของเมืองหาดทรายพอง มุ่งเน้นการชี้นำ กระตุ้น และสร้างแรงจูงใจให้บุคลากรและผู้เรียนมุ่งสู่เป้าหมายทางการศึกษาที่ตั้งไว้

การสร้างวิสัยทัศน์ร่วม การเน้นย้ำอยู่เสมอว่า การศึกษาเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาคณะสงฆ์ ถือเป็นการสื่อสารและตอกย้ำวิสัยทัศน์ ก่อให้เกิดความเข้าใจร่วมกันถึงคุณค่าและความจำเป็นของการศึกษา และสร้างแรงผลักดันให้ทุกฝ่ายร่วมกันขับเคลื่อน

การจูงใจ (Motivation) คณะสงฆ์ได้ใช้หลายวิธีการในการสร้างแรงจูงใจ เช่น การส่งเสริมให้พระภิกษุสามเณรที่มีความสามารถไปศึกษาต่อ ซึ่งเป็นการเปิดโอกาสและสร้างแรงบันดาลใจให้ผู้เรียนมุ่งมั่นพัฒนาตนเอง การจัดหาทุนการศึกษา ไม่เพียงช่วยลดอุปสรรคทางการเงิน แต่ยังเป็นกำลังใจสำคัญ และการเตรียมความพร้อมด้านภาษาเพื่อการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ก็เป็นการสร้างเส้นทางความก้าวหน้าในอนาคตที่ชัดเจน

การสนับสนุน (Support) การสนับสนุนกระบวนการเรียนรู้โดยตรงเห็นได้จากการจัดหาครูผู้สอนที่มีคุณภาพและการจัดเตรียมสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย ซึ่งเป็นปัจจัยเอื้อต่อการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

การสื่อสาร (Communication) เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน มีการสื่อสารนโยบาย แผนงาน และโอกาสทางการศึกษาต่างๆ ไปยังวัดและพระภิกษุสามเณรอย่างทั่วถึง เพื่อกระตุ้นการรับรู้และการมีส่วนร่วม

4) การควบคุม (Controlling)

การควบคุมในการบริหารการศึกษาสงฆ์ได้แก่ การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงาน เพื่อให้มั่นใจว่าการจัดการศึกษาบรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้

การติดตามผล (Monitoring) มีการติดตามสถานการณ์การศึกษาในระดับหนึ่ง เห็นได้จากการรวบรวมข้อมูลจำนวนนักเรียน เช่น ในปี 2566 มีพระภิกษุสามเณรในเมืองหาดทรายฟองที่กำลังศึกษาในระดับต่าง ๆ ดังนี้ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ชั้นปีที่ 1 - 4 (ม. 1 - ม. 4) จำนวน 120 รูป เป็นต้น ซึ่งเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการติดตาม

การประเมินผล (Evaluation) การพัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้ทันสมัย หรือการจัดหาครูผู้สอนที่มีความรู้ความสามารถ เป็นผลสืบเนื่องมาจากการประเมินความต้องการหรือผลการปฏิบัติงานเดิม

มาตรฐาน (Standards) ความพยายามในการยกระดับมาตรฐานการศึกษาสะท้อนผ่านการเน้นย้ำถึงความสำคัญของครูผู้สอนที่มีความรู้ความสามารถ และสื่อการเรียนการสอนให้ทันสมัย

การบริหารงานด้านการศึกษาของคณะสงฆ์เมืองหาดทรายฟองแสดงให้เห็นถึงความมุ่งมั่นและความพยายามอย่างยิ่งในการพัฒนาบุคลากรทางศาสนา ผ่านการวางแผนที่กำหนดเป้าหมายและกลยุทธ์เพื่อการศึกษาทั้งทางธรรมและทางโลก มีการจัดองค์การในระดับหนึ่งเพื่อขับเคลื่อนแผนงานเหล่านั้น และปรากฏองค์ประกอบของการนำที่เน้นย้ำความสำคัญของการศึกษาและให้การสนับสนุนแก่ผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม ในมิติของการควบคุม แม้จะมีการติดตามผลในเบื้องต้นผ่านข้อมูลจำนวนผู้เรียน แต่ภาพของกระบวนการประเมินผลอย่างเป็นระบบ รวมถึงมาตรการควบคุมคุณภาพที่ครอบคลุมและชัดเจน ยังเป็นส่วนที่ต้องการข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อให้การวิเคราะห์สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

4.3.3 วิเคราะห์การบริหารงานของคณะสงฆ์เมืองหาดทรายฟอง ด้านการเผยแผ่ศีลธรรมและปฏิบัติกรรมฐาน

หลักการ “พหูชนะหิตายะ พหูชนะสุขายะ โลกานุกัมปายะ” ซึ่งหมายถึง “เพื่อประโยชน์สุขของมหาชน และเพื่ออนุเคราะห์ชาวโลก” เป็นหัวใจสำคัญในการดำเนินงานของพระพุทธศาสนามาตั้งแต่สมัยพุทธกาล เมื่อพิจารณาการบริหารงานด้านการเผยแผ่ศีลธรรมและปฏิบัติกรรมฐานของคณะสงฆ์เมืองหาดทรายฟอง จากข้อมูลที่ให้มา สามารถวิเคราะห์ความสอดคล้องกับหลักธรรมนี้ได้หลายมิติ ดังนี้

1) การมุ่งเน้นการเข้าถึง “พหูชนะ” (มหาชนหมู่่มาก) ความหลากหลายของรูปแบบและช่องทางการเผยแผ่: คณะสงฆ์เมืองหาดทรายฟองไม่ได้จำกัดวิธีการเผยแผ่เพียงรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง แต่ใช้หลายรูปแบบ ทั้งการเทศนาในวันสำคัญ (เข้าถึงผู้มาวัด) การจัดกิจกรรมปฏิบัติธรรม (เข้าถึงผู้สนใจปฏิบัติ) การเผยแผ่ผ่านสื่อวิทยุและโทรทัศน์ท้องถิ่น (เข้าถึงประชาชนในพื้นที่กว้าง) และที่สำคัญคือการใช้สื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งเป็นช่องทางที่สามารถเข้าถึงคนจำนวนมากได้อย่างรวดเร็วและไร้

ข้อจำกัดทางภูมิศาสตร์ การดำเนินการเช่นนี้สอดคล้องโดยตรงกับการมุ่งประโยชน์ให้ถึงคนจำนวนมาก

การจัดตั้งศูนย์เผยแผ่พระพุทธศาสนาประจำวัด การมีศูนย์เผยแผ่ในหลายแห่ง ทำให้ธรรมะสามารถเข้าถึงชุมชนต่างๆ ได้อย่างใกล้ชิด เป็นการกระจายโอกาสในการรับฟังและปฏิบัติธรรมไปสู่พหุชนในระดับท้องถิ่น

การผลิตสื่อหลากหลายรูปแบบ การผลิตทั้งหนังสือธรรมะ แผ่นพับ และสื่อดิจิทัล ช่วยให้สามารถตอบสนองความต้องการและความสะดวกในการเข้าถึงของคนกลุ่มต่างๆ ได้มากขึ้น ทำให้ธรรมะกระจายไปสู่พหุชน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2) การสร้าง “หิตะ” (ประโยชน์) และ “สุขะ” (ความสุข) แก่มหาชน

เนื้อหาการเผยแผ่ การเผยแผ่หลักธรรมคำสอน และศีลธรรม เป็นการมอบหิตะ คือประโยชน์ในแง่ของการดำเนินชีวิตที่ถูกต้องดีงาม สร้างความสงบเรียบร้อยในสังคม และเป็นพื้นฐานแห่งความเจริญทั้งทางโลกและทางธรรม ส่วนการจัดกิจกรรมปฏิบัติธรรม และ grunnฐานนั้นมุ่งเน้นการสร้างสุขะ คือความสุขทางใจ ความสงบภายใน และปัญญาในการแก้ปัญหาชีวิตให้แก่ผู้ปฏิบัติ

การพัฒนาบุคลากร (พระนักเทศน์และพระวิทยากร) การจัดอบรมพระนักเทศน์ และพระวิทยากร เป็นการลงทุนเพื่อให้ผู้ทำหน้าที่เผยแผ่มีความรู้ความสามารถในการถ่ายทอดธรรมะได้อย่างถูกต้อง น่าสนใจ และเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้ฟัง ซึ่งจะนำไปสู่หิตะ และสุขะ ที่แท้จริงของพหุชนะ

การมุ่งเน้นเยาวชน การประสานงานกับสถานศึกษา และโครงการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน เป็นการหว่านเมล็ดพันธุ์แห่งหิตะ และสุขะ ให้แก่เยาวชน ซึ่งจะเป็นกำลังสำคัญของสังคมในอนาคต การอบรมธรรมะแก่เยาวชนเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันทางใจและปูทางสู่ชีวิตที่ดีงาม เป็นประโยชน์สุขที่ยั่งยืน

3) การดำเนินงานด้วยจิต โลกานุกัมปายะ (เพื่ออนุเคราะห์ชาวโลก/สรรพสัตว์)

ความพยายามในการปรับตัว การตระหนักว่าการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในปัจจุบันต้องปรับให้เข้ากับยุคสมัย และความพยายามในการใช้ทั้งวิธีการแบบดั้งเดิมและวิธีการสมัยใหม่ควบคู่กันไป รวมถึงการอบรมพระสงฆ์ให้สามารถใช้เทคโนโลยีในการเผยแผ่ สะท้อนถึงความปรารถนาดีอย่างแท้จริง (อนุเคราะห์) ที่จะให้ธรรมะยังคงเข้าถึงและเป็นประโยชน์ต่อผู้คนในโลกที่เปลี่ยนแปลงไป ไม่ยึดติดกับวิธีการเดิมๆ หากมีวิธีใหม่ที่ดีกว่าในการช่วยเหลือผู้คน

การใช้เทคโนโลยีเพื่อการเข้าถึงที่กว้างขวาง การจัดทำเพจเฟซบุ๊กของคณะสงฆ์เมือง และการถ่ายทอดสดกิจกรรมสำคัญทางพระพุทธศาสนาผ่านช่องทางออนไลน์ เป็นการแสดงออกถึงความโลกานุกัมปายะ อย่างชัดเจน โดยการทลายข้อจำกัดทางกายภาพ ทำให้ผู้คนทั่วโลก (ที่มีอินเทอร์เน็ต) สามารถเข้าถึงกิจกรรมและหลักธรรมได้ อันเป็นการอนุเคราะห์แก่ชาวโลกอย่างแท้จริงในยุคดิจิทัล

การบริหารงานด้านการเผยแผ่ศีลธรรมและปฏิบัติกรรมฐานของคณะสงฆ์เมืองหาดทรายฟอง ดังที่ปรากฏในข้อมูลนั้น สอดคล้องอย่างยิ่งกับหลักการพหุชนะหิตายะ พหุชนะสุขายะ โลกานุกัมปายะ ทุกกิจกรรมและกลยุทธ์ที่นำมาใช้ล้วนมุ่งเน้นที่จะนำพาประโยชน์และความสุข อันเกิดจากการเข้าใจและปฏิบัติตามหลักธรรมคำสอน ไปสู่ผู้คนจำนวนมากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ โดยมีพื้นฐานของความเมตตากรุณาที่ต้องการอนุเคราะห์เกื้อกูลแก่เพื่อนมนุษย์และสรรพสัตว์ในโลก การผสมผสานวิธีการที่หลากหลาย การพัฒนาบุคลากร การเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายที่แตกต่างกันโดยเฉพาะเยาวชน และการปรับตัวให้เข้ากับเทคโนโลยีสมัยใหม่ ล้วนเป็นการตอกย้ำเจตนารมณ์อันประเสริฐนี้

4.3.4 วิเคราะห์การบริหารงานของคณะสงฆ์เมืองหาดทรายฟอง ด้านการสาธารณูปการที่มีประสิทธิภาพ

การบริหารงานของคณะสงฆ์เมืองหาดทรายฟอง ด้านการสาธารณูปการที่มีประสิทธิภาพ ด้วยหลักการจัดการคุณภาพโดยรวม (TQM) คณะสงฆ์ได้พัฒนาวัดให้เป็นศูนย์กลางของชุมชน เป้าหมายนี้แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนถึงการให้ความสำคัญกับชุมชน ซึ่งเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลัก การพัฒนาวัดให้เป็นศูนย์กลางย่อมต้องคำนึงถึงความต้องการและประโยชน์ที่ชุมชนจะได้รับ ทั้งในด้านการปฏิบัติศาสนกิจ การเรียนรู้ การพักผ่อนหย่อนใจ หรือการจัดกิจกรรมทางสังคมและวัฒนธรรม

การคำนึงถึงประโยชน์ใช้สอยและความสวยงามควบคู่กันไป การออกแบบและพัฒนาอาคารสถานที่โดยคำนึงถึงประโยชน์ใช้สอยตอบสนองความต้องการของผู้ใช้งาน (พระภิกษุ สามเณร และประชาชน) ส่วนความสวยงามช่วยสร้างความพึงพอใจ สภาพแวดล้อมที่น่ารื่นรมย์ ซึ่งเป็นอีกมิติหนึ่งของการตอบสนองความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

การอนุรักษ์โบราณสถาน ศิลปวัตถุ สถาปัตยกรรมและศิลปกรรมดั้งเดิม เป็นการตอบสนองความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในวงกว้าง คือ ชุมชนท้องถิ่น ประเทศชาติ (ในฐานะมรดกทางวัฒนธรรมของชาติลาว) และอนุชนรุ่นหลัง การรักษาสิ่งเหล่านี้ไว้เป็นการส่งมอบคุณค่าที่สำคัญและสร้างความภาคภูมิใจ

สรุปได้ว่า การบริหารงานคณะสงฆ์เมืองหาดทรายฟองแสดงความมุ่งมั่นในการพัฒนาทั้ง 4 ด้าน โดยมีการบริหารจัดการที่เป็นระบบและปรับตัวตามยุคสมัย

1) ด้านการปกครองสงฆ์ มีจุดแข็งที่ผู้นำทรงคุณวุฒิ โครงสร้างการบริหาร 6 เขต ชัดเจน และได้รับการสนับสนุนจากชุมชนอย่างเข้มแข็ง แม้จะเผชิญข้อจำกัดด้านงบประมาณและการขาดแคลนบุคลากรที่มีทักษะเฉพาะทาง

2) ด้านการศึกษาสงฆ์ มุ่งเน้นพัฒนาพระภิกษุสามเณรให้มีความรู้ทั้งทางธรรมและทางโลก ผ่านการวางแผนจัดตั้งโรงเรียนพระปริยัติธรรม จัดการศึกษาสายสามัญ จัดหาทุน ครู และพัฒนาสื่อ รวมถึงอบรมภาษาต่างประเทศ

3) ด้านการเผยแผ่ศีลธรรมและปฏิบัติกรรมฐาน ดำเนินการหลากหลายรูปแบบเพื่อประโยชน์สุขของมหาชน ทั้งการเทศนา ปฏิบัติธรรม สื่อดั้งเดิมและสื่อสังคมออนไลน์ มีศูนย์เผยแผ่วัด ผลิตสื่ออบรมพระนักเทศน์ และเน้นเข้าถึงเยาวชน

4) ด้านการสาธารณูปการ พัฒนาวัดเป็นศูนย์กลางชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงประโยชน์ใช้สอย ความสวยงาม ควบคู่กับการอนุรักษ์โบราณสถานและศิลปกรรมดั้งเดิม ผ่านการวางแผนระยะยาวและจัดทำผังวัดที่ชัดเจน

4.4 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การบริหารงานของคณะสงฆ์เมืองหาดทรายฟองมีการจัดระบบที่ชัดเจนตามโครงสร้างขององค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป. ลาว (อ.พ.ส.) โดยมีการประยุกต์ใช้หลักการบริหารสมัยใหม่ผสมผสานกับหลักพระธรรมวินัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีประเด็นสำคัญใน 4 ด้านหลัก ดังนี้

1. ภาพรวมการบริหารงานของคณะสงฆ์ลาว

การบริหารงานคณะสงฆ์ลาวมีโครงสร้างเป็นลำดับขั้นที่ชัดเจน โดยมี องค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป. ลาว (อ.พ.ส.) เป็นองค์กรสูงสุดภายใต้การกำกับดูแลของแนวหลวงสร้างชาติ โครงสร้างแบ่งออกเป็นระดับชาติ (ศูนย์กลาง) แขวง เมือง และวัด การบริหารยึดหลักสำคัญ 3 ประการ คือ 1) หลักพระธรรมวินัย 2) การบูรณาการกับนโยบายรัฐ และ 3) การมีส่วนร่วมของชุมชน โดยมีภารกิจหลัก 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการปกครองสงฆ์ ด้านการศึกษาสงฆ์ ด้านการเผยแผ่ศีลธรรมและปฏิบัติกรรมฐาน ด้านสาธารณูปการ ด้านการต่างประเทศ และห้องการบริหารงาน (สำนักงาน)

2. การวิเคราะห์การบริหารงานของคณะสงฆ์เมืองหาดทรายฟอง

เมืองหาดทรายฟองมีวัด 91 แห่ง และมีพระภิกษุสามเณรประมาณ 450 รูป การบริหารงานมีลักษณะเฉพาะที่สอดคล้องกับบริบทท้องถิ่น โดยแบ่งการวิเคราะห์ตามภารกิจ 4 ด้าน ดังนี้

2.1 ด้านการปกครองสงฆ์ การบริหารงานด้านการปกครองมีประสิทธิภาพสูง โดยมีจุดแข็งที่สำคัญคือภาวะผู้นำของพระเถระผู้ใหญ่ และความศรัทธาของชุมชน โครงสร้างและการจัดการ (Management) มีการกระจายอำนาจโดยแบ่งพื้นที่เป็น 6 เขตการปกครอง แต่ละเขตมีพระเถระผู้ทรงคุณวุฒิเป็นผู้ดูแล ทำให้การกำกับดูแลเป็นไปอย่างทั่วถึง มีการประชุมเจ้าอาวาสเป็นประจำเพื่อสื่อสารนโยบายและติดตามงาน บุคลากร (Man) พระเถระผู้นำเป็นที่ยอมรับและเป็นแบบอย่างที่ดี มีการแต่งตั้งพระวินยาธิการประจำเขตเพื่อช่วยดูแลความเรียบร้อย และอาศัยการมีส่วนร่วมของชุมชนในการสอดส่องดูแลความประพฤติของพระภิกษุสามเณร จุดแข็ง โครงสร้างการปกครองที่ชัดเจน, ผู้นำที่เข้มแข็ง และการมีส่วนร่วมของชุมชน ความท้าทาย ข้อจำกัดด้านงบประมาณ (Money) ที่ต้องพึ่งพาเงินบริจาคเป็นหลัก และการขาดแคลนบุคลากรที่มีทักษะด้านเทคโนโลยีและภาษาต่างประเทศ

2.2 ด้านการศึกษาสงฆ์ คณะสงฆ์เมืองหาดทรายฟองให้ความสำคัญกับการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง โดยมองว่า “การศึกษาคือหัวใจสำคัญของการพัฒนาคณะสงฆ์” การวางแผนและเป้าหมาย (Planning) มีเป้าหมายชัดเจนในการพัฒนาพระภิกษุสามเณรให้มีความรู้ทั้งทางธรรมและทางโลกควบคู่กันไป โดยมีการจัดตั้ง โรงเรียนพระปริยัติธรรมประจำเมือง และส่งเสริมให้ศึกษาต่อสายสามัญในระดับที่สูงขึ้น การดำเนินงาน (Organizing & Leading) มีการบริหารจัดการทรัพยากรอย่างเป็นระบบ ทั้งการจัดหาทุนการศึกษา, การคัดเลือกครูผู้สอนที่มีคุณภาพ, การพัฒนาสื่อการสอนให้ทันสมัย และการจัดอบรมภาษาต่างประเทศ (อังกฤษ, บาลี) เพื่อสร้างแรงจูงใจและเตรียมความพร้อมสำหรับการศึกษาในอนาคต จุดแข็ง มีวิสัยทัศน์และแผนงานที่ชัดเจนในการพัฒนาการศึกษา ความท้าทาย ต้องการระบบการประเมินผลและควบคุมคุณภาพการศึกษาที่เป็นรูปธรรมมากขึ้น

2.3 ด้านการเผยแผ่ศีลธรรมและปฏิบัติกรรมฐาน การดำเนินงานด้านการเผยแผ่ยึดหลัก “พหูชนะหิตายะ พหูชนะสุขายะ” (เพื่อประโยชน์สุขของมหาชน) โดยมีการปรับตัวให้เข้ากับยุคสมัยอย่างน่าสนใจ ความหลากหลายของช่องทาง ใช้ทั้งวิธีการดั้งเดิม (เทศนา, จัดปฏิบัติธรรม) และวิธีการสมัยใหม่ควบคู่กัน โดยเฉพาะการใช้ สื่อสังคมออนไลน์ (Facebook Live) และสื่อท้องถิ่น (วิทยุ, โทรทัศน์) ทำให้เข้าถึงคนหมู่มากได้อย่างกว้างขวาง การดำเนินงานเชิงรุก มีการจัดตั้งศูนย์เผยแผ่ประจำวัด, ผลิตสื่อธรรมะหลากหลายรูปแบบ, อบรมพระนักเทศน์และพระวิทยากร และจัดโครงการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน เพื่อเข้าถึงกลุ่มเยาวชน จุดแข็ง การปรับตัวใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการเผยแผ่ และการมีกิจกรรมที่หลากหลายเข้าถึงคนทุกกลุ่ม ความท้าทาย การสร้างเนื้อหาที่น่าสนใจและเข้าถึงคนรุ่นใหม่ท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์

2.4 ด้านการสาธารณูปการ การบริหารงานด้านนี้มุ่งเน้นการพัฒนาวัดให้เป็นศูนย์กลางของชุมชนอย่างแท้จริง โดยใช้หลักการจัดการที่คำนึงถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเป็นสำคัญ การวางแผนและพัฒนา มีการวางแผนพัฒนาระยะยาวและจัดทำผังวัดอย่างชัดเจน โดยมุ่งเน้น ประโยชน์ใช้สอยและความสวยงามควบคู่กัน การอนุรักษ์ ให้ความสำคัญอย่างยิ่งกับการ อนุรักษ์โบราณสถาน สถาปัตยกรรม และศิลปวัตถุดั้งเดิม ซึ่งถือเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่สำคัญของชาติ จุดแข็ง การพัฒนาวัดที่ตอบสนองความต้องการของชุมชน และการให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมการบริหารงานของคณะสงฆ์เมืองหาดทรายฟอง นครหลวงเวียงจันทน์ มีลักษณะเป็นระบบที่เข้มแข็งและมีการปรับตัวอย่างต่อเนื่อง มีจุดแข็งที่โดดเด่นในด้าน ภาวะผู้นำ ของพระเถระ, โครงสร้างการบริหารที่ชัดเจน, และ การสนับสนุนอย่างเข้มแข็งจากชุมชน นอกจากนี้ยังมีความก้าวหน้าในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อการเผยแผ่ และการวางแผนพัฒนาการศึกษาและสาธารณูปการอย่างมีวิสัยทัศน์ อย่างไรก็ตาม ยังคงมีความท้าทายสำคัญในเรื่อง ข้อจำกัดด้านงบประมาณ และ การพัฒนาทักษะเฉพาะทาง (ภาษา, เทคโนโลยี) ให้แก่บุคลากร ซึ่งเป็นปัจจัยที่ต้องพัฒนาต่อไปเพื่อเสริมสร้างความยั่งยืนและความเจริญก้าวหน้าของพระพุทธศาสนาในพื้นที่

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “การบริหารงานของคณะสงฆ์ลาว เมืองหาดทรายฟอง นครหลวงเวียงจันทน์” เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการบริหารงานของคณะสงฆ์ลาว 2) เพื่อศึกษาการบริหารงานของคณะสงฆ์ลาว เมืองหาดทรายฟอง นครหลวงเวียงจันทน์ 3) เพื่อวิเคราะห์การบริหารงานของคณะสงฆ์ลาว เมืองหาดทรายฟอง นครหลวงเวียงจันทน์ และการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยนำเสนอสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 การบริหารงานของคณะสงฆ์ลาว

ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานของคณะสงฆ์ลาวมีโครงสร้างการบริหารที่ชัดเจนเป็นลำดับขั้น โดยมีองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป. ลาว (อ.พ.ส.) เป็นองค์กรสูงสุดในการบริหารกิจการพระพุทธศาสนาของประเทศ ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐบาลผ่านแนวลาสร้างชาติ โครงสร้างการบริหารแบ่งออกเป็นระดับชาติ (ศูนย์กลาง) ระดับแขวง (จังหวัด) ระดับเมือง (อำเภอ) และระดับวัด องค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาวประกอบด้วยคณะกรรมการบริหาร 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการปกครองสงฆ์ ด้านการศึกษาสงฆ์ ด้านการเผยแผ่ศีลธรรมและปฏิบัติกรรมฐาน ด้านสาธารณูปการ และด้านการต่างประเทศ และห้องการบริหารงาน (สำนักงาน)

การบริหารงานของคณะสงฆ์ลาวยึดหลักการสำคัญ 3 ประการ คือ 1) หลักพระธรรมวินัย โดยมุ่งรักษาและสืบทอดพระพุทธศาสนาให้เจริญมั่นคง 2) หลักการบูรณาการกับนโยบายของรัฐ โดยมีความสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล โดยเฉพาะแนวทางการพัฒนาประเทศตามแนวทางสังคมนิยม และ 3) หลักการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนและพุทธศาสนิกชนในการบริหารจัดการวัด

คณะสงฆ์ลาวมีภารกิจหลัก 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการปกครองสงฆ์ การบริหารจัดการคณะสงฆ์ตามลำดับชั้น การออกกฎระเบียบ และการควบคุมดูแลพระภิกษุสามเณรให้ปฏิบัติตามพระธรรมวินัย 2) ด้านการศึกษาสงฆ์ การจัดการศึกษาพระปริยัติธรรม โรงเรียนสายสามัญสงฆ์ วิทยาลัย และมหาวิทยาลัยแก่พระภิกษุสามเณร 3) ด้านการเผยแผ่ศีลธรรมและปฏิบัติกรรมฐาน การเผยแผ่หลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนาแก่ประชาชน ผ่านการเทศนา การสอน และกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาต่าง ๆ 4) ด้านสาธารณูปการ การก่อสร้าง บูรณปฏิสังขรณ์ และพัฒนาวัดวาอารามให้เป็นศูนย์กลางของชุมชน 5) ด้านการต่างประเทศ คัมครองและบริหารงานความร่วมมือกับต่างประเทศด้านพระพุทธศาสนาและศาสนาอื่น ๆ ทำหน้าที่เป็นกระพริบการประสานงานความร่วมมือกับประเทศเพื่อนมิตรทั้งในภูมิภาคและระดับสากล ประสานงานกับองค์การภาคีที่เกี่ยวข้อง

ของพรรครัฐบาลทั้งภายในและต่างประเทศ เพื่อสนับสนุนศูนย์กลางองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป. ลาว และ 6) ห้องการบริหารงาน (สำนักงาน) เป็นสำนักงานในการบริหารงานขององค์การพุทธ ศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป. ลาว (อ.พ.ส.) มีภารกิจเกี่ยวข้องกับพระสงฆ์กับกระทรวง องค์กร องค์กร เทียบเท่า สงฆ์กับพระสงฆ์ ตามหลักธรรมวินัย แนวทางนโยบาย กฎหมายและระเบียบการ

5.1.2 การบริหารงานของคณะสงฆ์ลาว เมืองหาดทรายฟอง นครหลวงเวียงจันทน์

ผลการวิจัยพบว่า เมืองหาดทรายฟองเป็นหนึ่งในเก้าเมืองของนครหลวงเวียงจันทน์ มีวัด จำนวน 91 วัด มีพระภิกษุสามเณรประมาณ 450 รูป โครงสร้างการบริหารงานของคณะสงฆ์เมือง หาดทรายฟองประกอบด้วย คณะกรรมการพุทธศาสนาประจำเมือง ซึ่งมีประธานคณะสงฆ์เมืองเป็น ผู้นำ และมีคณะกรรมการฝ่ายต่าง ๆ ตามภารกิจหลัก 4 ด้าน โดยมีการประสานงานกับองค์การพุทธ ศาสนาสัมพันธ์ลาวประจำนครหลวงเวียงจันทน์ และหน่วยงานภาครัฐในระดับเมือง ดังนี้

1) การบริหารงานด้านการปกครองสงฆ์ เมืองหาดทรายฟองมีลักษณะเป็นการกระจาย อำนาจ โดยมีการแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 6 เขต แต่ละเขตมีพระเถระผู้ทรงคุณวุฒิเป็นผู้ดูแล รับผิดชอบ มีการออกกฎระเบียบและแนวปฏิบัติสำหรับพระภิกษุสามเณรในเขตปกครอง มีการตรวจ เยี่ยมวัดต่าง ๆ เป็นประจำ และมีการจัดประชุมเจ้าอาวาสทุกรูปอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง

2) การบริหารงานด้านการศึกษาสงฆ์ มีการจัดการศึกษาทั้งในระบบพระปริยัติธรรมและ การศึกษาสามัญสงฆ์ โดยมีโรงเรียนสามัญสงฆ์ จำนวน 1 แห่ง นอกจากนี้ยังมีการส่งเสริมให้ พระภิกษุสามเณรที่มีความสามารถไปศึกษาต่อในมัธยมศึกษา ชั้นปีที่ 5 - 7 (ม. 5 - ม. 7) ต่อไป

3) การบริหารงานด้านด้านการเผยแผ่ศีลธรรมและปฏิบัติกรรมฐาน มีการดำเนินงานในหลาย รูปแบบ ทั้งการเทศนาในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา การจัดกิจกรรมปฏิบัติธรรม การเผยแผ่ผ่าน สื่อวิทยุและโทรทัศน์ท้องถิ่น และการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการเผยแผ่หลักธรรมคำสอน วัดในเมือง หาดทรายฟองหลายแห่งมีการจัดตั้งศูนย์เผยแผ่พระพุทธศาสนาประจำวัด มีการผลิตสื่อเผยแผ่ใน รูปแบบต่าง ๆ และมีการจัดอบรมพระนักเทศน์และพระวิทยากร

4) การบริหารงานด้านสาธารณูปการ มุ่งเน้นการพัฒนาวัดให้เป็นศูนย์กลางของชุมชน มีการ ก่อสร้างและบูรณปฏิสังขรณ์อาคารสถานที่ภายในวัด การพัฒนาภูมิทัศน์ และการอนุรักษ์โบราณสถาน และศิลปวัตถุ วัดในเมืองหาดทรายฟองส่วนใหญ่มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง มีการจัดทำแผนพัฒนาวัด และมีการจัดตั้งคณะกรรมการดูแลทรัพย์สินของวัดอย่างเป็นระบบ ส่วนด้านสาธารณสงเคราะห์มีการ ดำเนินงานในหลายรูปแบบ ทั้งการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ การสงเคราะห์ผู้ยากไร้และ ผู้ด้อยโอกาส การส่งเสริมสุขภาวะของชุมชน และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม วัดในเมืองหาดทรายฟอง หลายแห่งมีการจัดตั้งกองทุนสาธารณสงเคราะห์ (กองทุนสวัสดิการประจำวัดและหมู่บ้าน) และมีการ จัดกิจกรรมช่วยเหลือสังคมในโอกาสต่างๆ

5.1.3 ผลการวิเคราะห์การบริหารงานของคณะสงฆ์ลาว เมืองหาดทรายฟอง นครหลวง เวียงจันทน์

ผลการวิเคราะห์พบว่า การบริหารงานคณะสงฆ์เมืองหาดทรายฟองแสดงความมุ่งมั่นในการ พัฒนาทั้ง 4 ด้าน โดยมีการบริหารจัดการที่เป็นระบบและปรับตัวตามยุคสมัย ดังนี้

1) ด้านการปกครองสงฆ์ มีจุดแข็งที่ผู้นำทรงคุณวุฒิ โครงสร้างการบริหาร 6 เขต ชัดเจน และได้รับการสนับสนุนจากชุมชนอย่างเข้มแข็ง แม้จะเผชิญข้อจำกัดด้านงบประมาณและการขาดแคลนบุคลากรที่มีทักษะเฉพาะทาง

2) ด้านการศึกษาสงฆ์ มุ่งเน้นพัฒนาพระภิกษุสามเณรให้มีความรู้ทั้งทางธรรมและทางโลก ผ่านการวางแผนจัดตั้งโรงเรียนพระปริยัติธรรม จัดการศึกษาสายสามัญ จัดหาทุน ครู และพัฒนาสื่อ รวมถึงอบรมภาษาต่างประเทศ

3) ด้านการเผยแผ่ศีลธรรมและปฏิบัติกรรมฐาน ดำเนินการหลากหลายรูปแบบเพื่อประโยชน์สุขของมหาชน ทั้งการเทศนา ปฏิบัติธรรม สื่อดั้งเดิมและสื่อสังคมออนไลน์ มีศูนย์เผยแผ่วัด ผลิตสื่ออบรมพระนักเทศน์ และเน้นเข้าถึงเยาวชน

4) ด้านการสาธารณูปการ พัฒนาวัดเป็นศูนย์กลางชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงประโยชน์ใช้สอย ความสวยงาม ควบคู่กับการอนุรักษ์โบราณสถานและศิลปกรรมดั้งเดิม ผ่านการวางแผนระยะยาวและจัดทำผังวัดที่ชัดเจน

สรุปได้ว่า การบริหารงานคณะสงฆ์ลาว เมืองหาดทรายฟอง มีโครงสร้างแบบลำดับชั้นภายใต้องค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป. ลาว (อ.พ.ส.) โดยยึดหลักพระธรรมวินัย การบูรณาการกับนโยบายรัฐ และการมีส่วนร่วมของชุมชน เมืองหาดทรายฟองบริหาร 91 วัด 450 รูป แบ่งเป็น 6 เขต ปกครอง ดำเนินงาน 4 ภารกิจหลัก ได้แก่ การปกครองสงฆ์ การศึกษาสงฆ์ การเผยแผ่ศีลธรรมและปฏิบัติกรรมฐาน และสาธารณูปการ การบริหารงานแสดงความมุ่งมั่นพัฒนาครบทุกด้านด้วยระบบการจัดการที่ดีและการปรับตัวตามยุคสมัย แม้จะมีข้อจำกัดด้านงบประมาณและบุคลากรเฉพาะทาง แต่ได้รับการสนับสนุนจากชุมชนอย่างเข้มแข็ง

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัยเกี่ยวกับการบริหารงานของคณะสงฆ์ลาวจากผลการวิจัยที่นำเสนอเกี่ยวกับการบริหารงานของคณะสงฆ์ลาว เมืองหาดทรายฟอง นครหลวงเวียงจันทน์ พบว่ามีความสอดคล้องกับแนวคิดและงานวิจัยของนักวิชาการหลายท่าน ดังนี้

5.2.1 การบริหารงานของคณะสงฆ์ลาว

ผลการวิจัยที่พบว่าการบริหารงานของคณะสงฆ์ลาวมีโครงสร้างการบริหารที่ชัดเจนเป็นลำดับชั้น โดยมีองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป. ลาว (อ.พ.ส.) เป็นองค์กรสูงสุด สอดคล้องกับแนวคิดของ ห้องการบริหารงาน ศูนย์กลางองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป. ลาว (2561) ที่กล่าวถึงการจัดตั้งคณะบริหารพระสงฆ์เป็นองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป. ลาว ซึ่งประกอบด้วยหลายระดับตั้งแต่ศูนย์กลาง ระดับแขวง ระดับเมือง และระดับวัดนอกจากนี้ การบริหารงานด้านการปกครองสงฆ์ที่มีลักษณะเป็นการกระจายอำนาจ มีการแบ่งเขตการปกครอง และมีการออกกฎระเบียบสำหรับพระภิกษุสามเณร สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระวิจิตร ญาณวโร (2561) ที่ศึกษาแนวคิดการปกครองในพุทธปรัชญาเถรวาท ซึ่งพบว่าการปกครองที่ดีต้องมีจุดมุ่งหมายเพื่อประโยชน์และความสุขของมหาชน และให้ความสำคัญกับผู้ปกครองที่มีศีลธรรม

5.2.2 การบริหารงานของคณะสงฆ์ลาว เมืองหาดทรายฟอง นครหลวงเวียงจันทน์

การบริหารงานของคณะสงฆ์เมืองหาดทรายฟองสอดคล้องกับกรอบโครงสร้างที่ ห้องการบริหารงาน ศูนย์กลางองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป. ลาว (2565) ได้กำหนดไว้ โดยมีการแบ่งระดับการบริหารจากศูนย์กลาง แขวง เมือง และวัด ซึ่งเมืองหาดทรายฟองมีการประสานงานกับองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาวประจำนครหลวงเวียงจันทน์อย่างเป็นระบบ ดังนี้

1) การบริหารงานด้านการปกครองสงฆ์ เมืองหาดทรายฟอง ทั้ง 4 ด้าน สอดคล้องกับแนวคิดของ พระสุรเดช ภูริปัญโญ (2558) ที่ศึกษาการบริหารกิจการคณะสงฆ์ธรรมยุติกนิกาย โดยมีการยึดพระธรรมวินัยเป็นหลักในการปกครอง การจัดการศึกษาทุกระดับ การเผยแผ่ทั้งภายในและนอกวัด การจัดการสาธารณูปการ และการสาธารณสงเคราะห์

2) การบริหารงานด้านการศึกษาสงฆ์ มีการจัดการศึกษาทั้งในระบบพระปริยัติธรรมและการศึกษาสายสามัญสงฆ์ โดยมีโรงเรียนสายสามัญสงฆ์ จำนวน 1 แห่ง นอกจากนี้ยังมีการส่งเสริมให้พระภิกษุสามเณรที่มีความสามารถไปศึกษาต่อในมัธยมศึกษา ชั้นปีที่ 5 - 7 (ม. 5 - ม. 7) สอดคล้องกับแนวทางที่ พระอานุกรณ์ อนุสรโร (2565) เสนอ โดยมีการบูรณาการระหว่างการศึกษาพระปริยัติธรรมกับการศึกษาสายสามัญ และการนำหลักพุทธบริหารการศึกษามาประยุกต์ใช้

3) การบริหารงานด้านด้านการเผยแผ่ศีลธรรมและปฏิบัติกรรมฐาน มีการดำเนินงานในหลายรูปแบบ ทั้งการเทศนาในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา การจัดกิจกรรมปฏิบัติธรรม การเผยแผ่ผ่านสื่อวิทยุและโทรทัศน์ท้องถิ่น และการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการเผยแผ่หลักธรรมคำสอน วัดในเมืองหาดทรายฟองหลายแห่งมีการจัดตั้งศูนย์เผยแผ่พระพุทธศาสนาประจำวัด มีการผลิตสื่อเผยแผ่ในรูปแบบต่าง ๆ และมีการจัดอบรมพระนักเทศน์และพระวิทยากร สะท้อนการปรับตัวตามยุคสมัย ซึ่งสอดคล้องกับข้อสังเกตของ พระบุญจันทร์ จันทมโม และคณะ (2562) เกี่ยวกับการพัฒนาและปรับปรุงอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ทันสมัยและสอดคล้องกับบริบทปัจจุบัน

4) การบริหารงานด้านสาธารณูปการ มุ่งเน้นการพัฒนาวัดให้เป็นศูนย์กลางของชุมชน มีการก่อสร้างและบูรณปฏิสังขรณ์อาคารสถานที่ภายในวัด การพัฒนาภูมิทัศน์ และการอนุรักษ์โบราณสถานและศิลปวัตถุ วัดในเมืองหาดทรายฟองส่วนใหญ่มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง มีการจัดทำแผนพัฒนาวัด และมีการจัดตั้งคณะกรรมการดูแลทรัพย์สินของวัดอย่างเป็นระบบ ส่วนด้านสาธารณสงเคราะห์มีการดำเนินงานในหลายรูปแบบ ทั้งการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ การสงเคราะห์ผู้ยากไร้และผู้ด้อยโอกาส การส่งเสริมสุขภาพของชุมชน และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม วัดในเมืองหาดทรายฟองหลายแห่งมีการจัดตั้งกองทุนสาธารณสงเคราะห์ (กองทุนสวัสดิการประจำวัดและหมู่บ้าน) และมีการจัดกิจกรรมช่วยเหลือสังคมในโอกาสต่าง ๆ สอดคล้องกับแนวคิด ของพระมหาทวี โพธิเมธี (2566) ได้ที่ศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการงานสาธารณูปการของวัดตามหลักพุทธธรรม ที่พบว่า การบริหารจัดการงานสาธารณูปการของวัด ผู้บริหารวัดกล่าวคือเจ้าอาวาส จะต้องเข้าใจในหลักของการบริหารเป็นอย่างดี และที่สำคัญ คือ ต้องเข้าใจในหลักพุทธธรรมเป็นอย่างดีด้วย รู้จักประยุกต์หลักการบริหารจัดการและหลักพุทธธรรมเพื่อใช้ในการจัดการงานสาธารณูปการของวัด บริหารจัดการโดยการดำเนินการวางแผนจัดโครงสร้างองค์การ อำนาจการ บริหารงานบุคคล การประสานงาน การรายงานผล พร้อมทั้งบริหารงบประมาณ ให้เป็นไปด้วยดี และพร้อมกันนั้นจะต้องให้สอดคล้องกับหลักสปปายะ 7 ด้วยงานสาธารณูปการของวัดจึงจะดำเนินไปได้ด้วยดีมีประสิทธิภาพและเป็นไปตามพระธรรมวินัย

5.2.3 ผลการวิเคราะห์การบริหารงานของคณะสงฆ์ลาว เมืองหาดทรายฟอง นครหลวงเวียงจันทน์

ผลการวิเคราะห์พบว่า การบริหารงานคณะสงฆ์เมืองหาดทรายฟองแสดงความมุ่งมั่นในการพัฒนาทั้ง 4 ด้าน โดยมีการบริหารจัดการที่เป็นระบบและปรับตัวตามยุคสมัย ดังนี้

1) ด้านการปกครองสงฆ์ มีจุดแข็งที่ผู้นำทรงคุณวุฒิ โครงสร้างการบริหาร 6 เขต ชัดเจน และได้รับการสนับสนุนจากชุมชนอย่างเข้มแข็ง แม้จะเผชิญข้อจำกัดด้านงบประมาณและการขาดแคลนบุคลากรที่มีทักษะเฉพาะทาง การบริหารงานที่มีโครงสร้าง 6 เขตชัดเจนและผู้นำทรงคุณวุฒิ สอดคล้องกับ พระวิจิตร ญาณวโร (2561) ที่เห็นว่า “แนวคิดการปกครองให้ทัศนะอันเป็นหลักการที่ประกอบด้วยคุณธรรม โดยกำหนดจุดมุ่งหมายไว้เพื่อประโยชน์เพื่อความสุขของมหาชน” และ “ผู้ปกครองที่จะต้องประพฤติปฏิบัติและควบคุมพฤติกรรมของตนเองให้เป็นที่ยอมรับของสาธารณะชน” และสอดคล้องกับ พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต) (2552) ที่เน้นวัตถุประสงค์ของวินัยเพื่อความดีงามของสงฆ์ ความผาสุกของสงฆ์ และการให้ความสำคัญกับประโยชน์สุขของส่วนรวม โดยเฉพาะในสังฆกรรมที่ต้องอาศัยความสามัคคีของสงฆ์

2) ด้านการศึกษาสงฆ์ มุ่งเน้นพัฒนาพระภิกษุสามเณรให้มีความรู้ทั้งทางธรรมและทางโลก ผ่านการวางแผนจัดตั้งโรงเรียนพระปริยัติธรรม จัดการศึกษาสายสามัญ จัดหาทุน ครู และพัฒนาสื่อ รวมถึงอบรมภาษาต่างประเทศ สอดคล้องกับ พระอานูสรณ์ อนุสรโร (2565) ที่เสนอการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยยึดหลักให้สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชนและสังคมอย่างแท้จริง

3) ด้านการเผยแผ่ศีลธรรมและปฏิบัติกรรมฐาน ดำเนินการหลากหลายรูปแบบเพื่อประโยชน์สุขของมหาชน ทั้งการเทศนา ปฏิบัติธรรม สื่อดั้งเดิมและสื่อสังคมออนไลน์ มีศูนย์เผยแผ่วัด ผลิตสื่ออบรมพระนักเทศน์ และเน้นเข้าถึงเยาวชน สอดคล้องกับ พระวิจิตร ญาณวโร (นันทสูงเนิน) (2561) แนวคิดการเผยแผ่เพื่อประโยชน์เพื่อความสุขของมหาชน ตลอดทั้งเวทดา เพื่ออนุเคราะห์สังเคราะห์โลก และสิ่งแวดล้อม สอดคล้องกับการดำเนินงานที่มุ่งเน้นประโยชน์สุขของมหาชน โดยเฉพาะการเข้าถึงเยาวชนซึ่งเป็นการอนุเคราะห์สังเคราะห์โลกในระยะยาว

4) ด้านการสาธารณูปการ พัฒนาวัดเป็นศูนย์กลางชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงประโยชน์ใช้สอย ความสวยงาม ควบคู่กับการอนุรักษ์โบราณสถานและศิลปกรรมดั้งเดิม ผ่านการวางแผนระยะยาวและจัดทำผังวัดที่ชัดเจน สอดคล้องกับ พระมหา บุญทวี วิไลจักร, ดร. (2561) ที่เสนอหลักการที่ว่าพระพุทธศาสนาหลักธรรมคำสั่งสอนได้เข้ามาเกี่ยวข้องกับประเพณี วิถีชีวิต และวัฒนธรรมลาวจนแยกกันไม่ออก สนับสนุนการใช้วิธีการเผยแผ่ที่หลากหลาย ทั้งสื่อดั้งเดิมและสื่อสมัยใหม่ เพื่อให้เข้าถึงทุกกลุ่มในสังคม

การอภิปรายผลการวิจัยการบริหารงานคณะสงฆ์ลาว เมืองหาดทรายฟอง พบว่ามีความสอดคล้องกับแนวคิดและงานวิจัยของนักวิชาการหลายท่าน โดยโครงสร้างการบริหารแบบลำดับชั้น สอดคล้องกับแนวคิดขององค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป. ลาว และการปกครองสงฆ์ที่เน้นคุณธรรมสอดคล้องกับพระวิจิตร ญาณวโร การจัดการศึกษาแบบบูรณาการสอดคล้องกับพระอานูสรณ์ อนุสรโร การเผยแผ่หลากหลายรูปแบบสะท้อนการปรับตัวตามยุคสมัยตามข้อสังเกตของพระบุญจันทร์ จันทมโม และการพัฒนาวัดเป็นศูนย์กลางชุมชนสอดคล้องกับหลักการบริหารจัดการงาน

สาธารณูปการตามพุทธธรรม การบริหารงานทั้ง 4 ด้านแสดงความมุ่งมั่นพัฒนาอย่างเป็นระบบและสามารถปรับตัวตามบริบทสังคมปัจจุบันได้อย่างเหมาะสม

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

- 1) พัฒนานโยบายและแผนยุทธศาสตร์คณะสงฆ์ระยะยาว (5-10 ปี) ให้มีความชัดเจนทันต่อการเปลี่ยนแปลง และให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการกำหนด
- 2) จัดสรรงบประมาณและทรัพยากรให้เพียงพอโดยเฉพาะด้านการศึกษาและพัฒนาบุคลากรสงฆ์ เพื่อความยั่งยืนของคณะสงฆ์
- 3) ส่งเสริมวัดเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ตลอดชีวิตของชุมชน สนับสนุนการจัดตั้งแหล่งเรียนรู้ห้องสมุด และกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายสำหรับทุกคน

5.3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ศึกษาเปรียบเทียบการบริหารงานคณะสงฆ์ลาวในแต่ละภูมิภาค เพื่อพัฒนาแนวทางการบริหารที่เหมาะสมกับบริบทเฉพาะพื้นที่
- 2) ศึกษาผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเทคโนโลยีต่อการบริหารงานคณะสงฆ์: เพื่อพัฒนาแนวทางการปรับตัวให้เท่าทันสถานการณ์
- 3) ศึกษาแนวทางการพัฒนาวัดเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ตลอดชีวิตของชุมชน โดยวิเคราะห์กรณีตัวอย่างวัดที่ประสบความสำเร็จเพื่อสร้างรูปแบบที่เหมาะสม



บรรณานุกรม

ข้อมูลปฐมภูมิ

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). *พระไตรปิฎกภาษาไทยฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*. เล่มที่ 10, 14, 21, 23, 35. กรุงเทพฯ: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

1. หนังสือทั่วไป

กรมการปกครองสงฆ์ศูนย์กลาง องค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป. ลาว. (2567). *สรุปประจำปี 2024 ของกรมการปกครองสงฆ์ศูนย์กลาง องค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป. ลาว*. นครหลวงเวียงจันทน์: กรมการปกครองสงฆ์ศูนย์กลาง.

กระทรวงแถลงข่าวและวัฒนธรรม. (2543). *พระพุทธศาสนาในประเทศลาว*. นครหลวงเวียงจันทน์: โรงพิมพ์แห่งรัฐ.

ไกรสอน พรหมวิหาร. (1972). *แนวคิดของประธานไกรสอน พรหมวิหาร ในการสร้างและขยายระบอบประชาธิปไตยประชาชนตามสังคมนิยม*. นครหลวงเวียงจันทน์: หอการค้าค้นคว้า ทฤษฎีและพฤติกรรม คณะโฆษณอบรมศูนย์กลางพรรค.

คณะโฆษณอบรมศูนย์กลางพรรค. (2558). *60 ปี พรรคประชาชนปฏิวัติลาว*. นครหลวงเวียงจันทน์.

คณะโฆษณอบรมศูนย์กลางพรรคและศูนย์กลางแนวลาสร้างชาติ. (2552). *เอกสารฝึกอบรมสำหรับพระสงฆ์และสามเณร*. นครหลวงเวียงจันทน์: กรมอบรม.

คำตัน เทพบัวลี. (2550). *พุทธศาสนากับสังคมลาว*. นครหลวงเวียงจันทน์: ช่างคู้การพิมพ์.

จันทราณี สงวนนาม. (2545). *ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: บุ๊คพอยท์.

_____. (2553). *ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 3. นนทบุรี: บุ๊คพอยท์.

จุมพล สวัสดิ์ยากร. (2542). *หลักการบริหารและมนุษยสัมพันธ์*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สุวรรณภูมิ.

ธงชัย สันติวงษ์. (2543). *องค์การและการบริหาร*. พิมพ์ครั้งที่ 11. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิชย์.

ธีระรัตน์ กิจจารักษ์. (2542). *คุณธรรมสำหรับผู้บริหาร*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ปราชญา กล้าผจญ และสมศักดิ์ คงเที่ยง. (2545). *หลักและทฤษฎีการบริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ: บพิธการพิมพ์.

พนัส หันนาคินทร์. (2542). *ประสบการณ์ในงานบริหารบุคลากร*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พระดำรง พ. ธรรมมิภุณี. (2561). *พระพุทธศาสนาเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 2. นครหลวงเวียงจันทน์: ห้องการบริหารงานศูนย์กลางองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป. ลาว.

พระเทพปริยัติสุธี (วรวิทย์ คงคปโณ). (2545). *การคณะสงฆ์และการพระศาสนา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต). (2549). *พุทธวิธีในการบริหาร*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต). (2552). *พุทธธรรม*. พิมพ์ครั้งที่ 11. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระมหาดาวสยาม วชิรปัญโญ, ดร. (2555). *พระพุทธศาสนาในลาว*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาเมตตาทรายพริ้นติ้ง.

พระมหาบุญทวี วิไลจักร, ดร. (2561). *พระพุทธรูปล้านช้างตอนปลาย*. พิมพ์ครั้งที่ 1. นครหลวงเวียงจันทน์: ลาวยูนิพริ้น จำกัด.

พระมหาวิจิตร สิงหาราช. (2543). *ประวัติความเป็นมาขององค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว*. นครหลวงเวียงจันทน์: ห้องการ อ.พ.ส. จัดพิมพ์.

พระราชโองการว่าด้วยสมณะศักดิ์และเถราภิเชก. (1951). *การบริหารงานคณะสงฆ์และการกำหนดสมณะศักดิ์*.

ภาวดี อนันต์นาวี. (2555). *หลักการ แนวคิด ทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 4. ชลบุรี: มนตรีการพิมพ์.

ภาวิตา ธาราศรีสุทธิ และวิบูลย์ ไตรณะบุตร. (2554). *หลักและทฤษฎีการบริหารการศึกษา*.

กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

มหาคำ จำปาแก้วมณี และคณะ. (2539). *ประวัติศาสตร์ลาว (แปลโดย สุวิทย์ อธิศาสตร์)*. ขอนแก่น:

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). *พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์

พับลิเคชั่นส์.

วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. (2545). *การบริหารเมืองหลวงและการบริหารท้องถิ่น: สหรัฐอเมริกา อังกฤษ*

ฝรั่งเศส ญี่ปุ่น และไทย. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์โพธิ์เพชร.

วิโรจน์ สารรัตน์. (2545). *การบริหาร: หลักการ ทฤษฎี และประเด็นการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ทิพย์

วิสุทธิ.

ศูนย์กลางองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป. ลาว. (2021). *เอกสารการประชุมใหญ่ผู้แทน*

พระสงฆ์ทั่วประเทศ สมัยที่ 8 ของศูนย์กลางองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป. ลาว.

นครหลวงเวียงจันทน์: ศูนย์กลางองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป. ลาว.

สมพงษ์ เกษมสิน. (2542). *การบริหาร*. กรุงเทพฯ: พิมพ์ลักษณ์.

สมยศ นาวิการ. (2544). *การบริหารเชิงกลยุทธ์*. กรุงเทพฯ: บรรณกิจ.

สันติ บุญภิรมย์. (2552). *หลักการบริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ: บิ๊ก พอยท์.

สุธี สุทธิสมบูรณ์ และสมาน รังสิโยภักดิ์. (2536). *หลักการบริหารเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์

ก.พ.

สุนทร โพธิสาร และคณะ. (2543). *ประวัติศาสตร์ลาวดึกดำบรรพ์และปัจจุบัน*. นครหลวงเวียงจันทน์:

โรงพิมพ์แห่งรัฐ.

สุรศักดิ์ ศรีสำอาง. (2545). *ลัทธิปรัชญาลาว*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักโบราณคดีและ

พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ กรมศิลปากร.

ห้องการบริหารงาน ศูนย์กลางองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป. ลาว. (2565). *ธรรมบุญสงฆ์*
ลาว. นครหลวงเวียงจันทน์: ห้องการบริหารงาน ศูนย์กลางองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์
แห่ง สปป. ลาว.

ห้องการบริหารงาน ศูนย์กลางองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป. ลาว. (2561). *ธรรมบุญสงฆ์*
ลาว. นครหลวงเวียงจันทน์: โรงพิมพ์โชคพาสัย จำกัด.

_____. (2564). *บทรายงานการเคลื่อนไหวงานองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป. ลาว สมัยที่*
7. นครหลวงเวียงจันทน์: ห้องการบริหารงานศูนย์กลางองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง
สปป. ลาว.

_____. (2565). *บทรายงานการเคลื่อนไหวงานศูนย์กลางองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป.*
ลาว. นครหลวงเวียงจันทน์: ห้องการบริหารงานศูนย์กลางองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง
สปป. ลาว.

_____. (2566). *บทสรุปการเคลื่อนไหวการทำงานศูนย์กลางองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป.*
ลาว ประจำปี 2023. นครหลวงเวียงจันทน์: ห้องการบริหารงานศูนย์กลางองค์การพุทธ
ศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป. ลาว.

อุดม ขัตติยะ. (2540). *คำปราชญ์ต่อกองประชุมใหญ่*. นครหลวงเวียงจันทน์: ม.ป.ท.

2. วารสาร

พระบุญจันทร์ จันทมโม (จันทสิทธิ์) และคณะ. (2562). รูปแบบการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา
ของคณะสงฆ์ลาว. *วารสารบัณฑิตศึกษามหาจุฬาลงกรณ์*. 6(3), 608-624.

สายสะหมอน คำพวง, ชวนคิด มะเสนะ. (2563). สภาพปัญหาและแนวทางการบริหารงานบุคคลของ
วิทยาลัยสงฆ์จำปาสัก เมืองปากเซ แขวงจำปาสัก ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตย
ประชาชนลาว. *วารสารบริหารการศึกษามหาบัณฑิต*. 20(3), 23-33.

พระมหาวิ โพธิเมธี. (2566). การบริหารจัดการงานสาธารณูปการของวัดตามหลักพุทธธรรม.
วารสารพุทธนวัตกรรมการจัดการ. 6(6), 188-197.

3. วิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์

พระครูธรรมสารสาธิต (ปุຍອບ). (2553). *บทบาทของพระสังฆาธิการในเขตปกครองคณะสงฆ์ธรรมยุต อำเภอกุดชุมพภูมิพิสัย จังหวัดศรีสะเกษ*. วิทยานิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชา รัฐศาสตร์ปกครอง, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

พระชัยวัฒน์ กนต์วิโร (เลอเกียรติวรกุล). (2560). *รูปแบบการดำรงชีวิตของพระภิกษุ ในเขตตำบลในเมือง อำเภอมือเมือง จังหวัดขอนแก่น*. วิทยานิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาพุทธ ศาสนาและปรัชญา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

พระวิจิตร ญาณวโร (นิมสูงเนิน). (2561). *ศึกษาแนวความคิดการปกครองในพุทธปรัชญาเถรวาท กับการ ปกครองตามหลักอุดมรัฐของเพลโต*. วิทยานิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาพุทธ ศาสนาและปรัชญา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

พระสุรเดช ภูริปณฺโญ (เมืองโพธิ์). (2558). *ศึกษาการบริหารกิจการคณะสงฆ์ธรรมยุติกนิกาย อำเภอมือเมือง จังหวัดขอนแก่น*. วิทยานิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาพุทธศาสนาและ ปรัชญา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

พระอานุกรณ์ อนุสรณ์ (พันธ์ประเสริฐ). (2565). *แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน โรงเรียนมัธยมศึกษาคณะสงฆ์ตามหลักพุทธบริหารการศึกษา แขวงหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว*. วิทยานิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัย มหาลงกรณราชวิทยาลัย.

สุพจน์ พันธุ์เพชร. (2538). *การศึกษากระบวนการบริหารงานของผู้อำนวยการศึกษาจังหวัด*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

4. เอกสารเย็บเล่ม

กรมการปกครองสงฆ์ ศูนย์กลางองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป. ลาว. (2024). *บทสรุป ประจำปี 2024 ของกรมการปกครองสงฆ์ ศูนย์กลางองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป. ลาว*.

คณะศึกษาสงฆ์ประจำนครหลวงเวียงจันทน์. (2017, 30 มิถุนายน). *องค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว เมืองหาดทรายฟอง*.

คณะศึกษาสงฆ์ประจำนครหลวงเวียงจันทน์. (2021). เลขที่ 005/องค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว
เมืองหาดทรายฟอง.

แนวลาสร้างชาติเมืองหาดทรายฟอง. (2019). สังเกตีราคาจตั้งปฏิบัติมติกองประชุมใหญ่ ครั้งที่ 6
ของคณะกรรมการแนวลาสร้างชาติเมืองหาดทราย ตั้งแต่ปี 2014-2019.

บทสรุปหองการปกครองสงฆ์ เมืองหาดทรายฟอง นครหลวงเวียงจันทน์. (2020). ในปี ค.ศ. 2016-
2020 และแผนการตอหน้า 5 ปี คือในปีการศึกษา 2020-2025.

พระมหาบัวคำ สาริบุตร. (2538). หลักสูตริวิทยาลัยสงฆ์องค์ต้อ. นครหลวงเวียงจันทน์: สำนักวัดชาว
หลวง (เอกสารเย็บเล่ม).

โรงเรียนมัธยมตอนต้นสงฆ์บ้านห้อม. (2024). ร่างข้อมูลสถิติครู นักเรียน และจำนวนหองเรียน
โรงเรียนมัธยมตอนต้นสงฆ์บ้านห้อม ปีการศึกษา 2566 – 2567.

หองการบริหารงาน ศูนย์กลางองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป. ลาว. (ม.ป.ป.). (2023). บทสรุป
การเคลื่อนไหวการทำงานศูนย์กลางองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์แห่ง สปป. ลาว ประจำปี
2023.

หองการปกครองสงฆ์ เมืองหาดทรายฟอง นครหลวงเวียงจันทน์. (2021). แผนการตอหน้า 5 ปี (ปี
การศึกษา 2020-2025).

องค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว นครหลวงเวียงจันทน์. (2020, 24 กันยายน). บุคลากรคณะ
บริหารงาน และคณะกรรมการบริหารงานประจำการชุดใหม่ขององค์การพุทธศาสนา
สัมพันธ์ลาว เมือง หรือ อ.พ.ส. เมืองหาดทรายฟอง สมัยที่ 8.

องค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว เมืองหาดทรายฟอง. (2021). เลขที่ 004 อิงตามข้อตกลงของหอง
การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว เมืองหาดทรายฟอง ว่าด้วยการแต่งตั้งหัวหน้ากรรมการ
และคณะ.

องค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว เมืองหาดทรายฟอง. (2021). เลขที่ 005/อพสม อิงตามข้อตกลงของ
หองการพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว เมืองหาดทรายฟอง ว่าด้วยการแต่งตั้งหัวหน้า
กรรมการและคณะ.

5. Website

คณะกรรมการการต่างประเทศ. (2568, 8 เมษายน). คณะกรรมการการต่างประเทศ. สภาผู้แทนราษฎร. https://www.cbfol.org/p/blog-page_17.html

ภาษาอังกฤษ

Deming, W. E. (1986). *Out of the crisis*. Massachusetts Institute of Technology.

Drucker, P. F. (1954). *The practice of management*. Harper & Brothers.

Fayol, H. (1949). *General and industrial management* (C. Storrs, Trans.). Pitman.
(Original work published 1916)

Gilbreth, F. B. (1911). *Motion study: A method for increasing the efficiency of the workman*. D. Van Nostrand Company.

Gilbreth, L. M. (1914). *The psychology of management: The function of the mind in determining, teaching and installing methods of least waste*. Sturgis & Walton Company.

Holt, D. H. (1993). *Management principles and practices*. Prentice-Hall.

Maslow, A. H. (1943). A theory of human motivation. *Psychological Review*, 50(4), 370–396.

Mayo, E. (1933). *The human problems of an industrial civilization*. Macmillan.

McGregor, D. (1960). *The human side of enterprise*. McGraw-Hill.

Ouchi, W. G. (1981). *Theory Z: How American business can meet the Japanese challenge*. Addison-Wesley.

Senge, P. M. (1990). *The fifth discipline: The art and practice of the learning organization*. Doubleday/Currency.

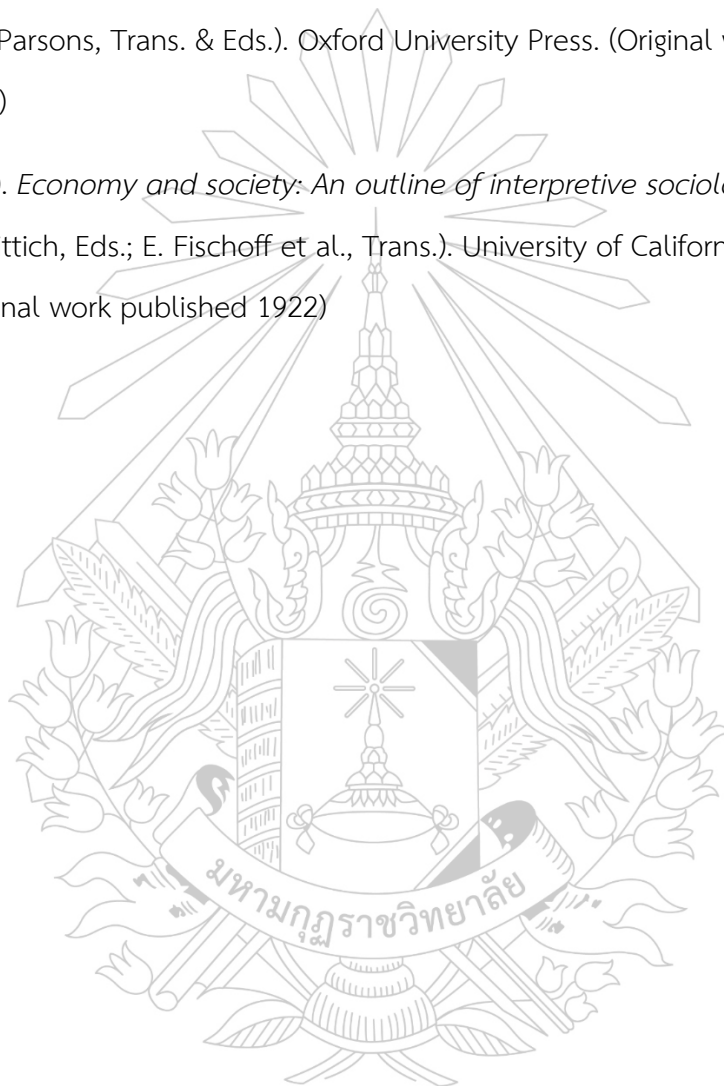
Taylor, F. W. (1911). *The principles of scientific management*. Harper & Brothers.

_____. (2004). *Scientific management*. Routledge. (Original work published 1911)

Wagner, J. A., & Hollenbeck, J. R. (1995). *Management of organization behavior*.
Prentice-Hall.

Weber, M. (1947). *The theory of social and economic organization* (A. M. Henderson
& T. Parsons, Trans. & Eds.). Oxford University Press. (Original work published
1922)

_____. (1978). *Economy and society: An outline of interpretive sociology* (G. Roth &
C. Wittich, Eds.; E. Fischhoff et al., Trans.). University of California Press.
(Original work published 1922)



ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

ชื่อ	พระแก้ววันไซ อาภัสสโร (สุลิวง)
วัน เดือน ปี เกิด	วันอาทิตย์ที่ 5 เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2536
สถานที่เกิด	-
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2555 สำเร็จการศึกษาปีที่ 7 โรงเรียนมัธยมศึกษาสงฆ์ ตอนปลายวัดมหาพุทธรังษีป่าหลวง เมืองศรีสัตตนาคนครหลวงเวียงจันทน์ สปป. ลาว พ.ศ. 2558 สำเร็จการศึกษา อนุปริญา สายอักษรศาสตร์ (ภาษาลาว-วรรณคดี) วิทยาลัยครูสงฆ์องค์ต่อ สปป. ลาว พ.ศ. 2561 สำเร็จการศึกษาปริญญาตรี สายครุพุทธศาสนา – ภาษาลาว ต่อเนื่องวิทยาลัยครูสงฆ์องค์ต่อ สปป. ลาว พ.ศ. 2561 สำเร็จการศึกษาปริญญาตรี ศิลปศาสตร์ สาขาภาษาเยอรมัน คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยแห่งชาติ สปป. ลาว พ.ศ. 2567 สอบได้นักธรรมชั้นตรี ณ ศูนย์วัดเทพนิมิต (วัดธาตุฝุ่น) นครหลวงเวียงจันทน์ สปป. ลาว พ.ศ. 2568 ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ศศ.ม.) สาขาวิชาพุทธศาสตร์ เพื่อการพัฒนาคณะศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน ราชอาณาจักรไทย ที่อยู่ปัจจุบัน วัดโพนพระเนา บ้านโพนพระเนา เขตที่ 1 เมือง ไชยเชษฐา นครหลวงเวียงจันทน์ ผลงานตีพิมพ์ - รางวัลที่ได้รับ -